

Universitätsbibliothek Wien

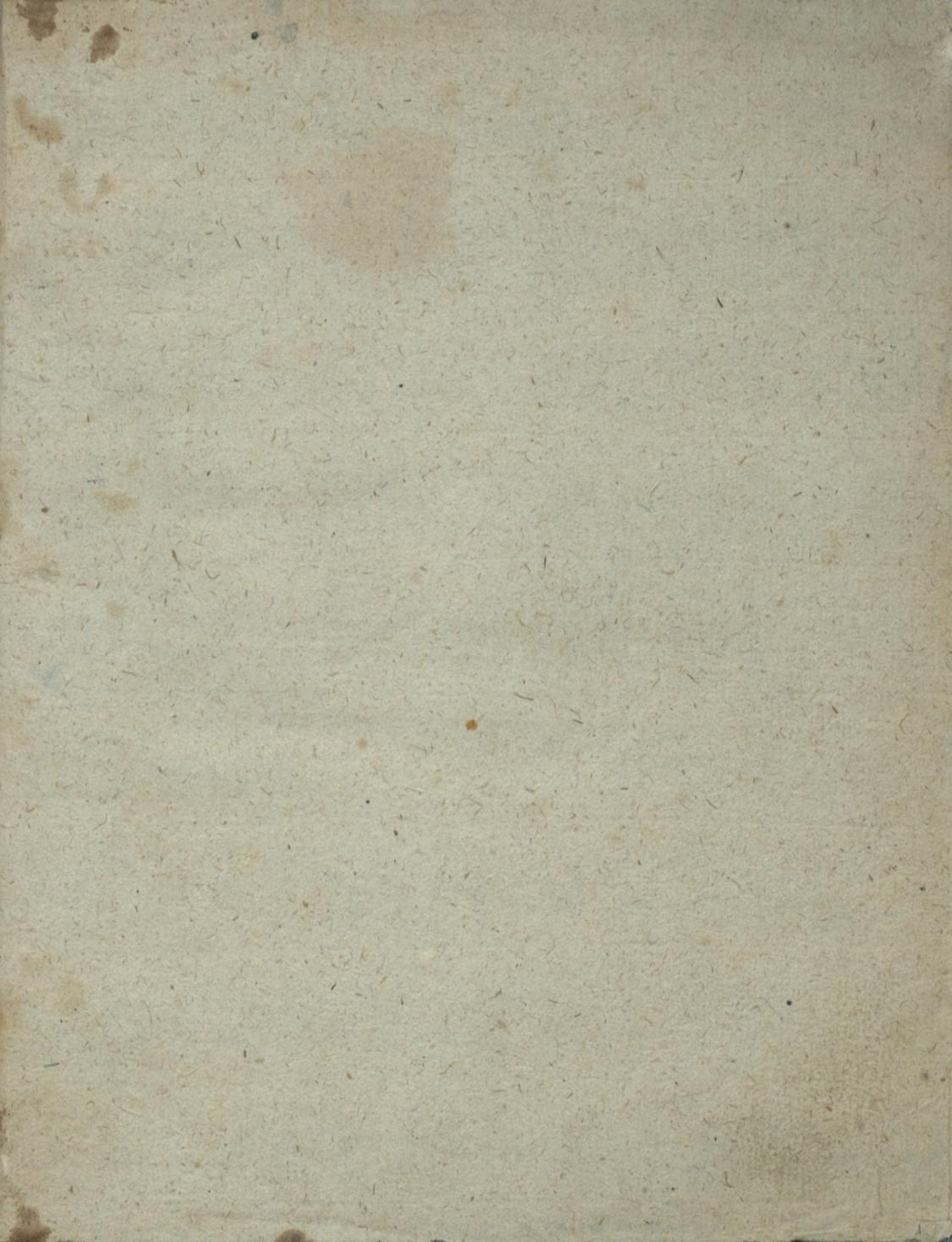
I
144.641 A

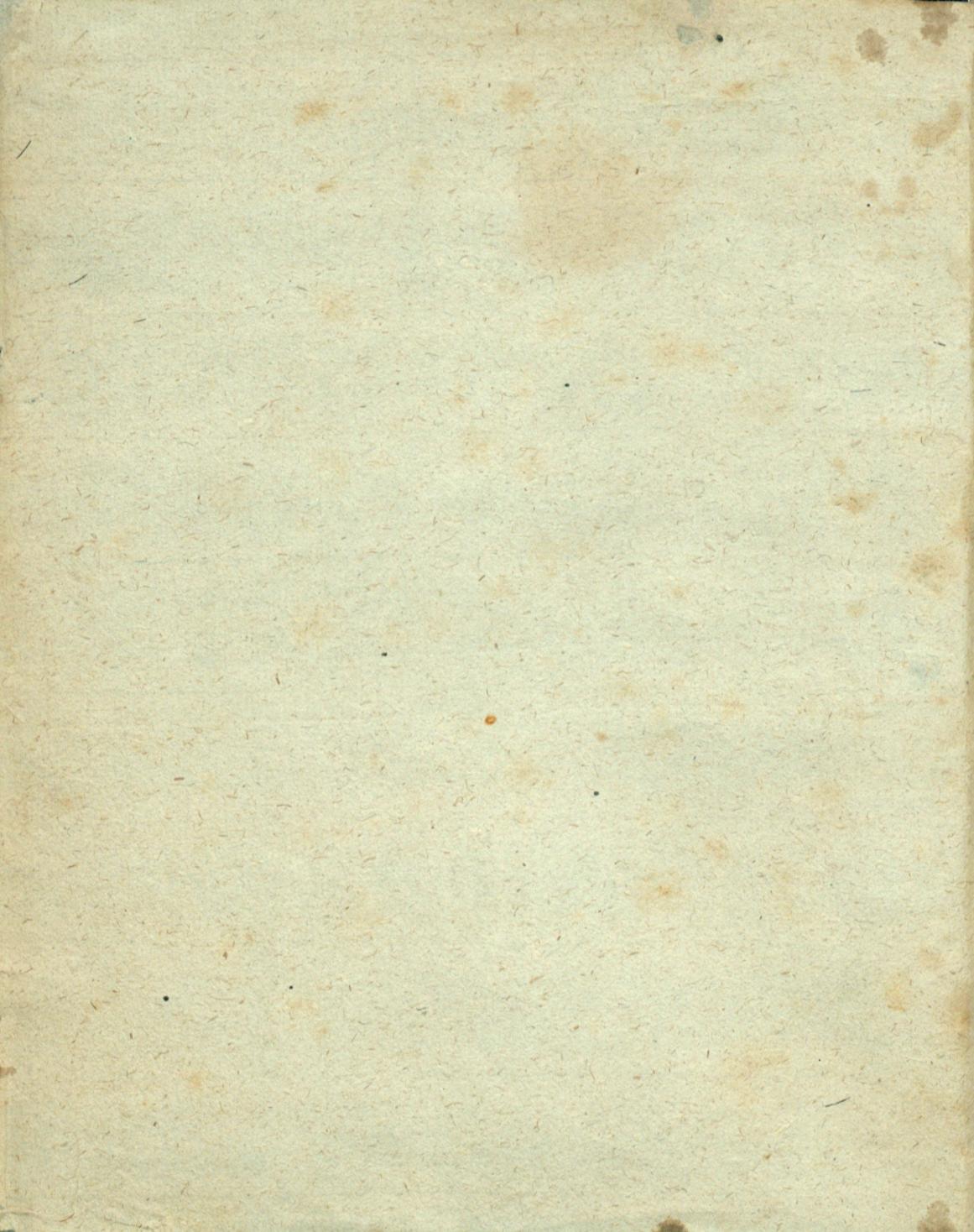
~~sec~~

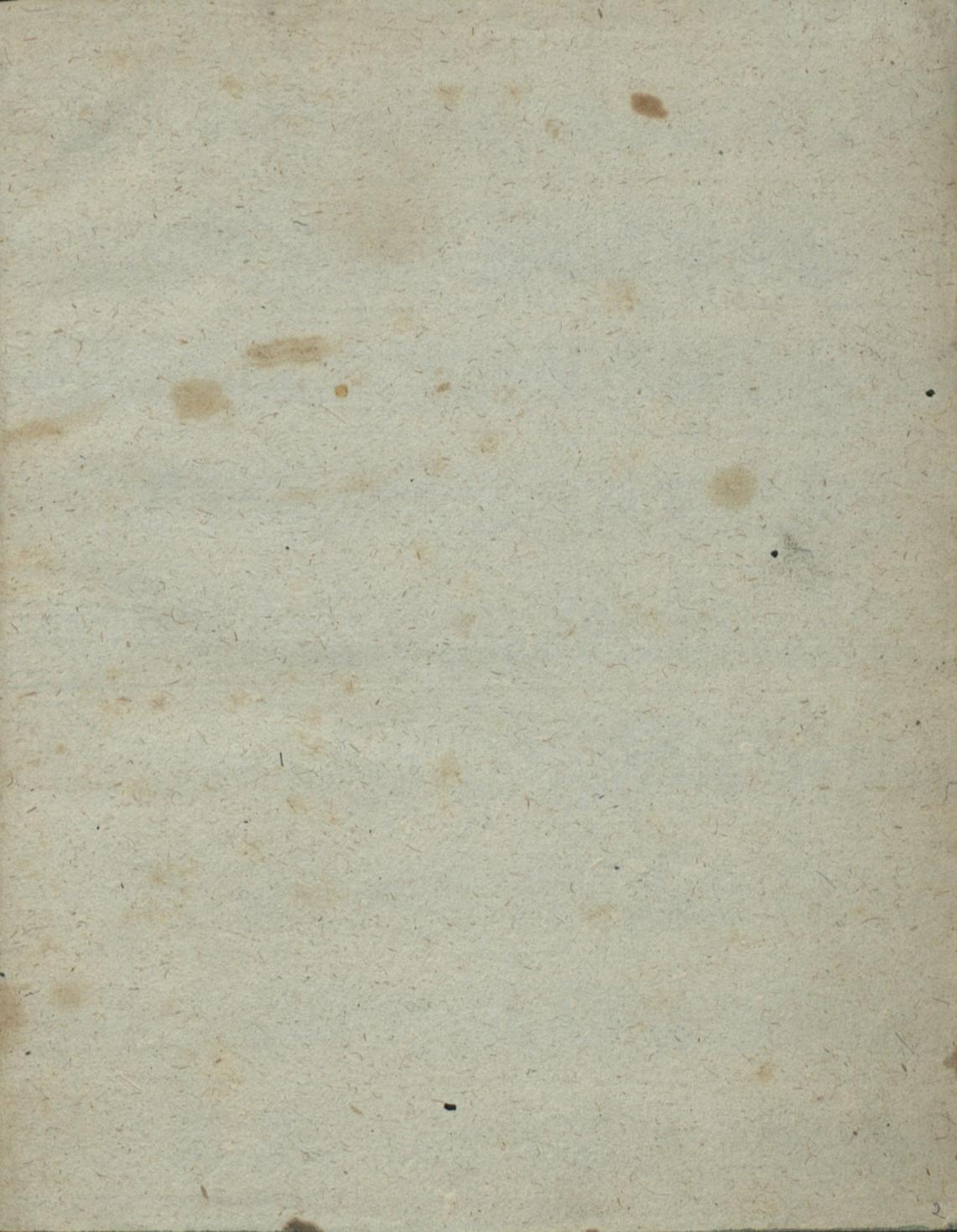
~~Hx =~~

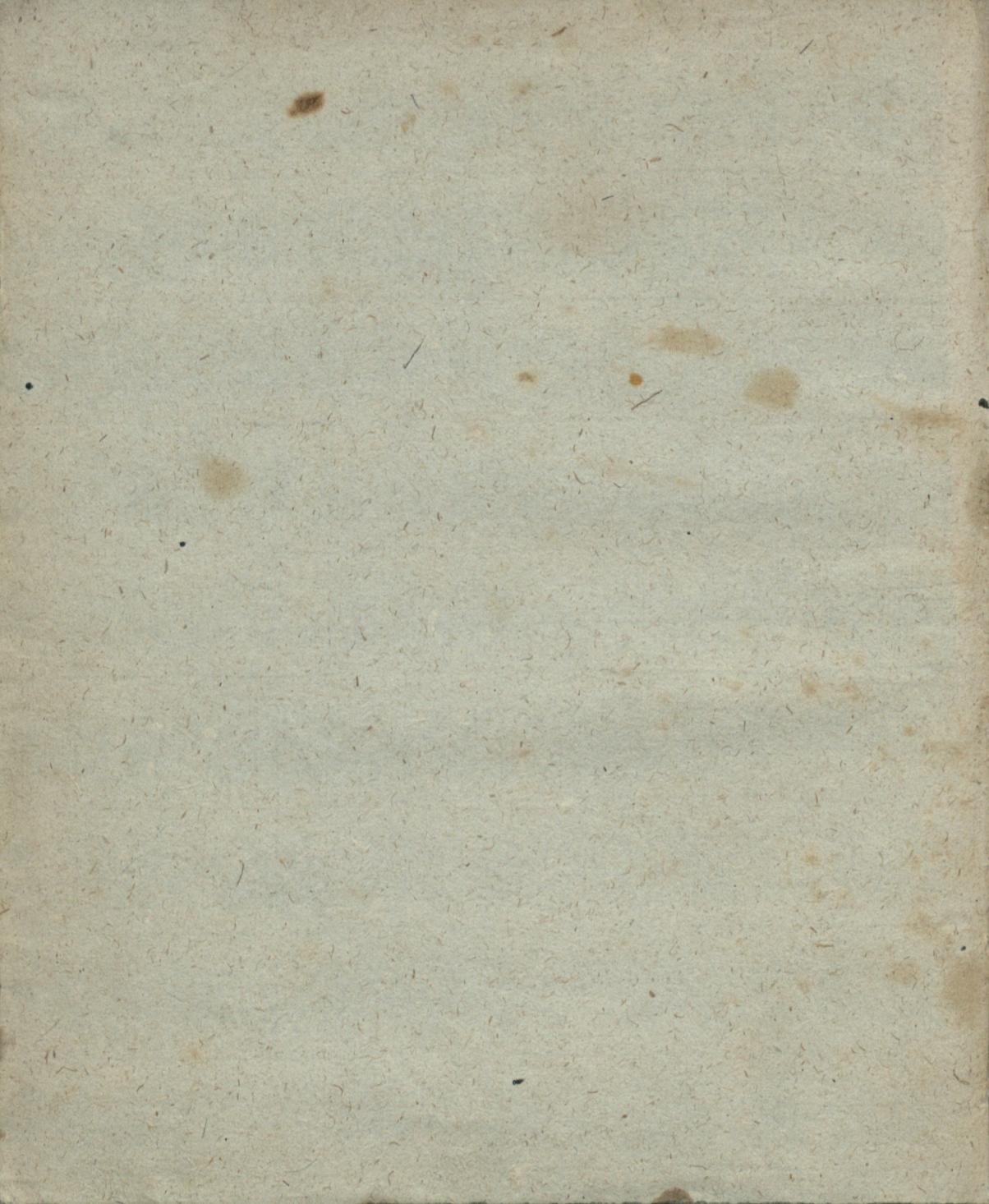
~~6. 8. 18~~

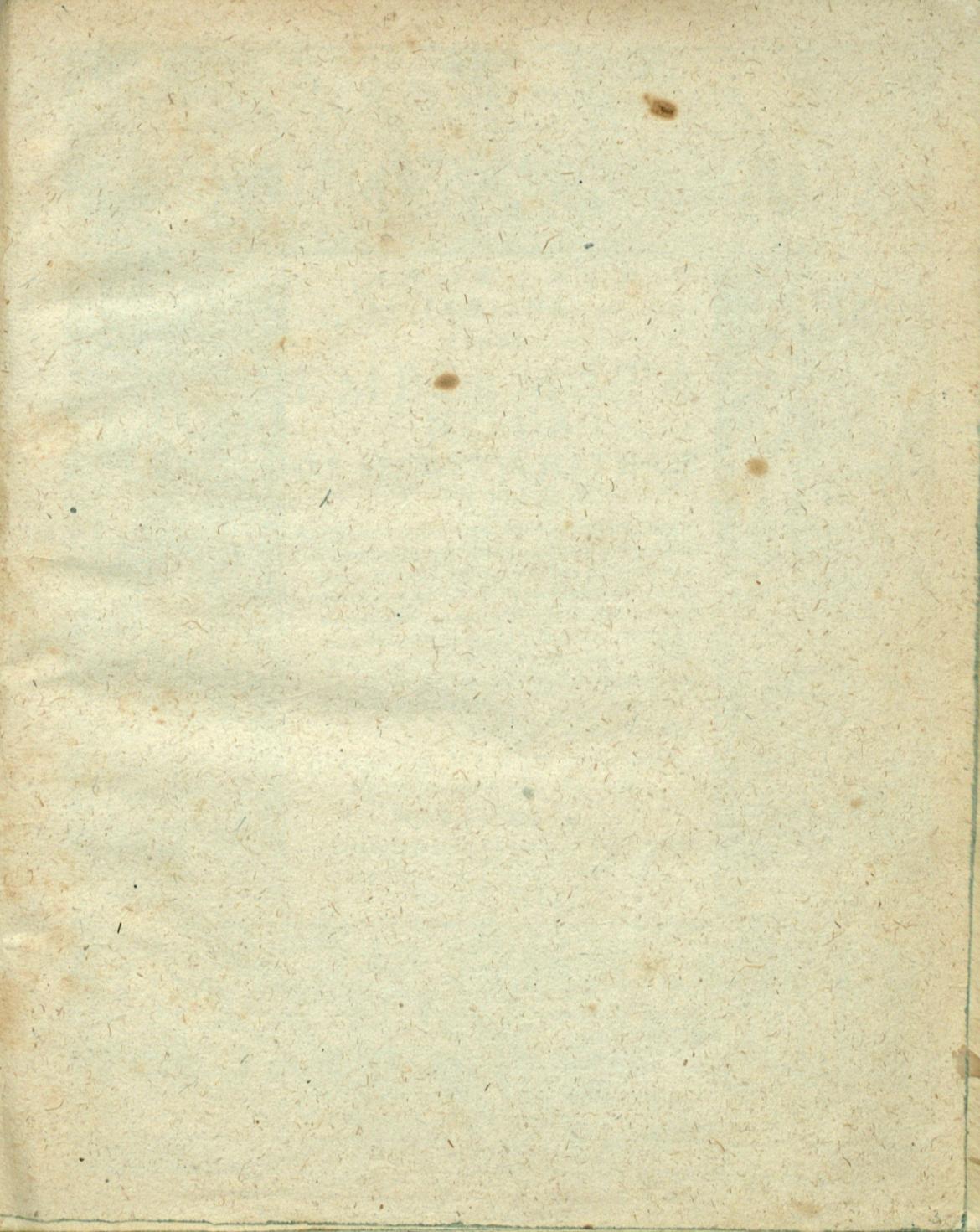
~~L 30. th~~

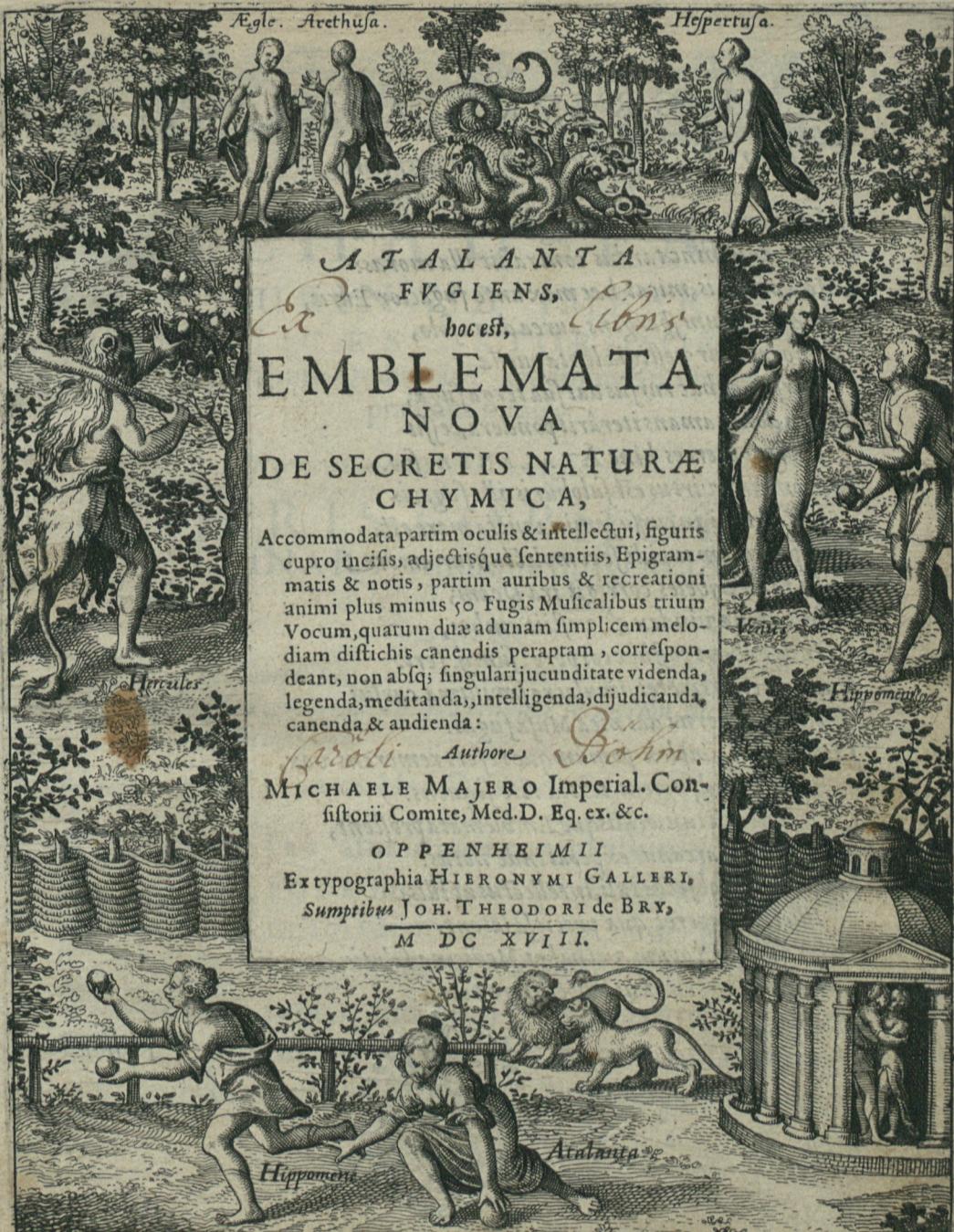

L 30 A

ATALANTA
FUGIENS,
Ex hoc est, libri
EMBLEMATA
NOVA
DE SECRETIS NATURÆ
CHYMICA,

Accommodata partim oculis & intellectui, figuris
cupro incisis, adjectisque sententiis, Epigram-
matis & notis, partim auribus & recreationi
animi plus minus 50. Fugis Musicalibus trium
Vocum, quarum duæ ad unam simplicem melo-
diam distichis canendis peraptam, correspon-
deant, non absq; singulari jucunditate videnda,
legenda, meditanda, intelligenda, dijudicanda,
canenda & audienda:

Ferdri *Authore* *Bohm.*
MICHAEL MAJERO Imperial. Con-
fistorii Comite, Med.D. Eq. ex. &c.

OPPENHEIMII
Ex typographia HIERONYMI GALLERI,
Sumptibus JOH. THEODORI de BRY,
M DC XVIII.

144641
EPIGRAMMA AUTHORIS.

HEStper iū precium juvenis tulit impiger horti
Dante Deā pomum Cypride tergeminum:
Idgsequens fugientis humo glomeravit ad ora
Virginis, hinc tardas contrahit illa moras:
Mox micat is, micat hęc mox ante fugacior Eteris,
Alteratum spargens aurea dona solo,
Ille morabatur vestigia lenta puellę
Rursus at hęc rursus dat sua terga fugae;
Tertia donec amans iter arit pondera, cessit
Victori merces hinc ATALANTA suo.
Hippomenes virtus est sulphuris, illa fugacis
Mercurii, in cursu femina victa mare est.
Qui postquam cupido se complectuntur amore
In fano Cybeles corrigit ira Deam;
Pelle leonina vindex & vestiit ambos,
In derubent posthac corpore, suntq; feri.
Hujus ut exprimeret simulacra simillima cursus
Voce tibi ternā dat mea Musa fugas:
Una manet simplex pomūmque refert remorans vox,
Altera sed fugiens, tertia ritè sequens.
Auribus istatuis, oculisque Emblematā prostant,
A ratio arcana expetat inde notas:
Sensibus hęc objecta tuli, intellectus ut illis
Ilicibus caperet, que preciosā latent.
Orbis quicquid opum, vel habet Medicina salutis,
Omne Leo geminus suppeditare potest.

Amplissimo

Amplissimo, Celeberrimo & Excellentissimo

MÜLHAUSENSIS
IN THURINGIA IMPERIALIS
REIPUBLICÆ SENATORIO ORDINI,
Viris Virtute, Doctrinâ, & verâ animi Nobilitate
præstantissimis;

Nec non ejusdem Syndico vigilantissimo,

CHRISTOPHORO
REINART utriusque Juris Doctori
Consultiss. P. C. Cæl.
suaviss. &c.

Dominis suis semper honorifice colendis omnibus & singulis hoc benevolentiæ sua gratitudinisq; qualemunque tecmerion, dicat, dedicat & obfert officiosissime.

MICHAEL MAIERUS Med.D. Imper. Consist. Com.E.E.P.C.

VIR amplissimi consultissimiq; De TRIPODE illo Pelopisponso, cum Hippodamiam Oenomai Regis Elidis filiam in uxorem duceret, à Vulcano dono dato, narrant, quod, cum singularis artificii esset, à Pelope Apollini Pythio Delphis iterum oblatus sit, ex quo deinde per virginem afflatu illius Dei oracula sint e-

A 2 dita

dita: Ita cùm mihi hic TRIPES à Vulcano elaboratus ad manum venerit, Pelopis exemplo motus, illum dignissimo loco & ordini consecrare & obferre decrevi, & quidem ante omnes alios, Vestris Amplitudd. & Excellentt. non quidem eo consilio, ut inde Oracula depromantur (quamvis nec ea, at chymica, h̄ic defuderari possint) sed ut animi mei promptitudinem voluntatemq; benevolam aliquo modo erga eas publicè testarer, quæ ante paucos annos in transitu mihi, tum Cæsareæ Majestati RUDOLPHO II. divæ memoriae à consiliis medicis existenti, quo animo erga Dominum essetis, ministro declarare volueritis, nempe optimo & vestro statu dignissimo: A quo tempore semper non solùm verbis, quoad potui, vestras virtutes apud exterros ornavi, sed in hoc quoque incubui, ut re ipsa mentem meam apertiùs iisdem patefacerem, & uberiùs effunderem. Quod cùm non aliter, quām literario quopiam Xeniolo fieri posse præsenserim, ac non nihil operæ in hac Atalanta fugiente consumpserim, omne id, qualecunque sit, Vestris Amplitudd. & Excellentt. dicare volui, in hoc imitatus nostri & antiqui temporis scriptores, qui nunquam sine Scipione, duce aut comite in vulgus prodire, sive per ora virūm ambulare voluerunt: Si enim cecidissent, quis subvenisset illis? Quæso, ut hujus opusculi Patronos mihi vos appellare liceat, non quod huic, verè dubio, studio manum aut mentem, quantum sciam, adhibueritis,

(nec

D E D I C A T O R I A. 5

(nec enim à gravissimis negotiis tantùm superfuit otii)
sed quia satis mihi videremini , ad quamvis doctrinæ
partem tuendam, mihiq; non alia materia sive dignior
sive honestior (excluso abusu) pro tempore occurrerit.
Quicquid sit, vos meos conatus, non pro chartæ vilitate,
sed animi mei candore (quod scio) æstimabitis, mēque
inter vestrarum Amplitudd. observantissimos impo-
sterum habebitis & numerabitis. Valete , Dabam
Francofurti ad Mœnum, Anno 1617. Mense Augusto.

A 3 Præfa-

Præfatio ad Lectorem.

HOMINE M, lector candide, universi compendium
 sui compositione referre, in confessu est omnium,
 & ternis vitæ generibus vivendis destinatum es-
 se, nempe vegetabili in utero materno, ubi sal-
 tem plantæ instar crescit & augmentatur, sensi-
 bili, nimirum in hoc mundo, ubi maxima ex parte sensibus ducitur,
 ceu reliqua animalia, à quibus differt, quod intellectu incipiat
 uti, licet imperfectè; ac denique intelligibili, in altero mundo apud
 Deum, eique assistentes intelligentias seu Angelos bonos; In præ-
 senti vitâ, quò quis magis ad divinam naturam ascedit, eò magis
 rebus intellectu indagandis, subtilibus, miris & raris, gaudet &
 delectatur: Et econtrà, quò quis ad pecuniu genus magis declinat,
 eò minus his capit, & sensui corporaliori astriclus est: Utro-
 rumque videmus Exempla, quosdam illis, utpote doctiores, artibus
 & scientiis politos esse deditos, quamplurimos hisce, nempe volu-
 ptatibus corporis, libidini, gule, pompæ externæ, & his similibus.
 Ad excolendum autem intellectum Deus infinita arcana abdidit
 in natura, quæ scientiis & artibus innumeris, ut ignis ex silice ex-
 tunduntur, & in usum transferuntur: Inter hæc sunt Chymica
 secre-

secretæ non postrema, sed post diuinorum indagationem, omnium prima & preciosissima, non circumforaneis deceptoribus & fucis pseudo-chymicis (qui in his sunt asini ad lyram, quippe ab omni bona doctrina & intentione alienissimi) sed ingenii altioribus, liberaliter educatis, & ad majoranatis investiganda, cum sint valde subtilia, augusta, sacra, rara & abstrusa, ideoque intellectu comprehendenda prius, quam sensu, potius per contemplationem profundam ex lectione authorum, eorumque inter se & cum naturæ operibus comparationem, quam operationem sensitivam, seu manualem experimentationem, quæ cœca est sine Theorica prævia: Post scientias hujusmodi intellectuales proximè numerantur, quæ de visibili ac audibili objecto tractant, ut sunt Optica seu perspectiva, & pictura, quæ dicitur à quibusdam Poëtis muta, ut hac vice versa, pictura loquens, nec non Musica sive vocalis seu organica: In hac antiqui Philosophi adeò se exercuerunt, ut indoctus haberetur, & ad myrtū canere cogeretur, qui lyrā recusasset in conviviis, et de Themistocle traditur: In Musica Socrates institutus & ipse Plato, qui non harmonice compositū cum statuit, qui harmonia Musicali non gaudeat: In eādem Pythagoras per celebris fuit, qui manē & vesperi musica symphonia ad compendios suorum discipulorum animos usus dicitur: Est enim Musica hæc peculiaris vis, ut affectus excitet vel mulceat, pro diverso Musicali modo: Sic Phrygius Medus apud Græcos dicebatur bellicosus propterea, quod in bello & in prælio ineundo accinere tur, & singularem vim haberet ad animos militum concitandos; cuius vice ad eundem usum nunc adhibetur Ionicus, qui olim

amatorius æstimatus fuit (qualis nunc habetur Phrygius) unde modos inter se mutatos conjicimus : Phrygio Timotheum Milesium usum tradunt ad Alexandrum Magnum in rebus bellicis alacriorem & animosiorum reddendum, cuius Cicero meminit 2. de legib. Terpandrum verò Lesbium Ionico; qui accersitus à Lacedæmoniis, seditionibus inter se tumultuantibus suavitate cantus eorum animos adeò delinivit, ut redirent in amicitiam & à seditione desisterent : Unde Lesbii cantores primas semper meruerunt Spartanorum judicio : De Musica sic Fabius, Musica, inquit, est honestum & jucundum oblectamentum liberalibus ingenii maximè dignum : Hæc tria itaque sensuum magis spiritualium, nempe visus & auditus, nec non intellectus ipsius objecta, ut in uno quasi conspectu & complexu haberemus, & magis intelligendū animis simul & semel insinuaremus, En conjugimus Opticam cum Musica & sensum cum intellectu, hoc est, rara visu & auditu cum chymicis emblematis, quæ huic scientiæ sunt propria. Cæteræ enim artes, si emblemata edant de moribus, aut rebus aliis, quam de naturæ arcanis, alienum hoc videtur ab eorum scopo & fine, cum intelligi omnibus velint & debeant; Chemia nō itē, quæ ut casta virgo per transennam, & veluti Diana, non absq; veste variati coloris visenda est, propter causas alibi expressas: Quatuor, inquam, hæc, ficta, poëtica & allegorica, picta, Emblematica, Veneri sive cupro, non sine Venere seu gratia, in eis, Chymica secretissima, intellectu indaganda & denique Musicalia rariora, simul & semel uno libro suscipias inque tuum usum dicata adhibeas, qui si potius intellectualis fuerit, quam sensualis, eò utilior

lior & jucundior olim futures est: quod si verò primum sensui mancipatus, nullum est dubium quin à sensu ad intellectum transitus fiet, tanquam per ostium: Nihil enim in intellectu esse dicitur, quod non per sensum aliquem introiverit, cùm hominis recens nati intellectus instar tabulae rasæ habeatur, in qua nihil adhuc scriptum, sed quod libet sensu mediante, tanquam stylo, scribi possit: Et vulgo dicitur; Ignoti nulla cupido, quia oportet, ut intellectui, veluti dictatori & arbitro, sensus indagatores & nuncii, omne scibile primitus appertent & innoscere faciant, tanquam Excubidores ad (sua organa) civitatis alicujus portas in vigilates. De ratione inscriptionis horum emblematum, ne & hæc tibi monstrosa videatur & absonta, pauca adjiciam: Atalanta Poëtis celebrata est propter fugam, quâ omnes procos in certamine antevertit, ideoque ipsis virtutis pro virginie, præmio victoriae proposito, mors obtigit, donec ab Hippomene, juvene audaciore & provido, superata & obtenta sit trium malorum aureorum per vices inter currendum objectu, quæ dum illa tolleret, præventa est ab eo, metam jam attingente: Hæc Atalanta ut fugit, sic una vox Musicalis semper fugit ante aliam & altera insequitur, ut Hippomenes: In tertia tamen stabiluntur & firmantur, quæ simplex est & unius valoris, tanquam malo aureo: Hæc eadem virgo merè Chymica est, nempe Mercurius Philosophicus à sulfure aureo in fuga fixatus & retentus, quem si quis sistere noverit, sponsam, quam ambit, habebit, si minus, perditionem suarum rerum & interitum: Ex Hippomene & Atalanta coëuntibus in templo Matris Deûm, hoc est, vase, fiunt leones, sive rubeum acquirunt colorem. Obtinuit quoque

B

hæc

hæc virgo victoriam præ viris, a pro quodam insignis magnitudinis occiso, unde præmio à Meleagro donata est: Apud Stethæum Æsculapii sanum è saxo percusso aquam elicuit, quam sitibunda biberit: Quæ cùm allegorica & Emblematica revera sint & nullo modo historica, volui in hujus Heroïnae commemorationem intellectuali tractatum Emblematicum indigetare, præsertim cùm poma ei projecta ex hortis Hesperiis à Venere, suavitatis Dea, Hippomeni fuerint ministrata: In modulis illis seu fugis Musicis hoc observatum videtis, quod singula disticha ad tres illas voces adaptata convenienter canendo exprimi possint, in quibus cùm uni simplici voce tot varietates fugarum sint accommodatae, omnis cordatus & intelligens hanc quoque Emblematicam quasi configurationem, in his, ut & in distichis adaptatione ad singulas voculas, boni consulet & pro nonnibili reputabit: Si enim mercatores nonnulli pro magna pecuniae summa artificium picturae aliquod aestimant & emunt, ubi soli oculi falluntur, cùm naturæ propinquissimum judicent, quid ni literati has figuræ, quæ & intellectui & sensibus pluribus inserviunt ita, ut magna inde speranda sit utilitas præter oblectationem, in preciis habeant & magni censeant? Vale.

TRES SCHOLA, TRES COESAR TITVLOS DE-
DIT; HÆC MIHI RESTANT,
POSSE BENE IN CHRISTO VIVERE, POSSE MORI.
MICHAEL MAIERVS COMES IMPERIALIS CON-
SISTORII cfc. PHILOSOPH. ET MEDICINARVM
DOCTOR. P. C. C. NOBIL. EXEMPTVS FOR. OLIM
MEDICVS CÆS. cfc.

Es hat ihn der Wind getragen im Bauche.

*Atalanta
seu vox
Fugiens.*

Embryo vento sâ Bore æ qui clauditur al-
vo, Vivus in hanclucem si semel ortus e rit, or tus e rit.

*Hippome-
nes seu vox
sequens.*

Embryo vento sâ Bore æ qui clauditur al-
vo, Vivus in hanc lucem si semel ortus erit, erit.

*Pomum ob-
jectum seu
vox Mo-
rans.*

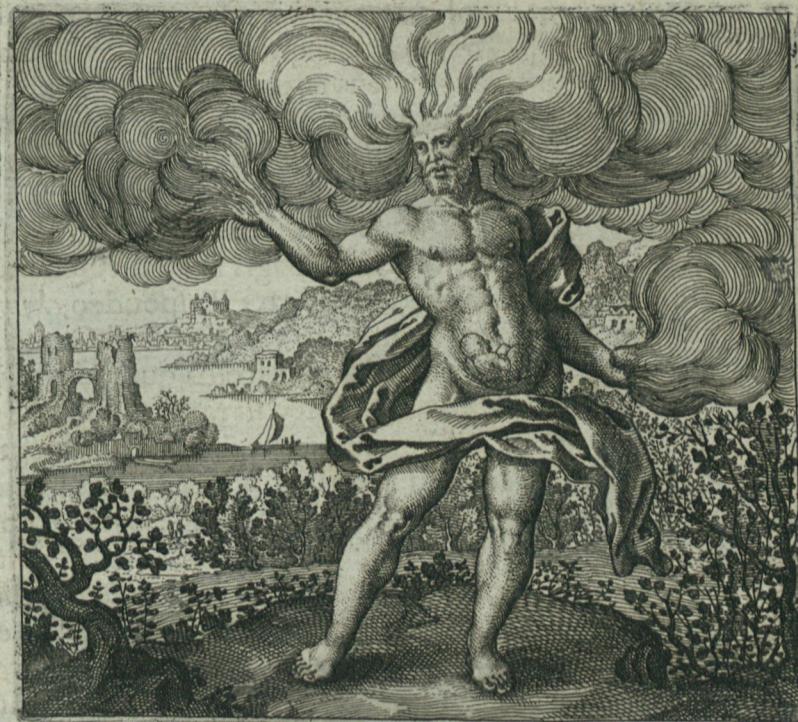
Embryo ventosa Boreæ qui clauditur alvo,
Vivus in hanc lucem si semel ortus erit.

I. Epigrammatis Latini versio Germanica.

De Früchte im Bauch des Winds/welche noch verborgen lebent/
So ferne in dieses Liede dieselbe wirterhebet/
Kan allerhohen Helden Raht vnd That übergehen weit
Durch Kunst vnd starcke Gwalt vnd seines Leibes Arbeit;
Schaw/daz er nicht unziemlich vor der Zeit geboren werd/
Sondern in rechter Maß komme lebendig auff die Erd.

EMBLE-

Portavit eum ventus in ventre suo.

EPIGRAMMA I.

Embryo ventosâ BOREÂ qui clauditur atvo,
Vivus in hanc lucem si semel ortus erit;
Unus is Heroum cunctos superare labores
Arte, manu, forti corpore, mente, potest.
Netibis sit Cœso, nec abortus inutilis ille,
Non Agrippa, bono sydere sed genitus.

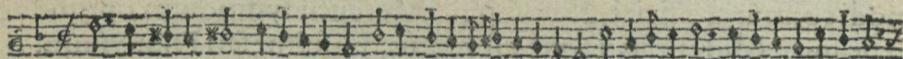
Hermes omnis secreti naturalis indagator diligentissimus in tabula sua smaragdina graphicè, licet succinctè, describit opus naturale, ubi inter alia inquit: *Portavit eum ventus in ventre suo, quasi dicat, Ille, cuius pater est Sol, mater verò Luna, antequam in lucem edatur, portabitur à fumis ventosis, quemadmodum avis ab aëre, dum volat: Ex fumis autem seu ventis (qui sunt nihil aliud, quam aëris motus) coagulatis fit aqua, ex qua cum terra mixta mineralia & metalla omnia: Imò hæc ipsa ex fumis constare & coagulari immediate statuuntur: Sive itaque in aquam seu fumum ponatur, eodem res redit, quia utraque venti materia est: Idem dicendum de mineralibus & metallis, licet magis remotè: Quæritur autem, quis ille sit, qui à vento portari debeat? Respondeo, *chymicè*, est sulphur, quod portatur in argento vivo, ut Lull. Codicill. cap. 32. testatur, caterique omnes; *Physicè*, est foetus, qui mox in lucem nasci debet: Dico & *Arithmetice*, quod sit radix Cubi; *Musicè*, quod sit Disdiapason; *Geometricè*, quod sit punctum lineæ fluentis principium, *Astronomicè*, centrum Saturni, Jovis & Martis, planetarum: Hæc licet diversa sint subjecta, tamen si bene inter se comparentur, foetum venti facile demonstrabunt, quod cuiuslibet industriae majori aut minori relinquendum erit. At rem planius sic indigeto: Omnis Mercurius ex fumis est compositus, hoc est, ex aqua sublevante terram secum in aëriam raritatem, & ex terra cogente aërem redire in aqueam terram seu terream aquam: Cùm enim Elementa in eo sint per omnia, & mixta, & invicem in quandam viscosam naturam conculcata & redacta, non facile ab invicem recedunt, sed vel volatilia sequuntur superiùs, vel apud fixa inferiùs manent, quorum primum in vulgari Mercurio, alterum in Philosophico & metallis fixis apparet: In his Elementa fixa prædominantur volatilibus, in illo volatilia fixis. Nec verò absq; causa est, cur Mercurius Deorum reliquorum nuncius, interpres & quasi minister intermedius currens dicatur & habeatur, alis ad caput & pedes adaptatis: Ventosus enim est & volat per aëra, ut ipse ventus, ut in communi, multorum cum damno reipsa vincitur*

Lull. ibi.
portat il-
lum ventus
in ventre
suo, hoc est,
sulfur por-
tatur in ar-
gento vivo.
Et C. 47.
Lapis est
ignis de-
portatus in
ventre aë-
ris.

vincitur: At quia caduceum gestet binis serpentibus transversim
 cinctum, qui animas ex corporibus ducat & reducat, & multa ejus.
 modi contraria efficiat, Philosophici Mercurii symbolum optimè
 exprimit. Mercurius itaque est ventus, qui sulfur seu Dionysium,
 aut, si mavis, Aesculapium adhuc imperfectum fœtum ex ventre
 materno, vel etiam ex cineribus corporis materni combusti acci-
 piat & portet eò, ubi maturari possit; Et Embryo est Sulfur, quod à
 Sole coelesti Boreæ vento infusum est, ut is maturatum pariat, qui
 gestationis suæ absoluto tempore gemellos edit, unum albis ca-
 pillis, Calaim dictum, alterum rubris, Zeten: Hi Boreæ filii fuere
 (ut *Orpheus* poëta Chymicus scribit) apud Jasonem inter Argonautas
 ad vellus aureum à Colchis auferendum: Phineus verò vates cœ-
 cus ab Harpyjis infestatus, liberari non potuit, nisi à dictis Boreæ fi-
 liis: Pro quo beneficio ab iis impetrato ille gratus Argonautis o-
 mnem viæ rationem declaravit. At Harpyjæ nihil aliud sunt, quam
 sulfur corrumpens, quod abigitur à Boreæ filiis, cùm ad justam æ-
 tatem pervenerint, & ex imperfecto seu molestato à volatilibus
 noxiis fit perfectum, illi malo non subjectum, quod deinde ad vel-
 lus aureum Jasoni medico obtinendum viam indicat. Horum vē-
 torum meminit quoq; inter alios Basilius nostras, qui clarè 6. inquit:
Nam geminus ventus venire debet, Vulturnus dictus, ac deinde simplex,
Notus appellatus, qui ab oriente & meridie impetuose spirabunt, quorum
motione cessante, ita ut ex aëre facta sit aqua, audacter confides, quod ex spi-
rituali corporale fiet. Et Ripleus port. 8. dicit in aëre nostrum infan-
 tem debere renasci, hoc est, in ventre venti: Ad eundem sensum
 scala philos. gradu. 6. Et sciendum, inquit, quod natus sapientis in aëre
 nascitur: Et gradu 8. spiritus aëris simul in aërem scandentes se diligunt, ut
 Hermes inquit, portavit illum ventus in ventre suo: *Quia generatio ge-*
niti nostri fit in aëre & nascens in aëre sapienter nascitur: Ascendit enim à
terra in cælum, iterumque descendit in terram conquirendo vim superio-
rem & inferiorem.

Sein Säugmutter ist die Erden.

*Atalanta
Fugiens.*

Romulus hirta lu pæ pressisse sed ubera capræ

Jupiter & di etis fertur adesse fides.

*Hippomen.
sequens.*

Romulus hirta lu pæ pressisse sed ubera capræ

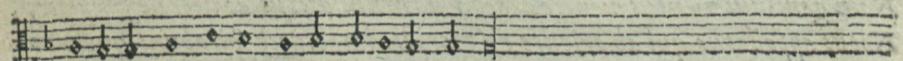

Jupiter & di etis fertur adesse fides.

*Pomum
Morans.*

Romulus hirta lupæ pressisse sed ubera capræ

Jupiter & dictis fertur adesse fides.

II. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Romulus von einer Wölfin ist/ aber Jupiter gesäuget
Von einer Geiß/wie solchs das Gerüchte bezeuget.
Was Wunder ist/so wir sagen/dass der Weisen Kind ernähret
Sey von der Erd/so ihm ihre Milch hat gewehret?
So dann die Thier gespeiset han solche grosse Helden gewiſſ/
Wie groß mag dann der feyn/dessn die Erd Säugmutter iſſ?

EMBLE-

Nutrix ejus terra est.

EPIGRAMMA II.

Romulus hirtalupæ pressisse, sed ubera capræ
Jupiter, & factis fertur, adesse fides:

Quid mirum, teneræ SAPIENTUM viscera PROLIS
Si ferimus TERRAM lacte nutrisse suo?

Parvulas tantas Heroas bestia pavit,

QUANTUS, cui NUTRIX TERREUS ORBIS, erit?

C

Apud

A PUD Peripateticos & recte judicantes Philosophos statui-
tur; quod Nutriens vertatur in substantiam nutriti, eique assi-
miletur non quidem ante, sed post alterationem ejus, idque verissi-
mum Axiomā habetur: Quomodo enim nutrienti, quod jam ante
simile & idem sit cum nutrito, opus esset mutatione suae essentiae,
quæ si accideret, non maneret idem nec simile; Aut quomodo ea,
quæ assimilari nutritio nequeunt, pro nutrimento assumerentur, ut
sunt ligna, lapides & ejusmodia? Primum itaque ut inane, sic alter-
rum, naturæ adversum est. Lacte autem animalium nutritri homi-
nem recens natum, non alienum est à natura: quia assimilatio ejus
fieri potest, at longè facilius materni, quā alterius: Unde medici cō-
cludunt, ad sanitatem, similitudinem substantiae & morum, nec
non robur conferre infanti, si propriæ matris lacte semper foveatur
& educetur, econtra, si alieno. Hæc est harmonia omnis naturæ,
quod simile gaudet suo simili, ejusque vestigia imitetur, quantum
potest, in omnibus ex tacito quodam consensu & conspiratione. I-
dem usū venit in naturali Philosophorum opere, quod æquè à na-
tura regitur in sui conformatione, quām infans sub utero materno.
Et licet pater & mater, ipsa quæ nutrit illisimilitudinariè ascriban-
tur, non tamen artificiale est magis, quām animalis cuiusque gene-
ratio: Semina bina quodam delectabili artificio conjunguntur ab
animalibus & utroque sexu hominis, ex quibus unitis per successi-
vam alterationem fit Embryo, qui crescit & augetur, vitam & mo-
tum acquirit, deinde lacte nutritur: Mulier verò conceptionis &
imprægnationis tempore in calore, cibo & potu, motu & quiete, a-
lliisque se temperatè ut gerat, necesse est, alias abortus sequetur &
concepti foetus destrucción, quæ observatio in 6. rebus nō naturali-
bus, quia à medicis secundùm artem suam præscribitur, artificialis
quoque est. Eodem modo semina si sint non conjuncta in opere
Philosophico, conjungi debent: Quod si verò alicubi conjuncta in-
venirentur, ut in ovo semen galli & gallinæ substantia habentur si-
mul in uno continente, tum esset Philosophorum opus adhuc ma-
gis naturale, quām generatio animalium. At demus, ut philosophi
testan-

testantur, quod unum veniat ab orienti & alterum ab occidente, si-
antque unum, quid plus administratur hisce, quam mixtio in suo
vase, calor temperatus & nutrimentum? Vas quidem artificiale est
sed in hoc differentia non committitur, sive nodus ab ipsa gallina
fiat, sive à rustica incerto quodam loco (ut solet) ordinetur, eadem
erit ovorum generatio & ex illis pullorum exclusio. Calor est res
naturalis, sive ab igne temperato veniat furnorum & simi putredini,
vel sole & aëre, vel matris visceribus, aut aliunde: sic Ægyptus
calorem ovis excludendis arte naturaliter administrat per suos fur-
nos: Bombycum semina, imo & ova gallinacea virginearum mam-
marum tempore exclusa leguntur: Ars itaque & natura mutuas sibi
manus conferunt, ita ut hæc illius vicaria fiat & illa hujus: Nihil o-
minus Natura manet Domina & ars ancilla. CUR VERO TERRA
dicatur nutrix Nati Philosophici, dubium alicui movere posset,
cùm terra inter elementa sit maximè exucca & arida, cui siccitas ut
propria qualitas accidat? At respondēdum, quod terra elementata
hic intelligatur, non Elementum, cuius in Septimanæ philosophi-
cæ primo die abundè meminimus, naturamque explicavimus:
Hæc nutrix est Cæli, non quod solvat, lavet aut humectet fœtum,
sed coagulet, figat & coloret, inque succum & sanguinem merum
convertat. Nutritio enim augmentationem in longum, latum &
profundum, hoc est, per omnes corporis dimensiones se extenden-
tem complectitur, quæ cùm hic adsit & à sola terra præstetur fœtui
philosophico, non immerito nutricis nomine terra appellanda erit:
At contrarium quid cœteris lactis generibus, quæ convertuntur &
non convergunt, in hoc admirando succo terrestri contingit, cum
propter vim ejus fortissimam valde alteret naturam nutriti, quem-
admodum lupæ lac Remuli corpus in naturam animosam & ad bel-
lum promptam disposuisse creditur.

FUGA III in Quarta, infra.

Gehe zum Weibe/das wascht ihre Lachen/
thu dergleichen auch.

*Atalanta
fugiens.*

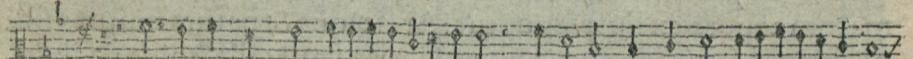

Abdita quisquis a mas scrutari dogmata, ne sis De-

ses in exemplum, Deses in exemplum, quod juvet, omne trahas.

*Hippom.
sequens.*

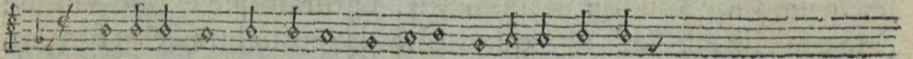

Abdita quisquis a mas scrutari dogmata, ne sis

Deses in exemplum, deses in exemplum, quod juvet, omne trahas.

*Pomum
morans.*

Abdita quisquis amas scrutari dogmata, ne sis

Deses in exemplum, quod juvet, omne trahas.

III. *Epigrammatis Latini versio Germanica.*

GEr da begeht in geheimer Lehr sich z' uben/solachen
Alles Exempels weiss/vnd weislich solch betrachten:
Schaw an ein Weib/vnd lern/wie sie thut ihr Leinlachen waschen
Mit Wasser auffgeschütt warmlich/vnd mischt mit Aschen:
Golg dieser nach/so wirt dir alles gerathen wol vnd sein/
Dann den Leib/so ist schwart/waschet das Wasser ganz rein.

EMBLEMA

EMBLEMA III. *De secretis Naturae.*

Vade ad mulierem lavantem pannos, tu fac similiter.

EPIGRAMMA III.

Abida quisquis amas scrutari dogmata, ne sis
Deses, in exemplum, quod juvet, omne trahas:
Anné vides, mulier maculis abstergere pannos
Ut soleat calidis, quas superaddit, aquis?
Hanc imitare, tuā nec sic frustraberis arte,
Namque nigri fæcē corporis unda lavat.

SI pannis lineis sordes quædam advenerint, quibus maculentur & nigrescant, utpote terreis recrementis, per proximum elementum, nempe aquam, eluuntur, & aëri panni exponuntur, ut calore solis, tanquam igne, quarto elemento, humiditas unâ cum fœcibus extrahatur, hoc si sèpius contingat, qui priùs erant sordidi & foetidi, fiunt puri, & à maculis purgati: Hæc est ars mulierum, quam ab ipsâ natura didicerunt: Videmus enim, quod animalium ossa aëri exposita, quæ primò sunt nigra & squalida, si pluvia sèpè madefiant, & superveniente solis calore iterum exiccentur per multas vi-ces, ad summam albedinem reducantur, ut Isaac annotat: Eundem ad modum in subjecto philosophico, quæcunque adfuerint cruditates & fœces suis aquis superinfusis purgantur & delentur, corpusque ad magnam claritatem & perfectionem redigitur. Tota enim operationum chymicarum, utpote calcinatio, sublimatio, solutio, distillatio, descensio, coagulatio, fixatio & reliquæ una ablutione absolvuntur: Nam qui abluit aquis rem impuram, idem præstat, quod toti operandi formis perficitur: Igne enim, ut Rofarius Philosophorum inquit, linteamina Duenech principis sudore maculata, lavanda sunt & comburenda aquis: Unde ignis & aqua videntur mutuas sibi invicem dedisse qualitates, aut quod genus ignis Philosophici non sit idem cum communi, idemque de aqua sentiendum. De calce viva & igne Græco exploratum habemus, quod aquis incendantur, & neutiquam extinguantur, contra naturam aliorum inflammabilium: sic camphoram in aquis ardere ante accensam affirmant: Et Gagates lapis (ut Ansel. de Bood testatur) accensus oleo facilius extinguitur, quam aqua: Oleum enim commiscetur ei, ac ignitum corpus suffocat: Aqua cùm pinguedini misceris non posfit, ignito cedit corpori, nisi omnino id totum tegat & obruat: Verum id non facile fieri potest, quia lapis est, & suprema aquæ, ut oleum omne, petit: Sic naphta, petroleum & his similia incensa aquas non valde reformidant. De carbonibus subterraneis Leodiensis ditionis quidam scribunt, quod incensi sub terra, non aquis, sed terræ pulveribus super ingestis solùm extinguantur, quemadmodum

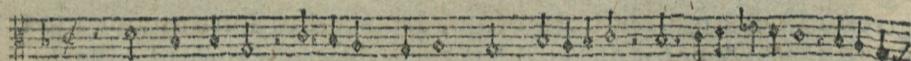
modum cōr. Tacitus de simili ignis genere narrat, quod non aquis, sed fustibus & vestibus corpori detractis saltem opprimi potuerit: Ignium itaque magna est diversitas, & in excitando & in extinguendo, nec minor liquorū, quia lac, acetum, spiritus vini, aqua fortis, Regia & communis valde inter se differunt, quō ad collationem cum igne: Nē hoc solūm, sed & ipsa materia aliquando ignem sustinet, ut panni illi byssini, antiquitū in precio & usu divitibus habiti, qui igne, non aqua lavabantur, seu ad munditium pristinam redigebantur, utpote fœcibus combustis: Quicquid alii de pilis Salamandré reptilis nugantur, quasi inde Elychnia incombustibilia fiant, non audiendum: De Talco, alumine plumoso & hujusmodi aliis materiis aliquando texturam præparatam, quæ igne purgari fuerit solita, sed artificium cum sciente (muliere Antwerpensi) ex invidia extinctum periisse, nec post reperiri id temperamentum potuisse, sunt qui revera adfirmant: De materiis combustilibus hic non loquimur: Secundūm omnes has differentias subiectum Philosophicum considerandum erit, si quando præparetur: Ignis enim, aqua & ipsa materia hic non est communis: Philosophis enim ignis aqua est, & aqua ignis: Aqua eorum simul lavat & calcinat, ita & ignis: Et panni abluendi habent naturam byssinorum sive talci præparati, quorum temperies & præparationis artificium quoque non omnibus obvium est: Hos ut lavent, lixivium faciunt non ex cineribus queroris, eorum ve sale, sed metallico, quod est durabilius ceteris, nec ex aqua communi, sed eâ, quæ sub signo Aquarii in glaciem, nivesque concreta fuerit, utpote quæ sit tenuiorum partium, quam stagnantes aut lacunarum palustres aquæ, unde magis ad interiora corporis Philosophici, nigri & immundi penetrare poterit, ad id abluendum & purgandum.

Füge

FUGA IV. in Quarta, suprà.

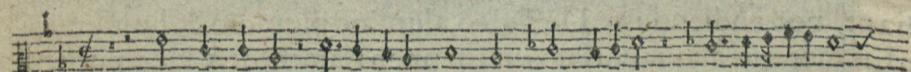
Füge den Bruder der Schwester zu / vnd gib ihnen
den Becher der Liebe.

*Atalanta
sequens.*

Non hominum foret in mundo nunc ran ta pro pago, si fra-

*Hippom.
sequens.*

Non hominum foret in mundo nunc tanta pro pago

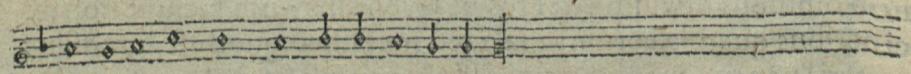

si fra tri non da ta prima soror.

*Pomum
morans.*

Non hominum foret in mundo nunc ranta propago,

si fratri conjunx non data prima soror.

IV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Er Menschen Gschlecht in dieser Welt wär nicht so wol vermehret,
Wann nicht zum Bruder die Schwester sich gekehret.
Darumb zusammen füg zwey Geschwister eines Geblütes/
Dass sie ehlig leben / Mann vnd Weib eins Gemüthes.
Schenk ihnen in der Lieb Becher mit süßem Reben Saffi/
Solchs gibt ihn zur Hoffnung der Frucht ein groß vnd starcke Kraffe.

EMBLE

Conjunge fratrem cum sorore & propina illis poculum amoris:

EPIGRAMMA IV.

Non hominum foret in mundo nunc tant a propago,
Si fratri conjunx non data prima soror.
Ergo lubens conjunge duos ab utroque parente
Progenitos, ut sint fæmina másque toro.
Præbibe nectareo Philothesia pœcla liquore
Utrisque, & fatus spem generabit amor.

D

Lex

Ex Divina & politica prohibet gradu sanguinis propinquiore
per naturam conjunctos, matrimonio copulari, quales sunt di-
recte ascendentes & descendentes in arbore genealogica & ad la-
tera concurrentes, idque propter causas certissimas: At quando
philosophi de matre cum filio, aut patre cum filia, seu de fratre cum
forore, conjugio jungendis loquuntur, non contra dictam legem
quid dicunt aut faciunt: Quia subjecta distinguunt attributa &
causæ effectus: Personæ enim Philosophorum ab iis differentiis
sunt liberæ æquè ut Adamis filii filiæ que, qui se invicem in conjuges
ducebant absque ullius criminis imputatione: Ratio autem poti-
firma videtur, ut genus humanum affinitate & amicitia firmiūs coa-
lescat & consocietur, nec in factiones familiarum inimicas & hære-
ditarias dividatur: Eadem causa quia primis fratribus & fororibus
Adamicis integra manserit, nil prohibuit, quo minus matrimonio
conjungerentur: In ipsis enim solis genus humanum tum exitit,
nec alii praeter ipsos, eorumque parentes, vixerunt ideoque ut san-
guine connexi, sic affinitate connectendi necessario fuerunt: At
succrescente hominum multitudine, quæ in innumeras familias
distributa, causa hæc vera & æqua inventa est, ne fratres forores
ducerent: Apud philosophos alia ratio est, cursorores nubant fra-
tribus, nempe similitudo substantiæ, ut simili conjugantur: Sunt
autem in hoc genere saltem duo sibi quo ad speciem similia,
quo ad sexum differentia, quorum unum fratris, alterum
fororis nomine salutatur: Hæc itaque eadem & libertate &
conditione, imò & necessitate inevitabili, quâ primi homines con-
sanguinei, uni matrimonio legitime committenda sunt: Frater est
ardens & siccus, ideoque valde cholericus; foror est frigida & hu-
mida, multum phlegmaticæ in se habens materiae: Quæ in tempe-
rie adeò differentes naturæ, in amore & fecunditate, liberorū
que propagatione optimè convenire solent: Ut enim non ex chaly-
be & chalybe durissimo corpore, nec ex silice & silice fragili, excu-
titur facile ignis, qui propagari possit, sed ex duro & fragili, hoc est,
chalybe & silice; sic nō ex ardente mare & ignea foemina, ut nec ex
utrisque

utrisque frigidis (frigiditas enim maris infœcunditas est) proles vi-vax suscipitur, sed ex illo calido, hac frigidore: calidissima enim mulier, in temperamenti humani latitudine, frigidior statuitur frigi-dissimo sui sexus (at fano) viro, ut Lev. Lemnius in lib. de occ. nat. mirac. probat. Soror itaque & frater à Philosophis rectè conju-guntur. Si quis ex gallina, canicula, capra, ove vel aliis brutis fœ-tum nasci debere defyderet, is gallum, canem, hircum, caprum, quodque animal suæ speciei, cui similius existit, adjungit, atque sic voto suo non frustratur; nec verò respicit consanguinitatem brutorum, sed saltē generositatem cujusque & naturæ conve-nientiam. Ita dicendum de trunko arboris, & surculo ei inferendo? Imò de metallica natura, quæ tamen omnium maximè similitudinem & homogeneitatem substantiæ ut habet, sic, ubi quid sibi con-jungi postulet, requirit: Verùm frater & soror conjuncti, fœcundi non fiunt, nec in amore diu persistunt, nisi Philothesium illis seu po-culum amoris, instar philtri, propinetur: Hoc enim sedantur & con-cilianter eorum animi adeo, ut quasi ebrii (instar Lothi) inter se, pudore abiecto, congregantur & prolem (non spuriam, sed) legiti-mam progenerent. Quis enim ignorat, humanum genus Medi-cinæ plurimum debere, propterea, quod multæ hominum myria-des, ejus beneficio & operâ, nunc in mundo extent, qui non fuissent, nisi eorum parentes aut proavi à vitio sterilitatis per temotio-nem causæ & sublationem, seu impedimenti proximi, & remoti, vindicati & liberati, aut ab abortu matres præservatae forent? Da-tur itaque hoc poculum amoris easdem ob causas his novis nuptis, quas quilibet ex jam dictis ternas perspicere poterit, ut pote amoris constantiam, sterilitatis remotionem & abortus prohibitionem.

D ii S

Gesetz dem Weib die Kröte auff die Brüst/ daß sie sauge/
vnd das Weib sterbe/ so wirt die Kröte von Milch sehr groß.

*Atalanta
Fugiens.*

Fœmine o gelidus ponatur pecto re bu fo
Instar ut infan tis lacte a po cla bibat po cla bibat.

*Hippomen.
Sequens.*

Fœmine o gelidus ponatur pecto re bu-
fo Instar ut infan tis lacte a po cla bibat.

*Pomum
Morans.*

Fœmine o gelidus ponatur pectore bufo
Instar ut infantis lactea pocla bibat.

V. Epigrammatis Latini versio Germanica.

G In Kröte bald dem Weibe sch auff die Brüste geschwindet/
Dass sie solche ernehr mit Milch/ gleich einem Kinde/
Vnd wachse auff in grosser Gestale durch aufgesogner Speis/
Vnd das Weib sich röthlich erzeig in aller Weiß/
Denn mach hir ab ein Arzney/ so sey solcher edlen Kräfften/
Dass sie lasse kein Gifte an des Menschen Herz hafseen.

EMBLE-

Appone mulieri super mammae bufonem, ut ablacter eum,
 & moriatur mulier, sitque bufo grossus de lacte.

EPIGRAMMA V.

Foemineo gelidus ponatur pectore Bufo,

Instar ut infantis lactea pocula bibat.

Crescat & in magnum vacuata per ubera tuber,

Et mulier vitam liquerit agra suam.

Inde tibifacies medicamen nobile, virus

Quod fuget humano corde, levetque luem.

D 3 T O T A

TOTA Philosophum congregatio in hoc consentit, quod opus eorum nihil aliud sit, quam mas & foemina: Maris vero est, generare & dominari foeminæ; hujus concipere, imprægnari, parere, lactare & educare sobolem, mari: q; imperio subjici: Ut enim conceptum fœtum, antequam edatur in lucem, sub sanguine, ita editū lacte fovet & nutrit. Hinc natura præparavit tenello pusioni in māmis muliebribus cibum digestibilem & proportionatū, qui expe-ctat ejus adventum, tanquam primus commeatus & viaticū in hoc mundi curriculo: Lacte itaque alitur, crescit & augmentatur eō usque, donec instrumenta panis comminuendi habeat, hoc est, den-tes, tum ablaetatur merito, quia natura illi providit de alio solidiori nutrimento. At hīc Philosophi dicunt, quod mulieribufo super māmis apponendus sit, ut eum instar infantis suo lacte alat: Misérum hoc & horrendum spectaculum est, imò & impium, quod lac infan-ti destinatum bufoni, bestiæ venosæ & naturæ humanae adver-santi præbendum sit: De serpentibus ac draconibus vaccarum u-bera exiccantibus audivimus & legimus: Fortè idem bufones ap-peterent, si occasio offerretur in bobus. Historia de bufone nota est, qui rustico cuidam dormienti ita occupavit os & interiora la-bra, ut nullo astu inde abigi potuerit, nisi violentiā, quæ cum peri-culo mortis, venenie ejus expuitione (quā uti dicitur pro telis defen-sivis aut offensivis) conjuncta fuisset, ideoq; non tentanda: Ex anti-pathia itaque remedium misero homini inventum, nempe aranei prægrandis & bufonis, qui se invicem lethali prosequuntur odio: Portatus itaque est cum bufone directe ad locum, ubi araneus præ-tumidus suas texturas exposuerat, qui cùm bufonem vidi, mox se dimisit in tergum bufonis, eumq;ne suo aculeo pupugit: Cùm verò nihil inde damni acciperet, secunda vice descendit, & iterum illum fortiū fixit; Unde mox bufo intumuit, & ex hominis ore mortuus decidit, absque ulla ejus noxa. Sed hīc contrarium accidit: quia bu-fon non os, sed mammam mulieris occupat, cuius lacte adeo incre-scit, ut ingentis magnitudinis & roboris evadat: Mulier vero viri-bus absumpsis extabescat & moriatur: Venenum enim facile per venas

venas pectorales communicatur cordi, idque inficit & extinguit, Theophilus
in turba
meminit
dracoris
mulieris
juncti
 quemadmodum ex Cleopatrae casu constat, quæ viperas mammis
 admovit, cùm voluntariâ morte præveniri voluerit, ne viva in vi-
 etorum manus ac triumphos traheretur. Verum ne quis Philo-
 sophos adeò crudeles existimet, quasi mulieri venenosum reptile
 admoveri jubeant, sciendum hunc bufonem esse ejusdem fœminæ
 fœtum seu filium, monstroso partu editum, ideoque jure naturali,
 lacte materno frui & ali debere, quod verò mater moriatur, non est
 in voluntate filii: Nec enim matrem inficere potuit, qui in visceri-
 bus ejus concretus, & ex sanguine augmentatus fuerat usque ad
 partum. Ominus sane quid est, bufonem ex muliere nasci, quod
 alias contigisse novimus: Guilielmus Novobrigensis, Anglicus scri-
 ptor, in suis commentariis scribit (quam fideliter, alii judicent) in
 lapicidina quadam ditionis Vintoniensis Episcopi, cùm lapis qui-
 dam magnus divideretur, intus inventum bufonem vivum cum
 aurea cathena, eumque ex Episcopi jussu eodem loci reconditum
 & perpetuis tenebris immersum, ne quid mali omnis secum portaret: Talis est & hic bufo: Auro enim insignis est, etiam si non extrin-
 secus, artificiali cathenæ opere, tamen intrinsecus naturali, nempe
 lapidis, quem alii Boracem, Chelonitin, Batrachiten, Crapaudinam
 aut garatronium vocant. Hic enim auro longè prævalet vir-
 tute contra venena quæcunque animalium, & auro inseri solet, tan-
 quam thecæ aut coopertorio, ne lædatur aut perdatur. At legitimū
 esse oportet ex animali petitum, si verò ex subterraneis fossis, ut so-
 let, depromptus lapis ejus formâ concinnetur, & vice usurpetur, ex
 optimis mineris, cordi subvenientibus, eligatur: In his enim bufo
 Philosophicus revera invenitur, non in lapicidina (ut ille fabulator
 asserit) aurumque in se habet, non extra ad pompam: Ad quid enim
 se ornaret bufo in tenebris & claustris delitescens? Forte ut à scara-
 bæo magnifice se lutaretur, si in crepusculo illi obvius incederet?
 Quis aurifaber subterraneus fabricasset illi auream cathenam? Forte
 viridum puerorum pater, qui ex terra S. Martini, immo ex ipsa terra,
 ut & duo canes ex lapicidina, eodem authore, prodierunt?

Sæt nur Goldt in die weisse geblätterte Erden.

*Atalanta
Fugiens.*

Ruricolæ pin gui mandant sua se mina ter-

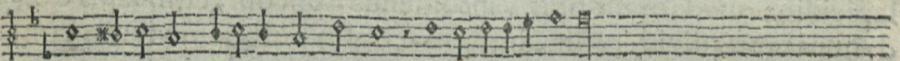

ræ cum fuerit rastris hæc folia ta suis.

*Hippom.
Sequens.*

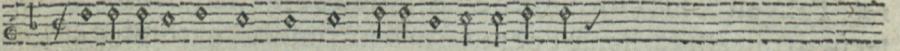

Rurico læ pingui mandant sua se mina

ter ræ cum fuerit rastris hæc folia ta suis.

*Pomum
Morans.*

Ruricolæ pingui mandant sua semina terræ

Cum fuerit rastris hæc foliata suis.

VI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

De Ackerleut in die feist Erden sähēn shren Samen/
Wenn sie wol zermalmet ist mit eisenen Zähnen/
Die Weisen abr lehren ihr Gold werffen in die Erden/
Den Blättern gleich ganz weiß/das Gold darauff mag werden/
Dah du solches rechte machst/schaw auff der Bawren Werk ganz eben/
Dann Gold wachst wie Weizen/vnd hat sein eignes Leben.

EMBLE-

Seminate aurum vestrum in terram albam foliatam.

EPIGRAMMA VI.

Ruricole pingui mandant sua semina terra,
Cum fuerit rastris hec foliata suis.
Philosophi niveos aurum docuere per agros
Spargere, qui folii se levis instar habent:
Hoc ut agas, illud bene respice, namque quod aurum
Germinet, ex tritico videris, ut speculo.

E

PLATO

PLATO civitatem constare dicit non ex medico & medico, sed ex medico & agricola, hoc est, diversarum functionū hominibus: Agricolæ verò & medici in primis meminit, quia horū opera sunt valde conspicua in imitatione, emendatione, & perfectione naturæ. Nā uterq; subjectū naturale assumit, in quo secundū artē quædam addit necessaria, deficiētia, vel etiā superflua removet: Unde triusq; ars p adjectionem defectus & subtractionē superflui (ut ab Hippocrate medicina) definiri potest: Quid enim facit amplius agricola, quām ut agro, à natura relīcto, addat arationem, ligationē, occationē, lətificationē seu stercorationē, seminationē, & reliqua, nempe incrementū & proventū naturę committat, quæ calorē solis & pluviā administrat, & his semina multiplicat & insegetes mox sternēdas provehit: Interim pullulante herbâ agricola tribulos & impedimenta omnia removet, segetes maturas demetit, demessis superflua tollit, nē pestamina, paleas & ejusmodi alia: Ita & medicus (qn & chymicus diverso respectu) corpori humano sanitatē præsentē conservare, absentē recuperare diversis remediis instituit, causam morbificam tollit, morbus curat, symptomata sedat, superfluū sanguinē venæfessione diminuit, deficientē bona viētus ratione ordinata restaurat, humores noxios purgatione evacuat, & sic mille modis naturam imitatur, supplet & corrigit intellectus & artis operibus; quæ cūm notoria sint, Chymica potiū nobis consideranda veniunt: Chemia enim agriculturæ operationes in primis testatur suis secretis terminis & operandi modis: Agricolæ habent terram, cui semina inseminent, ita & Chymici: Habent simū, quo lətificant agros, ita & hi, sine quo nihil fieret, nec fructus aliquis sperādus esset: Illi habēt semina, quorū multiplicationē desiderant: Hæc nisi chymici haberēt, imitarentur pictorē (ut Lullius inquit) exprimere conantē faciē cujusdā viri, quē ipse nunquā vidisset, nec imaginē ejus: Agricolæ expectant pluviā & calorē solis, sic & reverā chymici calorē administrat suo operi convenientē & pluviā: Quid multis? Chemia est omnino parallela agriculturæ, ejusq; vicaria, quæ per omnia ejus vices exprimit, at sub allegoria absolutissima: Hinc antiqui produxerūt Cererē, Triptolemū, Osiridē, Dionysum, Deos aureos, seu ad chemiā spectates

quali

quasi docētes mortales semina frugū in terrā suā projicere, agriculturā & vitiū propagationē, viniq; usū monstrātes, quæ omnia ignari ad rustica opera detorserunt, at falsò: Sunt n. illa arcanissima naturæ mysteria, quæ hisce agriculturæ velamentis præ vulgo abscondūtur & sapiētib. declarātur: Hinc dicūt Philosophi, q; aurū eorū in terrā albā foliatā seminandū sit, quasi velint, seminationē tritici spectandā esse pro exēplo & imitandā, q; author tractatus de tritico & Jodoc. Greverus optimè in suis descriptionib. fecerūt: Uterq; n. agriculturæ operationes singulas in producēdo tritico, auri seminationi seu tinturæ generationi venustissimè accōmodavit: Terra alba, utpote a-renosa, rusticis parū fructus suppeditat, quib. nigra & pinguis magis ad nutū; at Philosophis in primis illa cōfert, si foliata sit, hoc est, bene præparata: quia hi eā stercorare fimo suo noverūt, illi neutiquā: Est autē seminatio mundi propagatio, quia id q; in individuo perdurare nequit, specie permanere curatur: Hæc est in homine, animalibus & plantis, in his hermaphroditicè, in illis sub gemino sexu distincto: In metallis autē longè alio modo: In iis n. ex punc̄ti fluxu fit linea, ex linea superficies, ex superficiei corpus: Punctū autē istud astra produxerūt ante lineā, superficiem, & corpus, quia est eorū omnīū principiū: Fluxū natura addidit longo tēporis spacio interposito, hoc est, Phœbus cœlestis generavit sub terra filiolū, quē Mercurius Vulcano educandū obtulit & Chironi, hoc est, artifici manuali, ad eruditū, quemadmodū de Achille scribūt, qui à Thety de matre sub ignib. detētus & induratus fuit: A Chirone ille, inter alia, didicit Musicā & Cytharæ tractandæ artificiū: Cūm verò Achilles nihil aliud sit, quam subiectū Philosophicū (cūjus filius Pyrrhus rubro capillitio, sine quibus duob. Troja expugnari non potuit, ut copiosè in nostri Hieroglyphicis lib. 6. demōstravimus) ideo Musicā in hoc ipso nostro ope-re, ubi Achillē, ejusq; heroicas virtutes & facta describimus, nō absq; causa (licet obiter) tractamus: Nā si Musica ornavit tātū Heroa, quid ni & nostrū hoc opusculū magis variegatū & acceptū reddat: Canūt n. Angeli (ut sacræ testātur literæ) canūt cœli, ut Pythagoras statuit, & enarrāt gloriā Dei, ut Psalmista ait, canūt Musæ & Apollo, ut poëtæ; canūt homines etiā infātes, canūt volucres, canūt oves & anseres in instrumētis musicis, si ergo & nos canamus, non abs re facimus.

Hinc O-
vid. Phylli-
rides pue-
rum Cy-
thara p̄-
fecit. A-
chillem.

**Der Vogel jung vom Neste fleugt vnd fällt
wider ins Nest.**

*Atalanta
fugiens.*

Rupe cava nidum Jo vis a les struxerat in quo Deli-
ruit, delituit, pul los enutri itque suos.

*Hippom.
sequens.*

Rupe cava nidum Jo vis a les struxerat, in quo
Delituit, delituit, pul los enutriitque suos.

*Pomum
morans.*

Rupe cava nidum Jovis ales struxerat, in quo
Delituit, pullos enutriitque suos.

VII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Neinem holen Stein der Adler sein Nest gemachet hat/
Darein er verborgen sein Jungen ernehren hat/
Von diesen einer kont mit Federn leichterheben/
Aber der ands federlos wolt solches nicht nachgeben.
Drumb der fliegende widerfalle in sein Nest/darauf er gangen/
Füg jhn das Haupt zum hindern/so wirst es erlangen.

EMBLEMA

Fit pullus à nido volans, qui iterum cadit in nidum.

EPIGRAMMA VII.

Rupe cava nidum Jovis ALES struxerat, in quo
Delituit pullos enutritque suos:
Horum unus levibus voluit se tollere pennis,
At fuit implumi fratre retentus ave.
Inde volans redit in nidum, quem liquerat, illis
Junge caput cande, tum nec in apis eris.

Quo dicitur Hippocrates, medicorum antesignanus, de humoribus
asserit, eos esse diversos ac plures numero in homine, nec saltem
unum, alias morbos varios exoriri non posse, id nos de Elementis
mundi verum dici animadvertis. Si n. unum saltem elementum
esset, nulla mutatio ejus in aliud, nulla generatio nec corruptio co-
tingeret, immo omnia essent unum immutabile, nec meteora, mi-
neralia, plantae ac animalia inde naturaliter producerentur. Hinc
Creator summus totum hoc mundi Systema ex diversis & contra-
riis naturis concinnavit, nempe ex levibus & gravibus, calidis & fri-
gidis, humidis & siccis, ut una in aliis per affinitatem transiret, &
sic compositio fieret corporum, quae in essentia, qualitatibus, viri-
bus & effectibus longe inter se different: sunt enim imperfecte
misticis Elementis levia ut ignis & aer, nec non gravia, ut terra & aqua,
quae aequilibriis ita inter se temperantur, ut unum non aufugiat ab
alio, sed singula a singulis, vicina a vicinis faciliter se capi & detineri
patiantur: Terra & aer sibi invicem adversantur, sic ignis & aqua;
attamen ignis cum aere per caliditatem utrique communem, cum
terra per siccitatem amicitiam fovet: sicaer cum aqua & haec cum
terra: Unde omnia affinitatis aut potius consanguinitatis vinculis
connectuntur & manent simul in una compositione, quae si abundet
levibus, elevat secum gravia, si gravibus, premit secum levia: Hoc
declaratur per duas Aquilas, pennatam & implum, ex quibus illa
volare conata ab hac retinetur: In Falconis & ardæ pugna exem-
plum hujus rei evidens est: Ille enim celeri volatu & alis pernicibus
superior in aere factus hanc unguibus prehendit & lacerat, cuius
pondere in terram uterque decidit: Contrarium in Archytæ co-
lumba factitia seu Automate apparuit, ubi gravia a levibus sublata
sunt, hoc est, a spiritu interiori inclusi ligneum ejus corpus in aera
raptum: In philosophico subiecto primò levia prædominantur
gravibus, quo ad copiam, attamen a virtute gravium vincuntur:
successu autem temporis alæ aquilæ præscinduntur, & sit ex duab-
us una avis prægrandis (nempe Strutio camelus) quæ ferrum con-
sumere possit, quæque magis in terra sub pondere præpedita cur-
rat

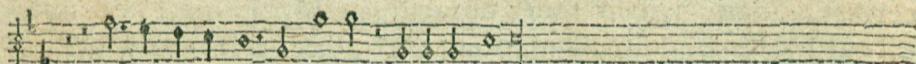
rat, quām per aëra volet, licet pennas speciosas habeat: De hac aut simili Hermes (ut Author Aurora cap. 5 testatur) ita scribit: consideravi avem sapientibus venerabilem, quæ volat, dum est in Ariete, **Cancro**, Libra aut capricorno: Et acquires eam tibi perennem meris ex mineris & montanis petrosis: Deeadem Senior in Tabula, ubi gemina visitur, volatilis & sine pennis, quorum una rostro alterius Caudam invicem tenet, ne facilè separari possint. Hæc enim est naturæ Universæ machinatio, ut gravia semper levibus attollat, & vicissim levia gravibus deprimat, ut Author perfecti Magistri declarat: qui septem spiritus minerales, veluti stellas Erraticas, & totidem corpora metallica, cœu stellas fixas, hasq; cum illis mari tari debere statuit. Inde & Aristoteles Chymicus; cum Spiritus, inquit, solverit corpus & animam, ut existant in forma sua, nō permanent fixum, nisi occupaveris ipsum: Occupatio vero est, ut conjungas ipsum cum corpore, de quo præparasti in principio; Quoniam in eo occupatur à fuga spiritus ad supersistentia corporis. In camphora, ut Bonus commemorat, Elementa levia, nempe aët & ignis, prævalent gravibus; ideoque dicitur tota exhalare & in aërem abire. In argento vivo, floribus sulfuris, antimonii, sale sanguinis cervini, armoniaco & ejusmodi aliis terra cum aëre volat in alembicum, nec separatur ab illo. In auro, vitro, adamante, lapide Smiri, granatis, & similibus, Elementa diutissimè illæsa permanent conjuncta, igne urgente & terra retinet reliqua apud se. In aliis combustilibus fit divisio & separatio unius ab alio, ita ut cineres in fundo relinquantur, aqua, aër & ignis superiora petant. Non itaque ad horum ultimorum compositionem inæqualem, haud ita fortiter mixtam, respiciendum, nec ad primorum commixtionem, licet durabiliorum, tamen volatilium, sed ad mediorum soliditatem, constantiam & fixitatem: sic enim implumis avis detinebit plumam & fixa substantia figet volatilem, quod fieri oportet.

Nimm das Ey vnd schlage es mit einem
glüenden Schwerde.

*Atalanta
fugiens.*

Est a vis in mundo sublimior omni bus, o vum-

Cujus ut inquiras cura sit una tibi.

*Hippom.
sequens.*

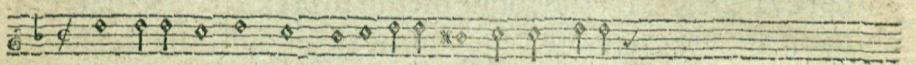

Est a vis in mundo sublimior omnibus o-

vum Cujus ut inquiras cura sit una tibi.

*Pomum
morans.*

Est avis in mundo sublimior omnibus, ovum

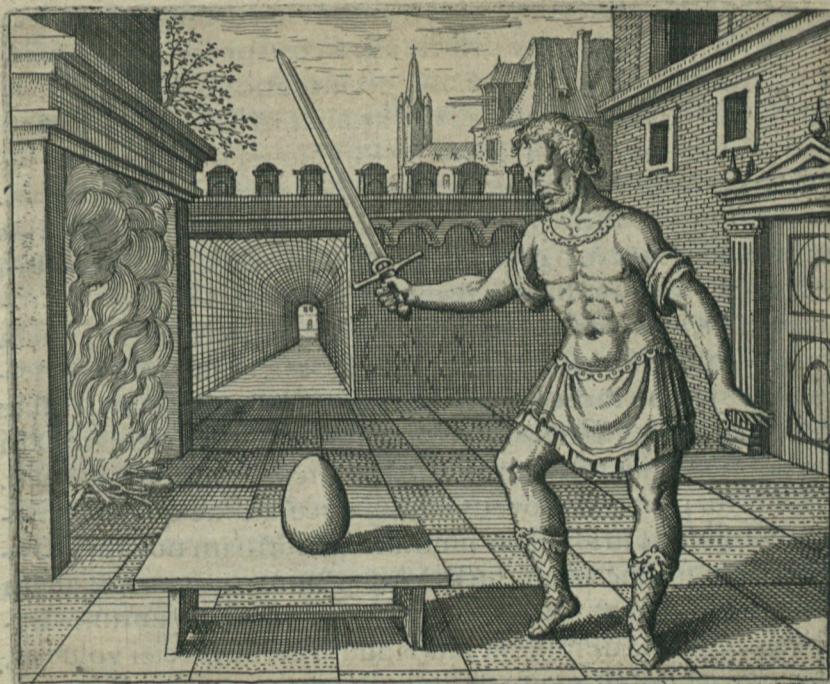
Cujus ut inquiras cura sit una tibi.

VIII. Epigrammatis Latini verso Germanica.

En Vogel in der Welt höher wirs/dann andere gesunden/
Dessen Ey zusuchen mit Verstand sey verbunden/
Das Weiß umbfengt den gelben Dotter/folch ganz vorsichtig
Mit einem güenden Schwerd brenne(wie es ist pflichtig)
Läß Martem dem Feuer Gott hülffethun/so wir drauß gebohren
Ein Vogel jung/so Feuer vnd Eisen kan zerstören.

EMBLE-

Accipe ovum & igneo percutere gladio.

EPIGRAMMA VIII.

Est avis in mundo sublimior omnibus, Ovum
Cujus ut inquiras, cura sit una tibi.
Albumen luteum circumdat molle vitellum,
Ignito (ceum mos) cautus idense petas:
Vulcano Mars addat opem: pulla stet & inde
Exortus, ferri vitor & ignis erit.

F

MULTA

MULTA & varia sunt avium genera, quæ ut numero indefinita, ita nominibus incognita nobis existunt. De quadam prægandi Ruc dicta in insula parva oceani certo anni tempore apparente narrant, quod Elephantum secum in æra possit attollere. India & America dant variis coloris psittacos, corvos & his similes. Verum harum ova conquerirere non est intentionis Philosophicæ; Ægyptii ova crocodilorum ferro annuatim infestant & veluti publico indicto bello prosequuntur; Philosophi ovum suum igne percutiunt, non ut deleatur & pereat, sed vitam accipiat & crescat. Dum enim pullus inde producitur animatus & vivens, non ejus corruptio, sed generatio dicenda est. Desinit quidem esse ovum per privationem ovalis formæ, & incipit esse animal bipes & volatile per introductionem formæ nobilioris: Sunt autem in ovo semina maris & fœminæ simul conjuncta sub uno tecto seu cortice. Vitellus pullum ejusque radicalia membra & viscera constituit, semine maris formatore & efficiēte interno existente. Albumen materiam seu subtegmen & incrementum dat rudimento seu stamini pulli. Calore exterior primum movens est, qui circulatione quadam Elementorū uniusque in aliud commutatione formam novam introducit, naturæ instinctu aut ductu. Aqua enim in aërem, & aër in ignem, ignis in terram transit, quæ omnia dum copulantur, ab astris specificâ formâ demissâ fit individuum certæ speciei volucris, nempe ejus, cuius est ovum & illi infusum semen. Gladio vero igneo percuti dicitur, dum Vulcanus pullo sua securi (ceu ex cerebro Jovis Palladi) exitum præbet obstetricis functus munere. Hoc est quod Basilius Valentinus afferit Mercurium à Vulcano carceri inclusum esse Martis jussu, nec emissum, antequam putrefactus totus & emortuus fuerat. Verum hæc mors illi vitæ novæ initium existit, ut ovo corruptio seu mors novam pulligenerationem & vitam adfert: sic foetui humanæ vitæ vegetabili (qua solâ in utero matris fruebatur) defuncto, alia perfectior per transitum in hanc lucem mundanam sive per nativitatem accedit. Imò et nobis hac præsenti vitâ, quam agimus, privatis, alia perfectissima & æterna imminet,

sic

Sic Lullius hunc gladiumigneum, acutam lanceam vocat multis in
in locis; Quia ignis, ut lancea seu gladius acutus perforat corpora
eaque porosa & pervia reddit, ut aqua penetrare possit ad solven-
dum ea & à duritate ad mollietatem tractabilitatemque reducendum.
In stomacho corvi marini, qui avium omnium est voracissimus, in-
veniuntur longi & teretes vermes vivi, qui illi sunt quasi instru-
mentum caloris, dum anguillas ab ipso captas, piscesque è vestigio
invadunt & tanquam acutissimæ acus perforant (ut ipsi aliquando
observavimus) & ita absument brevissimo tempore, mira naturæ
operatione. Calor itaque ut pungit, sic pungens aliquando caloris
vices gerit. Unde non immerito igneus gladius dici poterit quo o-
vum philosophorum stringendum seu plectendum erit. Verum
Philosophi potius de temperato calore id intelligi volunt, quo o-
vum foveatur, ut Morfoleus in turbadeclarat dum inquit. Oportet, sa-
pientes viri, lento igne primum humiditatem comburi, ut exemplo nobis
monstratur in generatione pulli, & ubi augmentatur ignis, vas undique
obturetur, ne corpus aeris & spiritus ejus fugiens extrahatur. At cujus avis
ovum est? Moscus ibidem; Ego autem dico, inquit, quod nulla instrumen-
ta fiunt, nisi ex nostro pulvere albo, stellato, splendido & ex lapide candido, è
quo pulvere apta fiunt instrumenta pro ovo; non tam en nominaverunt o-
vum, vel cuius avis ovum sit.

¶ iii Schließ

Schließ ein den Baum sampt dem alten Mann in einem
Haus voll Thaw/vnd er essende von seiner Frucht/
wirt sich erjungen.

*Atalanta
Fugiens.*

Arbor inest hor tis Sophiae dans aurea mala,

*Aippom.
quens.*

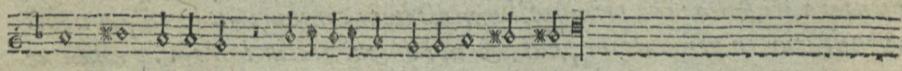

Hæc tibi cum no stro sit capienda sene.

*Pomum
Morans.*

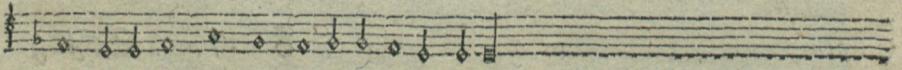
Arbor inest hor tis Sophiae dans aurea ma-

la, Hæc tibi cum nostro sit capienda sene.

Arbor inest hortis Sophiae dans aurea mala,

Hæc tibi cum nostro sit capienda sene.

IX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Garten der Weisheit ein Baum guldner Frucht man spüren kan/
Welchen soltu fügen zu vnserem alten Mann/
Vnd schließ sie beyd in ein Haus von Glase mit Thaw vmbgeben/
Vnd laß ihn da viel Tag also verschlossen leben.
So wirt der Mann (wunderlich) essen des Baums Früchte ganz bald/
Vnd werden jung/ der war zuvor von Jahren sehr alt.

EMBLE-

*Arborem cum sene conclude in rorida domo, & comedens
de fructu ejus fiet juvenis.*

EPIGRAMMA IX.

Arbor in est hortis Sophia dans aurea mala;
Hactibic cum nostro sit capienda sene;
In gdomo vitrea claudantur, roré que plena,
Et sine per multos hec duo juncta dies:
Tum fructu(mirum!) satiabitur arboris ille
Ut fiat juvenis qui fuit ante senex.

F 3

QUE-

QUÆCUNQUE crescunt in longū, latū & profundum, hoc est, o-
riuntur, nutriuntur, augmentantur, ad acmē perveniunt, propa-
gātur, eadē quoq; decrescunt, hoc est, in virib. diminuūt, moriun-
tur, & omnino cōcidūt, ut patet in vegetabilib. & animalib. omnib.
Hinc homini quoque, cùm ad summū augmentū venerit, decremē-
tū, hoc est, seniū accidit, quo in virib. tensim diminuitur eō usque do-
nec mors accesserit: Senectutis verò eadē causa est, quæ lāpadis oleo
ferè absumpto emarcescētis, & obscurè lucētis. Nā ut in lāpade tria,
Elychnium, pinguedo & flāma, sic in homine Elychnium sunt mē-
bra vitalia, viscera & artus; pinguedo, humidū radicale; flāma calor
nativus: sola diffētia est in eo, q; flāma lāpadis luceat, calor nativus
neutiquā, cùm nō sit ignis, sed saltē calor, & q; pinguedo sit oleosa,
humidū radicale viscosum, ut pote seminalis principii: Ut quoq; lā-
pas extinguitur ex defectu olei, sic homo ex senio, absq; alio morbo,
in marasmū & tabē senilē ac deniq; mortē incidit: De aquila referūt,
q; in senectute rostro præcurvo impedita fame moreretur, nisi à na-
tura rostro abjecto quasi juventuti restitueretur: Sic cervi cornibus
depositis, serpentes pellibus sive exuviis, cancri testis rejuvenescere
vidētūr; nō quidē reverā, quia absūptū humidū radicale illis non re-
stituitur, sed quoad aspectū: Hominem, q; rejuvenescere faciat, nihil
est, nisi mors ipsa & sequētis æternæ vitæ initiū: quo ad externā formā
& viriū aliquo modo restorationē, rugarū & canorū ablationē sunt,
qui dicunt, remediū inveniri, q; Lullius de Quinta essentia, Arnoldus
de auro præparato affirmat. Verūm hīc Philos. dicūt, senē, ut juvenis
fiat, eum arbore quadā includendū esse in domo rorida, tūmq; eum
de fructu arboris comesturū, & ita juventā recuperaturū: Esse arbo-
res ejusmodi nunc in rerū natura vix à vulgo creditur: De myroba-
lanis, fructib. arboreis, medici mira scribūt, quasi tale qd præstēt, ca-
nos tollāt, sāguinē purificēt, & vitā prolongēt: Athāc à multis in du-
biū vocātur, nisi per accidēs id efficere dicātur, ut & alia, quæ purgāt
massam sanguinis à fœcib. illi admixtis, & canos inficiūt nigredine,
qua myrobalani capillos & pupillā ocolorū colorare tradūtur. Mar-
ſilius Ficinus in libro de studiosorum vita conservāda scribit, ad æta-
tē longā attingendā utile esse, ut quis lac exuberib. cujusdā foeminæ
pulchræ & juvenis quotidiē exugat, cuius vice aliū viperinā carnē

comestā laudāt: Sed sanè hæc media sunt ipsa senectute rigidiora, & vix millesimo usurpanda, etiā si effectu certissimo nō carerēt: A Paracelso in lib. de vita lōga scribitur, q̄ quis per solā imaginationē alterius sanitatē æger, juventutē senex sibi attrahere possit, sed hic author in hoc imaginatione sua sola, non experientia usus videtur. De Psyllis cum duplice pupilla & strigibus q̄ fascinēt solo aspergū pueros & pecudes, unde illud Virgilii: Nescio quis teneros oculus mihi fascinet agnos, indubitatū est: Sed hæc absq; contactū fiūt, quo arbor juventutis enē restituit: Habet n. hæc arbor fructus dulces, maturos & rubeos, qui facile in optimū sanguinē transeūt, cūm sint facilis digestionis & optimi nutrimenti, ita ut nihil superflui aut fœcū in corpore relinquāt: senex verò abūdat phlegmate albo, albiq; est coloris & capillitii, qui humor, color & capilli mutātur eſu hotū fructuū, & fiūt rubei, qui sunt juvenū. Hinc Philof. dicūt, lapidē primō esse senē, hoceſt, album, deinde juvenē, id est, rubeum, quia hic color sit juventutis, ut ille ſenii: Additur, q̄ concludi debeat ſenex cum arbore, nō sub dio, sed in domo, nō ſicca, ſed rore humida. Pro miraculo habetur, arbores enasci vel vegetare in concluso loco, attamē ſi ille ſit humidus, nō eſt dubiū, quin diu perdurēt: Arboris n. nutrimentū humor & terra eſt aërea, hoc eſt, pinguis, quæ aſcēdere poſſit in truncū & ramos, ibi q; folia, flores & fructus producere: In quo naturali opere omnia elemēta cōcurrunt, dum ignis dat primum motum, ut efficiēs, aēr tenuitatem & penetrabilitatem, aqua lubricitatē, terra coagulationem: Aēr n. in aquā, & aquā in terrā redit, ſi quid ſuperfluī illorum ascenderit: Per ignē calorē nativum intelligo, qui cum ſemine propagatus fructus ſimiles illis unde ſemen venit, ceu faber fabricat & efformat, aſtrorū potentiam. Nō ſolūm verò prodeſt rorida evaporationi arbori humectandæ, ut fructus dare, ſed & ſeni, ut rejuvenescere illis fructib. faciliū poſſit, dum ſcilicet ejus cutim rugosam & aridā tēperato calore & humore emollit, replet & restaurat: Medici n. in marasmo & tabe ſenili balnea tepida cum ratione, magna utilitate imperat & praescribunt: Si verò res bene cōſideretur arbor illa eſt filia ſenis, quæ ut Daphne mutata eſt in vegetabile ejusmodi, unde ſenex non immitò juventutem ſperat ab illa, cuius ipsa, ut eſſet, cauſa extitit.

Gib Fesser zum Fesser/Mercurium zum Mercurio,
vnd es ist dir genug.

*Atalantes
Fugient.*

Machina pendet ab hac mun di conne xa catena To-
ta su o quod par gau deat omne pari, pari.

*Hippomen.
Sequens.*

Machi na pendet ab hac mun di conne xa catena
To ta su o quod par gau deat omne pari.

*Pomum
Morans.*

Machina pendet ab hac mundi connexa catena
Tota, suo quod par gaudeat omne pari.

X. *Epigrammatis Latini versio Germanica.*

SAs ganz Gebdw an dieser Ketten hänget der ganzen Welt/
Das ein jedes zu dem/das ihm gleicht/sich gesellt;
Mercurius wir so zu seiner Art gefügt/ vnd das Fewr
Zum Fewr/dish laß dir seyn ein Ziel dieser Kunst so thewr:
Vulcanus treibt den Hermetem, der Hermes wider entbinde
Cynthiam, so sich rächet an dich/Apollo, geschwindt.

EMBLE-

Da ignem igni, Mercurium Mercurio, & sufficittibi.

EPIGRAMMA X.

Machina pendet ab hac mundi connexa catena
Tota, suo quod par gaudeat omne pari:
Mercurius sic Mercurio, sic jungitur igni
Ignis, & hac arti sit data metaria.
Hermetem Vulcanus agit, sed penniger Hermes,
Cynthia, te solvit, te sed, Apollo soror.

G

H A E C

Hæc sententia, si, ut sonat, accipitur, quantitatē ignis & Mercurii saltem auget, nec aliquā novā qualitatē subiecto inducit: Omne n. simile suo simili additum, magis fit tale: Hinc medici cōtraria cōtrariis mederi, & hęc ab illis tolli afferūt, ita ignē ab aqua extingui, ab igne addito foveri videmus: Idem Poëta sentit, cūm dicit: Et Venus in vinis, ignis in igne furit: Verūm respōdendum, q; ignis & ignis, Mercurius & Mercurius longè inter se differant: Multa n. sunt igniū genera apud Philos. multa quoq; Mercurii. Adhac idem calor & frigus distas saltem loco aut situ, ab alio sui generis differt, ita ut id, q; si bi simile sit, ad se evocet, ut animadvertiscas calorem ignis alicui membro impressum, ab eodem calore attrahi & evocari artusque frigore hyberno torpidos, & ferè emortuos aquā frigidā, si in eam mergātur, nō calore externo immediatè adhibito, restaurari: Ut verò lumē majus obscurat minus, sic & major calor minorem, & frigus majus, minus: Nihilominus oportet calorē & frigus externū minus esse, quām ante impressum membris aut artub. aliās eadē impressio fieret, quæ ante, & simile à simili multò magis augeretur, quā evocaretur: Evocatio n. frigoris ab aqua frigida, & caloris ignei à calore, naturæ conveniens est, quia omnis repētina in contrariū mutatio ei periculosa, & minùs accepta est, quę verò fit sensim, & quasi per gradus tolerabilis: Ita dicimus, aliū ignē esse internū, inq; subiecto Philosophus jam ante infixū seu essentialē existere, aliū externū, q; quoque de Mercurio intelligendum. Internus ille ignis est æquivocè propter ingreas qualitates, vires & operationes, externus univocè. Dādus igitur ignis externus interno & ejusmodi Mercurius Mercurio, ut artis intētio fiat: Ad omne durū aut crudū coctione emolliēdū vel maturāndū, igne & aqua utimur: Aqua n. duritiē solvit & in partes cōpactas penetrat, calore vires eiaddente & motū, ut apparet E.g. in coctione pisorū, quæ per se sunt integra & dura, verūm ab aqua intumescent, franguntur & in pultē rediguntur, calore ignis per ebullitionē aquā rarefaciēt, & tenuioris seu ferè aériæ substātiæ reddēte: Sic ignis calor crudas partes fructū aut carniū resolvit in aquā, cūq; ea in aërē evanescere facit: Eodem modo ignis & Mercurius hic sunt ignis & aqua, ac iudicem, ignis & Mercurius sunt partes maturæ & crudi-

dæ, ex quib. crudæ per coctionem maturadæ sunt, aut maturæ à superfluitatib. purgadæ ignis & aquæ ministerio: Esse autē hos duos ignes, duosq; Mercurios ad artē in primis & unicè necessarios, breviter h̄c demōstrabimus: Empedocles duo principia rerū omniū statuit, litē & amicitiā: Per litē corruptiones fieri, per amicitiā generationes: Eiusmodi lis inter ignē & aquā manifestè cōspicitur, dū ignis aquā evaportare faciat, si potest, aqua ecōtra ignē extinguat, si illi adhibeat: Attamē ex iisdē generationes amicitiā quādā fieri conspicuū est: Calore n. ex aqua fit aëris nova generatio, & eodem aquæ in lapidē induratio, & sic ex his duob. elementis, quasi primis fūt, & reliqua duo, & per cōsequēs, omniū rerū productio: Aqua, fuit materia cœli & omniū rerū corporaliū: Ignis materiā hāc, ut forma movet & informat: sic aqua seu Mercurius hic materiā præbet, & ignis seu sulphur, formā. Quæ duo ut ad operationē perveniāt, & se invicē moveāt solvēdo, coagulādo, alterādo, colorādo & perficiēdo, opus fuit externis adminiculis, tanquā instrumentis, sine quib. nō effectus sequeretur. Ut n. faber absq; malleo & igne nihil efficit, sic nec Philos. absq; suis instrumētis, quæ sunt aqua & ignis: Atq; hæc aqua dicitur à quibusdā nubiū, ut ignis hic occasionatus: Aqua nubiū absq; dubio vocatur, quia distillata est, velut ros Maji, tenuissimaruū partiū: Ut n. ros dicti mensis inclusus cortici ovali affirmatur calore solis in altum sublevare ovū, aut ejus cōtinēs, ita & hæc aqua nubiū sive ros, ovū Philos. ascēdere facit, hoc est, sublimat, exaltat & perficit: Est quoq; eadē aqua acetū acerrimū, q̄ corpus fecit merū spiritū: Ut n. acetū diversarū qualitatū est, nē peut in profundū penetrat & astringat, sic hæc aqua soluit & coagulat, nō autē coagulatur, quia nō est de subiecto proprio. Est autē hæc aqua ex Parnassi petita fonte, q̄ præter naturā aliorum fontium in verticem mōtis existit, ab ungula Pegasi, volatilis equi, factus. Oportet præterea adesse ignem actualē, q̄ tamen suis gradibus, tanquam frenis, temperetur. Ut enim Sol ab Ariete in Leonem procedens sensim calorem rebus crescentibus adauget, semper propriū accedendo, sicut necesse est fieri: Infans enim Philos. igne, ut lacte, nutriendus est, quò magis crescat, eò uberiore.

Machet weiß die Latonam / vnd zerreisset
die Bücher.

*Atalanta
fugiens.*

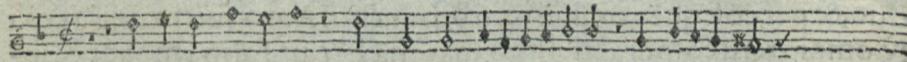

Latonæ sobolem non novit ne mo ge mellam

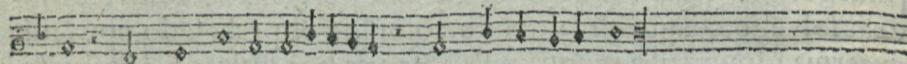

(Ceu fert fama ve tus) quæ Jove nata fuit, fuit.

*Hippom.
sequens.*

Latonæ sobolem non novit ne mo gemel-

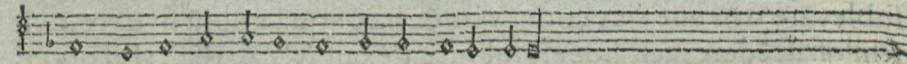

lam (ceu fert fama ve tus) quæ Jove nata fuit.

*Pomum
morans.*

Latonæ sobolem non novit nemo gemellam

(ceu fert fama vetus) quæ Jove nata fuit.

XI. *Epigrammatis Latini versio Germanica.*

LIn jeder kennet der Latonæ Zwilling Geschlecht wol/
(Wie das Gerücht zeugt) welch's vom Jove gebohren seyn soll/
Diss andre nennen Sonn vnd Mohn verknüpft aller massen/
Darin schwarzer Flecken sich viele spüren lassen/
Drumb mache Latonam von Farben am Gesicht gar weiß/
Vnd daß dir nicht schaden die Bücher/in Stücken reiß.

EMBLEMA

EPIGRAMMA XI.

LAtone & sobolem non novit nemo gemellam,
(Ceufert fama vetus) qua Jove nata fuit.
Hanc alii tradunt cum luna lumina solis
Mixta, nigræ & cui sint in facie maculæ.
Latonam ergo pares albescere, damnaque dantes
Ambiguo, ad sit nec mora, rumpite libros.

TANTA est authorum in scribendo diversitas, ut ferè inquisitores veritatis de artis fine inveniendo desperent. Cùm enim per se allegorici sermones sint captu difficiles & multorum errorum causa, tum in primis, si vocabula rebus diversis eadem & iisdem diversa applicentur. Ex quibus si quis se extricare velit, oportet eū aut divini esse ingenii, ut perspiciat sub tantis tenebris latenter veritatem, aut laboris & sumptus in exhausti, ut experiatur, quid verum, quid non sit. At philosophi unum absque alio non sufficere dicunt, ingenium acutum absq; manuum labore, aut hunc absq; illo, ut nec thec-riam absque praxi & vice versa. Nemo enim adeò discreti intellectus est, ut centies mille ambages, errores, ad vocem falsitates, di-verticula & ambiguities declinet & in vera Naturæ semita persi-stat: Unde dicunt Philos. Qui nondum erravit, nondum incepit, & errores esse magistros eorum quæ fieri debeant aut non. Ita iudicant, quod quis totam vitam distillando & redistillando consumere possit, etiam si mille annos viveret, antequam per solam Experimentationem ad veritatem perveniret. Quod absque studio & lectione authorum parum proficiatur, Corrector fatuorū innuit, cùm dicit: Studium amovet ignoratiā & reducit humanum inge- niū ad veram cognitionem & ad cujuslibet reiscentiam Ergo in-primis est necessarium per studium hujus suavis operis scientiam acquirere & per physica dicta ingenium acuere, cùm in ipsis sit co-gnitio veritatis. Si ergo laborantes studium nō despixerint, fructum inde pervenientē dulciter degustabunt. Qui autem studere abhor-ruerint & tamen laborare voluerint, videant, an ars ipsius naturæ sit imitatio, quam ars ipsius emendare cupit. Quoniam impossibile est ei secreta Philosophorum ad perfectum finem præparare. De his sapientes dicunt, quod ii transeant ad practicam sicut asinus ad foenum, nescientes ad quid rostrum porrigit, nisi in quantum sen-sus exteriores sine intellectu per visum & gustum ad pabulum ad-ducit. Hæc ille. Verū ne quis nimio studio, quod mare est inex-haustum & immensæ profunditatis, se maceret, omnēmque lite-ram, etiam cum multis aliis concordantem, in actum ducere cone-tur

tuꝝ (licet frustra) vires, corporis ætatem, famam, opes & facultates
 interim absumendo aut diminuendo, Philosophi Emblematico
 hoc utuntur sermone, quod LATONA dealbāda sit, & libri illi rum-
 pendi, ne corda eorum rumpantur: sunt enim plerique libri adeò
 obscurè scripti, ut à solis authoribus suis percipientur. Non pauci ad
 seducendum alios ex invidia relicti, aut potius ad remorandum in
 cursu, ne absque difficultate metā attingant, aut ad obscurationem
 à se antescriptorum. Quid autem sit, Latonā dealbare, hoc opus hic
 labore est, inquirere. Latonam esse ex sole & luna compositum corpus imper-
 fectum Clangor buccinæ assérit. Poëtæ & antiquissimi scriptores,
 Latonā solis & Lunæ seu Apollinis & Dianæ matrem statuunt, Alii
 nutricem. Priùs autem Dianā editam (Luna enim & albedo primò
 apparet) quæ deinde obstetricis munere functa sit eādē die in eden-
 do suo fratre Apolline. Est autem Latona una ex 12. diis Hierogly-
 phicis Ægyptiorū, à quib. hēc caliaq; allegorię ad reliquas gētes pro-
 pagatæ sūt, solis paucissimis sacerdotib. Ægyptiis harū verā mētē &
 sententiam intelligentibus, cæteris omnibus ad alia subiecta, quæ
 in rerum natura non essent, nēpe varios Deos Deásque, ejusmodi
 interpretantib. Hinc post Vulcanum Latona ibidem habuit tem-
 plum sumptuosissimū, auro tectum & exornatū, quippe quæ Apol-
 linis Philos. & Dianæ mater fuerit. Est autem hæc Latona fusca &
 subnigra, multosq; nævos habet in facie, qui artificio tollendi sunt
 nempe per dealbationem. Quidam ex cerusa, mercurio sublimato,
 talco in oleū redacto & similib. dealbationes faciunt, quibus exter-
 nam cutim incrustant, tegunt & sic dealbant. At hæ incrustationes
 dealbativæ quolibet flatu aut liquore decidunt: quia non penetrant
 ad interiora. Sed Philos. de talibus non curant coloritiis, quæ ma-
 gis ad fallēdum oculos, quām tingēdū substantiā corporis interiorē
 adhibentur. Volunt enim, ut Latonæ facies dealbetur penetrativè
 & ipsa cutis alteretur, hoc est, verè & nō fucosè. Quæria autem posset
 quomodo contingat? Respondeo, Latona primò inquirenda &
 agnoscenda est, quæ etiā ex vili loco extrahatur, tamen sublimāda
 est in digniore, si verò ex digniori, in viiiorē submergēda, nēpe in fi-
 mū: Ibi in albescet reverà & fiet plūbū albū, quo habito, nō est, q; du-
 bitetur de successu, seu plūbo rubeo, q; est opis initiū & finis. D

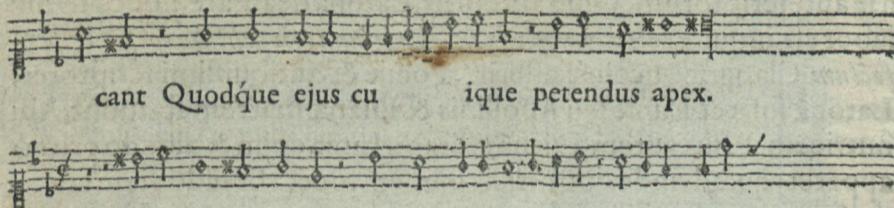
Der Stein/welchen Saturnus vor Jovem seinen Sohn
gesessen/aufgespehet/ist den zur Menschen Gedächtniß
auff den Berg Heliconem gesetzet.

Atalanta
fugiens.

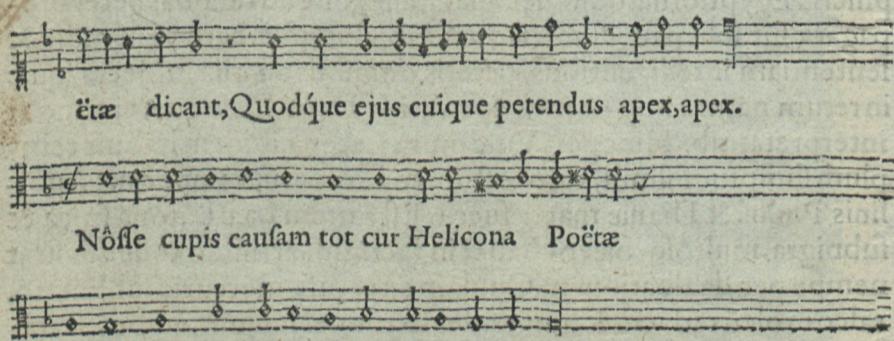
Nōsse cupis causam tot cur Helico na Poētæ Poētæ di-

Hippom.
sequens.

Nōsse cupis causam tot cur Helico na Poētæ, Po-

Pomum
morans.

Nōsse cupis causam tot cur Helicona Poētæ

Dicant, quodque ejus cuique petendus apex.

XII. Epigrammati Latinī versio Germanica.

So du wilst wissen/ warumb die Poeten oft ihun gedencken/
Dass man nach dem Helicon all sein Begierd sol lencken/
Es ist der Stein zum Gedächtniß da berühmet weit/
Welchen Saturnus fraß vor Jove vnd widerspeyt/
Ob du wirst sehen nur auff der Worte gehöhn/ bistu nicht klug/
Dann das der Stein Chymisch sey gewesen/ ist klar genug.

E M B L E

Lapis, quem Saturnus, pro Jove filio devoratum, evomuit,
Pro monumento in Helicone mortalibus est positus.

EPIGRAMMA XII.

No secupis causam, tot cur HELICONA poëtae
Dicant, quodque ejus cuique petendus apex?
EST LAPIS in summo, MONUMENTUM, vertice postus,
Pro Jove deglutiit quem vomuitque pater.
Sic eu verba sonant rem captas, mens tibi lœva est,
Namque est Saturni CHEMICUS ille LAPIS.

H

SATURNI

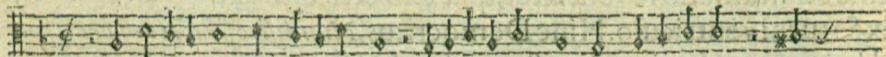
SATURNI allegoriam diversimodè acceptam esse invenimus. Astronomi enim ad planetarum in ordine summum; Chymiae tyrones ad metallorū infimum, nempe plumbum retulerunt. Poëte Ethnici pro Jovis patre, Cœli filio. Mythologi pro tēpore habuerūt. Verū hi omnes licet suo respectu recte sensisse rationēmque suā opinionis probabilem habuisse videantur, tamen quæ de Saturno alias dicuntur, non explicabunt, cur filios & lapidem pro Jove devorarit & evomuerit, cur veritatis inventor, cur falce, serpente, nigredine, morositate conspicuus & loripes existat? Hoc ultimi optimè interpretari se putant, dum tempus veritatem aperire & eruere è tenebris dicunt, ut serpentem volvendo elabi, velut falce omnia morte prosternere, devorare filios, id est, omnes res, quas generarit, lapides duros concoquere vel absumere non posse, ideoq; eos quasi revomere. Athæc conveniunt quidē ex parte, sed rei veritati & circumstantiis omnib. non quadrant. Philos. verò exercitati dicunt, in suo opere Saturnum primò adesse, qui si revera præsens sit, errari non posse, veritatem in tenebris inventam esse; Nil verò existere præter nigredinem. Unde dicunt: Quicunq; color post nigredinem advenerit, laudabilis est in turba philos. Et cùm videris materiam tuam denigrari, gaude; quia principium est operis. Et, cùm primum denigratur, clavem operis dicimus esse, quoniam non fit absq; nigredine, ut Rosarius habet ex Arnoldo. Et ex speculo; cùm in operefueris, fac ut principio habeas colorem nigrum, & tunc certus eris quod putrefacis & viam rectam procedis. Et mox: Ista nigredo nuncupatur Terra, quæ fit levi decoctione toties reiterata, donec nigredo super emineat. Hinc iidem dicunt, quod Saturnus teneat terram, Mercurius aquam, Jupiter aërem, Sol ignem. Nigredo itaq; Saturnus est, veritatis index, qui lapidem pro Jove devorat. Nigredo enim, hoc est, fuscæ nubes lapidem tegit primò, ne videri possit. Inde Morientes, omne corpus, inquit, cùm anima caruerit, tenebrosum & obscurum invenitur. Et Hermes: accipe cerebrum ejus, aceto a-cerrimo tere, vel urinâ puerorum, quo usque obscuretur. Hoc peracto vivit in putrefactione & fuscæ nubes, quæ super ipsum fuerant

&

& in suo corpore, antequam moreretur, revertuntur. Hic lapis iterum evomitur à Saturno cùm albescit, atq; tunc in Heliconis apice statuitur pro monumento mortalib. ut Hesiodus scribit: sub nigredine enim albedo revera latet, quæ ex vêtre ejus extrahitur, hoc est, ex Saturni ventriculo. Hinc Democritus, Mundifica stānū cum præcipua ablutione, extrahe ab eo nigredinem ejus & obscuritatem & apparebit candor ejus. Et in turba dicitur: Jungite siccum humido, id est, terram nigrum cum aqua sua, & coquite, donec dealbetur. Id Arnoldus in novolumine cap. 4. optimè declarat cùm inquit: Humiditas ergo qua curabat in decoctione nigredinem, se desiccata ostendit, dum color albus incipit apparet: Et paulo post. Et dixit mihi magister meus, quod ista brunitas ascendebat, quod albedo extrahebatur à nigredinis ejus ventre, sicut in turba dicitur. Cùm enim videris ipsum nigrum scito quod albedo ipsius in ventre nigredinis primo apparentis occulta est. Eadē nigredo ut Saturnus dicitur, sic & plumbum: Inde Agadimon in turba: Coquite as donec exeat nigredo, quam numum vocant, & res artis nostræ bene miscete & invenietis nigredinem statim, quæ est plumbum sapientum, de quo sapientes in suis libris multa tractavere: Huc Emigani dictum spectat, quod Saturni splendor dum scandit in aëra, non appetet, nisi tenebratus. Et Platonis in rotario; Primum regimen Saturni est putrefacere & soli imponere: Ex quib. constat longè aliam esse mentem Philosophorum: cùm de Saturno quid dicant, quām à vulgo accipiatur. Hic Saturnus generat Jovē, id est, fuscum albedinem, Jupiter ex Latona, Dianam, id est, perfectam albedinem, & Apollinem, id est, rubedinem; Et hæc est colorum omnium perfectorum successiva permutatio: Hic lapis à Saturno ejectus pro monumento positus dicitur mortalibus in montis cacumine, quod verissimum est.

**Das Erz der Weisen ist wassersüchtig vnd wil gebadet
seyn siebenmal im Flusß wie der ausschige Naaman
im Jordan.**

Atalanta
Fugiens.

Prætu mido languens æs tur get hydrope Sophorum In-

de salutiferas appetit illud aquas, aquas, aquas.

Hippom.
Sequens.

Prætumido languens æs tur get hydrope So phorum

In de salutiferas appetit illud aquas, aquas aquas.

Pomum
Morans.

Prætumido languens æs turget hydrope Sophorum

Inde salu tiferas appetit illud aquas.

XIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Weisen Erz ist ganz mit Wasser am Leib überladen/
Darumbes Wasser begehrte sich darinn wol zu baden:
Wie Naman den Aufsatz durch den Jordan hat vertrieben/
Wirkes zu siebenmal mit Wasser wol gerieben.
Der halben stürz hinein deine Leiber in süsse Flüssen/
So wirkes in Krankheit bald seiner Hülff geniessen.

EMBLE-

*Æs Philosophorum hydropicum est, & vult lavari septies in
fluvio, ut Naaman leprosus in Jordane.*

EPIGRAMMA XIII.

*Praetumido languens æsturget hydrope Sophorum,
Inde salutiferas apperit illud aquas.
Utque Naman Jordane lepra contagia movit,
Abluitur lymphis tærque quatérque suis:
Ergo præcipites in aquam tua corpora dulcem,
Moxq; feret morbis illa salutis opem. H 3 Quod*

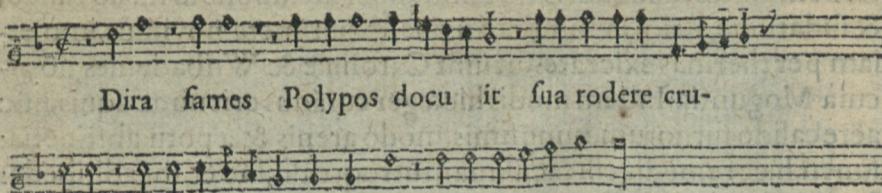
QUOD Naaman Syrus ex Prophetæ jussu in Judæam se contulærit, inque amne Jordane septies se abluerit, ejus confidentiæ in Prophetæ verba ascribendum, q̄ verò à lepra eâ lotione liberatus fuerit, divinæ omnipotentiæ miraculū est: Lepra n. quæ in sanguine & radicalib. corporis humani mēbris impacta, velut cancer universalis existit, nullis lotionib. externis curari aut tolli potest, multò minùs aquæ frigidæ, qualis fuit Jordanis. Eodē modo, q̄ æs Philos. laboras hydropisi, ab ea liberetur aquæ lotionib. imò q̄ imperfectū ad perfectionē & ægrū ad sanitatē reducatur, adeò ut aliis ægris eandē impertiri possit, miraculo proximū est: Nō n. in natura alias ejusmodi exemplū exstat, nec naturæ ordinaria via est producere tincturā Philos. absolutissimā, nisi ab artifice gubernetur, eiq; apta subjecta administrētur cum efficiēte externo. Sic luxationū restitutio nō est naturæ propria, sed arti; Nihilominus miraculosè in partu humano os sacrum se aperit, ut fœtus per id exire possit, velut p̄ ostiū, inq; hoc Deus Opt. Max: per naturā supra naturā operatur. Ita q̄ Lapis perficiatur, hyperphysicū qd, quāvis reverà physicū sit, videri potest: Unde Philos. apud Rosariū, scias, inquit, q̄ lapis noster aërius & volatilis est in suo manifesto frigidus & humidus, & in suo occulto calidus & siccus est: Et illa frigiditas & humiditas, quæ in manifesto est fumus aquosus, corrumpēs, denigrās & destruēs se & omnia, fugit ab igne: Et caliditas & siccitas, quæ est in occulto, est aurū calidū & siccū, & est oleū mūdiissimū, penetrativū in corporib: & nō est fugitivū, quia caliditas & siccitas Alchymia tingit, & nō aliud: Fac ergo, q̄ frigiditas & humiditas aquosa, quæ est in manifesto, sit cōpar caliditati & siccitati, quæ est in occulto, ita ut insimul cōveniat & cōjungātur & fiat insimul unā penetrās, tingēs & profundans: Has autē humiditates oportet destrui per ignē & gradus signis cum molli téperamēto & cōgrua ac moderata digestione. Hæcibi: Quod si verū, quomodo aquis ab aquis liberari poterit? sed respōdendū, esse quādā aquas calidas & siccas in qualitate, quales sunt multæ thermæ, in quib. Philos. abluerit: Hoc n. est, q̄ dicūt, lava igne & cōbure aqua: Nā ignis, quila vat, & aqua, quæ cōburit, nō nisi nomine ab invicē distat, effectu & operatione convenient: Hac itaq; aqua, vel hoc igne illud æs abluerat.

abluendum à superfluis suis humiditatib. id est, exiccatū erit: De hydropicis curatis per semestrē abstinentiā ab omni potu, per sepelitionē in arena calida aut fimo bubulo, per inclusionē in furno calido, & sudationē, aliāq; innumera auxilia, experimēta novimus, imò etiam per thermas exiccātes, ut sunt Carolinæ & Wisbadenses nō p̄culā Moguntia: Iisdem modis hic æger curādus erit nunc aquis, nūc aëre calido furnorum, nunc fīmis, modò arenis & à potu abstinentia: sunt n. hæc remedia efficacissima in utroq; casu, hīc & ibi adhibēda: In omnib. autem hisce calor operator est, qui aquas superfluas p̄ sua emundatoria, vel etiam poros corporis educit & cōsumit: Exterior n. calor interiorē excitat, hoc est, spiritus vitales, ut expellat sibi noxiū humorē, tanquā inutile exrementū, à quo calor naturalis, tanquā ab hoste antea suppressus erat: Magnā in hac curatione diligentia opus est & præcautione, ne dum uni viscerum succurratur, alterum lēdatur: In Quartana (Platonica Medici comprobatione) experti sumus, q̄ humores crassi & viscosi instar gummi aut visci arborum ex omnib. venis & massa sanguinea cōgregati per venā cavā seu magnā descēdant usq; ad dorsi profunditatem, ubi cūm obstruant venas emulgētes, quæ ex sanguine serosum humorē eliciunt, vel ostia illarum, minūs operari illæ poterunt, & plus liquoris serosi manet in corpore, atq; sic brevi, nisi prospiciatur, hydrops cōtingere poterit etiam illæsis aliis viscerib. primario: Diuretica hīc parū aut nihil profundunt, purgantia adhuc minūs, nisi successu tēporis impactifiat diminutio & eductio: sudorifica etiam manifestè nocēt, quia subtiliores partes educat, relictis crassioribus & continuata vires prosternant: solet n. natura eā viā sibi p̄ poros invenire ad serositates evacandas, cūm illa ad vesicam præclusa est: Hæc itaque Scylla, altera Charybdis est, quam utramq; evitare oportet eum, qui sibi prospectum velet. Qui verò hydrops ex lēso epate aut liene accidit, si sit confirmatus, difficilimæ est curationis: In ære autem Philosophico cura nō est impossibilis, cūm affectus potius sit per accidens & secundarius, quā essentialis aut primarius, dummodò cautè incipiatur, ut de copia se-ri diximus in quartana, ne scilicet nimiā exiccatione in tabē aut hu- mectione in hvd̄ pem curatu difficilem incidat.

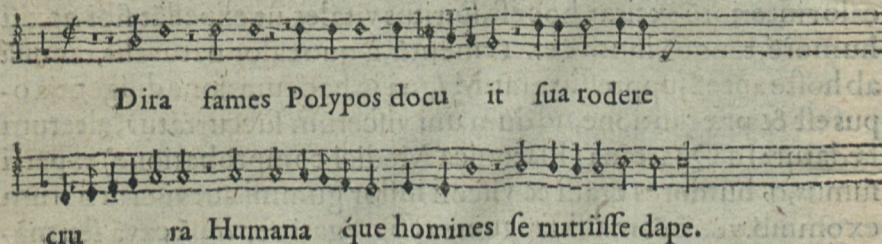
Dicitur

**Dix ist der Drache welcher sein eigenen Schwanz
außfrisht.**

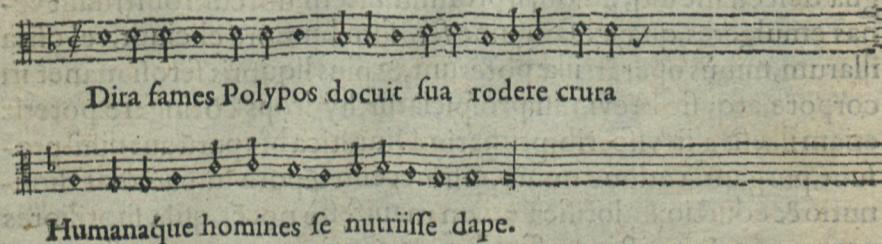
Atalanta
Fugiens.

Hippomen.
Sequens.

Pomum
Morans.

XIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Er Hunger zwingt dem vielfüßigen Fisch sein Fuß zu verzehren/
Und das Menschen mit Fleisch von Menschen off sich nehmen/
Also dem Drachen sein Schwanz zu beißen und schlungen nicht verdries-
Daz er ein Theil seines Leibs für seine Speiß geniesset/ (sel)
Derselbe zu zähmen ist durch Schwerde/Hunger und gefänglich hafft/
Wiß er sich jetzt ganz und speyt/sich tödt und das Leben schaffe.

EMBLE-

Hic est Draco caudam suam devorans.

EPIGRAMMA XIV.

Dira fames Polypos docuit suarodere crura,
Humanaque homines se nutriisse dape.
Dente Draco caudam dum morderet ingerit alvo,
Magnâ parte suis fit cibis ipse sibi.
Ille domandus erit ferro, fame, carcere, donec
Se voret et revomat, se necet et pariat.

VETERES dixerunt, quod serpens, qui serpentem devoraret, fiasse draco: Sævit enim in proprium genus ut latro & sicarius in sumum. Tales esse in Africa, tanta magnitudine & copia constat, ut magnam partem Alexandrini exercitus deleverint. Apud Asachæos Æthiopum populos nascitur maximi, qui cratum modo impli- citi erexitis capitibus velificant ad meliora pabula. Ferunt Indorum reges duos dracones aliuisse, alterum octogenum, alterum vero nonagenum cubitorum magnitudine: Ex recentiorum quoque hoc tempore observatione innotuit, tales adhuc prope Angolam inveniri, ut malos ingentes navium exæquent. Sic in Indiae & Africae montibus quibusdam referunt magnam esse auri vim, sed custodiri à draconibus, ne quis eò accedat & auferat: Ad fontes enim seu rivos, qui ex montibus decidunt, convenient dracones & sic per acci- dens apud aurum excubias agere dicuntur. Hinc à Philosophis tot dracones aut serpentes suis thesauris ascribuntur, ut Velleri aureo, Horto Hesperidum, aliisque personis seu subjectis chymicis, Cad- mo, Saturno, Æsculapio, Mercurio, cuius caduceum gemini ser- pentes cingunt, mas & foemina: Per Dracones vero illi nihil aliud intelligunt quam subiecta chymica: Hinc dicunt, Dant Rebus mon- tes dracones terraque fontes, Et quod Draco caudam suam devo- ret, famem ejus maximam denotantes Quod licet alii exponant de anno in se redeunte & circulum referente, tamen primitus à phi- losophis suis rebus accommodatum fuit, qui per hunc draconem intelligi volunt serpentem, qui alium sui generis devoret & hic vo- catur propriè sulphur; prout omnes innumeris locis testantur. Lul- lius in codicillo cap. 31. Hoc est, inquit, sulphur, fili, & hic coluber & draco devoraus caudam suam, Leo rugiens & gladius acutus, scin- dens omnia, mortificans & confringens. Et Rosarius. Draco non moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur. Et mox. Draco est argentum vivum extractum à corporibus, habens in se corpus, animam & spiritum: Hæc aqua alio nomine ibidem dicitur foetida, quæ habetur post separatiōem Elementorū. Devorare autem draco caudam suam traditur, cùm partem volubilem, venenosam & hu- midam

midam absummat, ut post absque cauda videatur corpulentior & tardior, siquidem motus & volubilitas ejus magna ex parte ratione caudæ contigerit. Cætera animalia innituntur pedibus, at dracones, serpentes & id genus vermes constrictione & explicatione corporis pro pedibus utuntur & veluti aqua effusa in certos circuitus definiunt, nunc huc, nunc illuc se flectendo, ut in fluviis ferè omnibus videre est, quomodo instar serpentum cursus suos inflectant & gyris obliquent. Hinc argentum vivum serpentem non absque causa vocârunt, & Mercurio serpentes adhibuerunt, cum & caudam quasi trahat & nūc huc, nunc illuc volubili pōdere procurrat: Serpēs enim ut serpit, sic & Mercurius, qui alas inpedib. & capite propterea habet. In Africa serpentes volatiles esse ferunt, qui depopularentur omnia, nisi ab Ibis inter Ægyptias imagines sacras statuitur tum propter manifestam utilitatē, quam toti regioni præstat, tum propter occultam rationem, quam pauciores intellexerunt. Draco hic demorsa cauda, pelle veteri abjecta novam acquirere una cum juventute dicitur, ut non solū cornicibus, corvis aquilis & cervis natura vitam longiorem concederit, sed etiam serpentino generi. Formica senescens alas acquirit, sic quoque multi vermes. Homo senescens terræ mandatur, at ex terra redivivus æternæ vitæ consecrabitur. Ex quolibet serpente combusto fit pulvis, qui assumentur contra omnia venena innoxie cum magno effectu. Eiusmodi Alexipharmacum fieri quoque debet ex hoc dracone, qui iam caudam suam (quæ in viperis amputari solet) devoravit, contra fortunæ & corporis mala præsentissimum remedium.

Iij Dec

**Des Töpfers Werck/ so bestiehet in Trücken vnd
Feuchte/ laß dich lehren.**

Atalanta
fuziens.

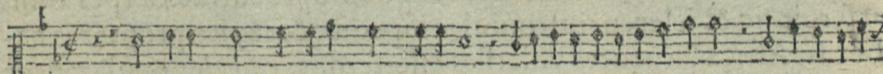

Aspice quām celeri, quām celeri si gulus su a vasa figu ret

Axe rotæ argillam dum pede miscet aquæ.

Hippom.
sequens.

Aspice quām celeri, quām celeri figu lus su a vasa figu-

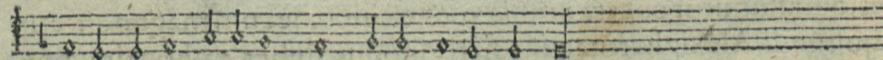

ret Axe rotæ argil lam dum pede miscet aquæ.

Pomum
morans.

Aspice quām celeri sigulus sua vasa figuret

Axe rotæ argillam dum pede miscet aquæ.

XI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Gchawanden Töpfer/der da macht sein Gefäß mit der Scheiben/
Wie er das Wasser thut im Leim mit füssen treiben/
In diesen zween sein Hoffnung steht/ damit Feuchtigkeit bequem/
Das truckne Pulver erfeucht / vnd jhm sein Durst bennem/
So musst du auch thun/ wie dich dieses Exempel hat gelehret/
Daz Wasser nicht überwind die Erd/ odr vberwunden werde.

EMBLE-

Opus figuli, consistens in sicco & humido, te doceat.

EPIGRAMMA XV.

A Spice quam celeri figulus sua vas a figuret
 Axerotæ, argillam dum pede miscet aquæ:
 In binis illi est fiducia rebus, ut humor
 Pulveribus siccis temperet arte sitim.
 Sic quoque tu facies exemplo doctior isto,
 Terram aqua ne superet, nec superetur humo.

I 3 U.T

UT orbis hic terræ & aquæ complexu congregatus est in unum corpus rotundum, sic quoq; figulinum opus ex iisdem elemētis particulatim compositum videtur, nempe ex sicco & humido, ut unum temperet aliud: si n. terra esset absq; aqua, nec Oceanus, mare, lacus, fluvii, fontesve existerent prope terram, ipsa nihil ex se ferret, sed sterilis maneret: Sic nisi aqua esset intra cavitates terræ recepta, at circum illam staret, facile totam terram tegeret, atq; ita eadem inhabitabilis maneret: Verūm cùm una in aliam amicabiliter intrārit, & aqua terræ siccitatem, hæc illius humiditatem moderata sit mutua sui commixtione, hinc fertilitas & commoditas utriusq; elementi conspicitur: simili modo figulus lütum aquæ miscet, ut mas-
fam inde tractabilem efficiat, quam rota sua efformat, & aëri expo-
nit calido, ut pedetentim exicetur: Post addit ignis violentiam, ut
probè indurentur, & in lapidem durabilem ejus vasa coalescant,
quæ & aquæ & igni resistant: Sic quoq; in operé naturali procedi ipsi
Philosophi attestantur, ideoq; documentum à figuris sumi debere
afferunt. Quoad siccum n. & humidum, hoc est, terram & aquam
in utroq; multum ad finitatis esse: Verūm in modo coctionis & ele-
mentorum componendorum materia & forma plurimum diffe-
rentiæ existere non dubitamus: Figulinæ n. testæ artificialem for-
mam, tinctura Philosophica naturalem omnino habet, iisq; tanto
nobiliorem, quanto hujus materia illarum excellentior: Utrumque
opus terreum quidem est, at in Philosophico nihil esse dicitur, quod
cœlum aëris non petierit, in illo terra crassa, & fœculenta prædomi-
natur: Effectus utrobiq; lapis est, ibi communis, hic Philosophicus:
Quo nomine persona quædam seducta factios lapides seu lateres
magno numero cistæ inclusit uni, alteri verò silices candidiores ad
certum tempus, Diabolicis conjurationibus desuper factis, quibus
hi in argentum, illi in aurum purum converti debuerunt: At cùm hi
Philosophorum lapides esse putarentur, ideoque magna pecuniæ
summa in varias res coemendas effusa esset, dum expectaretur no-
vum aurum & argentum, ad certum tempus, quo cùm id non appa-
reret, neclapides in aurum, quod sperabatur, conversi essent, podo-
rem

rem mors finiit: Non enim inde, in quo naturaliter non inest, peti debet aurum vel argentum, cum Magia diabolica in operibus hisce divinis locum non inveniat, sed tantum ab iis distat, quantum ejus author ab homine devoto & pio, infernus a coelo: Ita etiā si verus lapis Philosophicus habeatur, non tamen quisquam sibi persuadeat, res impossibiles hoc prestari posse, ut Isaac admonet: Cum ad impossibilia nemo adstringatur, tam per leges naturae, quam Politiae: Inde de gemmarum per eum transmutatione, vitrique malleabilitate praestanda quilibet ipse dignoscet, an haec res sint possibles & huic naturae convenientia necne: Multa per allegoriam dicere Philosophos Geber affirmat, & de se ipso, quod ubi clarè locutus sit, nihil dixerit, ubi autem per figuram, ibi veritatem, tanquam triticum sub paleis absconderit: Quæ quis seminat, eadem & metet, quod in vegetabilibus & animalibus locum habet, quamvis diversæ species a feminatis aliquando proveniant: An haec metallis applicari debeat, quæ non per semina propagantur, ut illa, considerandum erit: In his partes solummodo sunt homogeneæ, sulfur & argentum vivum, in istis heterogeneæ seu organicæ existunt: In his nulla receptacula seminis, in istis vero sunt: In his nulla nutritio, augmentatio aut extensio in omnes dimensiones invenitur, in illis maxime: Imo haec sunt elementata pondera solam mixtionem agnoscantia; illa etiam preter mixtionem, animam vel vegetativam vel sensitivam: Nihilominus esse a liquido in subterraneis locis, quod jam non est aurum, at post mille annos futurum est aurum per naturam, absque dubio verum est: Hoc quis esse auri semen analogum negabit? Cumque aurum & natura auriifica sint unius originis, licet haec nobilioris formæ, ideoque cognito auri semine, de hujus quoque constabit: Philosophi siccum & humidum, seu sulphur & argentum vivum id esse affirmant, quod purissimum ex duobus montibus petendum sit.

Dieser Löw keine Federn/ aber jener hat.

*Atalanta
fugiens.*

Vi cto r quadru pedum Le o pectore fortis & un-

gue Absque me tu pu gnat dissimu lat que fugam.

*Hippom.
sequens.*

Vi cto r quadru pedum Le o pectore for tis & un-

gue Absque metu pu gnat dissimulat que fugam.

*Pomum
moran s.*

Victor quadrupedum Leo pectore fortis & ungue:

Absque metu pugnat dissimulat que fugam.

XVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Er Löw/ so verwinde die Thier mit Stärke vnd Klawen/
Streit ohn alle Furcht/ vnd lässt seine Flucht nicht schawen/
Sez du ihm zu ein Löwin/ so geflügelt sey/ welch ihn erheben/
Sich unter sich/ das sie beyd möchten in Lüftten leben/
Aber er bleibt ganz fest stehn/ vnd auff der Erden sich halten/
Diß Bild der Natur/ dir schawi den Weg/ dadurch sie walter.

EPIGRAMMA XVI.

VICTOR quadrupedum LEO pectore fortis & ungue,
Absque metu pugnat, dissimulatque fugam:
A ligeram cui tu pedibus conjunge Leanam,
Quæ volat & secum vult relevare marem:
Ille sed immotus stat humo, retinetque volantem;
Hac tibi natura monstrat imago viam.

K

LEO-

LEONEM non tam magnitudine & robore corporis quam genitroositate cæteris prævalere animalibus, ab experientia notum est. Si in venatu videatur, erubescens dare terga, sese paulatim recipit, si multitudine opprimatur: Remotus ab aspectu venantium, fugam properè molitur, turpitudinem absconsione purgari existimās: Saltu caret in fuga, quo utitur, dum quid insectatur. Ejus ossa solida sunt minimèque vacua, quæ adeò dura dicuntur, ut inter se concus-sa ignem velut ex chalybe & filice reddant. Omnia maximè ignes reformidat. Videtur ex natura solis substantiam deducere. Nam impetu & calore cætera præstat animalia, ut sol patenti igne que oculo terram conspicit. Leæna pro catulis dimicans oculos in terram defigit, ne venabula expavescat. Leo ubi Pardi coitum sentit, in adultera leæna supplicium sumit, & tota vi consurgit in poenam. Propterea leæna culpam & odorem flumine abluit, aut conscientia sceleris & masculi metu fugientem adulterum comitatur. Quam miram hujus beluae naturam dum Philosophi contemplantur, de Leone varias allegorias, quasi hieroglyphicas scripturas de suo arcano opere attestantes, produxerunt. Leonem esse animal constans, firmum, dolis carens & suspicione animadvertentes, potio rem suæ compositionis Philosophicæ partem huic assimilarunt. Ut enim ipse nō fugit, sic nec hæc: ille solidis ossib. ita hæc fixa & vincinæscia. Leæna verò ab adulterio uti non est semper libera aut immunis, ita nec Luna seu Mercurius omni macula caret, sed ab ignaris nunc huic, mox illi materiæ adjungitur, unde potius adultera conjunctio rerum in natura discrepantium, quam verum matrimoniu[m] committitur: Ex pardo enim & leæna geniti, non habent speciosas circa colla, & armos jubes; Quo insigni ornantur solùm concepti ex Leone. Leæna itaque philosophica suo proprio mari conjungatur, & genuinus generosusque inde nasceretur leunculus, qui ex ungue facile agnosci poterit. Oportet verò leænam esse non quamvis, sed a latam, quæ cum Leone pugnas inire possit, freta suarum plumarum perniciitate; ne scilicet illius nimia iracundia suppressatur, sed si quando

quando absque causa in furorem incidat, fugam meditari. Ipse enim dum fugituram moratur, majori erga eam amore incitatur, post litem factam amicitiam. Verum quis unquam, dices, vidit leænam alatam, aut plumæ leænam quid profuerint? Prope Cythæronem montem vallis est profunda, in qua non nisi leænam volatiles vivuntur: In ipso vero montis ejusdem vertice Leo rubens versatur ex eo genere, quod Hercules trucidavit. Captandus itaque leo est, & in vallem ducendus, & mox leænam alata copulabitur: Illa quoque facile se superari patietur, nempe par à pari. Post ex valle dicta in montis cacumen uterque sublimandus erit & ab hinc nunquam à se invicem fugient, at semper inviolato foedere commanebunt. Leonis captura, fateor, non est facilis, sed multis periculis obnoxia, nihilominus instituenda erit. Leo non pascitur cum leæna, sed separatis errat, ut tradunt. Hinc cujusque indagatio & venatio seorsim fieri debet: Quod si vero utrique à primis unguiculis, cum primo incedere incipient, quod fit post secundum à partu mensem, pulli leonini conquerantur, & adultiores facti, ut dictum, conjungantur, res carebit omni periculo. Nascuntur autem verno tempore, quod observandum, apertis oculis. Cum vero post partum Leones oblique ingrediantur itinere, ne cubile deprehendatur, ideo summam diligentiam & curam inquirendi, eorumque pulli auferendi erunt.

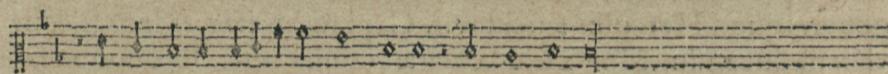
R II Ein

Ein vierfältige Feuer Kugel regiret diß Werk.

*Atalanta
Fugiens.*

Naturæ qui imitaris o pus tibi quattuor orbes

Quærendi inte rius quos levis ignis agat.

*Hippom.
Sequens.*

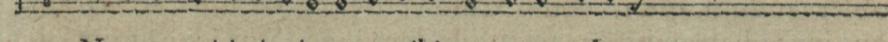

Naturæ qui imitaris o pus tibi quattuor

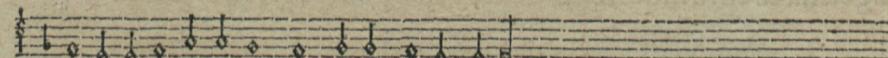

orbes Quærendi interius quos levis ignis agat.

*Pomum
Morans.*

Naturæ qui imitaris opus tibi quattuor orbes

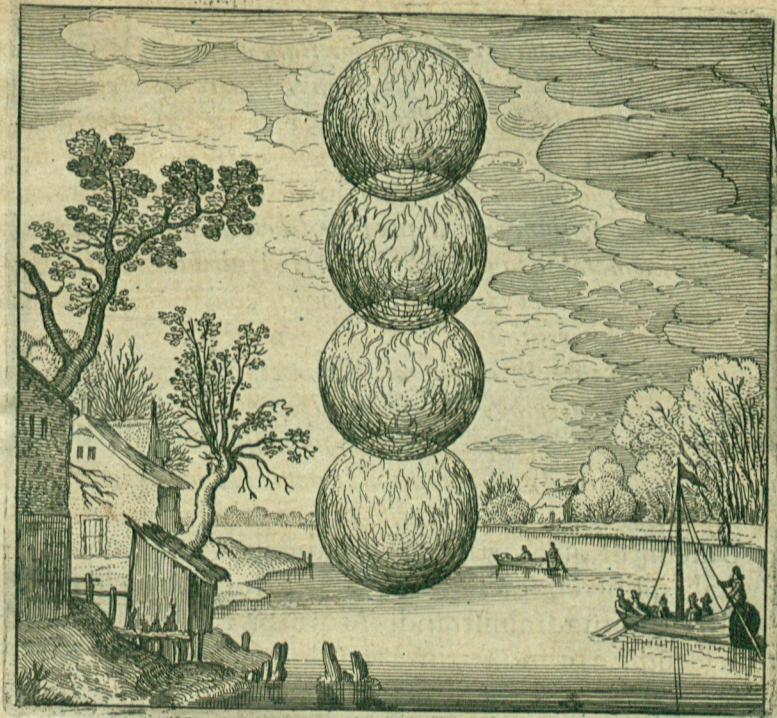

Quærendi interius quos levis ignis agat.

XVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

De du der Natur Werk gedenckest wol zuermessen/
Must vier Sphären voll Feuer zusuchen nicht vergessen/
Die vnter des Vulcani ist/ die ander Mercurium zeigt/
Die dritt hat den Mohn/in die obern die Sonne steigt/
Welche ist das Feuer der Natur/lasß dir gänzlich besohlen seyn
Diß Recke/daz sie möglein in der Kunst die Hände dein.

EMBLE-

EPIGRAMMA XVII.

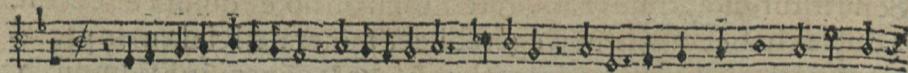
Naturæ qui imitaris opus, tibi quattuor orbes
Querendi, interius quos levis ignis agat.
Imus Vulcanum referat, bene monstrat alter
Mercurium, Lunam tertius orbis habet:
Quartus, Apollo, tuus, naturæ auditur & ignis,
Ducat in arte manus illa catena tuas. K 3 PHI-

PHYSIOPHIL de quatuor ignium generibus ad opus naturale necessariis multis in locis meminerunt, nempe Lullius, Author Scalæ, Riplæus, & alii quamplurimi: Et hincloquens de ignibus, (Scala inquit) Raymundus: *Notandum est quod hic jacent contraria operationes: Quia sicut ignis contra naturam dissolvit spiritum corporis fixi in aquam nubis, & corpus spiritus volatilis constringit in terram congelatam, ita contrario ignis natura & congelat spiritum dissolutum corporis fixi in terram globosam, & corpus spiritus volatilis fixum per ignem contra naturam resolvit non in aqua nubis sed in aqua* Philos. Ripleus clarius de hisce ignib. Porta 3. sic loquitur: *Quatuor sunt ignium genera, quæ scire debes, naturalis, innaturalis, & contra naturam, elementalisq; qui accedit lignu: His ignib. utimur, & non plurib. Ignis contra naturam debet excruciare corpora, ipse est draco, quemadmodum tibi dico, violenter comburens, ut ignis inferni. Ignis natura est tertium instrumentum, ille ignis naturaliter inest cuiq; rei: Ignem occasionatum vocamus innaturalem, ut calorem cinerum & balneorum ad putrefaciendum: Absq; his ignibus tunibil perduxeris ad putrefactionem, ut possit separari tua materia, ut simul sit proportionata ad novam conjunctionem: Fac igitur ignem intus in tuo vitro, qui comburat corpora efficiens, quam ignis elementalis: Hæ illi: Ignes vero dicuntur, quia virtutem igneā habent, naturalis coagulando, innaturalis dissolvendo, contra naturam, corrumpendo, elementalis, calorē & primū motū administrando: Atq; in his catenatus ordo observatur, ut secundus à primo, tertius à secundo, quartus à tertio & primo simul incitetur ad actionē, sic ut unus sit agens, & alter patiens, idemq; agēs & patiēs diverso respectu: Quod in annulis seu stylis ferratis permagnete continuatis, & mutuo attractu cōnexis animadvertitur, id ē in hisce ignib. Elementalis n. instar magnetis, vim suā mittit per secundū & tertiu ad quartū usq; & unum alteri per operationes mutuas conjungit & cohærere facit, donec interna actio inter superiores peracta sit. Primus est ignis elementalis re & nomine, secundus aer est sive aérius, tertius aqueus seu lunaris naturae, quartus terreus: De primo supervacaneū est, aliquid dicere, quia omni videnti & tāgēti cognitus est: Tres reliq; sunt dracones, mestrua, aquæ, sulfura & Mercurii: Dracones, quia venenositatis participes, devorent sui generis*

neris serpētes, corpora sibi cōmixta atterāt & alterēt, hoc est, solvāt
 & coagulēt: Mēstrua dicuntur, quia ex illis fœtus Philos. producitur
 & nutritur, usq; ad ejus nativitatē: Lullius in lib. de quinta essēt. dist.
 3. duplex habet menstrū, vegetabile & minerale; Riplæus in p̄fatione
 portarū triplex, quæ reverā unū sunt & cōveniūt: Ex omnib. n.
 illis simul fit generatio fœtus & aqua alba ejus ortū p̄cedit, quæ nō
 est de substātia fœtus sed superfluitate, ideoq; segregāda: Aquę sunt,
 quia aqueā naturā in igne ostēdāt, hoc est, fluxum & liquiditatē, quæ
 aquę cōvenit: Aquarū esse diversas & mirabiles proprietates cōstat,
 quarū aliæ sunt lapidescētes, dū in durissimos tophos ad ædificia ho-
 minū peraptos coagulātur: Hisce persimiles sunt aquę Philos. mine-
 rales, quæ indurescūt, & in lapideam resistentiā transeunt: Sulphura
 quoq; appellātur ob sulphuris virtutē, quā in se habēt: Nam sulphur
 naturæ cum alio sulphure miscetur & fit unū, & duo sulphura ab u-
 no solvuntur, unumq; à duob. segregatur, & sulphura à sulphurib.
 continēt, ut Yximidius in turba inquit: Quid autem sulphura sint
 ibidem Dardaris declarat his verbis: Sunt autem sulphura animæ
 occultæ in quatuor elementis, quæ per artem extractæ se invicem
 continent naturaliter & conjunguntur: si autem occultum, quod
 est in ventre sulphuris, aqua regatis & bene mundetis, occultum ob-
 vians suę naturę lētatur, similiter aqua pari suo. Mosius quoq; dicā,
 inquit, vobis jam quid sit: Unum quidem, quod est argentum vivum ignēū,
 duo, corpus in eo compositum, & tertium est aqua sulphuris, qua abluitur &
 teritur ac regitur unum, donec opus peragatur. Quod de sulphurib. di-
 stum, idem de totidem Mercuriis intelligendum erit: Sic n. ille ipse
 Mosius in sequentib: Argentum vivum Cambare est magnesia, argentum
 verò vivum seu auripigmentum est sulphur, quod ascendit de cōposito misto:
 sed testimonia, cùm sint infinita & cuique obvia, intermittam huc
 plura adducere: Hi quatuor ignes quasi sphæris & orbibus inclusi
 sunt, hoc est, singuli habent singula centra, à quibus vel ad quæ eo-
 rum tēdat motio, at nihilominūs ita partim à natura, partim ab arte
 colligati observantur, ut unus absque alio nil aut parum operetur,
 imò unius actio alterius sit passio, & econtra...

**Das Feuer macht ewig nicht guldin/
sondern das Gold.**

*Atalanta
Fugiens.*

Si quod a gens su erit naturæ mittit in orbem vires atque

su as multiplicare cupit, multiplicare cupit.

*Hippomen.
Sequens.*

Si quod a gens su erit naturæ mittit in orbem vires

atque su as multiplicare cupit, cupit, cupit.

*Pomum
Morans.*

Si quod agens fuerit naturæ mittit in orbem

Vires atque suas multiplicare cupit.

XVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

G In jedes wirkendes Ding der Natur rund um sich läßt gehn!

Seine Krafft/dadurch mag ein Vermehrung geschehn/

Also das Feuer alles/ so ihm nahet/ pflegt ewig machen/

Bnd nichts bringt ein Werk so edel ohn Ursachen/

Das Gold kan nicht gebendes Feuer/ noch Feuer des Goldes Krafft/

In jedem Ding sein eigen Samen natürlich hafft.

EMBLE-

Ignire ignis amat, non aurificare, sed aurum.

EPIGRAMMA XVIII.

Si quod agens fuerit naturæ, mittit in orbem
Vires atque suas multiplicare cupit.
Obiv a sic ignis facit ignea cuncta, nec est res,
Absque sua causa nobile quæ det opus.
Aurum nil lignit per se, nil lignis inaurat,
Quodlibet agnoscit quod sibi semen inest.

L

NATURÆ

NATURÆ operādi ratio est in omnib. universi individuis, ut simplici utatur processu ad unū simplicē motū perficiendū, quē admodū apparet in Anatomia corporis humani, in quo unus musculus tantum uni inservit motui, nempe attractivo, expansivo verò alter primo oppositus, ita ut, si in gyrū aliquod membrū ducēdū sit, id variis in circulum positis muscularis efficiatur: Ita ignis operatio una & simplex est, ut nimirū calefaciat & igniat, imo sibi assimilat & cōburat omnia, quib. admovetur, si sint cōbustibilia: Hinc Avicēna in lib. de congelatione lapidū, quod cadit, inquit, in salinas, fit sal, & q. in ignē, fit ignis, sed quædā citius & quæda m̄ tardius, secundūm potentiā activarū & resistentiā passivarū: Estq; locus in Arabia, qui colorat omnia corpora in ea existētia, suo colore: Ita singulæ res naturales sibi à natura infusam virtutē possidēt, qua agat in sibi mixta vel admota assimilando & alterādo eorū naturā & formā: Quod in vegetabilib. & animalib. generatio est per seminū propagationē, hoc in simplicib. vel simpliciter mixtis corporib. est virtutis infusio & assimilatio: Sol, cœli lumē, radios de se projicit in terras, qui collectis in concavis vel cōburentib. speculis, demonstrat se à talis causa productos esse, ac quasi formas projectibiles Solis videri: Unde constat radios solares nihil aliud esse, quam flammā igneā extēsam & dispersam in amplā latitudinē, quæ collecta & iterūm in se cōdēsata instrumētis cōcavis, diaphanis & circularib. vel repercussivis, cōcavis & chalybeis speculis, ut flamma emicat & obvia cōburit: Eundem ad modū in quodā elementato corpore virtus quædā, velut vapor, dispergitur, quæ si colligatur & attrahatur in unū, fit aqua & ex ea aqua terra: Hinc Avicēna ante allegato loco, ex aqua, inquit, fit terra, cū vincūt eā qualitates terræ & econverso: Est autē res quædā, quā utūtur quidā ingeniosi cū volūt rē siccām coagulare, quæ cōponitur ex duab. aquis, & dicitur lac virginis, quod est ejus effectus certissimus. Hæc ille: Sunt, qui promittant, se in magnete lapide vires duplicare vel multiplicare posse, velut ie jussi modi nobis visus est argēto inclusus vix pōdere unius libræ, qui anchorā ferreā 28. librarū attraxit & sustinuit, q. impossibile fuisset, nisi vis auctior & fortior redditā in

ineo extitisset; quod absque dubio pér revocationem dispersarum virtutum in unum quasi punctum seu polum, factum fuit, vel ex magno corpore in minus attractionem earundem; Inveniuntur alii, q̄ plumbificū lapidem ex Saturni sulfurea aurā in Mercurium vulgi donec inde coaguletur, infusa & retentā, fieri posse dicant, qui Mercurium communem continuè convertat in plumbum. Quidam ex antimonio vel ejus stellato Regulo cuprum ex cupri odore, eo temporis spacio, quo quis ovum comedat, efficere posse jactant, imò omnia metalla fecisse: verū illis sua sit debita fides, quamvis in hoc mihi non fiat verisimile: Audaciores, nescio an fœliciores sunt, qui aurum ex auro deducere conantur juxta Poëtæ aurei dictum: Hordea cui cordi, demum ferit hordea, in auro semina sunt auri. Habet quidem quælibet res naturalis vim quandam sese multiplicandi, at hæc in vegetabilibus & animalibus saltem in actum proferruntur, neutquam in metallis mineralibus, terræ fossilibus aut meteoris: Plantarum quædam ex parvo seminii grano ortæ dant non raro mille aut plura seminum grana, seque ita multiplicant & propagant, idque annuatim; Animalia & suos habent fœtus magni vel parvi numeri, pro cujusque natura. At aurum, argentum, plumbū, stannum, ferrum, cuprum aut argentum vivum nunquam inventum est eo modo sese vel suam speciem multiplicasse, licet unum in aliud commutatum & nobilitatum saepissime repertum sit: Nihilominus Philosophi affirmant, ut in igne ignificandi principium extat, sic in auro aurificandi: verū in tinctura quæritur, cuius medio aurum fiat: Hæc in daga est in suis propriis principiis & generationibus non in alienis: Nam si ignis ignem producat, pyrus pyrum, equus equum tum plumbum plumbum & non argentum, aurum aurum & non tincturam generabit: Ad hæc aurum philosophis proprium est quod non negant pro fermento in fine operis Lapii aurifico adjici debere, sed necessario requiri quoque afferunt: Cùm fermentum ducat fermentatum in sui naturam, sine quo tota compositio ad perfectionem nunquam rediret.

**So du von vieren ein ertödest, bald werden
sie sterben all.**

Atalanta
fugiens.

Bis duo stant fratres longo ordine, pondera

terrae quorum unus dextra sustinet, alter aquæ.

Hippom.
sequens.

Bis duo stant fratres longo ordine, ponde-

ra terræ quorum unus dextra sustinet, alter aquæ

Pomum
morans.

Bis duo stant fratres longo ordine, pondera terræ

Quorum unus dextrâ sustinet, alter aquæ.

XIX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

¶ Je Brüder sehn in langer Ordnung/ davon einer offenbar
Erden hat in der Hand/ der ander Wasser sehr klar/
Die vbriggen haben Luffi vnd Feuer/ so du wilt/ daß alle
Sterben geschwind/ nur ein' n mit tode vberfalle/
Und also bald werden sie sterben/vnd ihr Leben enden/
Dieweil sie zusammen gehafft durch natürliche Bänden.

E M B L E -

Side quatuor unum Occidas, subito mortuus omnis erit.

EPIGRAMMA XIX.

Bis duos stant fratres longo ordine, pondera terra
Quorum unus dextrâ sustinet, alter aqua:
Aëris atque ignis reliquis est portio, si vis
Ut vereant, unum tumodò morte premas:
Et consanguineo tollentur funere cuncti,
Natura quia eos mutna vincla ligant.

L 3

POËTA

POëtæ singunt Geryonem Hispaniæ regem tricorporem extitisse, qui boves purpurei coloris habuerit, quibus canis capitum duorum & Draco septem, ut excubitores præfecti erant: Ipse autem Geryon Chrysaoris ex sanguine Medulæ nati filius, & Draco Typhonis & Echidnæ, traditur: Quæ cùm nulli historiæ aut rei prout sonat, veritati convenientia, & in omnib. Chymicis allegoriis applaudant, non immerito hisce à nobis aggregata sunt: Per Geryonis vero terna corpora, tres facies in uno patre visas, iuxta Hermetis mentem, intelligimus, vel, ut alii volunt, quatuor, ad elementa totidem respi- cientes: Ex quadrangulo n. debet fieri triangulus, ut ille ex circulo factus, sic hic in circulum reversurus: Est autem corporum Geryonis, aut elementorum tanta consanguinitas & naturalis conjunctio, ut uno superato vel occiso & reliqua ex se concidant & putrefiant absq; ulla vi manuali adhibita. Debi corporib. notum est, quod uno mortuo & alter tabescat: quemadmodum puerum 4. annorum ætatis in Italia vidimus bicorporem, qui fratris sibi adhærentis caput intra suum corpus abscondebat; cætera propendebant umbilico- tenus, in quo colligati seu connati erant: Quod si ille, qui propendebat, & quia longè minor, gestabatur ab alio, durius circa manus aut pedes tangeretur, hinc major dolorem sensit, immo & famem, si minor exinanitus cibo foret: Atq; haec est naturæ combinatio & sympathia, quâ membra & partes unius corporis vel cum alio connati afficiuntur, & inse invicem commoventur: Ex quib. si unum sit sanū & illæsum non tamen in derelia necessariò sana aut illæsa manet, si verò læsum graviter, & reliqua compatiuntur, eodemq; malo per- eunt: Sic si vicinus multum lucri faciat, inde nihil commodi ad vicinum pervenit, at si incendium patiatur, plurimū mali: Nam tua res agitur paries cùm proximus ardet: Ex unius itaq; horum quatuor fratum interitu, quod & alii tres moriantur, non est à veritate abso- num, cùm id variis modis contingere possit, vel quia uno partu & patre ac matre editi eosdem vitæ terminos, ut initia, expertisint, ut quibusdam contigisse legimus, forte ex astrorum inclinatione, vel quia non solum animis, sed & corporis artub. cohærent, vel mentis conser-

consternatione, forti imaginatione in pestifera lue, vel ex foederis
voto: In India sub imperio magni illius Mogolli (qui nonus nunc ex
postoris Tamberlani ibi regnat) gens quædam Ethnica degit Py-
thagoricorum nomine, apud quam ab antiquo tempore hic mos
observatur huc usq; ut si maritus moriatur, uxor ejus igne combur-
atur, aut ut nunc, perpetuo in summa infamia vivat, derelicta ab o-
mnib. & quasi pro mortua habita, quod ideo factum, ne venenis u-
xores viris suis vitam abrumperent, nisi & ipsæ mori vellent: Sic in
opere Philosophico, uno ex fratribus mortuo, & alii igne pereunt,
non coactè, sed ultrò, ne cum mœstitia & infamia superstites vivant:
Aut si unus petatur fuste, ferro vel lapide, ipse intestinum bellum
cum fratribus incipiet, ut patet in Terrigenis ex dentibus draconis
natis contra Jasонem, & alibi etiā contra Cadmum insurgentibus,
atque sic omnes mutua internectione cadent: Tange enim vellæde
aërigerum, & ipse insurget in duos simul, sibi propinquiores, nempe
aquarium & igniferum, sed hi utrinq; in terrigerum & primam pu-
gnam carent se opponent tamdiu, donec mutua sibi dederint &
acceperint vulnera, quibus extinguantur: Ita enim comparatum
est cum fratribus, quod quò se impensis & acris ament, si semel se
inceperint odisse, irreconciliandi sint, sed se ad necem persequâtur,
veluti ex melle dulcissimo in calidiori stomacho aut epate corrupto
bilis amarissima generatur. Interfice ergo vivum, sed ita, ut mortuū
resuscites, alias mors occisi tibi nihil profuerit; Mors enim illum re-
velabit, nempe dum resurget, & fugient ab eo mors, tenebræ & ma-
re, ut Hermes testatur, solisque radios Draco fugiet, qui foramina
observabat, filiusque noster mortuus vivit & R̄ex ab igne venit: Beli-
nus in sua metaphora apud Rosarium idem innuit, cùm dicit: Et hoc
fiat, quando extraxeris me partim à natura mea & partim uxorem meam à
natura sua & postea occidatis naturas & suscitamur resurrectione nova &
incorporali, eò quod postea mori non possumus.

Cap. 1.

Die Natur lehret die Natur desß Feuers zu überwinden
bald werden sie sterben all.

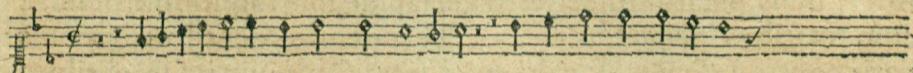
*Atalanta
fugiens.*

Flam ma voat quæ cuncta velut Draco, gnaviter ur-

sit virgi nis eximium vi superare decus, decus.

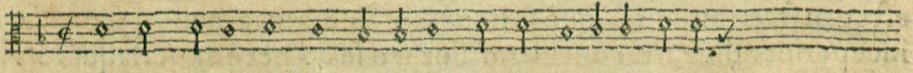
*Hippom.
sequens.*

Flam ma vorat quæ cuncta velut Draco gnaviter

ursit virginis eximium vi superare decus, decus.

*Pomum
morans.*

Flamma vorat quæ cuncta, velut Draco, gnaviter ursit

Virginis eximium vi superare decus.

XX. *Epigrammatis Latini versio Germanica.*

De Flamm so alles frist/ gleich einem Drachen thät begehren
Ein Jungfräuliches Bild mit Gewalt zuverzehren/
Drumb sie von Thränen naß gesehen ist von einem Mann/
Welcher ihr zuhelfen mit Raht vnd That zeiget an/
Also bald er sie bedeckend vnterm Schilde/ den Feind thut erwachten/
Und lehret sie sein dräwen gank hernach zuverachten.

EMBLE-

EPIGRAMMA XX.

Flamma, vorat quæ cuncta, velut Draco, gnavoriter ursit
Virginis eximium vi superare decus:
Hinc lachrymis suffusa viro dum fortè videtur,
Ille fuit miser & ferre paratus opem.
Protinus hanc clypeo velans contendit in hostem,
Et docuit tantas spernere mente minas.

M

C O M -

COMMUNE Philosophorum symbolum est, quo se in mutuo agnoscant, naturam à natura duci, doceri, regi, superari, nempe discipulam à magistra, pedisse quam à domina, subiectam à regina, immo filiam à matre & affinem ab affini: Id quām verū sit à quotidiana patet experientia in educatione sobolis apud homines, aliisque actionibus, ut literaria institutione, dominatione & similib. De lusciniis scribit Plinius, quod una aliam in canendo erudiat, attendat, observet, imitetur, vincat aut se victam doleat, quodque in certamine aliquando superata gutture rupto, pereat & in medio cantu exanimis cadat: Videmus quoq; quomodo omnia avium genera suos pullos adhuc implumes ac teneros ad volatum incipiunt assuefacere & instituere, ut non solum in illis natura, sed quoque ars aut usus volandi habitum comparārit, quamvis potentiam & organa ad eam actionē exercendam sola natura dederit, sine quibus nec institutio seu ars fundamentum aut locum inveniat: Ita hinni ad cursum ab equa, cattuli ad latratum à cane & vulpeculae ad dolos instruuntur, necnulla natura seu naturae species animata & sensitiva invenitur, quae non aliam naturam, nempe suam sobolem ducat, doceat & regat, vel ab alia, nempe parente, se superari patiatur. In vegetabilib. disciplinam ejusmodi non animadvertisimus, attamen usus in illis hominumq; manus plurimum valere observatur; Nam dum messis in herba est, expurgari ab inutilibus carduis, lolioq; potest, dum arbor adhuc virga exiftit, incurvari & ad placitum ut crescat, cogi potest; Sic in metallis & Philos. subiectis una natura aliam in igne tenet, conservat & tutatur; prout notum est fusorib. & docimastis, in primis vero rerum naturalium magistris: Ferrum argento & auro adhuc tenello & spirituali, ut vocant, in mineris suis cum Cadmia, arsenico, antimoniōve prædatore commixto, plurimum subvenit & obstetricem manum præbet, si in igne furnorum in mineras exurendas conjiciatur; Eodem modo ipsum ferrum, si in chalybe mutari debeat, ne comburatur, salvatur lapidib. albis ad littora maris inventis: Non nulli pulveribus metallicis liquefaciendis ne pereant nimio igne, super injiciunt vi tri crystallini pulvres, aut fel vitri: Hujus vice Philos. sua Eudica utuntur

tūtūr, quām Morienus dicit esse quoq; fel vitri & in vitreis vasīs quērēdā: Calorn. ignis corpus ipsum festina cōbustione cōsumit: At Eudica eiapponitur, ipsa corpora in terrā mutata ab omni cōbustione curabit: Nā corpora postquā suas jam nō retinēt animas, citò comburūtur: Eudica (fœx vitri) quidē bene omnib. corporib. cōvenit: nā ea vivificat & aptat, & ab omni cōbustione defēdit: Hæc Morienus Romanus: Hæc itaq; est natura, quæ docet alia naturā contra ignē pugnare, eiq; assuefieri, quæ est magistra instituēs discipulā, & si bene respicias, quæ est regina regēs subjectā, & quæ est filia nobilitās matrē: Hic est servus ille rubēs, q. matris uæ odoriferæ matrimonio cōjūgitur, & ex illa generat parētib. suis longē nobiliorē progeniē: Hic est Pyrrhus Achillis filius & juvenis rubri capillitii, aurei vestimenti, oculis nigris, pedibus albis: Hic est eques torquatus gladio & scuto cōtra draconē armatus, ut ex faucib. ejus eripiat virginē inviolatā Albificā, Bejā seu Blācā cognomine: Hic est Hercules mōstricida, qui Hesione Laomedōtis filiā Ceto immani expositā liberavit à mōstro: Hic est Perseus ille, qui Andromedā, Cassiopeas & Cephei, Aethiopū regis filiā à mōstro marino, ostēso capite Medusæ defēdit, & à vinculis erēptā in uxorē duxit: Hic est, qui cōparari potest cū antiquis Romanis illis liberatorib. & purgatoribus M. Curtio. L. Scævola, Horatio Coelite, Manlio Capitolino, & his similib. ut urbē, veluti matrē, periculis eripiat. Est n. hæc naturæ ad perfectionē alicujus operis tēdētis ratio & via, ut ex uno aliud, ex imperfecto pfectius deducat & expotētia actū faciat, nec omnia in momēto, sed unū post aliud, absolvat: Ne hoc solū, sed Vicariū quoq; sui in primis statuit, cui relinquit potestatē vitę & necis, hoc est, formādi alia, Exēpligratiā, in generatione hominis longo utpote decē mēsiū processu utitur, ubi primō cor iuxta Aristotelis mētē, fabricat, tāquā vicariū & p̄cipiuū viscus, cor verò reliqua deinde mēbra ad nutritionē, vitā, sensus & generativā potētiā necessaria, delineat, efformat & perficit, iisq; vitā & spiritus vivificos imptit p̄ systolē & diastolē sive dilatationē & compressionē arteriarū, quādiu à morbis & violētia nō impediatur: Atq; sic una natura aliam docet, q. pro exemplo operis Philos. ceu clarissimū, annotabis & sequēris.

Mache von Mann vnd Weib einen Cirkel, darauß ein
Quadrangel hieraus sein Triangel machen ein Cirkel vnd
du wirst haben den Schein der Weisen.

*Atalanta
Fugiens.*

Fœmina mas que unus fiant tibi circulus ex quo sur-
gat habens æquum forma quadrata latus

*Hippom.
Sequens.*

Fœmina mas que unus fiant tibi circulus ex quo sur-
gat habens æquum forma quadrata latus.

*Pomum
Morans.*

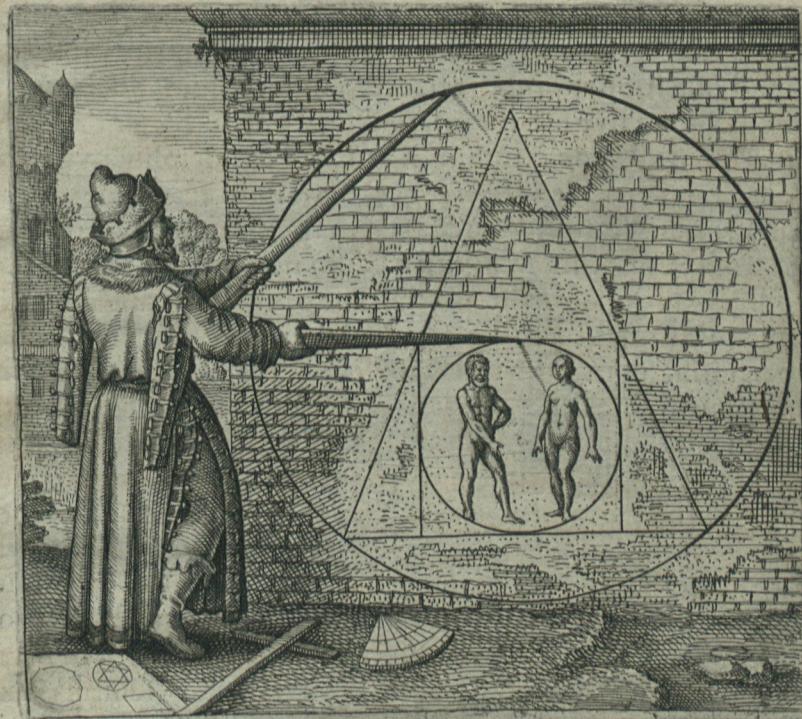
Fœmina masque unus fiant tibi circulus, ex quo
surgat habens æquum forma quadrata latus.

XXI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

AVß Mann vnd Weib machedir ein Cirkel allermassen rund/
Darauß zieh ein Figur so vier Ecken hat zur stundt/
Vnd verkehr solch in ein ander/so drey Ecken hat eben/
Und diese las widerumb ein Cirkel rund dir geben/
So ist gemacht der Schein/welchs so du nicht kanst wissen/
Die Geometrische Lehr zu verstehen sey geflossen.

EMBLE-

Face ex mare & foemina circulum, inde quadrangulum, hinc triangulum, fac circulum & habebis lap. Philosophorum.

EPIGRAMMA XXI.

Foemina másque unus fiant tibi circulus, ex quo
Surgat, habens àequum forma quadrata latus.
Hinc Trigonum ducas, omni qui parte rotundam
In sphæram redeat: Tum LAPIS ortus erit.
Si restant tua non mox venit obvia menti,
Dogma Geometra sic apis, omnes scies,

M 3

PLAZ

PLATO Philosophus ille celeberrimus menti humanæ notícias, quæ sunt artium & scientiarum omnium fundamenta, esse quasi insculptas & impressas actu tradidit, quarum rememoratione & repetitione omnes doctrinas capi & cognoscì quoquam posse; Quod ut probet, introducit puerum adhuc tenerum, rudem & literis incultum, cum quo ita interrogationes geometricas instituit, ut puer ad quæstiones omnes rectè respondere animadvertisatur, & nolens volénsque sive inscius, in media tam arduæ scientiæ penetralia pervenisse. Unde omnem doctrinam & disciplinam non ab initio disci vel hauriri, sed saltem recordatione in animum revocari & revolvìa pueris statuit, colludens ad magnum suum annum, quo ante 48. millia annorum solarium eadem personæ, res & actiones, ante cœlirevolutionem, eodem modo, quo nunc, extitisse ab eo dicebantur: Verùm hæc esse absque ullo veritatis fundamento somniis persimilia, nemo non intelligit. Esse nobis insitas quasdā scintillas noticiarum, merásq; potentias, in actum per usum & institutionem reducendas, non negamus, sed eas effetantas & tales: ut artium & scientiarum absque ullo præcedente cultu sint seminaria, inficias imus: Unde igitur scientiæ & artes provenerunt, si homines non eas invenerint, an ex cœlo vel à Diis gentium primitus traditæ fuerunt, querent alii? Respondeo, aliud est dicere, sub cineribus tegi prunas ardentes tantâ copiâ, ut si saltem, remotis cineribus proferantur, sufficiat ad ciborum coctionem aut calefactionem frigidorum nostrorum artuum, aliud est, affirmare saltem scintillas exiguae ibilatere, quæ antequam sint usi ad coctionem aut calefactionem, industriâ, arte & curâ humanâ fovendæ, excolendæ & augendæ sint suis fomitibus, alias facile extingui posse, & in frigidos cineres totas redigi: Ultimum Aristotelici, primum Platonici assertunt: At ultimo astipularunt ratio & Experientia, primo saltem phantasia seu imaginatio. Unde quærri posset, cur Plato suæ scholæ ostio inscripserit, Geometriæ rudem in id non admitti, cum & puerulos eam actus circire affimarit? An sunthomines forte pueris ineruditiores? Aut quæ pueri sciunt, an adultiores illa oblivioni tradiderunt?

runt. Id non opinandum erit; quia videmus brutam à natura edocta abhorrere & cavere pericula ab igne, aqua, casu præcipiti & his similia, etiam recens in lucem edita, infantem non sapere aut cavere talia, nisi læsum auct digito parum usq; ad flamمام candelæ instar pyraustæ, quæ alas adurit & decidit: cur apicula, musca, culex in ignem suo celerrimo volatu se non præcipitant, cùm ab experientia non noverint periculum inde ipsis exoriturum? Quia natura eas docuit, at non hominem recens natum. Si Geometria adeò naturalis & facilis est pueris, qui fit, quod ipsi Platoni quadratura circulinon innotuerit, adeò ut Aristoteles Platonis discipulus eam scibilem esse, at necdum scitam affirmari. Verum hanc Philosophis naturalibus non incognitam fuisse apparet ex eo, quod circulum in quadrangulum cōverti jubeant, & hunc, per triangulum, iterum in circulum: per quem illi intelligunt corpus simplicissimum absq; angulis, uti per quadrangulum, quatuor Elementa, quasi dicant, sumendam esse corpoream figuram simpliciorē, quæ inveniri possit eāmq; in quatuor colores Elementales dividendam & futurum quadrangulum æquilaterum. Quadrationem autem hanc esse physicā & naturæ convenientē, quilibet intelligit. Ex qualōgè plus utilitatis ad Rem pub. ut & plus illustrationis ad humanā mentē puenit, quām ex illa mathematicā & merè theorica seu à materiā abstractā. Illa ut addiscatur, Geometram de solidis corporibus agentem oportet investigare, quæ figurarum solidarum, exempli gratia, Sphæræ & Cubi profunditas agnoscatur & ad usum seu praxin manualem transferatur; Si sphæræ capacitas seu circū ferētia sit 32. pedum, quantū erit unū excubi lateribus, ut capacitatem hujus sphæræ adēquet, econtra, si sphæra 32. mēsuras capiat in tanta circūferētia, quantum erit latū unū cubi, ut tanundem capiat, aut respiciendo à mensuris, quarū capax est sphæra vel cubus, ad pedes cuiusq; circūferētia. Similiter volūt Philosophi quadrāgulū in triangulū ducendū esse, hoc est, in corpus, spiritū & animā, quæ tria in trinis coloribus ante rubedinem præviis apparent, ut pote corpus seu terra in Saturni nigredine, spiritus in lunari albedine, tanquam aqua, anima sive aëris in solari cirrinitate: Tum Triangulus perfectus erit, sed hic vicissim in circulū mutari debet, hoc est, in rubedinē invariabilem. Qua operatiōne fœmina in masculum conversa & unum quid cum ipso facta est, & senarius primus ex perfectis numeris absolutus per unum, duo, cùm ad monadem iterum redierit, in quo quies & pax æterna.

Wenz

Wein du hast das weisse Bley/somache der Weiberwerck/
das ist/koche.

*Atalanta
Fugiens.*

Quisquis a mas facili multum præstare la bore, Sa-
turni in faci em(quæ nigra)sparge nives, nives.

*Hippomen.
Sequens.*

Quisquis a mas facili mul tum præstare la bo-
re, Saturni in faciem(quæ nigra) sparge nives, nives.

*Pomum
Morans.*

Quisquis amas facili multum præstare labore,
Saturni in faciem(quæ nigra)sparge nives.

XXII. Epigrammatis Latini verso Germanica.

DEr du begehrst mit weniger Mühe viel zu vollenbringen/ (gen/
Sollst in Saturni Gesicht(schwarz)ein Theil Schneeschwinz
Und es wird dir werden ein Bley mit sehr weißer Klarheit/
Nach welchem nichts überig ist/als nur Weibliche Arbeit/
Den koche/wie thue ein Weib/soldst ihr Häsen am Feuer sichn/
Aber lasst du die Erwte in ihrem Wasser zergehn.

EMBLE-

Plumbo habito candido fac opus mulierum, ho cest, CoQUE:

EPIGRAMMA XXII.

Quisquis amas facilimultum prastare labore,
Saturni in faciem (que nigra) spargenives:
Et dabitur tibi materies albissima plumbi,
Post quod fæmineum nil nisi restat opus.
Tum CoQUE, cœum mulier, quæ collocat ignibus ollas,

Fac sed ut in propriis TRUTA liquefac aquis.

N

QUEM-

QUE MADMODUM in trīniis statuæ Mercuriales unà cum indice
 & inscriptione poni solent ad deducendum anticipites viatores
 in viam rectam, sic quoque à Philosophis sententiæ quædam acutæ
 hinc inde in eorum libris & voluminibus allegoriciis & dubiis spar-
 sim statuuntur, ut investigator veritatis iis admoneri possit, & in se-
 mitam veram quasi manu duci: Ex hisce hæc emblematica inscrip-
 tio una est: Cujus hæc mens habetur, quod ex ære Philosophico fa-
 ciendum sit plumbum, ex plumbo stannum, quod à Gebro vocatur
 plumbum album, qui docet quoqué, quā ratione Saturnus per lo-
 tionem cum Mercurio migrant in Jovem; Quapropter huic indici,
 quāvis Battologo, fides adhibenda est, si quando boves Philosophi-
 cas prodat, quo loco versentur, dum montibus, inquit, erant, & erat
 sub montibus illis: Multi enim, ut Arnoldus in novo lumen. c. i. te-
 statur, in montibus errantes hæc animalia non cognoscunt: Ven-
 duntur autem palam minimo precio: In summis montibus etiam æ-
 state nonnunquam, nives obseruantur, ac nubes sapissimè, quibus
 tanquam vapore & aqua plumbum nigrum abluitur & in candore
 rem vertitur: In imis vero vallibus & fodinis illorum cristalli ex gla-
 cie congelati & indurati inveniuntur unà cum lapide speculari &
 & talco ad albedinem & venustatem faciei commendato, si oleum
 indefiat: In primis vero Mercurius clarus & currens, qui bene præ-
 paratus Saturni nævos emendat, eumque in solium Jovis evehit:
 Non autem Saturnus & Jupiter de vulgaribus intelligi debent, quia
 vulgaria metalla non intrant in opus physicum, sed de longa præpa-
 ratione purgatis & physicis factis: Saturnus omnium gentilium aut
 potius aureolorum pater est, & prima porta arcanorum: Cum hoc,
 inquit Rhasis in epist. aperiuntur portæ scientiarum: Huic succedit
 filius Jupiter, qui patrem de regno deturbavit & eviravit, ne scilicet
 plures generaret filios; Ex membro vero virili in mare projecto nata
 est Venus foeminarum pulcherrima: Ex Jove, qui est plumbum cā-
 didum præparatum, nati sunt planetae reliqui, ut Mars ex Junone.
 Mercurius ex Maja, Atlantis montis Mauritaniæ filia, Luna & Sol ex
 Latona: qui quatuor solâ coctione seu opere mulierum, in lucem

pro-

prodeunt: Per coctionem verò maturatio, & crudiorum partium dispersio intelligitur, quæ sit per Vulcanū in Philosophiæ vasis: Non enim arbitrandum est, quod vulgaris sit coctio, quantum ad operandi modū, sed quoad finem cum ea convenit: Ut enim mulier pisces in aquis maturat, hoc est, omni superflua humiditate ab illis in aquas & aëre resolutā mollit, bullit & coquit, sic Philosophus suum subjectum tractat, id in aqua propria, quæ aceto acerrimo fortior est macerando, colliquefaciendo, solvendo, coagulando & fixando in Hermetis vase, cuius juncturæ sint strictissimè clausæ, ut decet, ne aqua exhalet, & id, q̄ in vase est, cōburatur: Hoc est vas supra vas & olla Philos. balneum laconicum, in quo senex sudat: Sunt, qui pisces, carabos, cancros vel pisa recentia bulliant in duplice olla, ita quod jam dicta sint in olla superiori, & aqua sola in inferiori, sintq; ollæ una supra aliam dispositæ cum orbibus, ne vapor exeat: qua ratione solus vapor aquæ ascendens penetrat contenta & maturat, facitque ea tenera & mollia longè perfectiū, quam si in aqua bulliissent. Hic est Philosophorum modus laudatissimus, quod id, quod durum est, emolliant, quod compactum, dissolvant, quod densum rarefaciant: Aërenim est seu vapor insensibilis, qui fructus in arboribus maturat, coquit & perficit, non aqua cruda & frigida, quatenus talis: Aër quoque est, qui poma aurea in Hesperidum hortis tingit & colorat: Nam, si bene consideretur, ebullitio aquæ, quam carnes crudæ conquantur quoad sint esui utiles, nihil aliud est, quam aquæ rarefactio & in aërium vaporem transmutatio, cum bullæ sint aër intra aquam contentus, quæ facilè evanescunt, aëre ex aquis in suam sphæram se conferente, & aqua in centrum suum subsidente.

N ij Es

Es regnet Gold/dieweil Pallas wirt geboren/zu Rhodys/
vnd die Sonn bey Venere ligt.

*Astalanta
fugiens.*

Res est mi ra fi dem fidem fecit, fidem fecit, sed Græcia nobis Ejus
apud Rhodios di os quæ celebrata fuit, fuit.

*Hippom-
sequens.*

Res est mi ra fi dem fidem fe cit, sed Græcia nobis Ejus
a pud Rhodios quæ celebrata fuit, fuit.

*Pomum
morans.*

Res est mira fidem fecit sed Græcia nobis
Ejus apud Rhodios quæ celebrata fuit.

XXIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

En Wundersach ist so die Griechen uns lehren für Warheit/
Welch zu Rhodys gewesen berühmet in alter Zeit/
Sie zeugen/dass von Gold gefalln sey ein fruchtabar Regen/
Wie die Sonn bey Venere in Liebes Brunst gelegen/
Auch aus Jovis Gehirn/wie Pallas thäte aufsteigen/
So muß auch in dein im Geschirr/wie Regen/Gold sich zeigen.

EMBLE-

Aurum pluit, dum nascitur Pallas Rhodi, & Sol concumbit Veneri.

EPIGRAMMA XXIII.

Res est mira, fidem fecit sed Gracia nobis
Eius, apud Rhodios qua celebrata fuit.
Nubibus Aureolus, referunt, quod decidit imber,
Solubi erat Cypria junctus amore Dea:
Tum quoque, cum Pallas cerebro Jovis excidit, aurum
Vase suo pluvia sic cadat instar aquo.

N 3 AURUM

AURUM aliquando in terras pluisse, nisi allegorice intelligere-
tur, insania esset, affirmare: Non enim sunt fluvii auriferi aut
fodinæ minerarum aurearum in nubibus, ut ibi generatum dici
posset, nectam exigui ponderis est aurum, ut cum vaporibus attra-
ctum æstimetur. Sed tropus hæc omnia admittit & excusat. Quam
verè enim actu Pallas ex cerebro Jovis nata est & Sol adulterio Ve-
neri conjuncta, tam verè & aurea pluvia cecidit; non quasi dubi-
temus, id utrumque accidisse, sed ut vulgarem & literalem sensum
allegorice dictis tollamus. Si enim verba sequamur nuda hujus
Emblematis, nihil iis absurdius, si mentem, nil verius existit. Est
autem Rhodos insula primò Ophiusa dicta ob serpentum multitu-
dinem, post Rhodos à rosetis ibidem florentibus, deniq; & Colossi-
cola à Colosso solis, qui ibidem existens inter 7. orbis miracula nu-
meratus fuit. Hinc antiqui Philosophi, cùm eorum materia mercu-
rialis cruda instar serpentis se habeat, postea verò præparata &
cocta Rosæ purpureum assumat colorem, à Rhodo insula quasi
dam similitudines sumpererunt: Eadem quoque causa est, cur ei au-
reū imbreū asscriperint, cùm Sol seu Apollo Veneri concumbe-
ret: Hoc primitus tropicè dictum ansam præbuit, cur Rhodii su-
periores facti, quia tanti Dii apud ipsos liberis operam dederint,
Solis quasi idolum stupenda magnitudine & sumptu erexerint. Fuit
enim, ut tradunt historiæ, ille colossus 70. cubitorum altitudinis ita
positus, ut naves expansis velis inter crura ejus tendere possent:
Digiti æquabant vulgares statuas & paucipollicem amplecti potu-
erunt: Artifex fuit Chares Lyndius Lysippi discipulus, à quo factus
est annis duodecim: Post quinquagesimum sextum annum terræ-
motu prostratus, etiam jacens fuit miraculo: Soldanus Ægypti,
cùm Rhodum occuparet, ex ære hujus statuæ 900. camelos onera-
se ferrur. Quod Sole est inter planetas, inquit Philosophus, id aurum
est inter metallæ; atque hoc soli in primis appropriatur ab calorem,
colorem, virtutem & essentiam: Hinc aurea pluvia debetur solis
generationi: cùm parvi soles à Venere concipiuntur: Habet enim
Venus roseum in facie colorem, quisi semini Solis infundatur, sobo-
lem.

Iem hinc natam Rhodum revera esse oportet: Hic est formosus, rosis similis, Philosophorum filius, qui omnium oculos & mentem ad se illicit & trahit, amorēmque meretur, quo nato non mirum est si miracula contingant: Ipse enim in omnibus suis factis miraculosus futurus est & auream pluviam excitaturus: Hic est frater Augiae Solis filii, qui boves ex patrimonio habuit, quorum simetum Hercules uno die expurgavit: Est & Aetæ frater, qui vellus aureum possedit ab Jasone occupatū: De Pallade ex Jovis cerebro prodeunte, absque matre, referunt, q[uod] apud Tritonē amnē edita sit, ideōq[ue] Tritonia dīta: Sapiētiæ præfecta Dea singitur, quæ ex cerebro nata, ubi sapiētiæ sedes, nō immerito dicitur: Hujus quoq[ue] natalē aurea pluvia decoravit Rhodi, ut in memoria hominū remaneret, quādo in hāc lucē venerit. In publico gaudio seu festo, utpote, Regis coronatione veletiā regiæ hæredis nativitate aurei nūmi aliquādo projiciūtur in vulgum tanquam aurea pluvia: Sic in Palladis exortu eadem contigit: Est enim Pallas, sapientia seu sophia, quæ sanitatem in dextra & divitias in sinistra gestat, hominūque saluti & commodis prospicit: Huic Perseus caput Medusæ saxificum, serpentinis & viperis capillis horrendum attulit, quo ipsa usa est in clypeo adversus hostes suos, incultos & rudes populos, eos in saxa commutando. Et revera sapientia seu Philosophia naturalis incredulos illos osores & invidos reddit stupidos & sensus intellectusque vacuos per illud ipsum, ex quo Chrysaornatus est, qui Geronis ante dicti Tricorporis pater fuit, hoc est, sanguinem Gorgoneum lapidificantem, qui nihil aliud est, quam Tinctura lapidis philosophici.

De

**Der Wolff den König gefressen hat, vnd wie er
verbrant wider gegeben.**

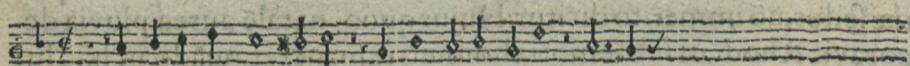
*Atalanta
fugiens.*

Multivorum captare lupum tibi cura sit il-

li projiciens Regis corpus ut inglu viem;

*Hippom.
sequens.*

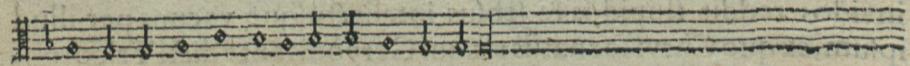
Multivorum captare lupum tibi cura sit

il li projiciens Regis corpus ut inglu viem

*Pomum
morans.*

Multivorum captare lupum tibi cura sit, il li

Projiciens Regis corpus ut ingluviem

XXIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Du getzigen Wolff zusangen/laß dir befohlen seyn/
Vnd würrf ihm für des Königs Leib/dass er ihn schlinge ein/
Leg ihn auffs Holz/vnd laß Vulcanum zünden an das Feuer/
Damit verbrennen mög dasselbe Thier ungeheuer/
Diss thu öffter/so wir der König vom Todt wider auffstehn/
Vnd mit einem Löwen Herz stolz vnd frech hereiner gehn.

EMBLE-

EMBLEMA XXIV. *De secretis Naturæ.*
Regem lupus voravit & vitæ crematus reddidit.

105

EPIGRAMMA XXIV.

Multivorum captare lupum tibi cura sit, illi
Projiciens Regis corpus, ut ingluviem
Hoc domet, hunc disponerogo, Vulcanus ubi ignem
Exicet, in cineres belua quo redeat.
Illi agas iterum atque iterum sic morte resurget
Rex Leonino corde superbus erit.

O

QUANTA

QUANTA sit lupifames & voracitas, vulgo notum est: ubi enim alimenta desint, in summa fame vescitur terrâ; quâ quoq; ventrem explorare traditur, si magna armenta aggressurus sit, ut illâ quasi sarcinâ factus onerosior, non tam facile excutiatur, sed resistat fortius. Cùm caulas intraverit, non solum interficit, quod satis est ad vêtrem, sed & totum gregem passim jugulat præ aviditate. Sacer est Apollini & Latonæ, q̄ ei parienti astiterit: Nec n. absq; lupi præsentia Latona parere potuisset. Unde non immerito Apollini, cuius natalicium celebravit, lupus acceptus creditur: Ad hæc quia oculi ei noctu splendent & lucem jaculantur. Huic igitur ingenti fame obsezzo Régium corpus exanime projicitur, non ideo, ut totum cōsumat & in nihilum redigat, sed ut vitam & vires ei restituat propria sua morte. Est enim nescio quid virtutis amatoria in lupi cauda, q̄ regi semimortuo infunditur, unde omnibus pergratus est hominib. sanitatem & formam pristinam recuperans: Hyrcani non ad alium usum nutriebant canes, quâm ut iis vitâ functos objicerent vorandos, ut Cicero tradit: Sic & Massagetae ex morbo mortuos canib. dant in prædam: Philosophi verò Regem lupo: Nec verò Sabæorū mos placuit, defunctorum corpora, eodem modo, quo sterlus ducere, qui & reges rejiciebât inter sterquilinia, nec Troglodytarum, qui mortui cervicem pedib. alligabant & raptim cum jocis & risu efferebant, nullâq; loci ratione habitâ, terræ mandabant: At Magorum institutum sequi in hoc maluerunt, qui non humabant corpora suorum, nisi priùs à feris laniata: Aut Indorum, qui se vivos cremari jusserunt, coronatos deorum laudes concinenter, ne senectus præveniret: Verùm omnib. illis ultimum fatum hunc morem impo-
suit absque ulla resurrectionis spe aut vitæ innovatione: Lögè aliter apud Philos. dispositum est: Illi enim certissimè neverunt, ex rege mortuo à lupo devorato, vivum, fortē & juvenem apparitum, lupūmq; ejus vice igne crematum iri: Est namque lupus facile intermendus, si ventremita onerârit, Rex verò licet mortuus, tamen Martiali vel Cygnea vi pollet, ut vulnerar inecabsumi possit. At ubi venandus erit hic lupus, & unde Rex accipiendus? Respondent Philos.

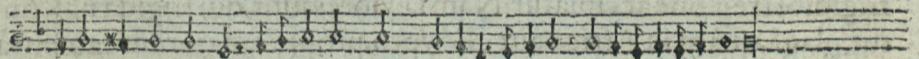
Philos. quod in montibus & vallibus passim lupus erret, ut praedam captet, qui ex antris suis extrahendus & ad usum servandus erit. Rex vero ab oriente veniens diuturni itineris fastidio fatigatus tandem occubit: cui mœror quoque mortem accelerat, quia videat, q̄ apud exteris in nullo sithonore, parvq; aestimetur, ita ut propter paucos aureos in servitatem vñeat: Oportet autem, ut lupus ex frigidiori regione accipiatur. Nam sæviores sunt, qui frigidâ nascuntur plagâ, quam in Africa aut Ægypto, propter majorem famam à frigore externo subortam: Rex hinc devoratus leonino revivit pectori; qui deinde omnes feras domare potest: Et quamvis sit asperitu vilissimus inter sex suos fratres, ut pote omnium junior, tamen post multas tribulationes & miserias ad regnum potentissimum tandem perveniet: Inde Gratianus apud Rosarium; In Alchymia inquit, est quoddam corpus nobile, quod movetur de domino ad dominum, in cuius principio erit miseria cum aceto, sed in fine gaudium cum leticia. Et Alanus ibidem: Una res ex omnibus eligenda, qua est lividi coloris, habens speciem metallicam lymphidam & liquidam, & est res calida & humida aquosa & adustiva & est oleum vivum & tinctura viva, lapis mineralis & aqua vita miræ efficacie. Regib. extra suorum regnorum fines peregrinari, non semper tutum est; si enim agnoscantur, latere cupientes, ab adversariis pro proditoribus habentur & incarcerantur; si agniti procedant absq; exercitu eodem modo periclitantur: Ita & huic regi Indico accidit, aut non morte prævento accidisset. Hæc est prima sublimatio, lotio, & nobilitatio, quâ Philos. utuntur, ut secunda & tercia eð feliciùs fiant: Nec enim illæ absq; hac ullius sunt momenti, rege pusillanimo, somnolento & ægro adhuc existente. Nam oportet eum à sibi subjectis censum & tributum exigere, primo, unde sibi vestes & alia necessaria comparet, & post sat diverserit, ut omnibus subditis nova vestimenta, quoties voluerit, impariri possit: Magna enim plerumque ex parvis initii orta deinde parva subvehere possunt, veletiam magna supprimere, si velint. Exemplis sint civitates ab initio parvæ, quæ post magnis regibus imperârunt & ex pagis oppida spaciofa populosaque fecerunt.

**Der Drache stirbet nicht/ er werde dann von seinem Bruder
vnd Schwester getödet/ welche seynd Sonn vnd Mond.**

*Atalanta
Eugens.*

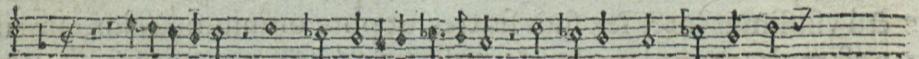

Exigu æ est non artis o pus stravisse Draconem fune-

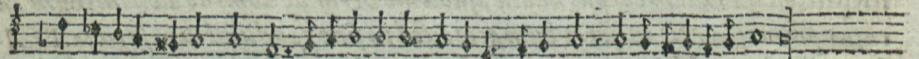

re ne ser pat mox redivi vus hu mo.

*Hippom.
Sequens.*

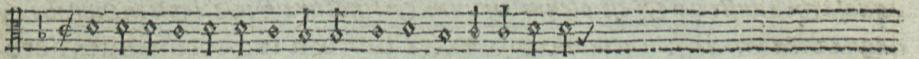

Exigu æ est non artis o pus stravisse Draconem fu-

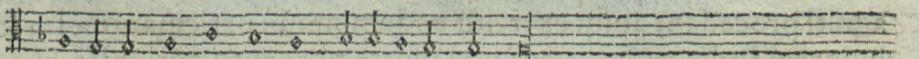

ne re ne ser pat mox redivivus hu mo

*Pomum
Morans.*

Exigu æ est artis opus stravisse Draconem

Funere ne serpat mox redivivus humo.

XXV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

ES ist kein Ding von geringer Kunſt/ den Drachen überwinnen/
Daß er nicht widerſtreich vnd zu leben thue beginnen/
Sein Bruder vnd Schwester zusammen ihm das Haupe zerschlagen/
Mit Keulen/ sonst niemand kan ihn zu tödten sich wagen/
Apollo, der Bräder ist/ vnd die Schwester Diana, Python.
Von ihm getödet ist/ aber von ihr Orion.

EMBLE-

DRACON non moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, qui sunt Sol & Luna.

EPIGRAMMA XXV.

Exiguae est non artis opus, stravisse Draconem
Funere, ne serpat mox redivivus humo.
Frater & ipso soror juncti simul illius ora
Fuste premunt, nec res fert aliena nec em.
Phœbus ei frater, soror est at Cynthia, Python
Illa, ast Orion hac cecidere manu.

IN occupatione aurei velleris Draco omnium primò interim edus erat, q̄ labor cùm multistentatus esset frustrà à Dracone supati & veneno exitiali necati fuerunt: Causa fuit, q̄a non satis muniti erant adversus draconis virus, nec instructi, quo astu ille interficiendus foret: Jason verò (medicus) nulla remediorum genera neglexit, quorū diversa à Medea (mentis consilio) atq; inter hæc Solis & Lunae imagines recepit, quibus usus feliciter victoriā cum brabejo, hoc est, AUREO VELLERE adeptus est. Draco itaq; à sole & luna seu imaginibus eorū ē medio sublatuſ fuit, q̄ Philos. passim inculcat: Sic n. Rosarii author ex aliis habet: Hermes; Draco nō moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, nō per unū solū, sed per ambos simul, scil. per sole & lunā. Philos. Mercurius nunquā moritur, nisi cum sua sorore interficiatur, id est, cum luna vel sole illū cōgelare oportet. Nota, q̄ Draco est argentū vivū extractū à corporib, habens in se corpus, animā & spiritū, super quo dicit: Draco nō moritur, nisi cū fratre suo & sorore sua, id est, sole & luna, id est, sulphure extracto, habēte in se naturam humiditatis & frigiditatis ratione lunæ; cum illis draco moritur, id est, argētū vivū ab eisdem corporib. extractū à primordio, quē est aqua permanēt Philos. quē sit post putrefactionē, & post separationē elemētorū, & aqua illa alio nomine dicitur, aqua foetida. Hæc ille: Cui reliq; omnes cōsentīunt, ne singulorū authoritatē adducere opus sit. Draconē in Apollinis tēplo Epyrotæ venerati sunt ob interfictū Pythonē. Draconi bellū & odiū genuinū est cum Elephāte, cuius oculos & jugulū petit, donec humi cōcidēt Elephas simul & draconem mole corporis occidit, unde sanguis draconis in nostras oras advehitur: Oculos habet draco aestimatione gēmarū; Aciem habet peracutā & clarissimā; unde & servādis thesauris plerūq; adhibitus est, ut pomis Hesperidū, & ut d. ctū, aureo velleri apud Colchos: Antiqui Æsculapius quoque, ut hieroglyphicū adjūxerūt: Sed dracones Chymici suis operib. appropriat, nō quidē re ipsa, sed allegoriā: Mercuriū n. draco semper denotat, sive ille sit fixus, sive volatilis: Hinc Mercurius duplīcē serpēte visendus in caduceo cōnexus (cū draco sit ingēs serpēs) & Saturnus cum uno, qui caudā devoret, veluti & Janus

nus: Aesculapio Apollinis filio, medicinæ inventori (Medicinæ Philos.) serpēs dicatur, in qua forma ex Epidauro Romā advectus creditur, ibiq; semp cultus ob pestiferæ luis cessationē ab eo, ut putabatur, causatā: Est autē draco Philos, semp vigilantissimus & vivus, nec facile vulnerādus, tum pp̄ter cutis densitatē, tum dentiū, venenique, quib. armatus est, acritudinem: Etsi n. vulgares dracones veneni expertes dicantur, hic tamē eo non caret, nisi cautē tractetur, in obviū quemvis emittēdo: Per vim itaq; raro superari poterit, nisi & astutia accedat cōfanguineorum: Nā verè poëta dixit, Tuta frequēnsq; via est p amici fallere nomen, quæ alibi aliisq; in negotiis, non hīc, Tuta frequēnsq; licet sit via, crimen habet. Circulatores & agyrtæ dicuntur vermes ex pueris expellere enecatos aliorum similiū vermiū pulvere, hoc est, fratres cum fratrib. & sororib. ita hīc draco enecandus cum fratre & sorore simul, hoc est, cum Sole & Luna: Unde apparet, & draconem esse ex planetarum numero, videlicet, ut jam ex Rosario patuit, Mercurium extractum à corporib. Draconem, Herode apud Judæos regnante, amasse puellam nubilem & pulchram, eq; in lecto accubuisse, sunt ex Græcis qui tradant, & alium à Tiberio Imperatore in oblectamētis habitum, quem ex consuetudine manu sua cibare solitus sit: Ita & Philos. draco, si ritē tractetur, sævitiam deponit, & fit homini amicus, licet infestus sit, si aliter. Xāthus historiarum author apud Plinium testis est, occisum draconis catulum revocatum ad vitam à parente herbā, quam Balin nominat: q; tamen potius ad allegoriam Philos. quām historiam veram refero, siquidē in chymicis solis draconis mortuo redditur vita, & vivo mors palternas vices: Verūm quærat quis, unde & quomodo draco captādus erit? Respondent Philos. p versum brevissimē, Dant Rebis montes, dracones, terrāq; fontes: De captatione vero videatur Tacitus, quantā curā & industriā invigilārint quāmplurimi ut ingentem draconem, in Africa observatum caperent, & ad Imp. Tiberium adducerent, nempe intra lapides iter draconis solitum, septum & sensim in angustias coarctatum, ubi retib. & vinculis inclusus, fustib. & verberibus tandem dominus, & ut onus multorum plaustrorum in navem, quā Romam portatus est.

Dr

Der Menschlichen Weisheit Frucht das Holz des Lebens ist.

*Atalanta
Eugenia.*

Major in humanis non est, non est sapientia non est sapien tia re-
bus, quam quā divitiæ vitaque sa na ve nit.

*Hippomen.
Sequens.*

Major in humanis non est, non est sapientia non est sa pi enti-
arebus, quam quā divitiæ vitaque sa na venit.

*Pomum
Morans.*

Major in humanis non est sapienti a rebus,
Quām quā divitiæ, vitaque sana venit.

XXVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Es ist kein grosser Weisheit in Menschliche Sachē gehan vns kundet
Denn dadurch Reichthum herkompt/ vnd langes Leben gesundt.
Ihr rechte Hand zeiget an/groß Alter zuerlangen ohn Beschwerd/
Die lincke so viel Güter/ als jemal einer begehrt/
So jemand mit Vernunft vnd Hand hiezu thut gerathen/
Vom Baum des Lebens Frucht er spührt in allen Thaten.

EMBLE-

EPIGRAMMA XXVI.

Major in humanis non est sapientia rebus,
Quam quâ divitiae vitâque sana venit.
Dextra salubre tenet spaciois temporis ævum,
Illiis at cumulos leva recondit opum.
Si quis ad hanc ratione manuque accesserit illi
Vitæ fructus in hac arboris instar erit.

P

P R A-

PRAECLARE Tullius hominis differentiam essentialiem, quā à reliquo animalium genere differt, descripsit in hunc modum: Ut avis ad volatum, equus ad cursum, sic homo ad ratiocinandum natus est: Quemadmodum enim leones, ursi & tygrides in feritate, elephantes, & tauri in labore corporis, aquilæ, faltones & accipitres in præda volucrum & perniciitate alarum sese exercent & ostentant; ita homo in ratione, discursu mentis & intellectu illis & cæteris omnibus antecellit: Unde non est tanta feritas, vis corporea, celeritas aut ejusmodi quid in beluis, q̄ non unâ ratione mitigari, domari & anteverti possit: Est n. ratio non quid humanum, aut ex humo ortū, sed ut Poëta inquit, divinæ particula auræ, cœlitus corpori humano missæ: Vocatur autem aliquando memoria, aliquando vis intellectualis, cui si usus sive experientia accedit, nascitur inde sapientia, quæ preciosissima homini existit: Usus n. ut pater, & ratio seu memoria, ut mater, tam generosæ prolis traditur: Hinc illud vulgare: Usus me genuit, mater verò peperit memoria: Verum quæritur quæ vera sit sapientia & hominis inquisitione dignissima, cum in initia sint opiniones de ea, quolibet ad suas imaginationes illam transferente: Respondendum, sapientiam (in divinis ad animæ salutem spectantib. semper excipiendo) in humanis, non esse sophisticas artutias, non oratorios & phaleratos sermones, non poëticos versuum sonores, non criticas grammaticorum subtilitates, non per fas & nefas, per dolos & perjuria, per deceptiones & mendacia, per immisericordiam & pauperum sudorem, nummos & opes coacervandias astutiam, sed nec quicquam aliud, nisi veram Chymię cognitionem, cum praxi, humano generi utilissima, conjunctam: Hæc est sapientia omnibus supereminens, quæ dextrâ ad Orientem, sinistrâ ad occidum penetrat, totamq; terram amplectitur: De sapientia verò Salomon in lib. sapientiae discretè differit: Sic n. c. 8. v. 9. 18. *Qui cognatius ejus sunt, eternam permanentiam habent, & qui amici ejus, sinceram voluptatem, & qui diligenter eam inquiret, magnum gaudium capiet: Nam nullus est tandem versari cum sapientia, nec fastidii, illi adesse, sed latitia & gaudium: Et quamvis vinum & musica quoq; latifcent cor hominis, tamen sapientia his jucundior*

Sir. c. 4. 13. mon in lib. sapientiae discretè differit: Sic n. c. 8. v. 9. 18. *Qui cognatius ejus sunt, eternam permanentiam habent, & qui amici ejus, sinceram voluptatem, & qui diligenter eam inquiret, magnum gaudium capiet: Nam nullus est tandem versari cum sapientia, nec fastidii, illi adesse, sed latitia & gaudium: Et quamvis vinum & musica quoq; latifcent cor hominis, tamen sapientia his jucundior*

Sap. c. 8. 16.

Sir. c. 4. 20.

jucundior est: Est n. arbor vita omnibus qui apprehendunt eam & beatissunt, Sap. 10. 10.
 qui servant eam: Lactantius vocat eam alimentum animae: Sapientes vero
 honorabuntur & qui sapientiam in precio habebit, ille per eam exaltabitur
 & honore afficietur: Sapientia n. filios sublevat, & qui firmiter ei adheret,
 fructus honoris. Immortale quoq. nomen ex ea provenit apud posteros: Ipsa po-
 tentior est rebus omnibus, & sapientem magis confortat quam decem poten-
 tes, qui in civitate sunt: Ad hanc quoque mundanam sapientiam ap-
 plicari potest, quod à Baruch Propheta dicitur: Disce itaq. veram sa-
 pientiam, & experiaris quis sit ille, qui vitam longam, opes, gaudium & pa-
 cem largiatur. Et Sapientia c. 9. v. 17. affirmatur, quod sapientia sit arcana^{14.}
 consilium in cognitione Dei: Sapientia omnia confert, & infinita divitiae pro-
 veniunt ex labore manuum ejus: Imo cuncta bona ab illa procedunt, & ma-
 gnæ divitiae & opes sunt in manibus ejus, & qui ei adjungitur, cum honore ab
 ea attollitur: Et Sirach c. 1. v. 26. In thesauris sapientie intellectus & scien-
 tiæ religiositas, & alibi vocat eam disciplinam sensus, aut doctrinam intelle-
 ctus: De hac Morienus Philosophus: Hec n. scientia est, inquit, que Dominum
 suum abstrahit ab his mundi miseria & ad scientiam bonorum futurorum
 reducit. Quod autem sit donum Dei, idem testatur his verbis: Con-
 fert n. Deus hanc divinam & puram scientiam suis fidelibus & servis scilicet
 quibus eam à primæva rerum natura conferre dispositus suamirabilis forti-
 dine: Et mox: Nam haec res nihil nisi donum Dei altissimi potest, qui prout
 vult, & etiam cui vult ex suis servis & fidelib. illud committit & monstrat:
 Decet igitur omnipotenti Deo esse in omnibus humiles & omnino subjectos.
 Et post: Scire etiam tibi convenit, ô Rex, quod hoc magisterium nihil aliud
 est, nisi arcana & secretum secretorum Dei altissimi & magni: Ipse n. hoc
 secretum suis Prophetis commendavit, quorum scilicet animas in suo paradi-
 so collocavit: Lignum vero vitae dicitur, non quod salutem æternam
 in se habeat, sed ad eam quasi viam monstrat, & fructus huic vite u-
 tiles portet, quibus haec carere nequit, ut sunt sanitas, bona fortunæ
 & animi; Absque his enim homo vel vivens mortuus est, brutusque
 non absimilis, etiam si externâ eum, qui esse deberet & non est po-
 tiore sui parte, repræsentet.

Welcher in der Philosophen Rosen Garten wil gehen ohne
den Schlüssel ist gleich einem Manne der gehen wil
ohne Füßen.

*Aralanta
regians.*

Luxuriat, luxuriat Sophiæ diver so flo re Rose-

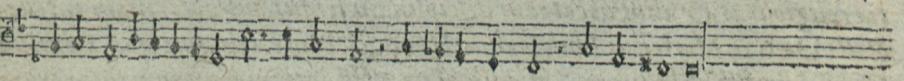

tum semper at est firmis ja nu a clausa seris.

*Hippom.
sequens.*

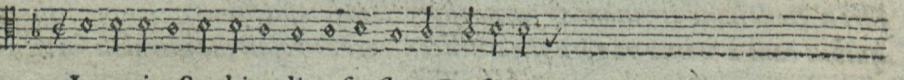

Luxuriat, luxuriat Sophi æ di ver so flo re Rose-

tum sem per at est firmis janua clausa se ris.

*Pomurus
morans.*

Luxuriat Sophiæ diverso flore Rosetum,

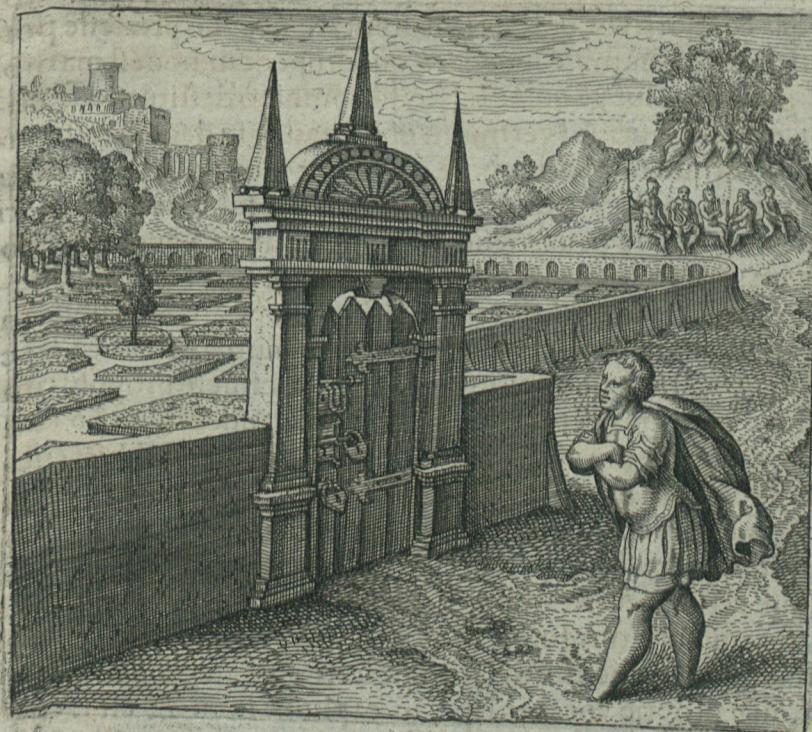
Semper at est firmis janua clausa seris.

XXVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

¶ Ist Rosen vielerley Art ist gezierte der Garte der Weisheit/
Aber sein Thür steht fest mit Schlossen verschlossen alzeit/
Ein gering Ding/ so schleicht ihn auff/in der Welt gefunden werd/
Ohn welches du wandlest gleich ohn Füsse auff Erd/
Umsonst du auff den hohen Berg Parnassum trachtest zu gehn/
Der du auff ebenem Weg kaum auff ein'm Schenkel kanst stehn.

EMBLE-

Qui Rosarium intrare conatur Philosophicum absque clave,
assimilatur homini ambulare volenti absq; pedibus:

EPIGRAMMA XXVII.

Luxuriat Sophiae diverso flore ROSETUM,
Semper at est firmis janua clausa seris:
Unica cui clavis res velis habetur in orbe,
Hac sine, tu carpes, cruribus absque viam.
Parnassi in vanum corar is ad ardua, qui vix
In plano valeas te stabilire solo.

P 3 D E

DE Erichthonio scribūt, eum ex semine Vulcanicū Pallade sapientiae Dealuctantis in terram emiso natum serpentinis & absq; humanis fuisse pedibus: Huic persimiles, absque sapientia Palladis, solius Vulcāi operā freti, gignunt fœtus, videlicet mōstrosos, Apodas & abortivos, qui nec se sustentare, nec aliis prodesse possunt: Miserum est hominē incedere quadrupedem, hoc est manib. pedibūsq; simul: at longē miserius pedib. omnino destitutū esse eq̄rumq; vice brachiis uti: Ad vermium enim naturam degenerasse videntur, qui vermiū serpentiū more incedunt: Sunt autem gemina crura membra organica in homine, sine quibus ambulatio vera fieri nequit, ut nec absque oculis visio, aut absque manib. apprehensio tangibilium: Ad eundem modum Medicina, & quælibet ars operativa duo crura, quibus insistat, nempe Experientiam & rationem habere traditur, sine quorum alterutro ars ea mutila & manca, nec perfecta sit in suis traditionibus & præceptis, nec finem propositum adipiscatur: In primis verò Chymia duplici gaudet subiecto (uti cruribus) quorum unum clavis est, alterum pessulilorum; His Rosetum Philosophicum undiquaq; seratum aperit, inque id aditus datur legitimè intrantibus: Quod si unum desciat in hoc intraturo idem erit, tanquam Ioripes leporem fugâ antevertere conetur. Qui absque clave in hortum intrat ab omni parte conclusum aut septum, furem imitatur, qui tenebrosa nocte veniens nil discernet, quid in roseto crescit, nec furtivis frui poterit: Est autem clavis res vilissima, quæ propriè vocatur lapis in capitulis notus & est radix Rhodi sine qua germen non protruditur, nec gemma protuberat, nec Rosa vernal aut folia miliecupla explicat. At quæri posset, ubi quærenda sit hæc clavis? Respondeo cum oraculo, quod ibi investiganda fuerit, ubi Orestis ossa inventa dicuntur; nempe, UBI VENTI, PERCUTIENS, REPERCUSSUS ET HOMINUM PERNICIES simul reperiantur, hoc est, ut Lychas interpretatus est, in officina fabri ærarii: Nam per ventos folles, per percussione, malleum; per repercutsum, incudem; per hominum pernititem ferrum oraculum intelligi voluit: Hanc clavem in hemisphærio Zodiaci septen-

ptentriionali reverà inveniet si signa bene numerare &c discernere
sciat, & lorum pessuli in meridionali: Quibus occupatis, facile erit
aperire ostium & intrare. In ipso verò introitu Venerem cum suo
amasio Adonide videbit; Illa enim sanguine suo albas rosas tinxit
purpureas: Ibidem & draco animadvertisit, quemadmodum in
hortis Hesperiis, qui rosis custodiēdis invigilat. Rosarum odor alliis
applantatis intendidicitur, idq; propter gradum caliditatis excel-
lentem, qui alliis adest, unde venenis frigidis resistit: Egent enim ro-
sa calore solis & terræ, antequam colorem & odorem gratissimum
oculis & naribus acquirant: Ad hæc rosas rubras sumus sulphuris
communis, quā parte attingit, albefacit, è contrà spiritus vitrioli seu
aqua fortis colore rubeo saturato reficit, qui perdurat. Sulphur e-
nim commune sulphuri philosophico adversatur, quamvis illud
destruere nequeat, aqua verò solutiva amicatur & colorem illi cō-
servat: Rosa Veneridicata est ob venustatem, quā cæteros flosculos
antecellit: Ipsa enim virgo est, quam natura armavit, ne absque
vindicta violaretur impunè: Violæ inermes sunt & pedibus obte-
runtur; Rosæ intra spinas abditæ capillos flavos habent interiùs &
vestem viridem exteriùs: Nemo has nisi sapiens carpet & à spinis se-
parabit, si secus, aculeum sentiet in digitis: Sic nullus nisi captissi-
mus Philosophorum flores decerpit, nisi apiculas & aciculas in al-
veariis; & fel in melle experiri velit. Plurimi Rosarium manibus
prædatoriis clam ingressi sunt, sed nil præter dolorem inde retule-
runt, hoc est, oleum & operam perdidérunt. Hinc Bacusser in turba;
Libri enim nostri, inquit, magnam injuriam videntur inferre his, qui so-
lummodo semelbis vel ter scripta nostra legunt, cum intellectu, omnique eo-
rum studio frustrati etiam (quod pessimum est) opes, labores & tempus, si
quod in hac arte insumperunt, amittunt. Et paulo post, Dum enim quis
putat se fecisse, mundum habere, nihil in manibus suis inveniet.

Der König badet im lustigen Bade/ und wird der schwarzen Gallen entledigt durch Pharut.

*Atalanta
fugiens.*

Rex Duenech(viridis cui fulgent ar ma Leonis) bille
turnens rigidis moribus u sus erat.

*Hippom.
sequens.*

Rex Duenech (viridis cui fulgent ar ma Leo-
nis)bile tumens rigidis moribus u sus erat.

*Pomum
morans.*

Rex Duenech(viridis cui fulgent arma Leonis)

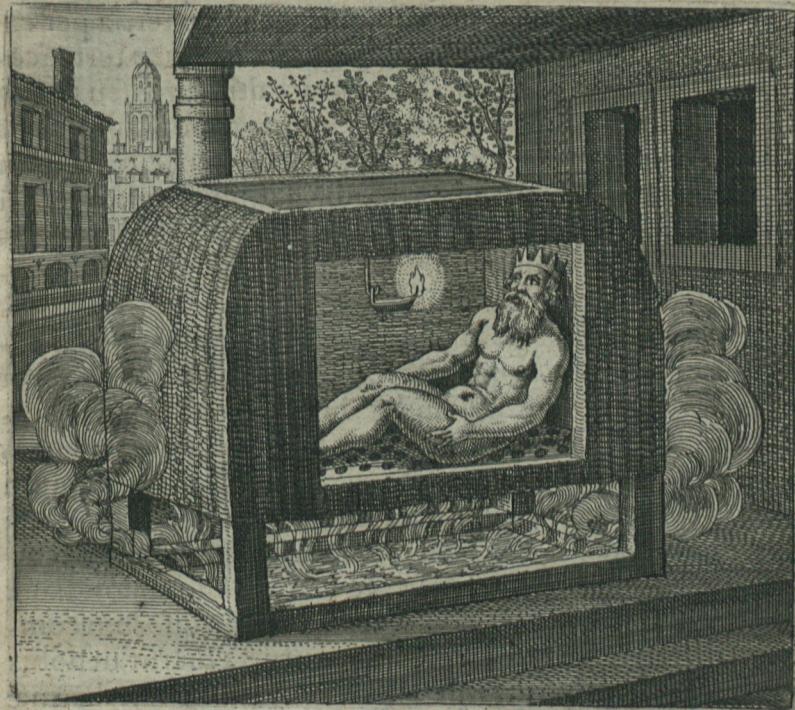
Bile turnens rigidis moribus usus erat.

XXVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Er König Duenech (der ein grünen Löwen führet in seinem Schildt)
Durch der Gallen Überfluss von Sitten scheinte ganz willot/
Drumb forderte er zusich den Arzten Pharut/der zusagt
Ihm zuhelffen/ und bald ein läßtig Wasserbad macht.
Hierinnen badet sehr offe mit gläsern Gewölbe vmbgeben/
Wißer vom Thaw beneht/ von der Gallen frey thät leben.

EMBLE-

Rex balneatur in Laconico sedens,
Atrâque bile liberatur à Pharut.

EPIGRAMMA XXVIII.

Rex Duenech (*viridis cui fulgent arma Leonis*)
Bile tumens rigidis moribus usus erat.
Hinc Pharut ad se medicum vocat, ille salutem
Spondet, & aeras fonte ministrat aquas:
His lavat & relavat, vitreo sub fornice, donec
Rore madenti omnis bilis abacta fuit.

Q

Ut

UIT tres sunt in homine concoctiones, prima in ventriculo, secunda in epate, tertia in venis, ita & totidem sunt universales excrementorum evacuationes, quae illis correlativeant, earumque superfluitates quotidie evehant, nempe prima per alvum, quae primæ concoctioni propria est, altera per urinam, quae secundæ, tertia per expirationem ex poris totius corporis, seu per sudorem, quae tertiaræ convenit: In priori chylus, in sequenti chymus, in ultima ros seu rorida substantia elaboratur, & singulis partibus corporis apponitur: Primæ excreta seu foeces sunt crassæ, biliosæ & pingues, quae per intestina in posticam evehuntur, & si quando sistantur, per purgantia seu alvum ducentia leniter, mediocriter aut fortiter ejiciuntur: Secundæ excrementa sunt liquida, tenuiora, biliosa & salsa, quae ex venis per renes & vesicam, tanquam aquæ ductus, educuntur, & horum hypostasis urinæ index est: Tertiæ superfluitates sunt adhuc magis tenues, ideoque ex tenuissimis poris per se expirant plerumque; aut una cum sero humorum evehuntur, ut sudor: Hæ sudorificis, ut antecedentes diureticis, adjuvantur: Ad ultimas hasce foeces evacandas antiqui Græci & Romani fuere valde folliciti: Hinc non tot ludorum & exercitiorum genera ipsis usurpata sunt, utpote frictio omnium membrorum matutina, inunctio cum oleo, & lucta, pugilum ars, cursus certamen, pilæ palmaris, reticularis & magnæ lusus, quotidiana lotio & balneatio in flaviis vel balneis artificiosis, ad quorum commoditatem tot magnifica ædificia Romæ extructa fuerūt, ut nobis ea magis admirari, quam imitarisit possibile: Exemplo sint thermæ Diocletiani, quæ magna ex parte adhuc sunt reliquæ & Archægelis, nisi fallor, inscriptæ, quam alta, superba & splendida sint opera. Eadem ferè, quæ antea dictæ, sunt concoctionum species in metallurgia: Prima non suo modo fit in magno anno, hoc est, revolutione supremæ sphæræ, secunda in revolutione infimæ sphæræ, tertia in mediæ: Verum Philos. ut has excrementiarum superfluitatum faburras commodiùs partis ministerium educant, inveniunt quoque varias vias, ut ablutiones, purgationes, balneationes & laconica, quibus id præstiterunt in Philos. opere, quod medici in humano corpore: Duenech itaque

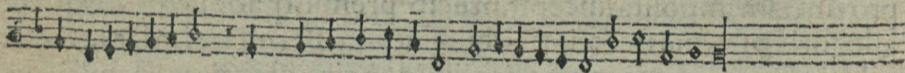
itaq; à Pharut in Laconicum introducitur, ut ibi sudet, & tertiae cō-
coctionis fœces per poros excernat: Est autem hujus regis affectus
melacholicus seu atrabilarius, unde omnib. aliis principib. in minori
authoritate & precio est habitus, dum Saturni morositate & Martis
cholera seu iracundia fuerit taxatus: Ipse igitur aut mori aut cu-
rari voluit, si id possibile sit: Unus ex medicis inventus, qui hāc sibi
provinciam impositā suscepit, precib. prēmiisq; adductus: Estq; hæc
allegoriap frequēs in scriptis Philos. utpote Bernhardi, Alani, tracta-
tulo de Duenech & innumeris aliis; ideo circūstantias alias ex iis pe-
tendas non adjicimus: Satis sit hic observāsse, cuius coctionis excre-
mentum p balneationem educatur: In hoc n. totius rei cardo versat-
tur: Solet autem in thermis seu balneis calidis calor in corpore con-
clusus ad cutis superficiem unā cum sanguine revocari, unde color
venustus faciei & toti corpori conciliatur; qui si adfuerit, signum e-
rit, q melancholica nigredo, quæ cutim inficit, evacuari sensim pos-
sit, omnésque humores corrigi, ut optimus & roseus post generetur
sanguis: Necessariū est, ut totum temperamentum ejus corporis e-
mendetur, q bono sanguini reclamat, estq; frigidū & siccum, cùm
ille è contrà sit calidus & humidus, q an fieri possit, medico prognos-
ticis præscire & prædicere convenit. Sunt aliquando inventi, qui
Cerdonem pro magno principe aut regis filio acceperunt, at tandem
qualis foret origine & educatione ex certis signis perceperunt: Hoc
ne contingent artifici cavendum, nempe ut veram regis sobolē in pri-
mis eligat, quæ etiam si aureo ornatu nō sit splendidus, at amictu de-
specto & vili, nec non colore livido & melancholico, ne propterea
eam rejiciat, aut alium ejus vice captet; Sin. optimè lavetur, mox re-
gia ejus indoles apparebit, veluti in Cyro, Paride, Romulo, apud ru-
ricolas educatis: Animadvertisendum verò est, ut balneum sit Laco-
nicum, hoc est, vaporosum & sudoriferum, ne aqua ejus carnem te-
nerā adurat, aut poros obstruat, unde plus nocimenti, quā emolumen-
ti contingere, nec effectus ejus curaretur: De vestib. regiis post
balneationē illi induendis nemo sit sollicitus; Filia n. regis Alcinoi ut
olim Ulyssi naufrago & nudo vestes præbuit, sicerit qui ipsi precio-
sissimas mittet, ut filius Solis meritò agnoscipossit. **D** ij **W**ie

Wie der Salamander lebet im Feuer/
also auch der Stein.

*Atalanta
Fugiens.*

Degit in ardenti Salamandra Salamandra potentior

i gne Nec Vulcane tuas æsti mat illa minas.

*Hippom.
sequens.*

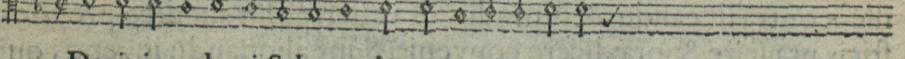

Degit in ardenti Salamandra Salaman dra poten-

ti or i gne Nec Vulcane tu as æstimat il la mi nas.

*Pomum
Morans.*

Degit in ardenti Salamandra potentior igne

Nec Vulcane tuas æstimat il la minas

XXIX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Er Salamander kräftig lebet in starkem Feuer unverschred/
Vnd Vulcane ganz nicht an dein Ordnen sich fehret/
Also auch der Flanumen grausam Entzündung achtet klein/
Der geborn ist in stetem Feuer der Philosophen Stein/
Derselbe kalt löschet auf das Feuer vnd unvergleich entgehet/
Dieser aber ist heiß/drumb in gleicher Hizzen steh.

EMBLE

Ut Salamandra vivit igne sic lapis:

EPIGRAMMA XXIX.

Digit in ardenti Salamandra potentior igne,

Nec Vulcane tuas estimat illa minas:

Sic quoque non flamarum incendia seva recusat,

Qui fuit assiduo natus in igne Lapis.

Illaricens astus extinguit, liberaque exit,

At calet hic, similis quem calor inde juvat.

Q 3

DUO

Duo sūt Elementa, in quib. animalia degunt, aqua & aēr, & totidē in quib. nihil animatū superesse potest, terra & ignis. Ut n. illa sunt media, & tēperatē cōplexionis in primis & secūdis qualitatib. sic hēc sūt extrēq; aut corpora nimis crassa, aut subtilia, ita ut crassities alia corpora nō admittat, subtilitas admittat qdē, sed penetrat & adurat: Quod verò in ocellis, & fodinis subterrāeis vivāthomines, id ratiōe aēris cōtingit eō usq; descedētis, & ea loca, ne sint vacua, supplentis: Athic de unoquoq; Elemento p se loquimur: In aqua pisces incredibili nūero, varietate & fæcunditate vivūt, imò animaliū omniū maxima; In aëre homines, quadrupedes, volucres, vermes, & insecta: Quicquid de spiritib. oberrantib. in terrae abditis dicitur, aliud est nec n. sunt animalia. In igne verò solā Salamādrā vivere ajūt: Est autē Salamādra vermis repens nō absimilis lacertæ, sed tardiori incessu, grandiori capite & alio colore, qualem me vidisse memini in Alpib. seu jugo Splugę, post tonitrua & imbræ ex cavernis saxorū progressam, in que via morante, admonente quodā ejus loci ruricola, quod vocaretur ~~in Molch~~: Habebat autē circa se lētam & viscosā hūiditatē, quā ignes liberē p vadit ab sq; noxa. Sed Philos. Salamādra lōgē alia est, quāvis huic assimiletur. Illa n. in igne nascitur. Hæc nequaquam, sed si incidat in ignem sua copiosa & summa frigiditate ac humiditate non statim comburit, quin libere permeare flammam possit: Illa est calida & sicca, hæc frigida & humida: Quodlibet n. materni uterinaturā refert, seu locū & patriam imitatur: Ignis nil nisi calidū & siccu producit, tāquā sibi simile, & ecōtra humidæ & frigidæ cautiū cavernæ, imbribus repletæ, hunc vermem, frigidum & humidum mittit. Illa similitudine naturæ igni gaudet, hæc cōtrarietate extinguit eū aut ejus vim aliquādiu à se repellit. Ajūt ex furnis ærariis Cypri pyraustā in igne genitā evolare: At nēo hoc verū, nisi p allegoriā, crediderit: Ignis enim animaliū quorūcūq; corpora destruit & corūpit, si continuetur, cū & terrā adurat in vitrū, & ligna solidiora in cineres, cæterāque omnia composita, paucis exceptis, ut pote mercurialib. quæ vel tota manent, vel tota avolant ex igne, nulla partiū separatione in iis factā: Vulcanus carnifex est rigidissimus, qui omnia mixta ex Elementis in examen suum

suū vocat & iudicū, exēptis ab ejus foro non nullis tanquam naturæ
 Imperatricis privilegiis & indultis: In hac p se, nisi alios sibi adjūgat
Areopagitas, nil juris obtinet, sūtq; Salamādræ præ ejus violētia, quā
 nō extimescunt: Avicēna in porta diversa corporū tēperamēta enu-
 merat, quæ omnia sunt inæquata, idēoq; corruptibilia igne, aliisq;
 injuriis: Sed unū optimè æquatū tradit, q tātū habet calidi, quātum
 frigidi, tātū siccī, quātū hūidi, nō ad pōdus sed justitiā, ut medici vo-
 cāt; & hoc est illud q magis est patiēs, quā agēs: In quo si ignis aquā
 sibi adversā resolvere in aērē sibi familiarē nititur, terra hāc resolu-
 tionē nō admittit, quia aquę incorporata est: Et ignis internus cōpo-
 siti hāc terræ sētētiā suffragio cōprobat, quia terræ intimus est ami-
 cus. Cessat itaq; judiciū Vulcani, qui alio adhuc diverticulo utitur,
 dū terrā tentat in cineres comburere, ut solet; at aqua illi adhārēs
 contra Exceptiones adfert, quæ se terræ unitam ostendit ac sibiaē-
 rē, terre verò ab altero latere ignē: Ergo qui velit terram incinerare,
 incineret & reliqua elementa: Atq; sic Vulcanus elusus judiciū suū
 suspendit, ne risui sit omnib. Hoc corpus est Salamandræ verissimæ
 simile, in quo Elementa bilance virtutum æquata sunt: De eo Ro-
 sarius ex Gebro Itē, inquit, *Philosophus iste vult istam substantiam Mer-
 curii mortificatam; sed naturaliter Mercurius illius est in illo venerabili lapi-
 de, ut omnibus est manifestum: Ergo &c.* Itē iste *Philosophus vult istam sub-
 statiā Mercurii esse fixā, ut patet, quia ingenia fixādi docet cum cautelis multis
 & ingenis, sed quis dubitet substantia istius lapidis preciosi esse fixissimā?*
 certè nullus quicnoscit eum. Ex qb. patet quod ad Salamādræ naturā
 p fixationē lapis redigēdus sit; hoc est, ad summā fixitatē, quæ ignem
 nō declinet aut renuat. Necn. Salamādra esse potest, ante quā ignē
 tolerare patiētissima didicerit, q lōgā tēporis morā fieri necessū est.
 De Achille & Triptolemo sub ignis favillis noctu positis, donec vehemētissimū
 calorē ferre potuerint, post dicetur discursus emblematico 35. qui Salamandrinā
 quoque nacti sunt proprietatem per consuetudinem & assuetudinem: Con-
 suetudo enim altera natura est, quæ tamen nisi potentiam communī carit, &
 alterationem quasi magistra inceperit, consuetudo nihil aut parum efficere po-
 terit; Inde est, quod glaciem, ad ignem figere sit impossibile, cristallum autem
 possibile, quia natura hunc incepit: Ita de Mercurio aquoso & volatili existi-
 mandum est, quod figi sua natura nequeat, nisi per complexum maritati sul-
 phuris, quod est Tinctura Philos. & figit omnes spiritus volantes. Dicit

Die Sonn bedarff deß Monds wie der Han der Hānen.

*Atalanta
Fugient.*

O Sol solus agis, ô Sol solus agis nil si non vi
ribus ad-
sim Ut sine gallinæ est gallus inanis o pe.

*Hippomen.
Sequens.*

O Sol solus agis nil si non viribus adsim Ut sine gallinæ
est gal lus inanis o pe.

*Pomum
Morans.*

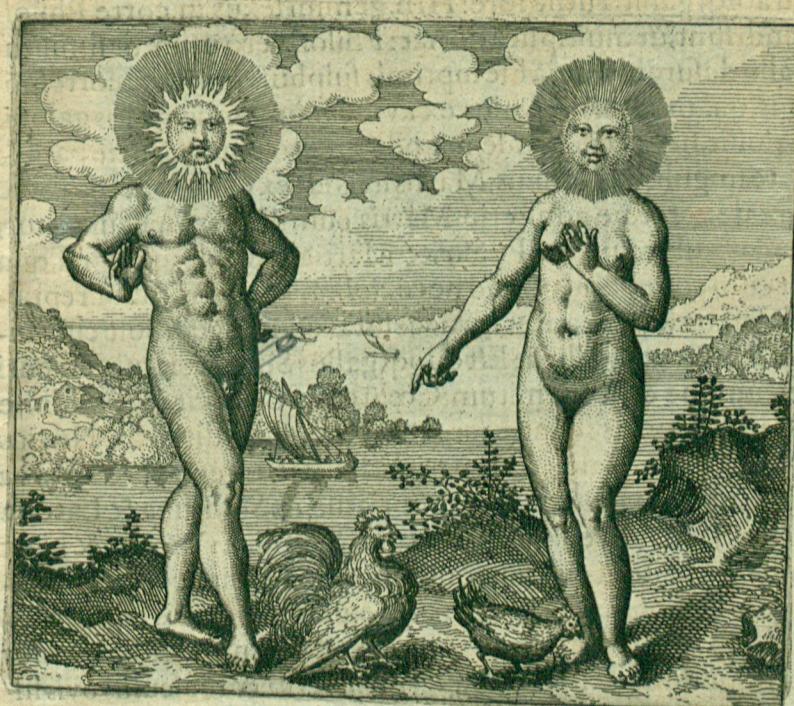
O Sol solus agis nil si non viribus adsim
Ut sine gallinæ est gallus inanis o pe.

XXX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

G Sonn allein du niches schaffst/ so ich nicht mit mein Kräfftēn thu
Gleich wie der Han ohn die Hān vergeblich wirt gehalten/(walten)/
Und widerumb deine Hülff gegenwertig ich Luna begehret/
Wie von der Hānen der Han wirt auch begehret sehret/
Welche die Natur wil haben gefüger zusammen/
Die seynd nicht weig/so solchs zu scheiden sich nicht schämen.

EMBLE-

Sol indiger lunâ, ut gallus gallinâ.

EPIGRAMMA XXX.

OSOL, solum agis nil, si non viribus adsim,
Ut sine gallina est gallus inanis ope.

Auxiliūmque tuum præsense ego luna vicissim
Postulo gallinæ gallus ut expetitur.

Quæ natura simul conjungi flagitat, ille est
Mentis inops, vincis qui religare velit.

R

AVI

AVICENNA in lib. de anima aliquoties monet, ova nō esse ad artē sumenda, nisi earū gallinarū, quib. gallus ad fuerit: hoc est, absq; virtute masculina foemineum subjectum nihil valere, & vice versa, nec gallū absq; gallina utilē fore: Hī n. gemini sexus in corte Philos. conjūgendi sunt, ut multiplicatio fiat: Philos. verò utuntur similitudine à gallo desumptā, quia hic in primis sulphuris potētiæ correspōdet magis, quām alias masculus ex avibus cùm unus multis gallinis præesse possit, nec facile rivalē in eodē simeto patiatur, sese parē & sufficientē singulis existimans. Martis avis est ex Gallo puerō, q. Solē observare deberet, ne adulteriū Martis cum Venere specularetur, transformata, ut fabulātur Poëtæ, & Martialis valdē in pugnā, qua decertat cum adversario usq; ad necē: Solem in opere Philos. repræsentat, ut gallina lunā: Eadē itaq; necessitas conjungēdi Solē cum luna, quām gallū cum gallina: Est quoq; gallus Soli sacer, cui venienti assurgit, cūmque eo it dormitum: Coelū crebrō aspicit, inq; sublime falcatas erigit caudas: contra serpētes pro gallinis dimicat: Nūcius est lucis & Latonæ charus, qā ei parienti astiterit: Pepit verò Latona solē & lunā, unde matri & filio appropriatur: At Sol, Luna & Latona chymicis subjectis cōveniūt: Sic & gallus & gallina: Verūm & hi ex ovo prodierūt, & iterū ova relinquūt in pullos gallinaceos excludēda; sic quoq; Philos. sua sunt ova in aves ejusdem generis transeūtia, dummodò foveātur tēperato calore, prout gallinæ incubātis calor est, q continuè durat: Cūm n. in cæteris volucrib. & masculus ovis insideat, solus gallus ab hoc officio sive onere sese immunem ostendit; Unde gallinæ omnis cura & labor ova excludēdi, & pullos educandi incūbit; Ubi ejus sedulitatē, & diligentia animadvertere licet, quām properè edat & bibat, vētrēmq; exoneret, móxque ad ova, antequā frigesciat, recurrat. Deinde quanta vi & impetu defendat pullos, qua benignitate nudos sub alas suas recipiat & tegat, qua voce, tanquam campana, cōvocet & cōtineat, quo studio ipsiſ frangat duriores micas aut grana & rostro, quasi cultro ministret, admiratione dignum naturę opus est: Atq; hē comnia, ne homini ad alimētū defint ova vel fœtus gallinacei: Eūdē ad modū Philos. sive artifex diligentissimè & provide

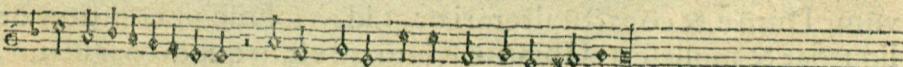
providè omnib. suis operationib. procedit; Ova n. ex suis locis, quib.
 gallus adfuerit, cōqrit, ea ne sint subvētanea rimatus, postea purgat,
 pparat, & disponit suis vasis veluti nidis, calorēq; aptū ministrat, quo
 de die in diē inter se cōmixta subjecta agūt & patiūtur ab invicē, eō
 usq; donec post lōgū tēpus, varios colores trāseūtes ad unū colorē &
 essentiā devenerint: In quo ope solutio, coagulatio, sublimatio, ascē-
 sio, descēsio, distillatio, calcinatio & fixio, tāquā intermediæ absolu-
 vūtur: Durū n. & cōpactū alterari neqt, ideò solutio præmittitur, ut
 liquefiat & mollescat: Ubi autē solutū qd est, ut quoq; coaguletur,
 cōvenit, non ad duritiē pristinā sed melleā tractabilitatē; sublimatio
 verò segregat purum ab impuro, & vile reddit dignius, inferius su-
 pius: Unde nsc hæc abesse debet, sed est quasi domina omnium &
 magistra: Dum sit sublimatio, aliquæ partes altius ascēdunt, quæ est
 ascēsio, & aliæ iterūm descēdunt, & sic descēsio fit: Distillatio abhinc
 clarificat totum s̄epius interposita, & q̄ in fundo remanet calcina-
 tur: Utrumq; verò figitur & sic opus pficitur. Quod si q̄s omnes has
 operationes speciales sub generali, quæ est Coctio, cōgreget, non
 multūm aberrabità pposito: Utn. quotquot sunt pulli, q̄ dispersim
 hinc inde currūt, sub unā matrē aut nutricē gallinā conveniunt, sic
 tam variæ operādi viæ & modi ad opus mulieris, hoc est, coctionē u-
 nā cōcurrunt: Luna est, quæ ad solis sublimitatē exaltāda venit, pro-
 pter quā hæc omnia fiunt, hoc est, matrimonium inter solē & lunam
 durabile intenditur, q̄ si factum fuerit, cessabunt omnes legationes,
 despōsationes, copulationes, dubitationes, & erit unus lectus & ca-
 rro utriusq; amor mutuus & cōstās, pax æternā & fœdus indissolubil-
 le: Sol absq; Luna nō magne est æstimationis, & luna absq; sole abje-
 ctæ cōditionis & vilis originis: Athæc à Sole cōjuge, splēdorē, digni-
 tatē, & robur seu animi corporisq; firmitatē accipit, Sol verò à Luna
 plis multiplicationē, generis p̄pagatiōnē: Hinc Rosarius: Si in lapide
 nostro esset tantū alterū ipsoru, nunquā facile flueret medicina, neg, tinctorū
 daret, & si daret, nō tingere, nisi in quātū esset. & reliquum & Mercurius in
 fumo evolaret, quia nō esset in eo receptaculū tinctoriae: Et Geber probat in
 libro examinum, quod si Sol & Luna insimul incorporentur cum
 arte, non separantur de facili.

Der König schwimmende im Meer schreinet mit lauter
Stimm/wer mich errettet/wir ein groß Geschenk
empfangen.

Atalanta
Iugiens.

Rex, Diadema caput cui prægravat, æ quore vasto

Inna tat atque altis vo cibus usus ait.

Hippom.
sequens.

Rex, Diadema caput cui prægra vat æ quore vasto

Inna tat atque altis vocibus u sus ait.

Pomum
morans.

Rex, Diadema caput cui prægravat æquore vasto

Innatat atque altis vocibus usus ait.

XXXI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der König/dem sein Haupt ist von einer guldnen Krone ganz schwer/
Russe also überlaut/schwimmende im tiefen Meer:
Warumb heißt ih'r mir nich'c Warumb kommt nich'g lauffen sederman/
So ich errettet auf Noht des Wassers/ begaben kan/
Bringt mich/ so ihs weiß seyt/in mein Reich/ vnd es sol zu keiner Zeit
Euch Armut trucken/ oder beschwerlich Leibes Krankheit.

EMBLE-

Rex natans in mari, clamans altâ voce: Qui me eripiet,
ingens præmium habebit.

EPIGRAMMA XXXI.

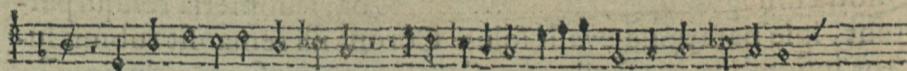
REx Diadema caput cui prægravat, æquore vasto
Innatait, atque altis vocibus usus ait:
Cur non fertis opem? Cur non accurritis omnes,
Quos ereptus aquis sorte beare queo?
In mea, si sapitis, meregnareducite, nec vos
Pauperies premet aut corporis ullalues.

PRIMA omnis disciplinæ rudimenta antiquitus fuere natandi peritia & in literis institutio: Hinc de homine rudi dici & impolito consuevit; Neq; nare neq; literas novit: Considerarunt enim antiquitatem salvando & periculis aquæ eripiendo corporis sæpe numero profuturam, literarum verò scientiam animo è fortunæ fluctibus. Ad hæc natatio militiæ in primis servivit belli tempore, literarum cognitio domi, pacis: Et veluti animadvertis britis sua arma esse in procinctu & à natura provisa, homini horum vice adversus vim externam, manus & ingenium ministrata, ut hoc arma excogitet & inveniat, illæ faciat & usurpet, sic iisdem bestiis natandi facultas naturaliter insita est, homini nequaquam: Illæ ex aquis natatione sæpè evadunt etiâ juvenes, in quib. homo vel se hex aut robustissimus suffocatur: Opus itaq; fuit pueris natâdi exercitatione imperare, nunquam non vitæ cujusq; utilissimam, ut quod per naturam deesset, partis usum suppleretur: Eodē exercitio magnates, principes & reges usi sunt, ad sui corporis tutelâ: Non enim alio loco natâdi fortunæ casib. liberi omnino sunt, sed æquè illis, ut alii homines expositi: Si Dionysius nec nare nec literas novisset, cùm regno Siciliæ, ceu tyrânus pelleretur, in Corinthiaco sinu naufragus fluctib. maris periisset, verum natatinoe periculis ereptus, Corinthū se cōtulit, ubi scholâ docēdis pueris aperuit, literásq; humaniores professus est, ex rege factus ludimoderator, virgā, p sceptro tenens, unde dicterium, Dionysius Corinthi: Similimodo nisi regius Philosophorū filius natare posset, nemo ejus clamorem audiret, nec illi suppetias ferret jam pridē aquis submerso: Natatio itaq; omnis conditionis homini necessaria & utilissima est: Etiam si enim nō mox liberet ex immensi maris fluctibus, tamen concedit tempus vitæ, quo ab aliis liberari queat: Dictus verò rex diutissimè se sustinet & huc usque clamat quamvis à paucissimis exaudiatur aut videatur ob maris amplitudinem & ejus remotionem. Fortè enim rupem seu lapidem prægrandem natando attigit: quo contineatur, si fluctus prævaleant. At quæritur quale sit mare? Respondeo, Erythræum seu rubrum, Tropicō Cancri subiectum; in quo cum magnetes abundantissimi sint in

in fundo, unde non tutum est navibus ferro compactis aut oneratis per id transire: Facile enim in fundum magnetis vi attrahi possent. Quod cum ignoraret jam dictus rex, & navi submersa reliqui perirent, ipse natatione evasit solus. Corona illi remansit rubinis luctens insignibus, qua facile agnosciri & in regnum suum reduci possit. At quae bona sunt, quae regius hic filius illi, a quo in propriu regnum reduceretur, impetriri queat aut velit? Sane non ejusmodi, qualia Ptolomæus rex Ægypti ultimus, Pôpejo, a quo pater ejus in regnū Ægyptium restitutus erat, scilicet, proditionem & mortem, sed sanitatem, morborum sublationem, vitæ ab iis præservationem, rerum necessariarum usum & cornu copiæ, honorem & amorem; quæ cum non sint vulgaria aut mediocria, sed summa hujus vitæ via-tica & ornamenta, quis ea non, nisi plumbeus, appetere? quis non ad nataret illi? quis manum non præberet & in scapham per trahe-ret? At videndum, ne inter opitulandum illi diadema in mare decidat: Tum enim vix pro rege agnosceretur, nec a subditis recipere-tur: Quia pyropus periiisset omnibus venerabilis, quia Bezoar lapis, omnibus sanitatem spondens, evanisset: Hinc Rosarius citat Aristotelem, his verbis. *Elige tibi pro lapide, per quem reges venerantur in diadematis suis, & per quem physici habent curare ægrotos suos; quia ille est propinquus igni.* Absque enim virtute medicinali corona esset nullius valoris. At quid faciendum regi jam liberato? Ab aquis haustis liberandus est per sudorifica, a frigore per calorem ignis, a torpore membrorum per balnea moderate calida, a fame & inedia per ad-ministrationem convenientis diætae & ab aliis externis malis per sua contraria & salutifera remedia. Deinde de matrimonio Regali illi providendum erit, & suo tempore ex eo generabitur proles o-ptatissima, gratissima omnibus, pulcherrima & fœcundissima, quæ omnes suos proavos superabit potentia, regnis, ditionibus, populis divitiis & opibus atque hostes sibi subjiciet, non bello, sed humanitate, non tyrannide, sed clementia, quæ ipsi genuina & propria est.

Die Korallen / wie sie wachsen vnterm Wasser / vnd durch
die Lüfferharter werden / also auch der Stein.

Atalanta
fugiens.

Planta maris vegetans Si cu li sub fluctibus uda

Ramos sub tepidis multi plicavit aquis.

Hippom.
sequens.

Planta maris vegetans Si culi sub fluctibus u-

da Ramos sub tepidis multiplicavit aquis.

Pomum
morans.

Planta maris vegetans Siculi sub fluctibus uda

Ramos sub tepidis multiplicavit aquis.

XXXII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

En Pflanze suchte / wachsend im Meer von Sizilien nicht weit
Unter warmen Wasser hat sein Zweiglein sein aufgebreit/
Des Namens ist Corallen / welch in Härte bald sich thut endern/
Wann nur ein trockner Wind wehyet von kalten Ländern/
Es wird zum Stein / vnd behält sein rohte Farbe vnd Zweig viel/
Diss ist des natürlichen Steines bequemlich Bryspiel.

EMBLE-

Corallus sub aquis ut crescit & aere induratur, sic lapis.

EPIGRAMMA XXXII.

Planta maris vegetans Siculi sub fluctibus uda
Ramos sub tepidis multiplicavit aquis.

**Illa, CORALLUS, habet nomen sibi durior exit,
Cum Boreas rigido mittit ab axe gelu:**

**Fit lapis, & rubeum multâ cum fronte colorem
Possidet: hæc Physicæ est apta figura Petræ.**

S

PHI-

PHILosophi vocant lapidem suum vegetabilem, quia instar plantæ vegetet, crescat, augmentetur & multiplicetur: quod quidem ignaris mirum & à veritate alienum videtur; cùm constet lapides nec vegetare, nec crescere hoc modo, nec ad metalla liquabilia quicquam spectare: sed illi falluntur suo iudicio: Quod enim illis ignotum est, id nou extare in rerum natura arbitrantur, metientes universi immensitatem suo captu: Quis ut quam credidisset lapidem crescere sub aquis, vel plantam ibi generatam lapides cere nisi Experientia & constans scriptorum fides id comprobaret? ubi illa lapidifica, ubi colorativa vis, quæ corallum indurat & tingit, existit, an in aquis, an in aëre, an in terra: plantam esse mollem & plicatilem, dum est sub aquis, ut affirmant, verisimile est, valde tamen terrestris naturæ, quæ dum resecatur & ventis frigidis exponitur, indurescit & lapideam frangibilitatem acquirit, dum a frigido & sicco aëre aquæ partes abundantes exiccantur (hi enim septentrionales suo flatu siccitatem induunt) & reliquum corpus terrestre a terræ qualitatib. frigiditate & siccitate, congelatur: Sola enim constriictio inest terræ, non aquæ, nec aëri, quo ad virtutes cuiuslibet proprias & genuinas. Dat præterea mare aliis in locis tres lapides medicinales partim ex vegetabili genere, partim ex animali, aut potius partim ex naturæ arcanis depromptos; utsote margaritas, succinum & ambram gryseam: Margaritarum provenitus & capture nobis innotuerunt, at non reliquorum: Succinū in Sudaviæ maritimis oris colligitur, in littoribus, post vehementiorē flatum Circii sive Cori, quod absque dubio exterræ venis in mare ebullit, vel ab aquis eluitur, & fluctibus ad littora impellitur. Nam mineras quasdam, ferri & argentis succinō adnatas vidimus, quod fieri non potuit, nisi in terra. Quod vero muscæ, culices, aranei papiliones, ranæ & serpentes in quibusdam frustulis cernantur (quemadmodum nos 120 globulos ex succino tornatos habuimus, qui singuli muscas, culices, araneas, papiliones aliquot continuerūt una etiam particula 9. non sine naturæ singulari miraculo) ex profluentia & imaginatione cœli accidit; ut alibi demonstravimus.

Ambra

Ambra Grysea quod eodem modo in Indiæ orientalis & occidentalis litoribus inveniatur, negari non potest. & quamvis quidam ad arborum succum seu gummi (uti succinum ante dictum) eam referat, qui tamen ex terræ venis prodire existiment probabilius judicant: Arbores enim ambrae succinique feraces nusquam visæ sunt, quas tamen extra aquam in aprico crescere, si sint, certissimum est. Ad venas itaque subterraneas seu lapides, utramque ambram referimus, uti margaritas ad Zoophyta, & corallum ad vegetabilia. Assimilatur vero his lapidib. & in primis corallo, Philosophorum lapis. Nam ut corallus in aquis crescit & ex terra nutrimentum sumit; sic & lapis Philosophicus ex mercuriali aqua cocrevit & ex ea quicquid est terreum assumpsit ad sui augmentationem, humiditate superfluâ expirat. Color quoque rubeus illi ex coagulatione intenditur, quem recentiores vocant tinturam coralliorum, non aliter quam lapidi physico, qui in ultima cogelatione sui rubescit & instar coralli ruberrimi apparet, quæ tinctura est: verum ut corallus frigido & sicco, sic ille calido & sicco indurescit, quo augmentato itidem liqueficit, contra naturam reliquorum lapidum, qui liquefunt quidem, sed in vitrum abeunt, quod huic neutram convenit: Utque corallus in varias medicinas magnæ virtutis preparatur, sic & Philosophorum corallus omnium herbarum vires in se transtulit, quod ille unicus tantum possit, quam omnes omnium vegetabilium medicinæ. Sol enim celestis, qui vegetabilibus virtutem & efficaciam medicinalem infundit, huic suo filio & vicario terrestri plus tribuit, quam aliis omnibus: Hic est corallus philosophicus vegetabilis, animalis & mineralis, qui in amplissimo mari delitescit, nec agnoscitur, nisi oculis ignarorum exponatur & manibus inseratur: At cautissime sub aquis resecandus erit, ne succum & sanguinem amittat, & nil nisi terrestre chaos absque vera suâ formâ remaneat: In hoc enim omnis difficultas coralli captandi versatur, præter quam vix ulla occurrit: Humiditatem superfluam intelligo, quæ interficit lapidem, nisi separetur, quæ corallinum ruborem apparere non finit, quæ coagulationem, dum adest, non admittit.

**Der Hermaphrodit einem Todten gleich/im finstern
ligende/ bedarff desß Feuers.**

*Atalanta
Eugiens.*

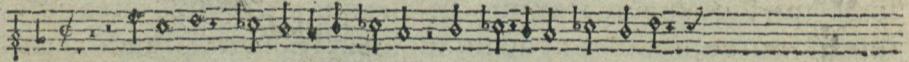

Il le Biceps gemini sexus en funeris instar Appa-

ret, postquam est hu midi ta tis inops

*Hippomen.
Sequens.*

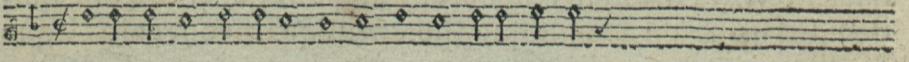

Ille biceps gemini sexus En funeris imstar Ap-

pa ret, postquam est humi ditatis inops.

*Pomum
Morans.*

Ille biceps gemini sexus en funeris instar

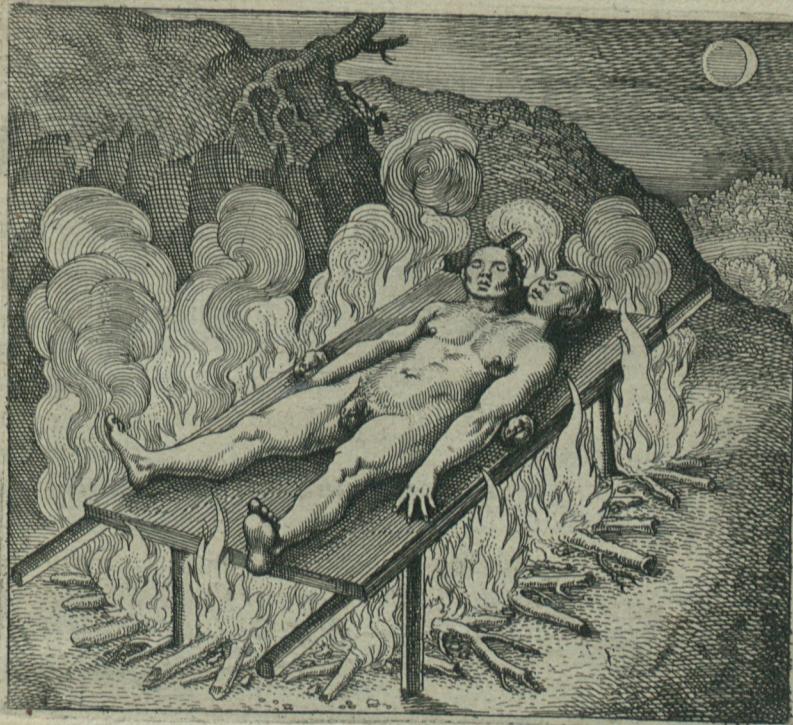
Apparet, postquam est humiditatis inops.

XXXIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

DEr zweyköpfig Hermaphrodit gleicht einem Menschen der ist
Wann er wegen geraubter Feuchtigkeit leydet groß Noht (Todt)
Soer in finster Nacht sich decket/ mustu ihm mehr Feuer geben/
Welches/ so bald du thust/ kompt ihm wider das Leben/
All Kraft des Steins im Feuer/all rohter Schwelbel im Gold sieht/
Und der weiß Mercurius allein auf Silber hergeht.

EMBLE-

Hermaphroditus mortuo similis, in tenebris jacens, igne indiget.

EPIGRAMMA XXXIII.

Ille biceps gemini sexus, en funeris instar
Apparet, postquam est humiditatis inops:
Nocte tenebrosa si conditur, indiget igne,
Hunc illi praestes, & modo vita redit.
Omnis in igne latet lapidis vis, omnis in auro
Sulfuris, argento Mercurii vigor est.

EX arcanis naturæ est, quod, ingruente hyeme, ranæ & hirundines, aquis submersæ, veluti mortuæ jaceant, & vere novo calore Solis operante recuperent sensum & motum seu vitæ sensitivæ actionis peragant: Quod si verò ipso Brumali tempore in aquis repertræ in ærem seu hypocaustum calidum adferantur, mox sese movere, ut in æstate, incipiunt: Unde apparet, quod illis nil nisicior deficiat externus, qui calorem naturalem internum conclusum excitet & in actum deducat: Eodem modo Philosophi de suo Hermaphroditio loquuntur, qui si in tenebris jacens appareat mortuus, ignis calore indigeat: In tenebris verò jacere dicitur, dum per noctem hyemis opacam & frigidissimam dimittitur, hoc est, in nigredine, quæ frigiditatis signum est, manet, à quâ ad albedinem per majorem ignis intensionem adduci debet, & adhuc per majorem, ad rubedinem: Absque calore enim, ut Bodillus in turba ait, nihil generatur, & balneum intensi caloris parire facit, si verò frigidum sit, fugat, si autem temperatum sit, corpori conveniens & suave fit. Ibidem Bonellus, cuncta, inquit, que vivunt, Deo sic volente, etiam moriuntur: Propterea illa natura, cui humiditas adæpta est, cum per noctes dimittitur, mortuo similis videtur, & tum illa natura igne indiget, quo usque corpus & illius spiritus in terram vertatur, & tunc sit pulvis mortuus similis in suatumulo: His peractis reddire iDeus spiritum & animam, & omni infirmitate ablata confortata est natura nostra & emendata: Oportet igitur illam rem comburere absque timore, &c. Ignis itaque, qui omnes alias res destruit, hanc construit, quæ reliquis mortem, huic vitam præbet. Unicus est Phœnix, qui reparatur igne, qui innovatur flammis & ex cinere emergit redivivus, atque hic Philosophi solis notus, crematur & in vitam revocatur, quicquid alii somnient de avè, nescio quâ, volatili, nusquam existente, nec vi, nisi fabulosè: Esta autem *Hermaphroditus*, de quo Philosophi loquuntur, mixtae naturæ, masculine & foeminae, quarum una transit in alteram calore operante: Ex foemina enim fit masculus, quod non adeò mirum in Philosophorum opere videri debet, cum & sexum mutasse quamplurimos, si historiis fides habenda est, repertum sit: Poëtæ *Cenea*, *Iphin* & *Tiresiam* commemorant, ut *Pontanus* in stellis: Pœniteat

Ponite at generis tamen & se Cenea malint,

Aut in foemineam penitus transire figuram: Et Ausonius:

Mōret in antiquam Ceneus revocata figuram.

Ita *Licinio Crasso & C. Cassio Longino Col. Cassini* puer factus est ex virgine: Et *Licinius Mutianus* apud *Plinium* prodit, visum à se Argis Aristontem, cui nomen Aistusæ fuisse; nupsisse etiam, mox barbā & virilitatem provenisse, uxorēmque duxisse: *Plinius* ipse ait se vidisse in Africa mutatum in marem die nuptiarum *L. Cossicum* civem *Tisdritanum*: Hæc vera esse & multis aliis comprobari posset, si opus foret: Ex calore verò auctiore redditio genitalia membra seu virilia ex corpore protrusa certum est. Cùm enim foemina sit longè mare frigidior, interiusque abscondita habeat, quæ mas foris, ut medici dicunt, hinc natura dubia, num marem an foeminam generaret, foeminam expressit exterius, licet marem interius meditata sit. Hinc calore per ætatem crescente & motu accidente recondita membra eruperunt seque omnibus visenda monstrârunt: Eodem modo apud Philosophos foemina calore aucto fit masculus, hoc est, *Hermaphroditus* foemineum sexum amittit, & fit mas fortis & severus, qui nihil muliebris in se habeat mollitiei aut levitatis. Ita à celebrissimo illo *Casp. Tagliacotio Bononiensi* medico vidimus aliquando artis chirurgicæ industrìâ nobilem puerum *Hermaphroditum* in perfectum marem, generandæ soboli (ut spes erat) aptum, mutatum vel potius promotum esse, facto per mentulam (quod deerat ibi) foramine novo & occluso inferiori quasi muliebri. Philosophi hisce omnibus manuariis operationibus non egent. Cùm enim frigiditas & humiditas lunæ adfuerit, foeminam vocant, cùm caliditas & siccitas Solis, masculum; Cùm omnes illæ quatuor qualitates simul. Rebis vel *Hermaphroditum*; Et sic facile conversio fieri poterit foeminæ, hoc est, frigiditatis & humiditatis, in marem mutatio, quæ fit solo ignis calore, ut dictum; Calor enim sequestrat & separat superfluitates humiditatum & sui ideam in subiecto Philosophico statuet, quæ est tinctoria.

Im Wasserbad wirt er empfangen/ vnd in der Lüfft geboren/
wenner aber roht worden/ gehet er auff dem Wasser.

Atalanta
Fugiens.

Bal nea conceptu pue ri natalibus a ēr splen-

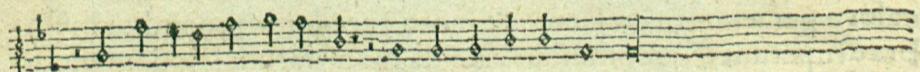

det & hinc rubeus sub pede cernit aquas.

Hippom.
Sequens.

Bal nea conceptu pue ri natalibus a ēr

Splendet & hinc rubeus sub pede cernit aquas.

Pomum
Morans.

Balnea conceptu pueri natalibus aēr

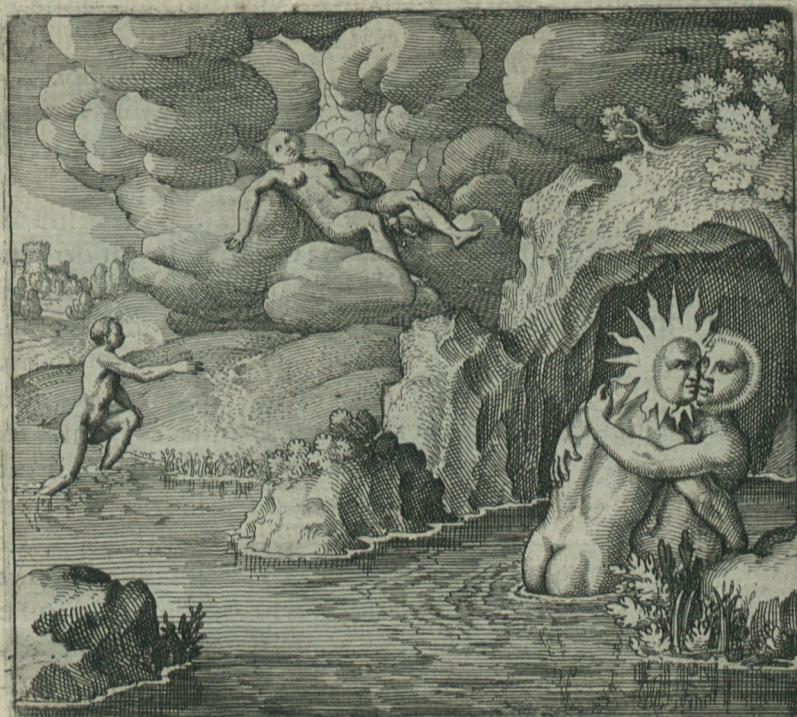
Splendet & hinc rubeus sub pede cernit aquas.

XXXIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Im Wasserbad geschehn ist sein Empfängnuss/ aber in Lüffen
Ister geborn/ vnd roht geht über die Wasserküffen/
Er wirkt auch weiss in der Höhe der Berg/ so der Weisen allein
Angenemmer vnd einig Herzenlust pfleget zuseyn/
Es ist ein Stein/ vnd auch nicht/ welch himmlisch vnd edle Gaben/
Gelücklich ist/ so jemand auf Gotts Geschenk wirthaben.

EMBLE-

In balneis concipitur, & in aëre nascitur, rubeus verò
factus graditut super aquas.

EPIGRAMMA XXXIV.

BAlnea conceptu pueri, natalibus aër
Splendet, & hinc rubeus sub pede cernit aquas.
Fitque super montana cacumina candidus ille,
Quiremanet doctis unica cura viris.
Est lapis, & non est, cœli quod nobile Donum,
Dante D E O fœlix, si quis habebit, erit.

T

Ho-

HOMINUM opinio vel adulatio quibusdam præ reliquis mirabilis ortus, at certè fabulosos attribuit, veluti, Alexandro Magno, non à Philippo Macedonū rege, sed Jove Hammonio, genito, Romulo & Remo, à Marte, Platonī ex virgine Perictione ex Apollinis oppressa phantasmate, nato. Ita Ethnici adiūti se oriundos demonstrare voluerunt, quemadmodum & Thessalus Hippocratis medici filius sese ab Apolline ortum ducere Athemienisibus interalia persuadere conatur. Sed nos illis non creduli, qui scimus, illos nec homines nec deos fuisse, ad quos sū generis originem referunt. Et si heroës quasi divini inter mortales extitissent, ex adulatione subditorum, discipulorum vel aliorum omnia sua magnifica mundo ventitantium, hæc de iis ficta & in opinionem vulgi falsariis scriptis insinuata esse, animadvertisimus. Alia res est, quod Philosophi suo filio conceptionem & nativitatem in usitatā tribuant. Habet enim hic quid peculiare præ ceteris omnibus in mundo natis, cum conceptio ejus facta sit in balneis & ortus in aëre. Scimus mulieres steriles ex nimia frigiditate & siccitate multū adjuvari posse balneis calidis, ut ad conceptum reddantur habiles & aptæ, at quod is in balneis fieri debeat, aut si etus fit in auditum. Soli huic illud competere videtur ob mirabilis naturæ potentiam ab aliis longè diversam. Alibi dicunt quod concepto ejus fiat in fundo vasis & ortus in alembico: quæ sententia magis est conspicua. Nam aquæ balneorum, si quæ adfiant, non in summitate, nec medio vasis sed in fundo erunt, in alembico vero vapores sunt aëri. Conceptio itaque ubi facta est, ascendet in alembicum & fit ortus ejus in albo colore: In fundo nigredo dominatur, de qua Rosarius. Conceptio, inquit, est cum terra in nigrum solvit pulverem & incipit aliquantulum de mercurio retinere; tunc enim agit masculus in foeminam, id est, azoth in terram. Et paulo post: Conceptio & desponsatio fit in putredine in fundo vasis & generatiogenitorum fiet in aëre, scilicet in capite vasis, id est, alembici. Estque conceptio in balneis nihil aliud nisi putrefactio in fundo: sic enim idem Rosarius continuat: corpus nihil facit, nisi putrefiat, & non potest putrefieri, nisi cum mercurio: Et mox putrefactio

trefactio fiat igne lentissimo fimi calidi & humidi, & nequaquam
 alio, ita quod nihil ascendaat: quia si aliquid ascenderet, fieret separa-
 tio partium, quæ fieri non debet, donec masculus & foemina sint
 perfectè conjuncti, & unum recipitaliud, cuius signum est in super-
 facie nigredo perfectæ solutionis. Ortus ejus est albus, qui fit in ca-
 cumine montium, hoc est, in aëre seu alembico; Quod per Rosinum
 ad Euthiciam sic explicatur: Dixit sapiens. Accipite res è mineris
 suis & exaltate eas ad altiora loca & mittite eas à cacumine monti-
 um suorum & reducite eas ad radices suas: Et post: Per montes au-
 tem significavit cucurbitas, & per cacumina montium alembica:
 Mittere autem secundùm similitudinem est recipere aquam illa-
 rum pér alembicum in recipiente: Reducere verò super radices, est
 super hoc, à quo prodeunt: & nominavit cucurbitas montes, quia in
 montibus invenitur sol & luna: sic etiam in his montibus, qui sunt
 cucurbitæ, generantur Sol & Luna eorum. Hæc ille: Postea fit rube-
 us & incipit ire super aquas, hoc est, super metalla in igne liquefacta,
 quæ stant instar aquæ mercurialis: Est enim hic dominus aquarum,
 in quas imperium exercet, instar Neptuni, estque rex maris & pos-
 sessor montium. De Xerxe Persarum rege tradunt, quod expeditio-
 nem moturus in Græciam legationem instituerit ad mare & mon-
 tem Athum, ne sibi injuriam facerent, illud fluctuum, hic flammariū
 æstu, alias sepœnam de utroque sumpturum esse. Verùm surdis nar-
 rata est fabula, & mare aliquot ex ejus navibus submersit, Athos ve-
 rò incendio non paucas perdidit. Hinc iratus rex, tanquam maris &
 montium dominus, illi certum numerum plagarum infligi jussit,
 montis verò magnam partem in mare abjecit: Sed hæc magis au-
 daciā, quām prudentiam tanti regis demonstrant: Hic, de quo
 nobis sermo, omnes aquas ab obstaculis & immunditiis purgat non
 edicto, sed facto, & liberè per eas incedit, quas quoque (quod am-
 plius est) congelat, ut currus suā duritie sustineant, quæ antea tulere
 naves: Ipse montes exæquat vallibus & flamas ignis non reformi-
 dat, idèoque quocunque vult, ab Herculis columnis in ultimam
 Indiæ oram ad Dionysii columnas liberè contendit.

Wie Ceres Triptoleum, die Thetis Achillem vnter
Fewr zu lawren gewehnet hat/also fol der Künstler
den Stein gewehnen.

*Atalanta
fuziens.*

Respice Triptoleum, durumq; in prælio Achillem, A chillem Ma-
tre docente æstus ut di dicere gra ves.

*Hippom.
sequens.*

Respice Triptoleum durumq; in prælio Achillem A chillem

Matre docente æstus ut di dicere gra ves.

*Pomum
morans.*

Respice Triptoleum durumq; in prælio Achillem

Matre docente æstus ut didicere graves.

XXXV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

GChaw an Triptoleum vnd Achillem großmächtig im Streit/
Wie sie zuvertragen His von ihr Mutter seynd bereit/
Jenen hat Ceres, disen Thetis, im Fewr verhartet
Bey Nacht/ vnd gegeben Milch bey Tage wogeartet/
Nicht anders si die Arzney der Weisen muß werden regretet/
Als ein Kindt an Mutter Bräst/durch Fewr werden ernähret.

EMBLE-

Ceres Triptoleum, Thetis Achillem, ut sub igne
morari assuefecit, sic artifex lapidem..

EPIGRAMMA XXXV.

Respice Triptoleum, durumque in prælio Achillem,
Matre docente, astus ut didicere graves.
Illum Diva Ceres, Thetis hunc durabat in igne
Noctu, lacte ferens ubera plena die:
Haud secus assuescat medicina beata Sophorum,
Quam puer ad mamma, ut queat igne frui. T 3 LY-

LYcurgus ille Spartanorum legislator, quantum consuetudo
valeat, & usus sive bonus sive malus, oculari exemplo populo in
theatrali concione exposuit, dum adduceret binos catulos uno eni-
xu editos; inque medio poneret ollam pulte refertam ac leporem;
quorum catulorum unus cum videret cibum & leporem, eo relicto
hunc infecutus est, quia ita assuefactus erat, alter vero neglecto le-
pore, ollam evacuavit, cum & sic consueverat. Quo facto, en, inquit,
hic videtis, quantum valeat educatio, & a parvulis assuefactio etiam
in illis, quos natura pareret & similimos produxit. Hoc itaque modo
naturam emendare aut ad meliora dirigere convenit, quae carea
est, ut in vitium vel virtutem facile flecti possit. Quod ille in politi-
cis verum demonstravit, Philosophi quoque in Physicis se ita habe-
re consentiunt. In hominibus, brutis quantum consuetudo valeat,
quotidiana exempla per totum visuntur mundum: In vegetabilib.
quoque non pauca occurrunt: At in mineralibus & metallicis ea-
dem dari, rioris experientiae est: Nihilominus tamen lapidem suum
fixant per assuefactionem in igne sibi conveniente, quemadmodum
innumeris locis innuant: Nutriendus enim est igne, tanquam puer
lacte super ubera matris suae: Unde dicit Emiganus, inspicite lactan-
tem puerum, & ne impediatis eum: Et Bodillus, Factus autem ex-
tractus non nisi lacte nutritur, & igne perse & paulatim dum parvu-
lus est, & quanto magis exuritur, ossibus confortatis, in juventutem
deducitur, in quam perveniens, sibi sufficit. Et Arnoldus in Rosar.
1.2. c. 7. Oportet tamen ipsam medicinam diutiis assari super ignem
& nutriri instar pueri in umeribus. Haec eadem antiquissimi Philoso-
phi demonstrare voluerunt in allegoriis de Triptolemo & Achille
sub igne assuefactis jacere & induratis, cum uterque nil nisi chymi-
cum subjectum denotet, praeter quod insulsa esset fabula, indigna
qua vel alii rebus moralibus accommodaretur, vel doctorum au-
ribus inculcaretur: Ceres, veluti nutrix Triptolemum interdiu la-
cte nutritivit, noctu sub ignibus posuit, unde cum puer optimè alere-
tur, pater Eleusius aliquando hoc observavit: Hinc Ceres Eleusium
interemit, & puero Triptolemo currum donavit, anguib. tractum,

quo

quo ille per aërem in omnes mundi partes contendit, & mortales
frugum seminationem docuit: Sed hic Triptolemus tinctura est
Philos. eo modo sub igne nutrita, quæ à serpentibus ducta, hoc est,
Mercurio, docuit homines, quomodo semina Philos. in suam terram
jacienda sint. Hæc eadem ascribuntur Osiridi, qui ideo terrarum
orbem perlustravit, ut alibi demonstravimus, & Dionysio, qui vini u-
sum homines docens peregrinatus est per mundum: Sunt verò hi
tres Triptolemus, Osiris & Dionysius unius intentionis & officii, i-
mò res una; ut etiam Achilles, qui fortissimus ad bellum Trojanum
mittendus erat; Ejus pater Peleus, id est, terra, vel Peleus mons, ma-
ter Thetis dea marina seu aquarum; his nascitur Achilles: At in eorū
nuptiis pomum aureum Eridos prolatum est, prima causa belli Tro-
jani, unde ex iis nuptiis natus, non immerito ejus executor extitit:
Induratus verò eodem modo Achilles à matre sua dicitur, quo an-
tedictus Triptolemus à Cerere; de quo lib. 6. Hieroglyph. satis dixi-
mus, quod hic repetere supervacaneum dticimus. Lapidis itaque
nutrimentum ignis est, at non inde, ut quidam perperam existimare
posset, in longum, latum & profundum, extenditur, neque in pon-
dere incrementum sumit; quia saltem virtutem, maturationem &
colorem ab igne acquirit, omnia reliqua, tanquam commeatus &
vivatica secum adferens. Quando enim ex diversis locis ejus partes
sunt congestæ, purgatae & conjunctæ, habet in se omnia, quibus in-
diget: Unde apud Rosarium Philosophus: *Omnia fert secum, quibus*
indiget hæc aquafætum. Nec verò quicquam peregrini ab initio ad fi-
nem illius additur, nisi sit homogeneous, nec separatur, nisi heteroge-
neum: Quilibet autem animadvertere debet, uti dracones Tripto-
leme currui jungendos bene agnoscat, ante quam quid incipiat, qui
sunt alati & volatiles; quos si scire desideres, in simo Philosophico in-
venies. Sunt enim simus, & generantur ex simo, suntque illud vas,
quod Maria dicit, non esse negromanticum, sed regimen ignis tui,
sine quo nihil efficies: Veritas tibi aperui, quam hausi incredibili
labore, non absque sumptu multorum annorum, ex veterum mo-
numentis.

Dieser Stein ist verworffen auff der Erden/ vnd erhoben auff
Birgen/wohnnet in der Lufft/ vnd wird ernehret in Flüssen/
das ist der Mercurius.

Atalanta
fugiens.

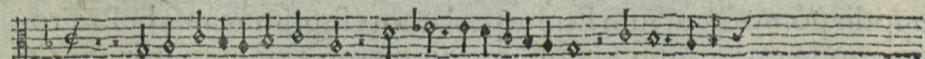

Vile recrementum fertur la pis atque ja cere

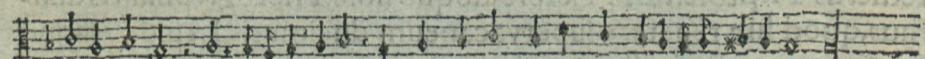

Forte vi is sibi ut hinc dives inopsque pa rent.

Hippom.
sequens.

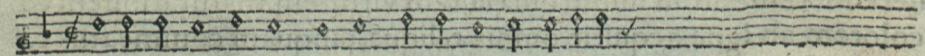

Vile recrementum fertur la pis atque ja-

cere Forte vi is sibi ut hinc dives inopsque pa rent.

Pomum
morans.

Vile recrementum fertur lapis atque jacere

Forte viis sibi ut hinc dives inopsque parent.

XXXVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Dan sagt/das der Stein sey ein verworffen Ding vnd schlecht/
So lige am Weg/das jhn Reicht vnd Arm kônn haben mit Recht/
Es sagen andre/das er sey in hohen Bergen zuschawen/
Oder im Lufft/andre/das er sich ernehr in Awen/
Alles ist wahr/nach seinem Verstand/Ich wil/das du warnemmiss/
Solch Gabe auff Bergen/wo er zuinden bequemst.

E M B L E -

Lapis projectus est in terras, & in montibus exaltatus, & in
aëre habitat, & in flumine pascitur, id est, Mercurius.

EPIGRAMMA XXXVI.

Vile recrementum fertur L A P I S atque jacere
Fortè viis, sibi ut hinc dives inopsque parent.
Montibus in summis alii statuere, per auras
Aëris, at pasci per fluvios alii.
Omnia vera suo sunt sensu, postulo sed te
Munera montanis querere tanta locis.

V

AB

AB omnibus, qui lapidis nomen & potentiam vel semel audiverunt, nisi sint ex penitus incredulis, quærisolet, ubi inveniendus sit, ut rectâ quasi viâ ad eam currant? Respondent Philosophi duplicitimodi: Primo quod Adamum secum ex Paradiſo attulerit, quod sit in te in me, inque omni homine, quod volantes eum secum portent ex longinquis locis. Secundo, quod in terris, montibus, aëre & flumine reperiatur. Utri igitur viæ insistendum, an huic, an illi? Utique, ut opinor, sed suo respectu, licet hæc nobis magis attrideat & securior videatur. In terras projectus dicitur, quia elementum terræ primò apparet in obscuro & nigro corpore. Deinde, quia viliſ, parvi precii ſes ſit, quæ in viis peregrinantium & in ipſo ſimo calcatur. Unde Rosarius, & ſi vero, inquit, nomine nuncuparem, inſipientes eum eſſe non crederent. Et Moriēnus Calidi quærenti, an multum de eo inveniatur, respondet: Non eſt hoc niſi, ſicut sapiens dicit, ad divitem ſcilicet & pauperem, & ad largum & ad avarum, euentem quoque & ſedentem. Nam hoc in viis proiecitur, & in ſterquiliniis ſuis calcatur, & multi jam in ſterquiliniis fodent, ut hoc ab eis extrahent, & in hoc decepti ſunt. Mundus quoque in turba inquit, ſi venditores cognoverent eam, non venderent eam tam vili prelio. Et Arholdus afferit, quod lapis gratis haberi pellit, in tanta copia, qua quis velit, nec interrogandus quispam ſit eam ob causam. Quæ omnia vera ſunt? Quis enim, niſi he manus, pétenti, quam & terrā denegabit? Cui antiquissimi a Romanis cum eadem munera petiſſent, nec obtinere posuerint. Tali copiis Italianam ingressi multa millia Romanorum cum Consulibus ſuſ trucidarunt, ut historię teſtantur. Terra enim, ut mater omnium preciosissima eſt, ut materia putrefactorū ultima, vilissima; Nil vilius luto aut coeno, quod tamen nihil aliud eſt, quam terra aquæ mixta. Quid gleba terræ communius? Attamen Euripylus Neptuni filius eam Heroibus Argonautis proxenio obtulit, ex quā noī recuſatā, ſed grato animo acceptā, poſt diſſoluta in aqua Medea multa vaticinata eſt. Oportet enim terrā in aqua diſſolvi, aliás nec hæc, nec illa quicquam valet: Hoc modo lapis proiecitur in terras, in quibus tamen abjectus non permanet, ſed

sed exaltatur ad montes, utpote Athum, Vesuvium, Æthnam, & his similes flammivomos, quales in diversis orbis partibus permulti visuntur. In his enim ignis perpetuus ardet, qui lapidem sublimat, & ad summam dignitatem evehit. In montibus, ut crescit, in rudi forma ex sulfure & argento vivo, sic in montium vertice maturatur & perficitur, ubi & provenit herba, sine qua ignis temperari nequit; quia hac frigidâ & humidâ in ignem conjectâ ejus vehementia re-tunditur per sui contrarium: A montibus ad aërem transit, ubi habitationem invenit. Aër enim ipsi dormus fit, quâ circumdatur, quod nihil aliud est, quam quod portetur in ventre venti, nascatur in aëre, de quibus terminis antea dictum est. Tandem in fluvii pascitur, hoc est, in aquis, Mercurius: Inde in ejus honorem Athienenses hydrophoria agebant, quia materia Philosophorum lapidis est aqua, ut Rosarius inquit, & intelligitur de aqua illorum trium. Quam ob causam Mercurius triceps quoque dicebatur, utpote marinus, cœlestis & terrestris, quia aquæ, terræ & aëri adesset. A Vulcano educatus traditur, furacitate insignis, quia Mercurius igni assuefieri docetur, qui volatilis est, & secum aufert id, cui miscetur. Ægyptiis leges & disciplinam, imò Thebanis quoque sacerdotibus & magnæ mundi parti, antiquitus, religionem dictavit, quia à chymicis institutis Ægyptii politiam, & res sacras habuerunt, ab his Græci, ab his Romanis, ab illis quâ plurimæ aliæ gentes, ut latius alibi demonstratum est. Argum saxo occidit, seu lapide. & Battum in lapidem indicem convertit. Quid multis? Chymicorum volumina omnia nil nisi Mercurium inculcant, unoquoque hoc versiculo ejus potentiam satis confirmant; Est in Mercurio quicquid quærunt sapientes. Hic itaq; quærendus erit, donec inveniatur, sive in aëre, igne, aquis aut terra moretur. Vagus enim est, & nunc hic, nunc illuc currens pro Deorum chymicorum ministerio, tanquam illis à pedibus, quod officium ejus indicatur, dum Angeliam ipsi filiam nonnulli ascribant.

Drey Dinge seynd genug zur Meisterschafft/ der weisse
Rauch/das ist Wasser/ der grüne Löw/ das ist das Erz
Hermetis,vnd das stinkende Wasser.

*Atalanta
Fugiens.*

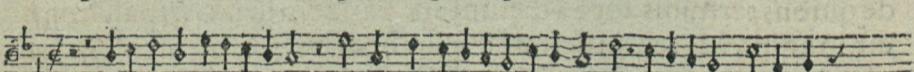

Ter na magisterii, Terna magisterii sunt se mina,fœ tida

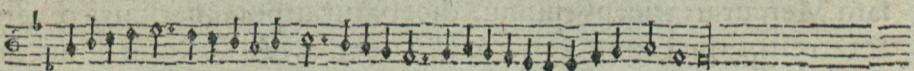

lympha,Et ni veus va por ac pel le Le o viridi.

*Hippomen.
sequens.*

Ter na magisterii Terna magisterii sunt se mina, fœtida

lympha, Et ni veus ac pel le Le o viridi.

*Pomsem
Morans.*

Terna magisterii sunt semina,fœtida lympha,

Et niveus vapor ac pelle Leo viridi.

XXXVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Drei Ding zur Meisterschafft gehören/ Wasser/so stinkend ist/
Und der schneeweisse Rauch/ sampt dem Löwen grün gewiß/
Das Wasser ist aller Elementen Mutter/ denn der Schein/
Daher gemacht werd/das erst vnd lezt das Wasser muß seyn/
Der grüne Löw ist das Kupffer Hermetis vnd Stein genandt/
In Capiteln der Bücher/der weiss Rauch Wasser/ erkande.

EMBLE-

Trias sufficiunt ad magisterium, fumus albus, hoc est, aqua, leo
viridis, id est, æs Hermetis, & aqua fœtida.

EPIGRAMMA XXXVII.

Terna magisterii sunt semina, fœtida Lympha,
Etniveus vapor, ac pelle LEO viridi:
Unda parens peperit, restant quaæ elementa, Sophisque,
Ut lapidem faciant, ultima primâque ea est.
Æs Hermetis at est viridis LEO, petráque nota
Librorum capitlis, Fumus & albus aqua. V. 3 Ut

Ut tria essentialia ad cuiusque ædificii constructionem requiruntur, quorum uno absente, ejus nulla adesse potest perfectio, quæ sunt fundamentum, parietes & tectum, ita totidem desiderantur ad Philosophorum compositum absolvendum, quæ hic nominantur propriis suis nominib[us]: Author Autoræ, c. 20. de separatione elementorum loquens, Terra, inquit, ibidem relinquitur, ut alia tria elementa in ea valeant radicari; si ipsa non esset, elementa fundamentum non haberent ad ædificandum super id domum novam Thesaurariam: Hoc fundamentum vocatur hic aqua fœtida, quæ est mater omnium elementorum, teste Rosario, ex qua & per quam & cum qua præparant Philosophi ipsum, scilicet Elixir in principio & in fine: Fœtida dicitur, quia fœtorem sulphureum de se mittit, & odorem sepulchrorum: Hæc est illa aqua, quam Pegasus ex Parnaso ungulâ suâ percusso elicuit, quam Nonacris Arcadiæ mons ex iugis emittit ex saxo prorumpentem, quæ in sola ungula caballina servari potest ob vim ejus fortissimam: Hæc est aqua draconis, ut Rosarius eam nominat, quæ debet fieri per alembicum sine omnia lira addita, in qua facienda est maximus foetor: Quæ verba cum quidam audiverint ad stercorea distillanda humana vel animalium se contulerunt, in qua operatione fœtorem quidem maximum senserunt, sed stercorea in stercoribus invenerunt: At ne putes Philosophos scarabæos esse, qui in stercoribus operentur, scias fœtorem, si quis adest, in magnam fragrantiam mox mutari, prout Lullius testatur de sua Quinta essentia, cui tantam odoris suavitatem assignat, si ritè facta sit, ut in superiori ædium loco posita aves volantes ad sealliciat & sifat: Ponit autem in fimo suam quintam essentiam, cuius calore temperatissimo ea fragrantia sequitur, quod quidam cum vino forti tentarunt, sed frustra, ideoque Lullium vanitatis insimulârunt, cum ipsi essent stultitiae potius coarguendi, qui vinum Lullii nunquam gustârunt: At Lullium aureus ille poëta melius intellexit, qui Chrysop. lib. 1. ita canit:

*At non ille quidem sensit, que dicere primâ
Est facie visus, neque tum stillantia vina
Miscebat, &c.*

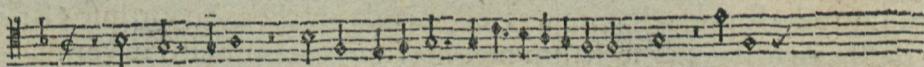
Post

Post aquam fetidam Leo viridis occurrit: de quo Rosarius, quæsi-
visti autem de viriditate, putans, quod æs esset corpus leprosum pro-
pter illam viriditatem quam habet: Unde enim tibi dico, quod totū
illud, quod est perfectum in ære, est illa sola viriditas, quæ in ipso est:
quia illa viriditas per nostrum magisterium vertitur citò in verissi-
mum aurum nostrum & hoc experti sumus: Nullo tamen poteris
lapidem præparare absque duenech viridi & liquido, quod videtur
in mineris nostris nasci: Obenedicta viriditas, quæ cunctas res ge-
neras: Unde noscas, quod nullum vegetabile atque fructus nullus
apparet germinando, quin sit ibi viridis color: similiter scias, quod
hujus rei generatio viridis est, quare Philosophi germē ipsum appellaverunt. Hæc Rosarius: Hoce est aurum & æs Philosophorum &
lapis in capitulis notus, fumus, vapor & aqua, sputum lunæ, quod
Solis lumini jungitur; Hic leo viridis pugnat cum dracone; sed ab eo
superatur & successu temporis devoratur; putrefacto autem leone
dulcedo ex ejus ore (velut à Sampsonे occisi) proventura speratur.
Draco superior factus leoninâ adeò se carne replet, ut paulo crepet
& emoriatur: Ex quo, cum Leonis adeps per se quotidianus febrib.
medeatur, apudque reges & populos eo per unctis gratia & favor
concilietur, Medicina præstantissima fieri poterit, quæ permultis
affectibus sit utilissima. Tertio sequitur fumus albus, qui si coagule-
tur, sit aqua & aqua officiū præstat in abluedo, solvendo, & maculas
abstergendo instar saponis: Hic est ignis contra naturam, quem vi-
deut invenias, ita dictus, quia contrarius est naturæ retexendo &
destruendo illud, quod ea diligenti curâ composuit: Hic ignis non
est ex spiritu vini aut oleo incensus sed ex materia incombustibili, æ-
qualis perdurationis & caloris, & est ignis absque luce & combusti-
one magnæ virtutis & efficaciam, quem reperire in tenebris, cùm
non luceat, est non exiguae difficultatis, sed operi debito applicare
modo, longè majoris; cuius circumstantias & proprietates in diver-
sis locis satis descripsimus.

Das

**Das Rebis wie ein Hermaphrodit wirt gebohren aus
zween Bergen des Mercurii vnd Veneris.**

Atalanta
Fugiens.

Rem geminam Rebis veteres dixê re, quod uno

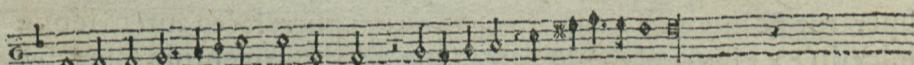

corpo sit mas hæc fœminaq; An drogyna

Hippom.
Sequens.

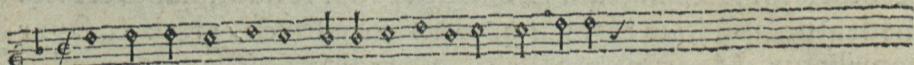

Rem geminam Rebis veteres dixe re, quod u-

no corpo sit mas hæc fœminaq; Andro gyna.

Pomum
Morans.

Rem geminam Rebis veteres dixêre, quòd uno

Corpo sit mas hæc fœminaq; Androgyna.

XXXVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Die Alten haben zwey Ding genant Rebis mit einem Namen/
Dieweil es in einem Leib Mann vnd Weib ist zusammen.
Denn auff zween Bergen ist der Hermaphroditus erkohren/
Welchen dem Mercurio die Venus hat gebohren/
Verachte du nicht das doppelte Geschlecht/ so Weib ist vnd ein Mann/
Dann es dir hernachmals den König gebähren kan.

EMBLE-

Rebis, ut Hermaphroditus, nascitur ex duobus montibus,
Mercurii & Veneris.

EPIGRAMMA XXXVIII.

Rem geminam REBIS veteres dixere, quod uno
Corpo sit mas hæc faeminaque, Androgyna.
Natus enim binis in montibus HERMAPHRODITUS
Dicitur, Hermetique m tulit alma Venus.
Ancipitem sexum ne spernas, nam tibi Regem
Mas idem, mulierque una eademque dabit.

X

So-

SOCRATES interrogatus, cujas esset, Cosmopolitam seu mundi civem, respondit: Quo innuere voluit, se, et si Athenis natus sit quo ad corpus, animo tamen totū mundum, tanquam patriam, itaque eo contenta, liberè perlustrare, cùm sapiēti omnis terra, ubi bene vivat, sic patria: Ita si quis Philosophos interroget, cujas sit Hermaphroditus eorum, respondent, mundanum esse seu in omnibus mundi angulis, ubi elementa inveniantur, prostare, nempe sapientū filium, qui cùm ipsis patriā communē habeat: Verū cùm non contingat, quendam bis aut pluries nasci, nec diversis, sed uno in loco primitus hanc lucē ingredi, veluti Socrates Atheniensis agnoscitur, ita Rebus duorum montium inquilinus censetur, videlicet Mercurii & Veneris, unde & nothen Hermaphroditus ipsi inditum ab utroque parente. Montani ipsis lares sunt, & patria excelsa, ideoq; ex alto loco genitis existit: Est sanè non exiguum momentum ad res praeclarę gerendas patria nobilis & ampla, in qua cives praeferuntur exteris & promoventur ad officia publica, ne in obscuro delitescant, ut in humili loco cōtingit, atque si caliquid lucis expatria ad eos perveniat, at majus se propriis emergere virtutibus, etiam re angusta domi, & patriæ suæ de sese lumen præbere: Hunc ad modum montes hic cogniti quampluribus ab Hermaphroditō famam acquirunt ob illius illustria f. et a & nomen toto orbe celeberrimum. Quis enim velt tantillum versatus in Philosophorum libris non agnovit Rebus? quis Androgynum bicipitem non vedit aut animadvertisit? Hic equidem ad Indos usque innotuit & latius ejus fama, quam vel Alexandri regis, dispersa est. Per multi ad doctum aliquem virum, vel alias ob singularem industriam militarem, artem vel scientiam notissimum, videndum & alloquendum ex longinquis oris profiscuntur, multò autem plures ad Montes dictos Rebus sese conferent, dummodo sciant, ubi locorum offendendi sint: Quanto studio & cura Morienus Adferum Alexandrinum Romā profectus indagaverit & tandem invenerit, ipse testatur in suo libro, ideoq; felicior æstimandus est, Deoq; gratus, quod à vivo præceptore & non à mutis magistris, hanc rem, hoc est, natalē locū, Rebus didicerit & corā viderit

Non

Non minoria affiduitate & diligentia uti debent illi, qui patriam Re-
bis ex se se querunt, ratione & librorum indicio edocti: Verum lib-
bris et si aliquando claritas inesse videatur, tamen eam magna ob-
scuritas undique cingit & obvelat, ut illa præ hac vix agnosci aut
discerni queat: Quocirca cautè in his procedendum, ne qui pro re-
medio concinnati, pro veneno usurpentur: Certe oceanus sunt im-
mensus, in quo errantes latitudinem seu æquatoris supra horizon-
tem elevationem instrumentis astronomicis experti nautæ scire
possunt, magnete polum septentrionalem ostendente, at longitudinem, seu quanto graduum intervallo à primo meridiano, insulis
Fortunatis proximo, absint, nequaquam. Unde incerti sunt, quo lo-
co inter occasum & ortum verlentur: Quid ergo hic faciendum?
Quod iidem nautæ solent, Experientiam consulere ratione, & ab ea
discere iter longinquum determinare per signa particularia, pro-
montoria, insulas & alia, ne in syrtes & cautes incauti incident: At
hic minus est periculum, si res non procedat, si verò sic, majus lucrū,
quāmibi, ubi bona & vita perduntur in unahora: Est autem Mercurii
Philosophici mons non Nonacris, nec Atlas, ubi alias natus cre-
ditur, sed bifido vertice Parnassus, in quorum uno Hermes, in altero
Venus moratur: Hic quoque Apollo cum Musis est, & fons Pega-
seus, Hippocrene; cum lauru semper viridi: Unus est mons nomine
at re geminus, ut Hermaphroditus in uno corpore biceps & bi-
membris visitur: At quis ex mille ad hujus montis cacumen con-
tendere perseverat? Quis non in radicibus hærescit præpeditus re-
moris nescio quibus? Quotusquisque umbilicum ejus medium at-
tingit?

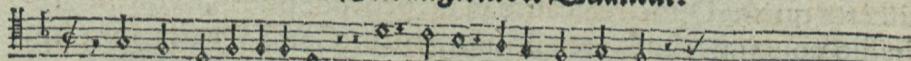
Nam, non levius ascensus, si quis petat ardua sudor
Plurimis hanc tollit, nocturna & insomnis olive
Immoritur, delet, quod mox laudaverat in se,
Qui cupit eterna donari frondis honore.

Unde non mirum, si saltem unus ex Myriade Herculeos hosce ex-
antlet labores, ut pedem in vertice Montis figat, laurea & que brabe-
jo fruatur immortali, quo ut dociles, virtuti & literis dediti, bonæ
mentis quicunque gaudеant, Grilli vero & vertagi frustrentur, uni-
cè optandum est.

X 2 Oedymus

Oedypus wie er Sphyngem vberswunden vnd sein Vatter
erödriet nimpt sein Mutter zum Weib: Des Räzels Meynung
ist diese: Der Stein ist ein Triangel im Wesen/
vnd ein Vierangel in der Qualität.

Atalanta
Iugens.

Sphyngem ænigmatico Thebis sermone timendam

Oedypus ad propriam torserat arte necem.

Hippom.
sequens.

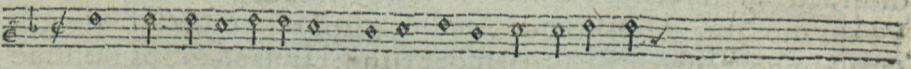

Sphyngem ænigmatico Thebis sermone timen-

dam Oedypus ad propriam torserat arte necem.

Pomone
morans.

Sphyngem ænigmatico Thebis sermone timendam

Oedypus ad propriam torserat arte necem.

XXXIX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Es hat Sphyngem, mit Räzeln den Thebanern sehr erschrecklich!
Der Oedypus durch sein Kunst zum Tode gebracht listiglich.
Es ward gefragt: Was da hätte des Morgends vier Fuß am Mittag
Nur zweien vnd am Abend widerumb drey Füsse tragt?
Dessn Überwinder sein Vatter/ soniche weichen wolt/ erschlägt!
Vnd nimpt zum Weib sein eygen Mutter mit Rechte,

EMBLE

Oedypus Sphynge superata & trucidato Lajo patre
matrem ducit in uxorem.

EPIGRAMMA XXXIX.

Sphyngem enigmatico Thebis sermone timendam
Oedypus ad propriam torserat arte necem:
Quesitum est, cui manè pedes sint bis duo, luce
Sed mediâ bini, tres, ubi vesper adeat.
Victor abhinc Lajum nolentem cedere cedit,
Dicit & uxorem quæ sibi mater erat.

X 3

BA-

BACASSER Philos. in turba, q; quæritis, inq; parvi nequaquam est
precii: Thesaurū n. maximū & munus Dei excellētissimū quæ-
ritis. Et cognoscite, ô investigatores, id q; Philos. dudū intimaverunt
dicentes, QUOD R E C T U M non nisi errore discernitur, & nihil magis
dolorem cordi generat, quām error in hac arte & opere. Dum n. qs.
putat, se fecisse, mundum habere, nihil in manib. suis inveniet. Hæc
eadem Philos. antiqui innuere voluerūt, Sphynge proposita, quasi ipsa
artis obscuritatē & tricas denotaret. Hinc Ægyptii in sacris Iiacis,
quæ siebant in honorē Osiridis, à sacerdotib. mitratis, rasis capitibus
omnib. corporis partib. albâ talariq; & lineâ veste amictis, utilitate
et a plebiq; incognita maneret, Silentii statua, quæ Sigalion diceba-
tur, in altaris principio erigebatur, favere linguis jubebātur assisten-
tes, & oculos ad eā imaginē cōvertere, eadēq; ob causā SPHYNGUM
simulachra ad altaris angulos addebāt, quæ arcana rerum sacrarū
cognitionē denotabant, ut ex veterib. Boissardus demonstrat: Est n.
Sphynx mōstri quædā species obscurissima Thebanis pponē, ænigmata,
nec solū illis, sed ut prius Ægyptiis, ita post omnib. aliis ad artē
aspirantib. inq; Philos. lib. tāquam ante portas Thebarū excubat, q;
si aliqs mōstrū prætereat, nil mali ab ipso patitur, q; verò animi vel in-
genii audacia fretus ejus ænigmata dissolvere conetur, nisi id faciat,
excidiū sibi parat, hoc est, dolorē cordi & damnū reb. suis ex errore
in hoc operē. Qui ejusmodi allegorica ad historiā refert, fungū habet
p cerebro & pponē p corde, ut ait Comicus, & nō plus sapit, quāq;
delirat in recto tramite. Nimis puerilia sunt & aniculis digna, si ad li-
teram capiātur, aliás p fundae doctrinæ tecmīria & indicia. Dicūtur
qdē feræ mōstrosæ in Africa esse Sphyngū nomine, sed de illis hīc nō
disgrītur, etiam si hujus fictitię origo & denominatio ab iis desumpta
videatur. Sphynx Philos. sermonem humanum, utpote græcanicū,
intellexit & usurpavit, necnō gryphos subtile & ænigmaticas quæ-
stiones, in quib. intelligentiæ & doctrinæ singulare acumē apparet,
aliis hominib. qbuscunq; non ita obviam (à quo bruta longissimè
absunt), pposuit. Talia esse Philos. dogmata, q; saltem in illis versatus
est, facile intelliget. Ubi n. unum dicitur, & alterum intelligitur, ibi
æqui-

æquovatio errorem parit, q; Solis Philos, non solum cōcessum, sed &
 imperatū est. Ænigmatib; itaq; Sphyngis Thebaicū civitate diu ve-
 xatā tandem Oedypus qdam adfuit, q ita ad quæstiones oblatas re-
 spōdit, ut ipsa Sphynx è lāxo se deturbare coacta sit. At qd Oedypus?
 Regis Thebanorum filius, quo nato cūm patri ab oraculo prædictū
 foret, ipsum à filio occisum iri, Oedypum interfici jussit, q cum fune
 p pedes trajecto ad arborem suspensus ac derelictus esset, ab alio ru-
 ricolal liberatus & educatus; Hic ad ultior factus pedes quidē tumi-
 dos obtinuit, at vegetum ingenium ante omnes in hujus ænigmati-
 s à Sphyngi ppositi enodatione satis declaravit. Feruntur autem quā-
 plurima Sphyngi fuisse ænigmata, sed hoc præcipuū, Oedypo obje-
 ctū. Manè quadrupes, meridie bipes, vespere triples qd est? Quid re-
 spōsum sit ab Oedypo ignoratur; sed alii ad hominis ætatē interpre-
 tati sunt, q fallūtur. Nā quadrangulus seu quatuor elemēta omnium
 primò consideranda sunt, hinc ad hemisphærium (duas habēs lineas
 rectam & curvam) hoc est, lunam pvenitur albam, abhinc ad Trian-
 gulum, q constat corpore, spiritu & anima, sive Sole, luna & Mer-
 curio: Hinc Rhasis in Epist. Lapis, inqt, *Triangulus est in Esse, quadrangu-
 lus in qualitate.* Huc quoque spectat emblema vigesimum primum,
 ejusq; expositio. Est autem Oedypus parricidio & incæstu notatus,
 quæ duo sunt tētrima vitia, quæ unquā excogitari possunt, at ni-
 hilominis eū ad regnū (aliàs sibi debitū), p moverūt; quia patrem de
 via sibi cedere nolentem occidit, & reginam, Laji cōjugem, propriā
 matrem in uxorem duxit. Sed hoc nulli phistoria, nec exemplo imi-
 tando scriptum est, cūm à Philos. saltem ad aperienda doctrinæ suæ
 arcana fidū & allegoricè introductum sit. In hoc n. opere utrumq;
 contigit; quia efficiens primum, id est, pater, à suo effectu, id est, filio,
 è medio tollitur & profligatur, & post idem effectus efficiens secun-
 dum sibi copulat eō usque, donec unum fiat cum eo, & sic filius ma-
 tri suæ copulatur matrimonio, potiturque regno paterno armorum,
 conjugii & successionis, quasi triplici jure. Tumidos habet pedes, q
 currere non potest, & est veluti ursus, ut habet secretū maximū, aut
 bufo, lēto incedēs gradu; qd fixū est figens aliud & ignē non fugiens
 aut reformidās, quo licet vili medio Philos. maximè egēt. Aub

Auß zweyenn Wassern mach eins/ vnd es wirt seyn
das Wasser der Gesundheit.

*Atalanta
sequens.*

Sunt bini liqui do salientes gurgite fontes. Hinc
pu e ri calidam suggestit unus aquam.

*Hippom.
sequens.*

Sunt bini liqui do salientes gurgite fontes
Hinc pue ri calidam suggestit unus aquam.

*Pomum
morans.*

Sunt bini liquido surgentes gurgite fontes
Hinc pueri calidam suggestit unus aquam.

XL. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Wen Brunnen quellen auss mit starkem Lauff klar vnd süß/
Ein des Knäbleins/ so gibewarm Wasser mit Überfluß/
Der ander aber kalt/ genenhet der Jungfräwen Brünlein/
Mische dich/ vnd mache auss zwey Wasseren/ daß nur werde eins/
Als dann dich Wasser all beyder vermischt Krafft in sich behalt/
Wie Jovis Hammonii Brunn warm ist vnd darzu kalt.

E M B L E

Ex duabus aquis, fac unam, & eritaqua sanctitatis.

EPIGRAMMA XL.

Sunt bini liquido salientes gurgite fontes,
Hinc Pueri calidam suggesterit unus aquam:
Alter habet gelidam, que Virginis Unda vocatur,
Hanc illi jungas, sint aquæ ut una due:
Rivus & hic mixtas vires utriusque tenebit,
Ceu Jovis Hammoniifons calet atque riget.

Y

TOT

TOT & tanta sunt aquarum miracula, ut vix magno volumine comprehendendi possint, de quibus sparsim varii egerunt auctores. Sed prae omnibus duas aquas Philosophicæ celebrantur e nomine, quod quasi cæterarum omnium vires & proprietates non tantum amulcentur, sed quoque superent. Sybaris, Axus Macrinæ, Melas Boæotiae, fluvii nigras reddunt pecudes, si bibatur; Crathis vero, Clitunus Mevaniae & Cephisu, fluvii ex nigris albas. Aquæ Sinuessaæ in Campaniaæ regione sterilitatem utriusque sexus abolent. Afrodisius fluvius mulieres steriles facit: Cabura fons Mesopotamiæ aqua habet jucundæ olentem; Anygriaqua in Peloponneso admodum friget: Jovis Hammonii fons die friget, noctu calet, manæ & vesperi repet alternis vicibus. Reliqua nemoremur, omnia etiam contraria sibi invicem à Philosophorum aquis præstantur. De quibus Lullius lib. de Quinta essent. distin: 3. de inceratione; Et sic est, inquit, duplex consideratio in arte, scilicet componere ex una natura unius metalli duos liquores contrarios in compositione; unum, qui virtutem hæc eat fixantem, congelantem & indurantem, & alterum, qui sit volatilis, infixus & mollis. Iste vero secundus liquor induratur, fixatur & congelatur per primum: Ex quibus ambobus liquoribus resultat unus lapis congelatus fixus & induratus, qui habet virtutem congelandi non congelatum, indurare mollificum & mollificare durum. Ex quibus apparet quæ sint aquæ illæ binæ, & cur in unam aquam redigendæ: Lapis enim aqua dicitur, quia funditur, & vice versa, aqua lapis, quia teritur. Verum ex locis diversis hæ aquæ ducentur, interdum longo tractu, velut Romæ videre est circa Aquæ Virginis aliisque fontes factitios, & deinde per cōfluxum miscenda sunt, ut una fiat ex diabuso. Si enim una est virtutis calidæ & altera frigidæ, commixtae mixtas vires obtinebunt & miro modo se invicem temperabunt: Hinc aquæ medicatæ & thermæ præstantissimæ orientur, quæ omnis generis morbos & affectus profligabunt, hominemque firmæ sanitati restituent. Natura quidem occulto suo compositionis artificio multas aquas terræ gremio cum diversis mineralrum virtutibus confundit & miscet, quæ plurimis ægris sint saluti-

Salutiferæ sed siars accedat cum debito regimine, præmissis univer-
salibus evacuationibus aliisque præmittendis, & misceat inter se
miscenda, cōpositio illa longè effaciō erit. Quæ quamvis artificia-
lis videatur, est tamen merè naturalis, quia res fit una & simplex, ho-
mogenea ex diversis, quæ arte nunquam fieri potest. Crama qui-
dem & confusio ab arte causatur ab iisque naturæ ope non vera & na-
turalis unio, quæ à sola fit natura: In Theriaca variorum simplicium
est mixtio arrificialis, quæ per contritionem & fermentationem
fit, at nemo eam naturalem compositionem, multo minùs homoge-
neum Medicamentum affirmabit, nisi temerè: De substantiarum
mixtione artificiali constat, quod non per minimas in vicem ingre-
diantur, quamvis humana industria iterum ab in vicem discerni ac
separari nequeant. At de qualitatum omnium mixtione disquiri-
tur, num primæ omnium simplicium Theriacæ, in unam Quintanæ
essentiam transierint, an verò adhuc in suis pulveribus vel substanciis,
ut prius, sint velut accidentia in subjecto vel color in pariete; Ac
de inde qd defecūdis, tertiiis & quartis qualitatib. dicēdū? Probabi-
le est omnes qualitates in suis propriis adhuc hærere subjectis, nec ve-
ra naturali mixtione inter se componi; Alias si qualitates corpora sua
relinquerent, essent quatuor quintæ essentiaz in quolibet composi-
to artificiali, juxta numerum ordinis qualitatum, primarum, secun-
darum &c. absque suis corporibus, & separabiles; quod ita se non
habet. De coagulo leporino scribunt, quod in fluxu à tenuitate san-
guinis, eum sistat & quasi coagulet, in coagulatione verò & grumis
eundem incidat & resolvat; sic aceri, plumbi & multorum aliorum
sunt contrariae operationes pro diverso eorum usu, quia natura ita
mirabiliter ea miscuit: sic & aqua Philosophica diversas & contra-
rias, habet virutes, quia natura ex contrariis artis adminiculo eam
miscuit in unam indivisibilem substantiam, quæ nihil aliud est nisi
Quinta essentia, respectu aliorum cum ea miscendorum.

172 FUGA XLI. in 3. infra. retrograda existente simplici seu Bassi.
 Adonis wirt von einer wilden Saw erlegt, welchem wie die
 Venus wolt Hülffe thun, hat sie mit Blut die Rosen
 roht gefärbet.

Atalanta
Eugiens.

Ex pa tre Myrrha suo pulchrum suscepit A do-

nim Delitias Cypriæ, quem nece stravit a per.

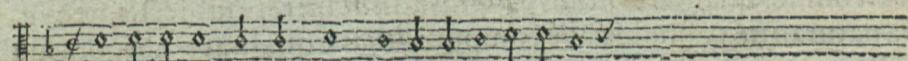
Hippomen.
sequens.

Ex pa tre Myrrha suo pulchrum suscepit A-

do nim Delitias Cypriæ, quem ne ce stravit aper.

aper stravit nece, quem Cypriæ De li ti as.

Adonim suscepit pulchrum suo Myrrha patre Ex

XLI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

DOn ihrem eygnen Batter hat die Myrrha Adonim gehöhren/
 Welchen die Venus sehr liebt, ein wild Saw tödt im Zoren/
 Venus laufft zu, und in dem verlegt am Rosenstrauch ihr Buin/
 Daher von ihrem Blut die weissen Rosen roht seyn.
 Die Göttin weynt (die Syrer weynten sederman darumb leydt träge!)/
 Und hat ihn bald unter die weiche Lattich gelegt.

EMBLE-

Adonis ab a pro occiditur, cui Venus accurrens tinxit
Rosas sanguine.

EPIGRAMMA XLI.

Ex patre, Myrrha suo pulchrum suscepit Adonim,
Delicias Cypriæ, quem nece stravit aper.
Accurrit Venus & pede lœsa cruento ruborem
Contulit ipsa rose, quæ prius alba fuit.
Flet Dea (flet Syri, luctus communis in orbe est.)
Illum lactucis mollibus & posuit.

Y 3

ADO-

ADONIDIS allegoriam quām impropriè quidam ex mythologis explicent, & eum nunc ad Solem, a prūm, à quo occisus est, ad Brumam hirsutam, nunc ad semina frumentorum, quæ 6. mensibus apud Proserpinam subtus terram, & totidem supra terram apud Venerem sunt, referant, alibi satis expositum & refutatum est à nobis. Hic Solem esse Philosophicum sub Adonide intellectum cum concordantia omnium pronuntiamus: Unde Verseculus:

Omnia sunt idem, Dionysus, Sol & Adonis:

Et Orpheus: qui vario lētaris nomine Adoni,

Geminum & idem author, pariter puer atque puella:

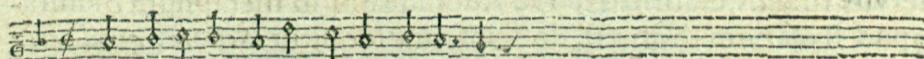
Quæ omnia de Sole cœli nullo modo intelligenda sunt, sed de Philosophico; Hic enim utrumque sexum exprimit, ille non item: Sic & Dionysio & Soli idipsum tribuunt, quod Adonidi, & è contra, quem admodum & Osiridi. Adonis vero ab Apro interimitur, hoc est, ab aceto acerrimo seu aqua solutiya, cui aptugni & fulminei sunt dentes, quibus Adonidem stringit; quia Sol Philosophicus ab eo a prolethaliter vulneratur, in membris solvit & discinditur; At Venus a masio suo opem ferre conatur, qui cum esset mortuus, inter luctas eum posuit & custodivit. Eunde madmodum Osiris à Typhone occiditur, & in varias partes dissecatur, quas Isis, Osiridis conjunx, recollegit & conjunctas sepulturæ tradidit. Idem luctus, qui morte Osiridis in Ægypto quotannis secutus, & Adonidis in Syria & vicinis regnis sequebatur; ubi per aliquot dies planctus & ejulatus auditus, post data sunt lætitiae signa & tripudia, quasi ille, qui mortuus fuisset, jam denuò viveret illatus cœlo: Unde vanitas eorum religionis seu superstitionis Ethnicæ oborta est, quæ crevit in immensum, Diabolo præbente occasionem, falsaque miracula procurante. Natus fuit Adonis ex Cinyra (ut fingunt) Cypri rege, ejusque filia Myrrha, natus dicitur in cœstu, si historia spectetur, nefario, si allegoria, non illico, sed in primis necessario. Nisi enim ex matre & filio, vel ex patre & filia, fiat conjunctio, inde que nascatur, nihil in hac arte perficitur. Hic enim, quo conjuges sunt sibi invicem sanguine propinquiores, in primo gradu consanguinitatis, vel secundo, eò sunt fœcun-

fecundiores & econverso, quo remotores, eò infœcundiores, quod
in hominum matrimonio tolerabile non est. Hinc Oedypus pro-
priam matrem dicit, Jupiter sororem, sic & Osiris, Saturnus, Sol,
servus rubeus, Gabritius; De Adonide Sol (in metaphora Belinia-
apud Rosarium) hoc est, de seipso ita loquitur: Scitote, quod pater
meus Sol dedit mihi potestatem super omnem potentiam, & induit me vesti-
mento gloria: Et mox. Ego enim unicus sum & assimilior patri meo, &c. ser-
vos meos extraho de potentia & natura eorum, & induo eos de splendore &
lumine meo pulchro quem dedit mihi pater meus, in omnibus operibus eo-
rum: Ego enim sum excellens, qui exalto & deprimo cuncta, & nullus ser-
vorum meorum potest super me, nisi unus, cui datum est quod contrarius est mi-
hi. Et ipse destruit me, non tamen destruit naturam meam. Et ipse est Satur-
nus, qui separat omnia mea membra: Postea vado ad matrem meam, que con-
gregat omnia membra mea divisa & separata: Ego sum illuminans omnia
mea, & facio lumen apparere patenter in itinere de patre meo Saturno, & et-
iam de matre mea, que mihi inimicatur. Haec tenus dicta adeò clara sunt,
ut vel mediocriter in lectione authorum versato tenebras à mentis
oculis discutiant, & lucem solarem patefaciant, quæ in concordan-
tiis adductis rerum & personarum abundè perspicitur. Nam
quæ vera sunt, etiamsi sub velo allegoriae tecta, miro inter se suffra-
gio consentiunt, quæ falsa, secum cumque aliis pugnant, & in diver-
sa abeunt.

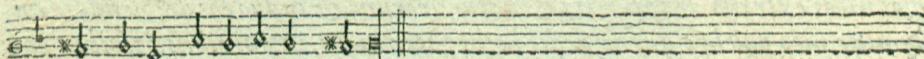
Demi

Dem/der in Chymicis versiret, sey die Natur/**Bernunff**/
Erfahrenheit vnd Lesen/wie ein Führer/Stab/
Wryllen vnd Lampen.

Atalanta
Fugiens.

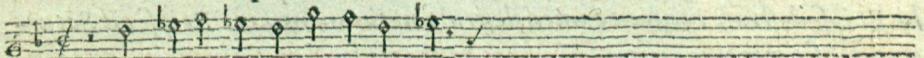

Dux Natura ti bi tuque arte tu-
E sto lubens,erras,erras, erras, er-

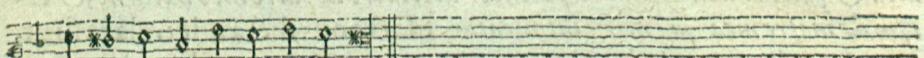

que arte pedissequus il li
ras, ni comes ipsa via est.

Hippom.
Sequens.

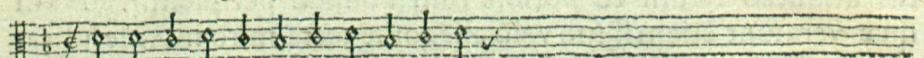

Dux Natura ribi tuque ar-
E sto lubens,erras,erras er-

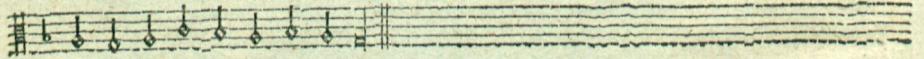

te, at te pedissequus il li
ras,ni comes ipsa vi æ est.

Pomum
Morans.

Dux Natura tibi, tuque arte pe-
Esto lubens,erras,eras,eras, er-

dissequus,pedissequus il li
ras,ni comes ipsa vi æ est.

XLII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

D Ein Führerin die Natur sey/ welch'r du muß folgen von weiten/
Williglich/anders du jirst/ wo sie dich nichet thutleyten/
Die Bernunff sey dein Stab/ vnd es muß stärcken die Erfahrenheit
Dein Gesicht/das du könst sehen/was gelege ist weit vnd breit/
Das Lesen sey wie ein Lamp im finstern leuchtend hell vnd klar/
Dadurch du mögst verhüten der Sachn vnd Wörter Gefahr.

EMBLE-

In Chymicis versanti Natura, Ratio, Experientia & lectio,
sunt Dux, scipio, perspicilia & lampas.

EPIGRAMMA XLII.

DUX Naturatibi, tūque arte pedisse quus illi
Esto lubens, erras, ni comes ipsa via est.
Detratio scipionis opem, Experiētia firmet
Lumina, quō possit cernere posta procul.
Lectio sit lampas tenebris dilucida, rerum
Verborūmque strues providus ut caveas.

Z

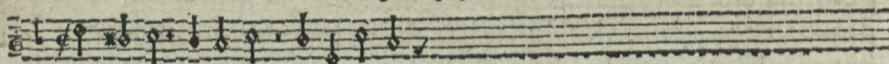
CAS-

Casus, qui peregrinantibus accidere possunt, innumeri sunt, præsertim si pedibus noctu per loca lubrica & periculosa iter facere instituant: ad quod quatuor tanquam summè necessaria requiruntur, ne de viatico & robusto corpore quicquam dicamus: Primò locorum, per quæ eundum erit, non ignarus comes aut dux: Si enim ignarus ignarum duxerit, idem iis quod cæcis contingit, ut si non in soveam, tamen in errores & ambages ambo præcipitentur: Secundò, bacillus vel scipio, quo viæ lubricitas, ne cui damno sit, præcavetur: Tertiò, oculi sani; cæcis enim aut lippis ejusmodi itinera sunt pericolosissima: Quartò lampas sive fax incensa; ut discrimina viarum dignosci possint. Eodem modo si quis difficilimo se committat itineri, ut Medicinam Philosophicam indaget, præter sumptus & corporis robur, quaterna desiderabit ante dictis parallela & correspondētia ex æquo, videlicet Naturam, Rationem, Experientiam & Lectionem: quorum si unum aut alterum defuerit, reliqua parùm aut nihil juvabunt: Hisce enim, tanquam quatuor rotis currus Philosophicus incedit, cui ex rotis una deesse nequit, si superfit, nil prodest. Natura præsupponit corpora naturalia, & spiritus, tanquam subjecta primo à natura ministrata, in quæ ars postea agat id præparando, purificando & habile reddendo, ut de eo id fieri possit, quod ars profine promittit: Sic figurulus sumit aquam & terram, vitrarius cineres & arenam, faber ferrum, æs stannum, plumbum, argentum vel aurum, coriarius pelles crudas & sic alii alia: Ita quoque chymiae artifex ad sua materialia respicit: Illis sua sunt notissima vel primo die, huic per multos annos, cum incipit, plerumque ignota manent, ne dicam, per totam vitam. Natura quidē digitum intendit in materias, sed multa sunt, quæ impressionem naturæ obscurent, ut agnosci nequeat. Prima itaque intentio est, naturam intimè contemplari quomodo procedat in suis operationibus eo fine, ut subjecta Chymiae naturalia absque defectu aut superfluitate haberi queant: Unde natura sit dux & comes tanti itineris, cuius vestigia sequenda sunt. Secundò Ratio sit instar scipionis; qui firmet gressus & pedes stabiliat, ne vacillent; Absq; ratiocinatio-

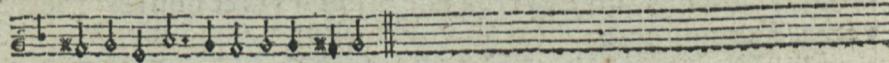
ne enim quis ad lapsum in errores erit proclivis, Unde dicunt Philosophi; Quicquid audis, ratiocinare, num ita esse possit, nec ne. Ad impossibila enim credenda vel per agenda nemo impellitur, nisi ipse debilis memoriae, obtusi ingenii & fatuæ imaginationis, ut sibi imponat falsa pro veris accipiendo & vera pro falsis renuendo: Ajunt quoque se non curare de verbis, quicquid dicatur, sed saltem de rebus, quid intelligatur; Et verba esse propter res & non res propter verba. Exempli gratia, dicat quis, tincturâ Philosophicâ vitrum fieri malleabile. Quid ni hoc credidero, si modò ratio dicit? Tertiò Experientia dabit perspicilia, quibus remota videri possint; Hæc sunt instrumenta optica imbecillitatem oculorum humanorum juvantia & corrigentia, arte inventa & facta. His persimilia sunt Experimenta circa mineralem materiam cujusque generis tentata, visa vel verè auditæ; quæ quo plura fuerint in memoria, eò plura ratiocinatio inde sumet & inter & cum aliis comparabit, ut animadvertiscat, quid sit verum, quid non. Quartò Lectio quasi lampada perspicuam in intellectu incendat, sine qua erunt ubique tenebræ & densæ nubes. Debet autem lectio bonorum authorum sèpè iterari; alias nihil proderit. Hinc Bacasser in turba: Qui ergo inquit, longanimitas erit, libenterque patientia fruitur, in tramite justo hujus artis meabit qui verò citius seputat ex libris nostris fructum capere posse, fallitur, satiusque fuerat, non inspicere quidem, quam unquam contigisse: Et quæ ibidem sequuntur.

Hör zu dem Geyer so reden kan/der fälschlich
dich nicht sezen an.

*Stalanta
fugiens.*

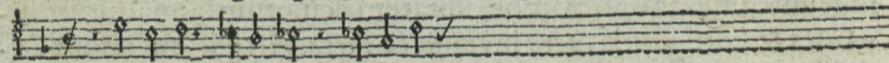

Montis in excelsō consistit ver-
Af si du ē clamans, assidu ē

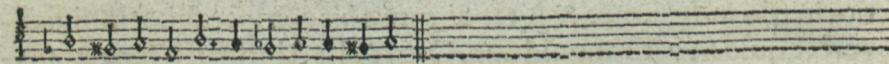

tice vul tur, vul tur
clamans: Albus ego atq; niger.

*Hippom.
sequens.*

Montis in excelsō consistit
Assidu ē clamans, assidu ē

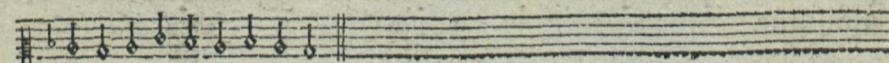

vertice vultur, vul tur,
clamans: Albus ego atq; ni ger.

*Pomum
morans.*

Montis in excelsō con si stit, consi-
Af sidu ē clamans, assi du ē cla-

stit vetice, vertice vultur
mans: Albus ego atq; niger.

XLII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

¶ Vff der Spiz'en hoch des Bergs der Geyer thut sijzende laut schreyn
Ohn unterlaß: Ich bin der weisse und schwarze allein/
Der Citron Farb und roht: Ich lieg nicht; derselb ist auch der Rab
So fleugt/ob wol ihm seyn die Flugel geschnidten ab!
In finst'r Nacht/ auch wenn die Sonne erhoben am Mittag sieht/
Dann dieser/oder der ist/darauf die ganze Kunst gehe.

EMBLE-

Audi loquacem vulturem, qui neutquam te decipit.

EPIGRAMMA XLIII.

Montis in excelso consitit vertice vultur
Affiduc clamans; Albus ego atque niger,
Citrinus, rubeusque feror, nil mentior: idem est
Corvus, qui pennis absque volare solet
Nocte tenebrosa, mediaque in luce dici,
Namque artis caput est ille vel iste tuae.

LOQUACES seu vocis humanæ æmulas volucres, videlicet Psittacos, corvos, monedulas, & picas quotidie passim audimus. Sic Plinius suo tempore, quo historiam edidit, Agrippinā Claudii Cesaris uxorem habuisse turdum, sermones hominum imitantem scribit. Habuerunt & Cæsares juvenes sturnum & luscinias Græco latinoque sermoni assuefactas, & assidue nova loquentes longo etiam verborum filo. Cumque ejusmodi non raro occurrant aves, minus admiratione dignæ nunc censentur, siquidem usus & assuefactio omnes volucres latiori lingua præditas hoc modo vocales & garrulas reddere possit. Verum yultur ille, cuius Philosophi mentionem faciunt, voces, si quasedit, non ex ijsu didicit, sed eas natura ipsius tacite exprimit. Philosophi vero dicunt, quod assidue clamet, altaque voce pronunciet, quis sit & qualis, in quo magnos imitatur principes, qui titulos suos & hæreditates semper in initio suarum intimationum innotescere volunt, non superbi alicujus notâ, sed aliorum causa, ut & ipsi sciant quibus principiis dominentur, aut jus hæreditarium prætendant. Sic multum interest, ut agnoscatur, quibus coloribus, tanquam armorum & titulorum insignibus, Philosophica avis gaudeat, & cæteras antecellat. Ego, inquit, ut Rosarius habet ex Hermete, sum nigrum albi, & Citrinus rubei, & certè veridicus sum & non mentiens. Nigrum se adfirmat, album, citrinum & rubeum, & talis revera est, et si enim tres ultimos colores actu nondum possideat, tamen hæreditatum eorum expectat. Hinc Rosinus in lib. divinarum interpretationum; Recipe, inquit, lapidem, qui est niger, albus, rubeus, citrinus, avis mirabilis, qui nigredine noctis, & diei claritate sine aliis volat. Ex amaritudine namque in suo gutture existente, coloratio accipitur, à suo vero crudiore mera aqua accipitur, sicut dixit Alexander. Recipelapidem, quatuor colorum fili. Colores hosce omnes, qui sunt principales, successio ordine adesse lapidi, ad nauseam Philosophorum libri dictitant. Cur vero Vultur appelletur Philosophicum subjectum, non absire erit. Ex vulturibus nigri prævalent, rapaces sunt, sed tardè volant, propter corporis molem. Ajunt hanc avem concipere sine masculorum semine, & sine conjunctione

junctione generare, natosque ex iis in multam etatem procedere ad annum usque centesimum. Nidificant in altis rupibus, nidos nemo attigit. Foetus ferè cernuntur bini: Auxilio sunt contra serpentes. Euro gravidæ fiunt. Cum coeperunt ova edere, aliquid adferunt ex Indico tractu, quod est tanquam nux, intus habens, quod moveatur, sonumque subinde reddat, quod ubi sibi apposuerunt, multos foetus producunt, sed unus tantum remanet, qui I M M USULUS vocatur. Hermodorus Fonticus apud Cœlium testis est, vultures esse omnium animalium innocentissimos, quia nihil prorsus attingant eorum, quæ serant homines, plantent, alant. Animantium prætere a nullam interimant. Volucribus quoque vel mortuis abstineant, quodam cognitionis intellectu: Hinc in auguriis præstantissimi habebantur, ut indicant Urbis Romæ primordia. Has vulturum proprietates ferè omnes cum Philosophicus ales exprimat, hinc non immerito vultur ab Hermete aliisque appellatur, qui & tardus in volatu & niger colore est; Concipit ex se: Sic enim Rosarius circa finem; *Et ipse est draco, qui maritat seipsum & impregnat seipsum & parit in die suo, &c.* Et Rosinus ad sarratant: *Et ipsum est serpens seipsum luxurians, seipsum impregnans & in die una parturiens, &c.* Diutissime vivit & superevit, sequè multiplicat. Quodenim Virgilius de Phœnix ave scribit, huic æquè (quia eadem est) convenit:

Alipedem cervum corvuster vincit, at illum

Multiplicat novies Phœnix reparabilis ales:

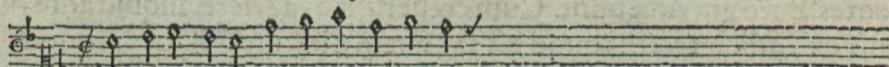
Hujus nidos attingere valde difficile est: Cum serpente Mercuriali pugnat, eumq; vincit, hoc est, Sol cum luna. Ex vento concipitur, & in ventre ejus portatur, & in aëre nascitur. Extites lapis lapillum habes intra se sonantem, à multis totū dicitur. Unus saltem immusalus in nido Philos. invenitur. Innocentissima quoq; avis est Philos. quia nulli nocet, omnibus scientibus prodest, & in auguriis præstantissima. At cur in monte nidificat, & sedens ita clamat? Responderet Rosinus ex Rasi, qui inquit: *Contemplare altissima montana, quæ sunt à dextris & à sinistris, ac ascende illuc: ibi lapis noster invenitur, & in alio monte, qui fert omne genus pigmentorum, & spiritus vel species, ibi similiter est: Morienus: Conscendite alta montana, arboribus confita, quia ibi lapis noster invenitur & absconditus est: Et Hermes: Recipite lapidem benedictum, comminuite & lavate lapidem rubeum, de quo extrahitur, qui invenitur in montibus & maximè aliquando in cloacis veteribus.*

Dürch

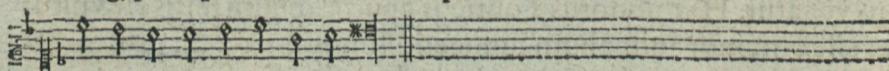
184 FUGA XLIV. in 5. seu 12. suprà. Basi sola proportione existente.

Durch Betrug Typhon Osirim tödtet vnd seine Glieder
zerstrewet/ welche wiederumb zusammen bringt die Isis,
soweit berührt.

Atalanta
fugiens.

Sy ri a Adonidem habet, Dio-
Ægyptus, qui sunt nil nisi Sol Sophi-

nysum Græcia, O si rim
æ, nil nisi Sol Sophi æ.

Hippom.
sequens.

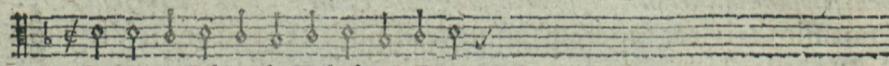

Syria Ad ni dem ha bet Dio ny sum
Ægy ptus, qui sunt nil ni si Sol So phi-

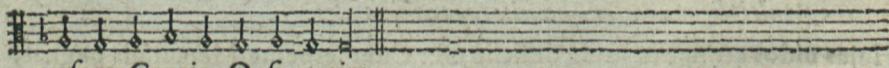

Græ cia O si rim
æ nil nisi Sol Sophi æ.

Pomum
morans.

Sy ri a Adonidem habet, Dio-
Ægyptus, qui sunt nil nisi Sol Sophi-

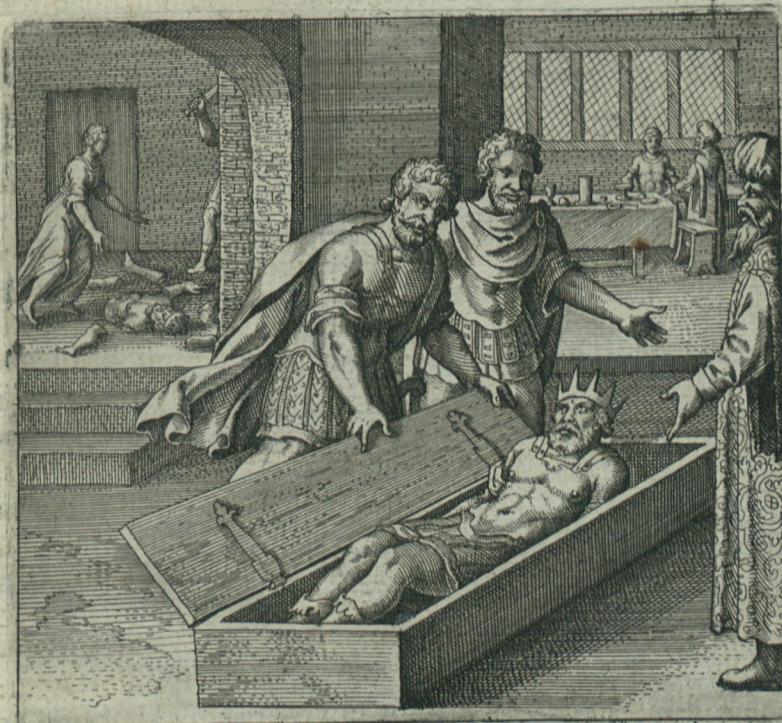
nysum Græcia, O si rim
æ, nil nisi Sol Sophi æ.

XLIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

G rien Adonim hat/Dionysum Griechenland eben/
Egypten Osirim, so seynd die Sonnen Weisen geben/
Die Isis ist die Schwester/ auch Mutter vnd Osiridis Weib/
Welchs Glieder der Typhon theilt/ sie wider fügt in ein Leib/
Ihm aber gebrach das Glied des Manns / im Wasser verloren/
Dann der Schwebel vergeht/ so den Schwebel gehören.

E M B L E -

Dolo Typhon Osyridem trucidat, artusque illius
Hinc inde dissipat, sed hos collegit I sis inclyta..

EPIGRAMMA XLIV.

Syria Adonidem habet, Dionysum Gracia, Osirim
Ægyptus, qui sunt nil nisi SOL Sophiae:
ISIS adeſt ſoror, & conjunx ac mater Osiris,
Cujus membra Typhon diſsecat, illa ligat.
Defluit at pudibunda mari pars, ſparsa per undas,
Sulphur enim, SULPHUR quod generavit, abeſt.

Aa

OSYRI-

O SYRIDIS allegoriam alibi, nempe in i. lib. Hieroglyph. ad suam veram originem, quæ Chymica est, reduximus & plenariè explicavimus. Quocirca hic eadem repetere (quamvis eadem de iisde dicidebeat) supervacaneum arbitramur. At nihilominus discursum hic instituemus parallelum, q̄ intra carceres Antiquæ Chymicæ (quæ tota poëtis decantata & figurata est) semper versabitur & manebit. Osyridem tu mihi Detim, aut regem Ægyptium persuadebis? Non credam, etiamsi persuaseris, ut credam: Longè aliter enim canes, longè aliter (ut est in proverbio) fues olen: Deum planè nego, & tu mihi assentiēris, nisi sis Ethnicus aut distorta à recta ratione opinio-
nis. Regem nec fuisse demonstratur ex circumstantiis omnib. quæ alibi considerantur: Solest, sed Philos. cuius nomen cùm illi passim attributum legatur, vulgares, qui nullum alium nisi mundanum illud lumen neverunt, pro eo interpretati sunt. A sole mundi sol Philosophorum denominationem habet, quia proprietates naturæ ab illo sole coelesti descendentes, aut ei convenientes, continet. Solita-
que Osyris est, Dionysius, Bachus, Jupiter, Mars, Adonis, Oedypus, Perseus, Achilles, TritoIemus, Pelops, Hippomenes, Pollux, Luna
verò Isis, Juno, Venus, mater Oedypi, Danaë, Deidamia, Atalanta, Helena: Item Latona, Semele, Europa, Leda, Antiope, Thalia. Atq; hæ sunt compositi partes, quod ante operationem lapis dicitur, & nomine omnis metalli, Magnesia: post operationem, Orcus, Pyr-
thus, Apollo, Æsculapius. Adjuncta sunt, Typhon, Python, Aper:
Artifex Hercules, Ulysses, Jason, Theseus, Pyrithous: Labores &
pericula innumera, quæ ab his artificibus exantlata fuere. Videantur Herculis labores, Ulyssis errores, Jasonis pericula, Thesei cona-
tus & Pyrithoi remoræ. Magnum hoc est materiae & doctrinæ volu-
men, per quod Vulcanus, Mercurius & Saturnus omnibus paginis
currunt & recurrunt, hic ut pater omnium & causa, sine qua non, ille,
ut materia & forma, iste, ut efficiens. Sol dicit sororem lunam in u-
xorem. Jupiter Junonem, ut Saturnus Rheam, & Osyris Isidem:
Dionysius ex matre Semele combusta fulmine Jovis eripitur immatu-
randus in femore Jovis patris, Æsculapius ex Coronide matre:

Diony-

Dionysus adultus novam vini potionem monstrathominibus usq; in Indiam expeditionem fuscipiens; Osiris & Triptolemus, frugum seminationem & usum, Aesculapius, medicinæ administrationem: Dionysus Græcis sic dictus, Romanis Bacchus est, Aegyptiis Osiris, Syriis Adonis. Oedypus patrem occidit, & matrem duxit; Perseus avum interemit, Typhon fratrem Osirim, aper Adonim, Ceres nutrix Triptolemi patrem ejus Eleusium; Hippomenes pomo aureo Atalantam vicit, Tantalus pater Pelopis Hippodamiam curruli certamine obtinuit. Osiris in partes dissectus & ab Iside matre, sorore & conjuge iterum conjunctus fuit. Pelops puer coctus & bullitus humero à Cerere depasto vitae restitutus, addito humero eburneo: Achilles & Triptolemus sub carbonibus noctu positi, & interdiu lactenutriti sunt, hic à Cerere nutrice, ille à Thetide matre: Achilles & Helena Trojani belli causæ fuerunt, hæc ut impulsiva, ille ut efficiens; Helena nata ex ovo est, & in Pelei & Thetidis nuptiis, ex quib. Achilles natus, pomum Eridos, prima causa raptus Helenæ, proiectum fuit. Pollux adfuit Argonautis, qui quinquaginta ferè annis ante bellum Trojanum inceptum vixisse præsupponuntur (si vixerint) & Helena cum Polluce ex uno ovo prodiit; Fuit itaque anus Helena, cùm raperetur à Paride: Achilli in Elysiis campis Medea nupsit, tum anus edentula: nisi fortè sibi juventutem restituit, ut Aeson, Jasonis patri, & Ceres Pelopi, unde bis pubescens appellatur: Perseus alatum equum accepit à Pallade, ei que caput Medusæ in remunerationem attulit, cui Mercurius harpen, & alii Dii alia arma ministrârunt, Triptolemus à Cerere currum cum draconibus alatis: Ex Jovis cerebro Pallade nata Rhodi pluit aurum, ut & Sole concubente cum Venere; Et Jupiter, ut aurum compressit Danaen, ut Cygnus Ledam, ut cuculus fororem Junonem; ut Taurus Euro- pam, ut Satyrus Antiopen, & sic concordantia est in omnibus.

Die Sonn vnd ihr Schatten vollnbringen das Werk.

Atalanta
Eugens.

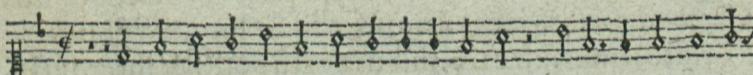
penetra corpora non densa corpora non poli clara fax, Sol

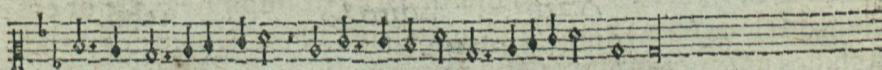
Verte Bassum, & incipe ab
initio in clavi d.

manet um bra partibus adversis illi hinc trar

Hippomen.
sequens.

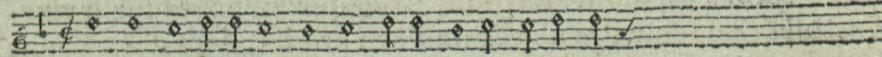

Sol,fax clara poli non corpora densa, non corpora densa

penetrat,Hinc illi adversis partibus umbra manet.

Pomum
Morans.

Sol,fax clara poli non corpora densa penetrat,

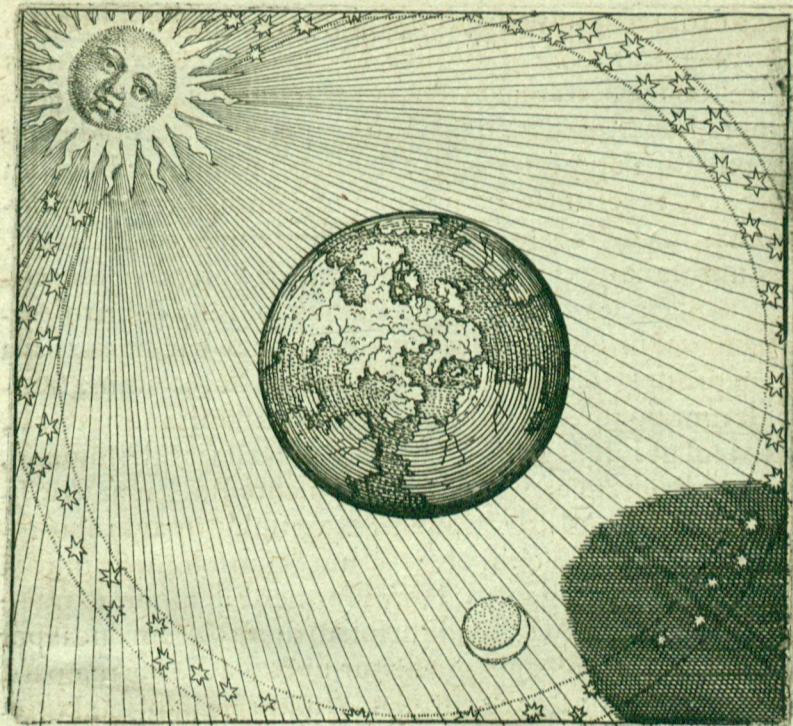
Hinc illi adversis partibus umbra manet.

XLV. Epigrammati Latini versio Germanica.

Die Son des Himmels klare Liecht kann nicht dicke Leiber durchgehni/
Drumb bleibt ein Schatten an den Orten/so sie nicht kan sehn/
Ob wol derselbige ist sehr gering vnter den Dingen allen/
Jedoch thut er nützlich den Astronomis gefallen/
Aber mehr Geschenck geben hat den Weisen die Sonne vnd ihr Schatt/
Dann sie die gülden Kunst vollen führen mit der That.

EMBLE

Sol & ejus umbra perficiunt opus.

EPIGRAMMA XLV.

SOL, fax clara poli, non corpora densa penétrat,
Hinc illi adversis partibus umbra manet:
Vilior hac rebus quam vis est omnibus, usu
Attamen Astronomis commoda multa tulit:
Plura Sophis sed dona dedit SOL, ejus & umbra,
Aurifer & quoniam perficit artis opus.

Aa 3

QUEM-

QUEMADMODUM in Palatio rotundo seu formæ sphæricæ, uno loco ignis incensus illustrat circum circa omnes parietes superiores & inferiores partes, exceptis iis, ubi mësa vel tabula in medio consistens suo objectu impedit & umbram tenebrosam admittat, ita & Sol in magno illo cœli palatio sive Theatro cœlato constitutus omnem cœliconcavitatem, contenta in eâ diaphana & lucis receptiva corpora, hoc est, stellas quasunque, errantes & fixas, radiis suis illuminat, nisi ubi Terræ intermediae densitas prohibeat: Ibi enim umbra nigra & tenebrosa, quæ nox dicitur, tam diu permanet, donec solis præsentia fugetur & lux ejus vice fundatur & conspiciantur. Est itaque umbra & nox solaris lucis privatio seu absentia, dies ecœtra irradiatio & circumfusio. Umbra est, quæ solis aspectum tolerare nequit, idcirco fugiens & se abscondens nunc ab hac, nunc ab illa parte terræ, prout sole est ex opposito. Nunquam Sol & umbra se invicem viderunt, quamvis in momento quovis, si natura admitteret, possent; sed sol ut inimicam sibi audiens semper illi insistit fugienti, nec unquam defensam capere potest, ut pulchritè Buchananus in libro sphærico cecinit. Ad imitationem & exemplum magni illius solis, ejusque umbræ, Philosophi observarunt & suo soli adesse umbrā nigram, nebulosam & fugacem: Hinc Hermes, Fili, inquit, extra hæc radio suam umbram, hoc est, vide ut solem tuum circum ducas per primum mobile, cui Vulcanus præficitur, ut & illa Terræ tuæ pars, quæ nunc umbrosâ nocte tegitur, clarâ fruatur luce solari: Nisi enim per motum primum totum Firmamentum cœli cum omnibus contentis singulis diebus naturalibus, hoc est, viginti quatuor horis semel circumduceretur, sed saltem motu suo proprio, secundo & annuo dicto Sol moveretur, qui infra nos sunt Antipodes, ferè semestri temporis spacio noctem habere & nos diem unum contigeret, & post vice versa illos diem & nos noctem: ut si totus annus ex una nocte & die constaret, veluti nunc sub utroque polo hæc vices experimento & ratione verissimæ comprobantur. At providentia Divinæ longè aliter visum fuit, quæ ideo duplices motus ordinavit planetarum, primum & secundum, & sic annum in multos dies distribuit:

buit: Umbra autem illa & sol diem & noctem faciunt simul, quod sol per se solus non posset; cuius est illuminare omnia: opposita loca & corpora, non autem umbram facere, nisi per accidens suā absentiā. Ita & Sol Philosophicus cum sua umbra facit diem, hoc est, luce & noctem seu tenebras, nempe Latonam seu magnesiam, cuius umbram ignito pharmaco delendam & comburendam esse tradit Democritus, ut lib. 3 Aureæ mensæ patet in initio. Umbrarum utilitas in Astronomicis adeò magna est, ut sine iis illa scientia absolvī vix possit, Chymici quoque suis umbris ascribunt, quod eorum ars ad perfectionem veniat; Quid enim Sol hic sine umbra? Quod pī-stillum sine campana: Illud quidem facit motum primum, ut sonitus detur, at hæc dat sonitum; illud est plectrum, hæc organum; illud lingua, hoc os magnum: Umbra res vilissima est, non Enti proxima, sic & Philosophorum umbra est quid nigrum nigrius nigro, ut vocant, vel vilius algā, non propter se, sed hominum opinionem & copiam; Igne quid utilius, quid aqua preciosius, quid terra amabilius, quæ dat flores & amabilia omnia? quid aëre jucundius, quo intercluso, omnia jucunda esse desinunt: Attamen, quia profert ad hominum usus in latè patentibus suis sphæris, vilissima censemur, præpostera imaginione. Sic & umbra taxatur & communis & Philosophica; Qui in umbris subterraneis diu degunt, si in claram solis lucem subito producantur, amittunt visum & aciem oculorum; Ita qui in sola umbra Philosophica morantur & operantur, nec ei solem adjungunt, judicio & oculis mentis privantur: effectūque frustrantur. In meridiem sole coelesti elevato major est calor, est & minor umbra; sic quoque hic calore aucto diminuitur umbra & è-converso; Incipiendum itaque sole à meridionali latere ad nostrum verticem se iterum flectente, in Capricorno; & prima operatio usque ad Arietem erit absoluta, tum incipit opus mulierum, usque ad Leonem; & post labor ex labore provenit, donec annus capite caudam apprehendat, ut anguis, hoc est, absolutus sit.

Zween Adler, einer von Osten, der ander von Westen
kommen zusammen.

Prima vox incipiat ab initio:

Atalanta Fugiens.

Jupiter è Del phis a qui las misisse ge mel las.
Pla gas asque du ci oc as o E ad Fer tur

Secunda à fine, & canat versus initium.

Hippom. Sequens.

Fertur ad E o as occiduasque pla gas.
las mel ge misisse las qui a phis Del è Jupiter

Pomum Morans.

Jupiter è Del phis a quilas mi sisse gemel las
Plagas occi duas que E o as ad Fer tur

Retrogre-
dere.

XLVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Et Jupiter von Delphis zween Adler hat aufgesendet/
Gegen Aufgang vnd Niedergang so fern die Erd sich endet/
Dieweil er das Mittel der Erdn wolt wissen vnd verstehen/
Welch(wie man sagt) zugleich zu Delphis wider gesehen/
Es seynd aber zween Schein/dieser von Osten vnd der von Westen/
Welche zusammen kommen vnd in ein'n sich befesten.

EMBLE-

Aquilæ duæ, una ab ortu, altera ab occasu conveniunt.

EPIGRAMMA XLVI.

JUPITER è DELPHIS aquilas misisse gemellas
Fertur ad Eōas Occiduāsque plagas:
Dum medium explorare locum desiderat Orbis,
(Fama ut habet) Delphos hę redière simul.
Ast illa lapides bini sunt, unus ab ortu,
Alter ab occasu, qui bene conveniunt.

Bb

APOLLINEM

APOLLINEM antiquissimum ex Vulcano natum, Athenarum custodem tradit Cicero lib. de natura Deorum. Quæ quidem opinio, si ut debet, ad allegoriam transferatur, est verissima; Quia Vulcanus Solem Philosophicum, qui Apollo est, producit. Sed prævaluit, quod ex Jove natus sit; Cùm verò Latona utero gestaret gemellos Apollinem & Dianam, quos ex Jove conceperat, Juno Zelotypa Pythonem horrendæ vastitatis serpente immisit, qui gravidam prosequeretur & vexaret. Mulier misera post diutinos errores tandem navigio delata in insulam Ortygiam, ad Iororem suam Asteriem, quæ in ea regnabat: Cùmque ea insula ferè tota mari inundaretur, parturienti Latonæ locum dedit, unde Delus dicta, quæ ^{Ἄδηλος} erat antea. Ibi igitur enixa pueros; prima prodiit ex utero Diana, eaque se obstetricem matri in partu fratris Apollinis laboranti præbuit; Unde factum est, ut prægnantes in puerperio ejus Numen invocarent, eamque vel Lucinam vel Iulihyam vocaverunt, quod lucem natis infantibus apertis eorum oculis ostenderet: Apollo igitur natus, & adultus Pythonem matris vexatorem sagittis confecit & Cyclopes occidit, quod fulmen Jovi fabricassent ad interficiendum ejus si ium Aesculapium, quem Jupiter fulminatum ad inferos detrusit, propterea quod Hippolytum ab equis discepsum in vitam restituisset. Hæc esse merc Chymica multis in locis demonstravimus. Latona enim, Cynthia, Apollo & Python, sunt re quisita artis, quæ eo modo se habent invicem, ut narratum est. Cùm verò hæc ab antiquissimis Poëtis, ut Orpheo, Lino, Musæo, Homero, scriptis vulgata essent, apud ignaros occasionem religioni & veneracioni Apollinis præbuerunt. Hinc in multis locis Europæ & Asiae cultus est Apollo, eiisque erecta templa innumera. Præcipue verò Delphis antiqua religione venerandum habuit templum, in quo statuæ plurimæ ex auro solido & argento magniponderis & artificiis à regibus & principibus repositæ erant, cum aliis donariis preciosissimis, quæ ab omniis status hominibus religionis causa in sacra riis recondita erant. Pausanias refert seleton ab hæc numartificii admirandi appensum tholo templi fuisse ab Hippocrate. Apollini quoque

quoque sacratus fuit ille celebris tripes, à Pelope, dum uxorem Hippodamiam duceret Oenomai regis Elidis filiam, quem Tripodem fabricárat Mulciber & Pelopidona verat. Hic in medio templi eret us erat, in quo insidens Pythia afflatum Dæmonis erumpentis è profundo hiatu excipiebat, quo correpta vaticinabatur, & responsa dabat sciscitantibus rerum futurarum eventus. Fuere autem Delphi in Bœotica ad radices Parnassi siti. Templo vicinus fuit fons fatidicus, Cassiotis, cui si faces ardentes admoverentur, eas extinguebat: si procul essent remotæ, subito accendebantur, & flammæ cōcupiebant. Ejusque fontis aqua pota viam vaticinandi præbebat; sed tamen brevioris vitæ reddebantur ejus aquæ potores. Cùm itaque concursus fieret ex omnibus Europæ, Asiaeque partibus ad oraculum Delphicum, poëtæ eum locum, nēpe Parnassum esse in medio terræ fabulati sunt; idq; ab exemplo Jovis probarunt, qui duab. aq. lis emissis id experimentatu fuerat: Verùm cùm hæc res historiæ fidem non nitatur, non à veritate alienum est, eam chymicis asscribere, præsertim cùm totus Apollo, ut dictum, sit chymicus origine, licet dæmon postea hominum superstitionem sub eo nomine confirmârit & vaticinia dederit. Duæ aquilæ sunt duo lapides, ex quib. unus ab oriente, alter ab occidente venit; q Philos. multis modis demostriarunt. Illas Jupiter emisit, ut pote suas armigeras. Aquila autem Apollini seu Soli amica videtur, quia pullos suos probat ad Solem, quem si sustinere nequeant, ut degeneres excludit. Ejus pennæ aliis reb. cōfertæ dicuntur non putrescere, & aliarum avium pennas devorare, facile inaurationem admittere. Non senio, nec ægritudine moritur, sed fame. Crescens n. rostri superioris ad uncitas impedit, ne cibum queat capere; quâ abjectâ in fontem ter se mergit, eoq; modo redire fertur ad juventutem. Hinc Psalmographus: Renovabitur, ut aquilæ juventus tua: Ex volatilib. nunquam fulmine tangitur. Pugna est illi in draconem, qui propterea ejus ova consecratur: Quæ omnia ejus naturæ munera causam præbuerunt, cur Philos. aquilam in arte sua prædicent, eique lapidem assimilent, cuius rei cùm innumerâ exempla in libris eorum sint obvia, hîc plura nō adferemus.

**Der Wolff vom Auffgange vnd der Hund vom Nidergange
kommende haben sich unter einander gebissen.**

Atalanta
Iugiens.

Hinc u bi Sol ori tur lu pus
Mer gi tur inde ca nis qui du o
advenit, Ast ubi Pon to
bile tu ment, qui duo bile tu ment.

Hippem.
sequens.

Hinc, ubi Sol oritur lupus advenit, ast ubi Ponto, ubi Pon to
Mer gitur inde canis, qui duo bile tument, qui duo bile tument.

Pomum
m. rans.

Hinc ubi Sol oritur lupus ad-
Ponto, Ponto ubi ast venit
Mergitur inde canis, qui duo
tument, tument bile, tument bile.

XLVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Wolff von Auffgang der Sonnen/ aber der Hund kommt gelauß/
Vom Nidergang/ diese beyd haben der Galln ein haussen/ sen/
Der hat diesen/ vnd dieser jenen im grossen Zorn gebissen/
Und haben ein den andern mit Wütigkeit zerrissen/
Es seynd zween Stein/ so werden vmbsonst einem jeden gegeben
An allen Orten vnd Zeiten die behalte du gar eben.

E M B L E -

Lupus ab Oriente & Canis ab Occidente evenientes se
invicem momorderunt.

EPIGRAMMA XLVII.

Hinc, ubi Soloritur, Lupus advenit, ast ubi Ponto
Mergitur, inde canis, qui duo bile tument:
Hunc is, & hic illum, stimulante furore momordit,
Etrabidus rictu visus uterque fuit.
Sunt gemini hi lapides, gratis qui dantur ubique
Omnibus atque omni tempore, quos tenet.

PHILosophi multis in locis duorum meminere lapidum gratis nobis datorum, ut Isaac, Arnoldus & alii, inter quos Avicenna dicit eos in stercore jacere abjectos, neglectos vulgo, qui si conjungantur, perficiant magisterium: Quidam attollunt Mercurium occidentalem, qui prætulit se auro & illud vicit? Verum omnium optimè Author cōsilii conjugii solis & lunæ ex Aristotelis Epistola binos describit lapides, ubi dicit: *Quod hujus artis duo sunt lapides principales, albus & rubeus mirabilis naturæ: Albus in occasu solis incipit apparere super facies aquarum, abscondens se usque ad medium noctem & postea vergit in profundum: Rubeus verò ex opposito operatur, quia incipit asceridere super aqua in ortu solis usque ad meridiem & postea descendit in profundum.* Hitaq; lapides sunt ante dictæ aglæ à Jove Delphis emissæ. Hi quoque sunt lupus & canis, ex diversis seu oppositis terræ plagiæ venientes, quorum unus momordit alterum, & ambo rabiosi facti sunt, veluti testatur Rhafsi in Epistola: *Hi lapides sunt verissimum Bezoar ex quibus præstantissimum mittit India Orientalis ex ferarum ventre de promptum, aliud sed minoris efficaciæ dat India Occidentalis, Peruana, ex cicuribus animalibus acceptum; Sic triens dat lupum atrocissimum, occidens canem hominibus familiarem, hoc est, Sulphur ab Eeo, Mercurius ab Hesperio tractu venit; ex quibus hic mollis & tractabilis, illud cholericum & iracundum existit: Quiduo quām primum se invicem offendunt, in mutuos mortus incident: Canis verò magnitudine insignis primam victoriam obtinet prostrando lupum & semianimem reddendo: At lupus vires recolligens post canem dejicite eique dejecto instat usque ad internectionem; Interim non minora vulnera nec minus lethalia, quā intulerat cani, ab eo recipiens, donec se mutuis conficiant & intermant mortibus.* De lupo Rosinus ad Euthiciam, inquit *quod sit miles victor duorum roboratus multi precii & intensissimi roboris, perforas corpora cum iis obviat, & est albus apparitione rubeus experimento, estq; mas qui lunam duxit in uxorem, quem non nulli putant aurum esse preciosissimæ connexionis, cuius congelatum nunquam dissolvitur, neque vestigia delentur quod Deus sanctis Philosophis & electis largitus est: Scito, quod natura cepit*

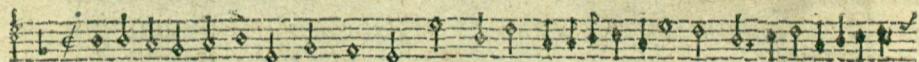
comparem ut inimicum. Hac ille. Et mox quod sulphur inquit fortissimum est & ad versus ignem pugnans quod coniinet & continetur: Ex his namque conjunctis color preciosissimus exit. & nunquam potest sulphur, quod naturaliter fugit postea fugere eo quod perforavit illud anima similiter & perforavit & mixta est anima tinctura corpori, & corpus animam continuit & naturale fugere prohibuit. Et deinde querenti, quis lapidum sit fortior, respondet: Lapis qui non est lapis fortior est altero inimico: rubrum vero est fortius illo quod sua fortitudine socios roboravit. Lupus itaque Orientalis fortior est cane occidentali, quamvis victoriae non potiatur effectu, sed una cum inimico occidat: Ex utrisque verò fit venenum tingens: Differentia inter lupum & canem exigua est, cum molossum seu prægrandis canis lupinam formam & speciem ostendat, ita ut lupus origine, sed longa progeneratione cicut factus videatur: Eodem modo sulphur & mercurius parùm differunt inter se; quia illud ex hoc, vel hic ex illo ortum ducat: Mercurius quidem sulphur genuit, at sulphur Mercurium purgavit & talem reddidit: De his idem Rosinus, dum querit Unde veniat ejus color? respondet, ex ejus intensissima amaritudine: Et illa Unde venit ejus amaritudo & intensio? responderet, ex ejus metalli impuritate: Et illa: nunquam ejus color rubeus supereminet? respondet: Etiam: Et illa: nunquam etiam est igne calidior? respondet: ignis ad respectum illius est tanquam aqua ad respectum ignis. Et illa: Igne nè est fortior? respondet non. Et illa: Quare ergo afferis, cum igne esse fortior? Respondet, èo quod ignibus sibi ipsis obviantibus alter alterum comedit. Patet itaque quod alter alterius alimentum fiat & cibus, & quantum unidecrescat tantum alteri accrescat, donec accrescens prævaleat & draco serpentem devorârit: In magnis præliis sæpè contingit, ut stragem majorem passi campum & victoriam obtineat; Ita & canis quavis prostratus non tamen victus occubuit omnino, cum hostem adeò strictè teneat, ut ille absque hoc vivere, nec hic absque illo mori possit.

Det

184 FUGA XLVIII. in 5. seu 12. suprà. vertendo simplicem. ac initio.

Der König von getrunkenem Wasser bekompt ein
Krankheit/ von Arzten aber curiret,
die Gesundheit.

Atalanta
fugiens.

Diviti is populisque potens Rex fontis amavit, amavit, Porta-

ri à servis, quas sibi poscit, aquas, quas si bi poscit aquas.

Hippom.
sequens.

Divi ti is populisque potens Rex fontis amavit, amavit,
Portari à servis, portari à servis, quas sibi poscit, aquas.

Verte hanc vocem, & incipe à principio in clave d. ad finem.

Pomum
morans.

Per rati amavit, fontis Rex potens populisque Divi ti is

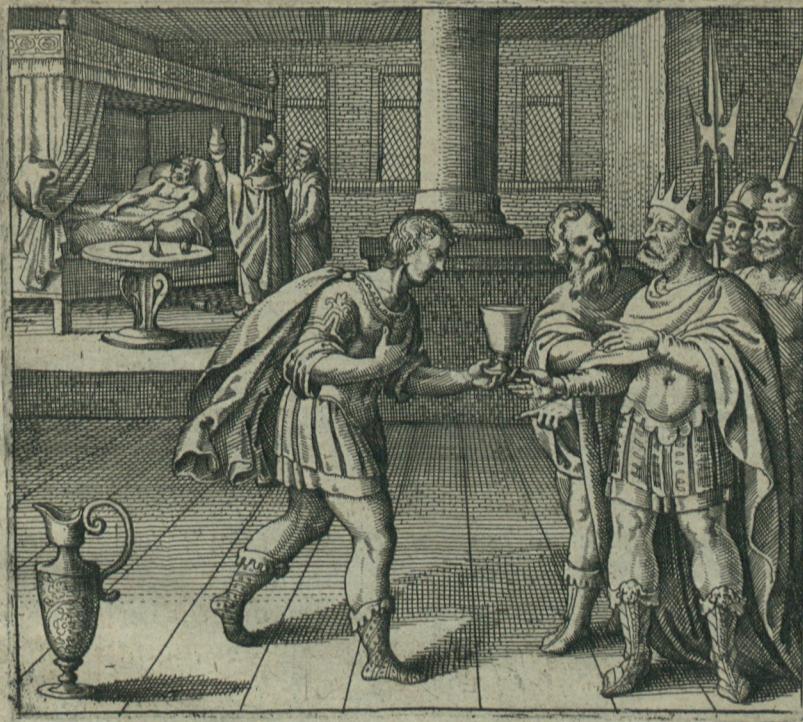
quas poscit libidinosa à servis

XLVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

E zum König von Gut vñ Leuten mächtig ein Brunnwasser für allen/
So er den Dienern besohl zubringen/thät gefallen/
Dass trunck er offe/bis daz er davon die Avern fund beschwert
Ganz vngestalt/von Arzten berümpft auffgenommen werd/
Von welchen wie er purgirt durch Schwitz/Stuel vnd auch durch den
Wie Rosen seyn erscheint seine Wangen roth zur Stund/ (Wund/

EMBLE-

Rex ab aquis potatis morbum, à medicis curatus
sanitatem obtinet.

EPIGRAMMA XLVIII.

Divitus populisque potens Rex fontis amavit,
Portari à servis quas sibi poscit, aquas:
Has bibit & rebibit, venas mox inde repletus
Discolor à claris suscipitur medicis;
A quibus ut purgatus erat, sudoribus, alvo,
Oréque, mox tintæ est utraque malarosis. Cc Xer-

XERXES ille potentissimus Persarum rex, cùm per sicca & inculta loca sub æstu exercitum duceret sitibundus haustum aquæ turbidæ à quodam milite oblatum non respuit, sed gratissimè bìbit, portantemque id donarii munere amplissimo ornavit. Et sanè si quis hoc ipso tempore (ut quorundam historiæ recentissimæ testantur) per fines Persiæ peregrinetur, rarissimè fontes aquæ dulcis invenire dicitur, cùmaquæ stagnates sint falsæ, ac ipsum solū in superficie falso-dinem offerat copiolissimam: Eo modo Rex, cujus meminerunt Philosophi siti vexatus, manda vitaquæ dulcis sibi copiam fieri; quā allatam bìbit ad satietatem; veluti ex Merlini allegoria cuivis constat. Curatio regis ægri & discolorati suscipitur à medicis diversis: Ægyptii suis medicinis propinatis moverunt humores adhuc crudos, quos Hippocrates priùs concoctos purgari debere asserit, nisi sint fluxibles & vagi. Tum enim mox educendi sunt, ne in partes aut viscera nobiliora fortè impetum faciant & ruant. Hinc regis symptoma periculosa, utpote lipothymia & syncope obvenerunt. Alexandrini vero medici, postremò advenientes in morbo chronicō, feliores sunt habiti, qui regem pristinæ sanitati restituerunt. Tanto mederi regi est operæ precium, qui medico suo sanus factus benevolam præbet manum & faciem serenam. Legimus multorum curationes optimè fuisse recompensatas à regibus diversis, uti Democidis à Polycrate Samiorum tyranno talentis duobus, Erasistrati (quæ Plinius scribit, fuisse discipulum Chrysippi, ex Aristotelis filia genitum) propter Antiochum regem, ex amore Stratonices novercæ ægrum sanatum, centum talentis à filio ejus Ptolemæo, ut Jacobi Coëterii, medici Galli regis Ludoici II. à quo quatuor millia coronatorum singulis mensibus pro stipendio accepit, aliorumque recentiorum non faciamus mentionem; sed hujus regis sanatio adhuc longè majori mercede aut præmio recompensatur. Ita enim apud Rosarium Hermes & Geber: Qui hanc, inquit, artem semel perficerit, si deberet vivere mille millibus annis, & singulis diebus nutrire quatuor millia hominum, non egeret. Hoc confirmat Senior, dicens: Est ita dyles habens lapidē, de quo Elixir fit, sicut qui habet ignem, potest

potest dare ignem, cui vult, & quando vult, & quantum vult sine suo periculo & defectu. Democriti pater adeo dives fuit, ut exercitui Xerxis Epulum dederit, & Pythius quidam opulentissimus obtulit eidem stipendum totius exercitus & commeatum ad menses quinque, si modo unum ex quinque filiis, natu minorem, qui suæ senectutis esset solatium, ne in castra regia ire cogeretur, domi retinere licet; sed barbarus rex indignissime petitionem Pythii ferens, jussit minorem natu filium in duas partes dissectum palis utrumque ad viam regiam adfigi, per quam totus exercitus transiturus erat, ut annotat Sabellicus lib. 2. Ennead. 3. Sed horum dvitiae nihil ad opes hujus Regis, quæ sunt absque dimensione & numero. Hunc sanatum & ab aquis liberatum Reges omnes, & potentes aliarum regionum honoraverunt & timuerunt. Et quando volebant videre de mirabilibus ejus, ponebant in crucibulo unciam unam Mercurii bene loti & projiciebant desuper tanquam unum granum milii de unguibus vel de capillis aut sanguine suo, & sufflabant leviter cum carbonibus, dimittebant eum infrigidari cum eis, & inveniebant lapidem, quem scio. Hic est ille, cuius Bernhardus Comes meminit, quod sex suis aulicis tantundem regni det, quantum ipse possidet, si modo expectent, donec ipse in balneo juventutem recuperarit, & vestibus variis, nempe thorace nigro, indusio albo & sanguine purpureo ornatus sit; tum enim singularis de sanguine suo daturum, ipsosque sua cum dvitiarum participes facturum se pollicetur.

C. if Das

204 FUGA XLIX. in s. suprà. vertendo Basin seu fugientem vocem
& incipiendo ab initio in d. sic vertendo simplicem
& incipiendo in fine g.

Das Philosophische Kind erkennet drey Väitter, wie der Orion.

Atalanta
Eugiens.

blam pellem in Hermes & Vulcanus, Phœbus, narratur Fabula
Verte hanc vocem, & incipe
ab initio d.

ly e ritne quod le mi na bu

Hippomen.
sequens.

Fabula narratur, Phœbus Vulcanus & Hermes in pellem
bu bu lam fe mi na quod su erint.

Pomum
storans.

fuerint quod semina bubulam pellem in

Incipe à fine, & verte hanc vo-
cem in g, descendendo in a.

Hermes & Vulcanus Phœbus, narratur Fabula

X L I X. Epigrammatis Latini versio Germanica.

As Phœbus, Mercurius vnd der Fewrgott/wie Fahlen zeigen an/
Haben in ein Kindes Haut/hren kräfftigen Samen gehan/
Vnd seynd drey Väitter zugleich geworden des grossen Orions,
Also sage man/ dasz da seynd drey Väitter der Weisheit Sohns/
Denn die Sonn der erste/Vulcanus der ander wirt erkennet/
Vnd der Künstler der dritt/dessen Väitter ist genemmet,

EMBLE-

Infans Philosophicus tres agnoscit patres, ut Orion.

EPIGRAMMA XLIX.

Fabula narratur, Phœbus Vulcanus & Hermes
In pellim bubulam semina quod fuerint;
Trésque Patres fuerint magnissimul ORIONIS:
Quin Sobolem Sophia sic tripatrem esse ferunt;
SOL etenim primus, Vulcanus at esse secundus
Dicitur, hnic præstans tertius arte pater.

Cc 3

MULIE-

MULIERES, quæ se variis prostituunt viris, raro sibolem vivacem concipiunt ex confusione diversorum seminum: Natura enim in generatione hominis & animalium placitorumque non admittit superfœtationem, nisi forte rarissime: Hinc ex unico patre & matre proles quæcumque nascitur, sive sit una aut plures, ut quoque ex historiis & eventu aliter judicantium patet, in primis Margaritæ illius Hermanni comitis Hennebergiæ uxoris, quæ anno 1276. trecentos & sexaginta quinque enixa est pueros, quorum omnium baptisatorum, & masculorum, Johannis, fœminarum Elisabethæ nomine vocatorum, post demortuorum sepultura in Lausdunensi templo, uno miliari distante Haga comitum versus mare, in Hollandia, adhuc cum pelvi ærea, in qua baptizati sint, & inscriptione historiæ, adhuc visiti: causam dicunt, quod Comitissa videns pauperculam mulierem gemellos in ulnis gestare, eam adulteram vocavit, quasi impossibile sit, ut plures liberi uno conceptu ex uno viro, sed ex diversis, necessario ederentur: Unde imprecatione facta à paupere, quæ se ab eo criminè puram noverat, quotquot dies in annos sunt, tot ipsa concepit in utero uno tempore & ex uno viro: Miraculum hoc quidem est, at naturale opus, quod ex divina ultione contigit: In opere autem Philosophico quod alias naturæ adversum est, facile admittitur sub allegoriæ vestimento: Hic enim unus fœtus tres dicitur habere patres vel etiam binos, ut & matres. Hinc Raymundus, ut citat Rosarius, noster, inquit, infans habet duos patres & duas matres: & quia ipse charè nutritus est ex tota substantia in igne, propter quod nunquam moritur: Ita Dionysus seu Bacchus bimater appellatur, quem immaturum combustâ matre ex ejus vêtre eripuit & fœmoris suo infuit, ut patermater factus sit: Sedi hæc magis declaratur in Orionis conceptu, q. ex Apollinis, Vulcan. & Mercurii commixtis seminibus in pelle bubula inclusis periorum enses, natus dicitur: Monstrosa hæc essent omnino, non tantum fabulosa, nisi arcana in naturæ sub his involucris lateret, non omnibus obvium. Lullius in Theorica testamenti idem fœtui Philosophico tot & ferè eosdem attribuit patres, nempe Solem, qui est Apollo sive

sive Sol ecclesiæ est primus hujus generationis author, qui virtute sua inenarrabili & occulta seu astrali operatur in materiam quandam Philosophis notam, tanquam in matricem mulieris, in eaque producit filium seu foetum sibi similem, cui postea sua arma & insignia virtutum, paterno jure, tradet & relinquet, hoc est, immatura maturandi & non tincta nec purgata, tingendi & purgandi potentiam. Quicquid enim Sol in mille annis perficit, hoc filius ejus in diuidia hora præstabit; Propterea ut vis miliecuplo fortior in eo fiat quam in Sole, pater eum Vulcano in disciplinam tradit & artifici simul, ut ab his ejus generosa indoles excolatur & viribus multipliceatur; siquidem constet à teneris assuescere multum esse: Sic Achilles Jason, Hercules Chironi erudiendi fuere traditi eandem ob intentionem. Milo enim Crotoniata, qui puer vitulum gestavit, vir bovem sustulit ex consuetudine. Non injuriâ autem, præter Solem, Vulcanus & artifex hujus pueri vocantur patres, quia primus ut esset, hi ut talis & tantus, effecerunt: Nec verò æquivalens didactron magistris solvi potest ob institutionem, ut nec præmium parentibus ob generationem. Hi corpus, illi animum concinnant. Si animus potior est corpore, nec illis minor referenda est gratia, quam his. In Orionis verò ortu Mercurius materiam, Apollo formam, & Vulcanus calorem seu efficientem causam externam præbuit. Sic quoque in opere Philosophico fieri convenit, ut tres patres in unam sobolem conspirasse videantur, in qua Philosophorum sint delitiae.

Dicitur

**Der Drache hat das Weib vnd sie jhn vmbgebracht/
vnd werden beyde mit Blut vbergossen.**

Atlanta
Fugiens.

Alta veneno so fodiatur tum ba Draconi
Cui mulier nexus sit bene vinc̄ta su o.

Hippom.
Sequens.

Alta veneno so fo diatur tum ba
Draconi Cui mulier nexus sit bene vinc̄ta su o.

Pomum
Morans.

Alta venenosofodiaturtumba Draconi
Cui mulier nexus sit bene vinc̄ta suo.

L. Epigrammatis Latini versio Germanica.

LAß graben ein Grab tieff dem giftigen Drachen/dem das Weib
Sol werden verbunden festiglich an jhrem Leib/
Dieweil er wie der Mann mit ihr der Liebe geniessen werd/
Sterbet sie vnd wir zugleich mit ihm begraben in die Erd/
Daher er auch sterbet vnd wir mit rothem Blut begossen/
Dish ist deines Werks wahrer Weg vnd verdrossen.

EMBLE-

Draco mulierem, & hæc illum interimit, simulque
sanguine perfunduntur.

EPIGRAMMA L.

Altavenenosofodiaturtumba Draconi,
Cui mulier nexus sit bene vincita suo:
Ille maritalis dum carpit gaudia leti,
Hac moritur, cum qua sit Dracotectus humo.
Illiushinc corpus mortidatur, atque cruento
Tingitur: Hæc operis semita vera tui est.

Dd

DRACO-

DRACONUM mansio in cavernis terræ est, hominum verò supra terram in aëre proximo; quæ duo sunt elementa contraria & jübentur à Philosophis conjungi, ut actio unius in aliud fiat: Per mulierem verò alii intelligunt, ut Basilius clavis 2. Non enim utile est, inquit, aquila nidum suum in alpibus ponere: Nam pulli ejus præ frigore nivis in summitate montium morerentur: Quod si verò aquila draconem frigidum, qui suam habitationem in petris longo tempore habuit, & ex terra speluncis prorepit, addas, ambosque in infernalem sellam ponas tum Pluto ventum afflabit, & ex frigido draconem igneum spiritum volatilem elicit, qui suo magno calore aquila pennas cumburet, ac sudorificum balneum excitabit adeò ut nix in summis montibus colliquescat, & aqua fiat; quo minerabile balneum bene preparetur, & regifortunam ac sanitatem tribuat. Admirabile sanè est, quod draco frigidus spiritum ignem de se mittet; Id tamen verum esse experientia declarat in serpentibus combustis, qui flamnam venenosam assistentes inficiēt emittunt. Nec frustra dracones thesaurorum chymicorum custodes flammivomi dicuntur, ut aurei velleris, hortorum Hesperidum, Cadmi, & his similes. Dedit autem hic draco in angustis petrarum subterranearum locis, quem ibi capere oportet, & aquilæ seu mulieri adjungere, huic in sepulchro, illi, si mavis, in nido: Natura enim draconis est alias, ut insidetur ovis aquilinis, cùmque aquila inter necinum bellum gerat. Draconem aliquando armasse puellam, cùmque ea concubuisse, ex Græcis scriptoribus sunt, qui tradant. Quid mirum igitur, si Philos. velint, draconem suum cum muliere in una caverna cōcludi débere? Greverus dracones rubeos & nigros in imâ montis voragine conjungit, igneque adurit, & pereuntibus nigris, dicit montis custodem, undique illos conquerirere, & in montem inferre. Merlinus in sua visione (nisi illa sit supposititia) mentionē facit draconis albi & rubei; His dracones, quicunque sint, sive una sit mulier, seu draco foemina, in se invicem agunt, donec utrique moriantur, & sanguinem emittant ex vulneribus, quo perfunduntur. Intelligitur verò hīc per draconem elementum terræ & ignis, & per mulierem, aëris & aquæ; Unde Clangor buccinæ dicit, quod draco est materia in fundo remanens

post

post distillationem aquæ ab ea: Et ex Hermete: Aqua aëris inter cœ'um & terram existens est vita uniuscujusque rei. Ipsa enim aqua solvit corpus in spiritum, & de mortuo facit vivum, & facit matrimonium inter virum & mulierem. Etenim totum beneficium artis facit: De terra quoque sic inquit. Et intellige adhuc, quod ista proprietate quā calcamus non est verum elementum, immo est elementata à suo vero quinto elemento: Nec recedit quinta substantia elementalis à suo corpore elementato, de quo terra est formata. Et mox. Sed in centro terræ est virgo & elementum verum, quod dignis non poterit ardere: Hic est draco, de quo loquimur, in centrum usque terræ se insinuans, ubi cum magnus sit calor & sum flammæum intra se concipit, quo mulierem seu aquilam comburit. Mulier vero vel aquila, aqua estaëria; quā nonnulli aquilam albam seu coelestem vocant, & ex Mercurio vulgari, vel salibus sublimatis confidere satagunt, sequentes in eo ductum quorundam cæcorum in hac arte, lynceos se simulant; Sed amen dico tibi, inquit Bernhardus Comes in Epist. quod nulla aqua naturali reductione speciem metallicam dissolvit, nisi illa, que permanet ei in materia & forma, & quam metalla ipsa possunt recongelare: Et mox. Nec corporibus pertinet aqua in solutionibus, quæ iis in congelationibus non permanet: Et paulò post: Amen dico tibi, quod oleum naturas natura-liter incerans & conjungens ac naturaliter introducens medicinam in alia corporatingenda, non componitur ex alio extraneo, sed tantum ex visceribus corporis dissolvendi: Aquila itaque & mulier, nec non draco actotius ferè artis arcana hoc percepto, intelliguntur, quæ forte nimis aper-ta naturæ gremio hactenus doctrinæ filii exposuimus & declaravi-mus, ut hinc DEO SIT GLORIA.

INDEX FVGARVM AT ALANTICARVM.

FUGA in 2.

10. infra in b. & a.
12. supra in a. & b.
28 supra seu 9. in g. & a.
29. infra seu 9. in a. & g.

In 3.

7. supra vel 10. inf. & a.
15. infra in a. & f.
17. supra in f. & a.
20. supra in d. & f.
39. supra vel 10. in g. & b.
41. infra in g. & e.
50. infra in b. & g.

In 4.

1. infra in d. & a.
3. infra in d. & a.
4. supra in d. & g.
6. infra in g. & d.
13. supra in a. & d.
21. supra in a & d.
31. supra in a & d.
42. supra in a. & d.

In 5.

2. infra in d. & g.
5. supra in a. & d.
9. supra in b. & f.
16. supra in d. & a.
22. supra in d. & a.

23. supra seu 12. in g. & d.
24. supra seu 12. in d. & a.
25. infra seu 12. in d. & g.
33. supra in g. & d.
33. infra in d. & g.
43. infra in d. & g.
44. supra in d. & a.
48. supra in d. & a.
49. supra in d. & a.

In 6.

11. supra in f. & d.
19. infra in d. & f.
38. supra in b. & g.
40. infra in d. & f.

In 7.

18. supra in g. & f.
30. infra seu 14. inf. & g.
35. supra in g. & f.
36. infra in f. & g.

In 8.

8. supra in d. & d.
14. infra in d. & d.
26. infra displic in d. & d.
27. supra in d. & d.
34. infra in d. & d.
37. supra in g. & g.
45. supra in d. & d.
47. supra in g. & g.

F I N I S.

Mo-

M O N I T I O
A D P H I L O M U S I C U M.

Optavie quidem ante hac Prometheus potius, quam Epimetheus agere;
Ideoque omnia, quae ad fugas illas musicales spectant, summam diligentiam
scripsi & revidi: Verum bene deliberata interdum male cadunt: Atque si-
dum ipse absum, non & plerique harum fugarum, nescio quomodo, sunt trans-
posita & non ut optandum esset, correcte impressae: ideo hic monitionem e-
mendatricam praeципue cantilenarum praecedentium ponere cogor: Quilibet
Musica peritus animadvertiset facile, etiam me non monente, fugas singulas
in omnibus sibi similes esse debere in valoribus, ascensu & descensu singula-
rum notarum, nisi quod una vox aliam sequatur in diversis clavibus; Hinc
erratum Typographicum ipse emendare poterit, si alicubi quid aliter quam
recte possum, occurrerit: Interim pro exemplis mendas nonnullas, quas obi-
ter percurrentes notavi, hic (licet prater modum Musicae) ponam:

In Fuga 2. pagina 16. lin. 3 nota quarta sit semiminima, non in clave a, sed in d supra text. Romulus.

In Fuga 6. pag. 32 linea 1 nota sexta sit semibrevis in clave c, supra text. pingui.

In Fuga 9 pag. 44. lin. 1 nota 19 sit semibrevis in clave f, supra text. aurea.

In eadem fuga, lin. 3. nota 15 semiminima in clave a omnino debeat, ut superficia:

In fuga 11. pag. 52. linea 1 nota quinta in clave g. non debet esse, semibrevis, sed minima, supra textum, solo em.

Ibidem, lin. 2. nota 2. in clave g. non sit minima, sed semibrevis, supra textum fert;

In fuga 12. p. 56. lin. 3. nota 13. in clave 8. sit fusa cum puncto praecedentis nota & semiminima, supra text. Heliconia.

Ibid. lirz. 4. nota 15 non sit semiminima, sed minima, in clave d. supra textus petendus.

In fuga 13. pag. 60. lin. 4. nota prima sit minima in clave e. ad text. Inde.

Fuga 14. pag. 64. lin. 1. nota 6. & 7. sint fusa in clave b. & a supra text. humana.

Ibidem linea 6. clavis b in initio est transposita,

Fuga 16. pag. 72. linea 4. nota 4. in a. sit semiminima.

Fuga 17. pag. 76. lin. 14 in f sit minima, non semibrevis, supra textum, ignis.

Fuga 19. pag. 84. lin. 1. nota 14. minima sit non in c. sed in d supra text. ordine.

Ib. linea 2. ab initio sit ita supra textum terra quorum, nam prima nota sit se-
mibrevis in c. secunda & tercia, minima in d. quarta semibrevis in c.

Ibid linea 4. nota secunda sit semibrevis non in g. sed in e.

In fuga 22. pag. 96 linea 4 nota 1. sit minima in b. ad text. Saturni.

In fuga 23 pag. 100 lin. 1. nota 23 & 24 in d & c sint fusa: ad text. fecit.

Ibid. ira lin. 3. nota 7. cum puncto suum minima in c. ad textum, mira:

In fuga 24 pag. 104 lin. 1. nota 13. semibrevis non sit in e. sed in g ad text. cura.

In fuga 25 pag. 108. lin. 4. nota 5. in clave b. non sit semiminima, sed minima: ad text. funere:

In fuga 26 pag. 112. lin. 3. nota 12. in f sit fusa.

In fuga 27 pag. 116. lin. 1; pausa in initio sunt duarum minimarum va'or, seu duo dimidii tactus:
Et nota penultima in clave a. non sit semibrevis, sed minima, ad text. rogetum:

In fuga 28. pag. 120. lin. 1. nota 15 proxime ante pausam sit minima in clave e. ad text. fielgent.

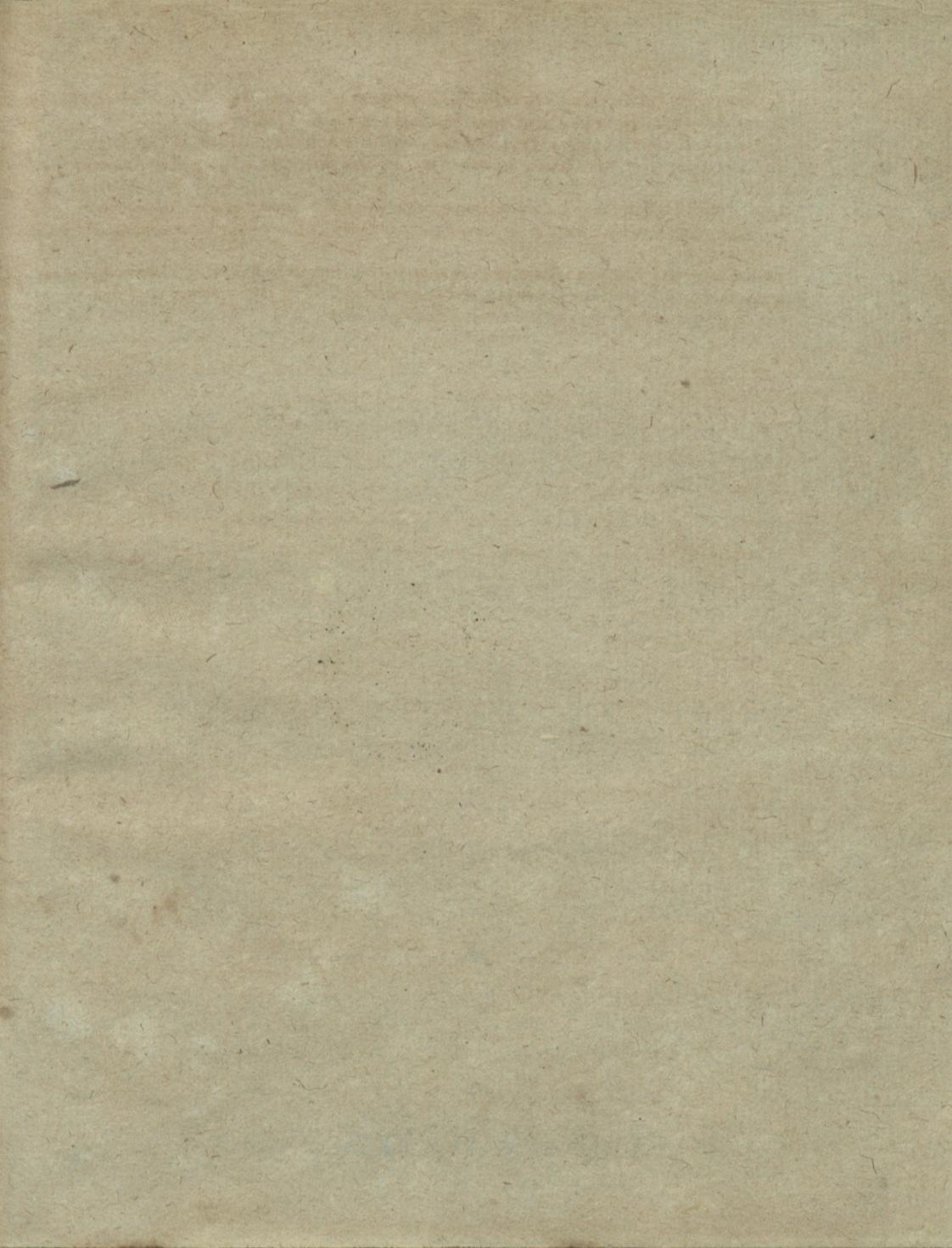
In fuga 29. pag. 124. lin. 1. soleima due nota semiminime sint posita in clav. d. & f. ad text. potenter.

Ibid. in linea 3 post notam 12. deest integra nota. semibrevis in clave g ad text. Salamandra.

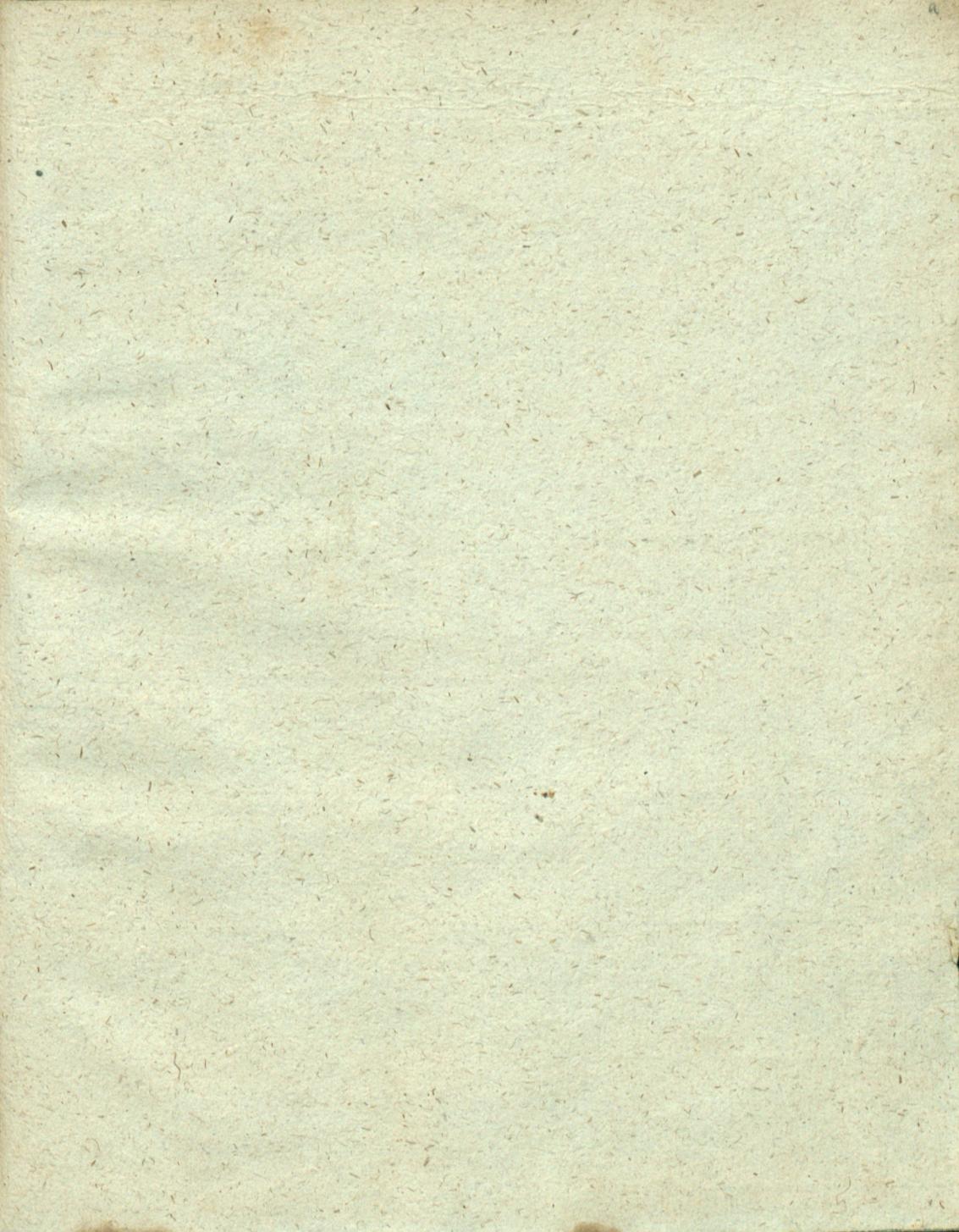
In fuga 30. pag. 128. lin. 1. nota 11. sit semiminima in f. non in d. ad text. agis: Ibidem: post notam 19. dele punctum.

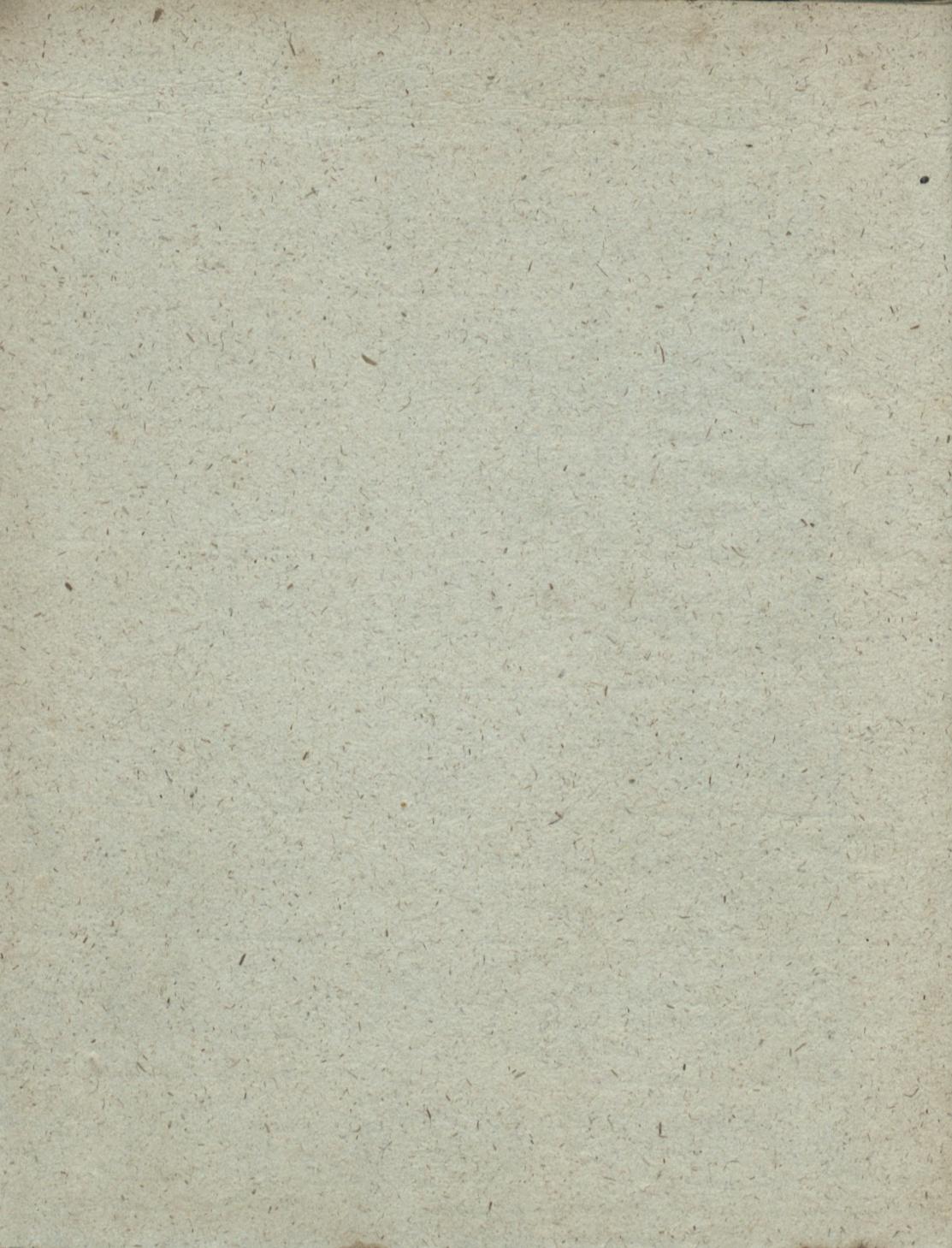
In ceteris fugis viginti, quae restant, ut & in omnibus aliis tam notis, quam textibus & discursibus
quacunque errata occurserint prater jam dicta, candidus lector & cantor, non nobis, sed injuria ne-
scio unde, nobis allatae ascribat, & ipse benevolè emendet.

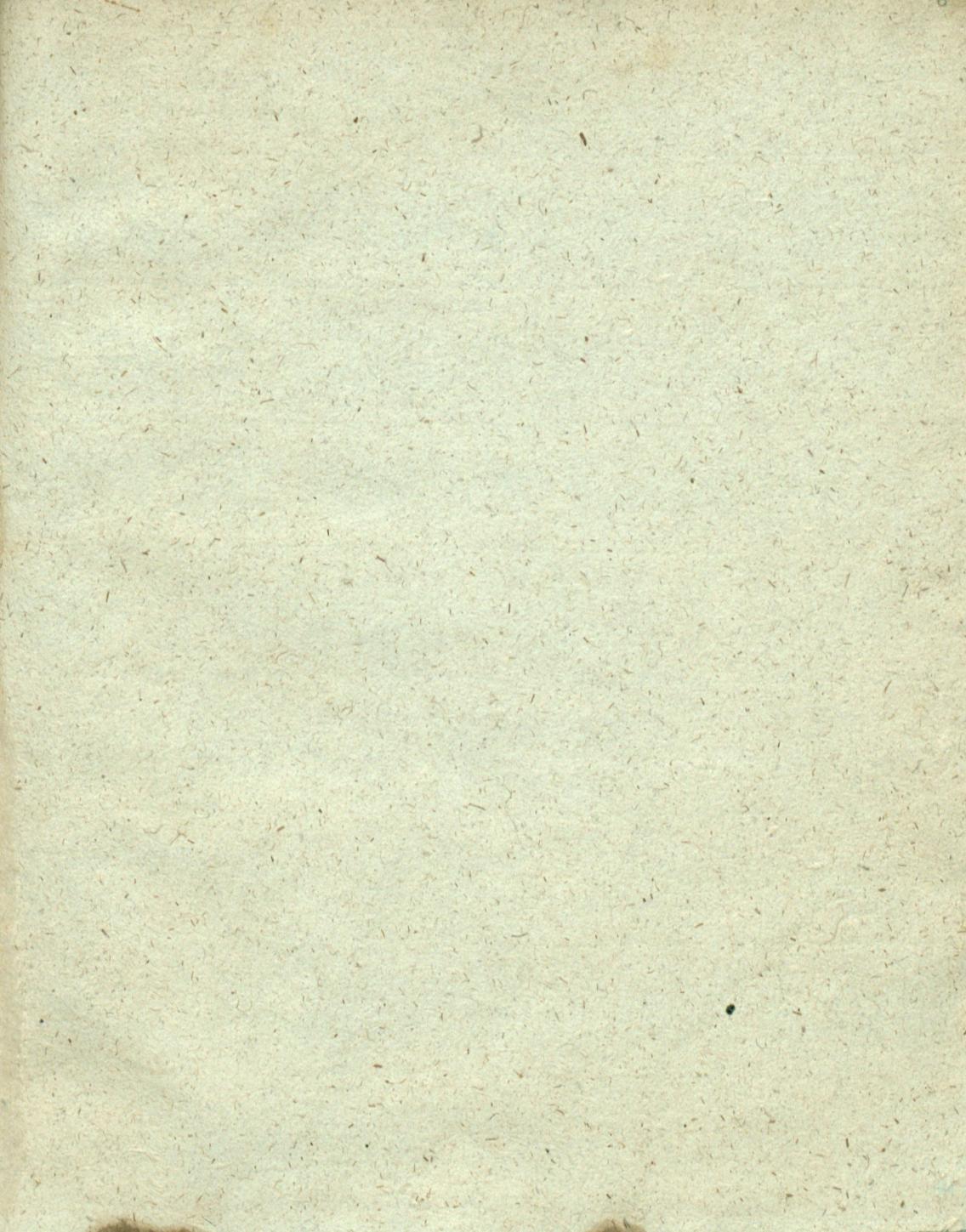

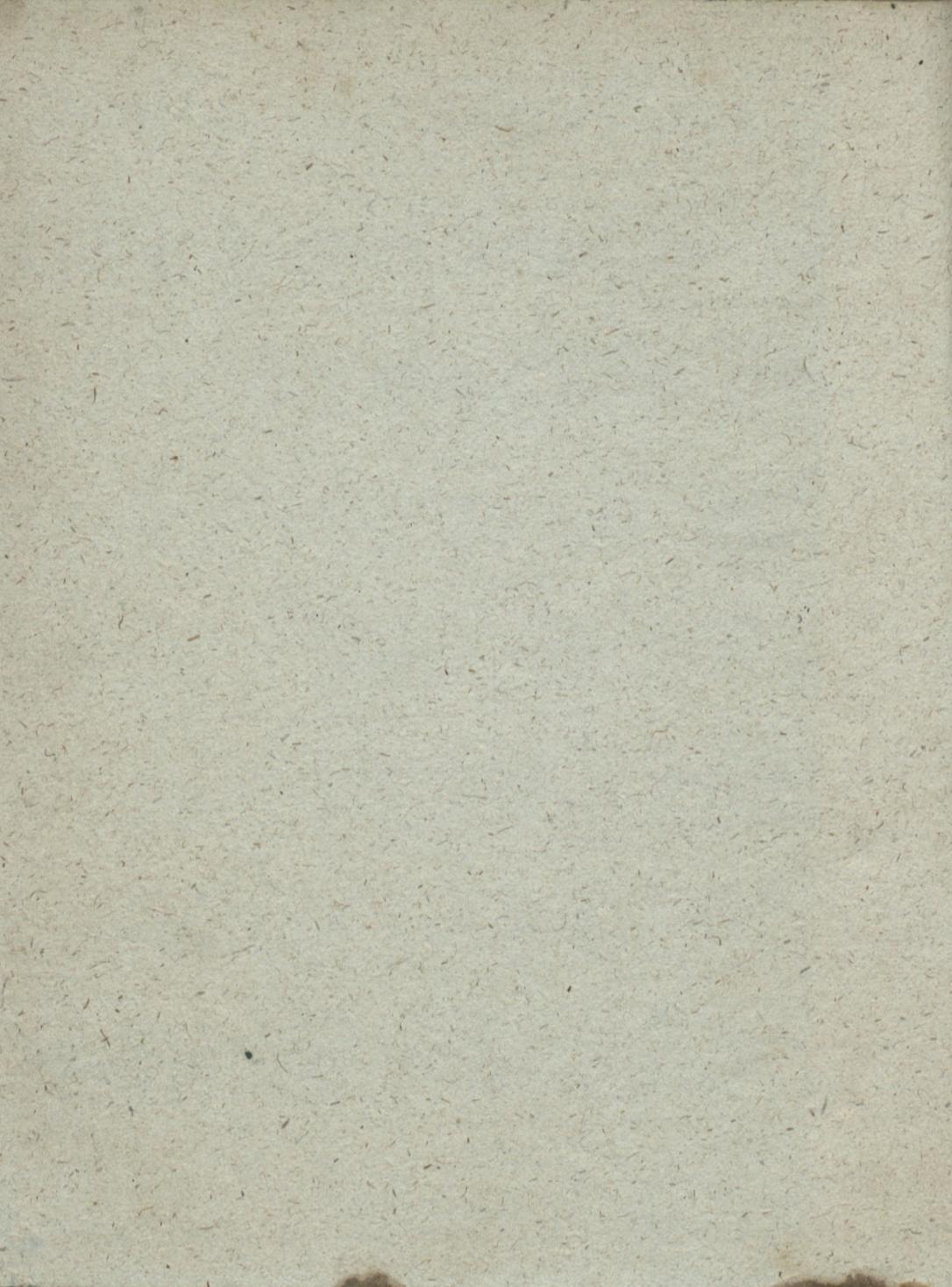

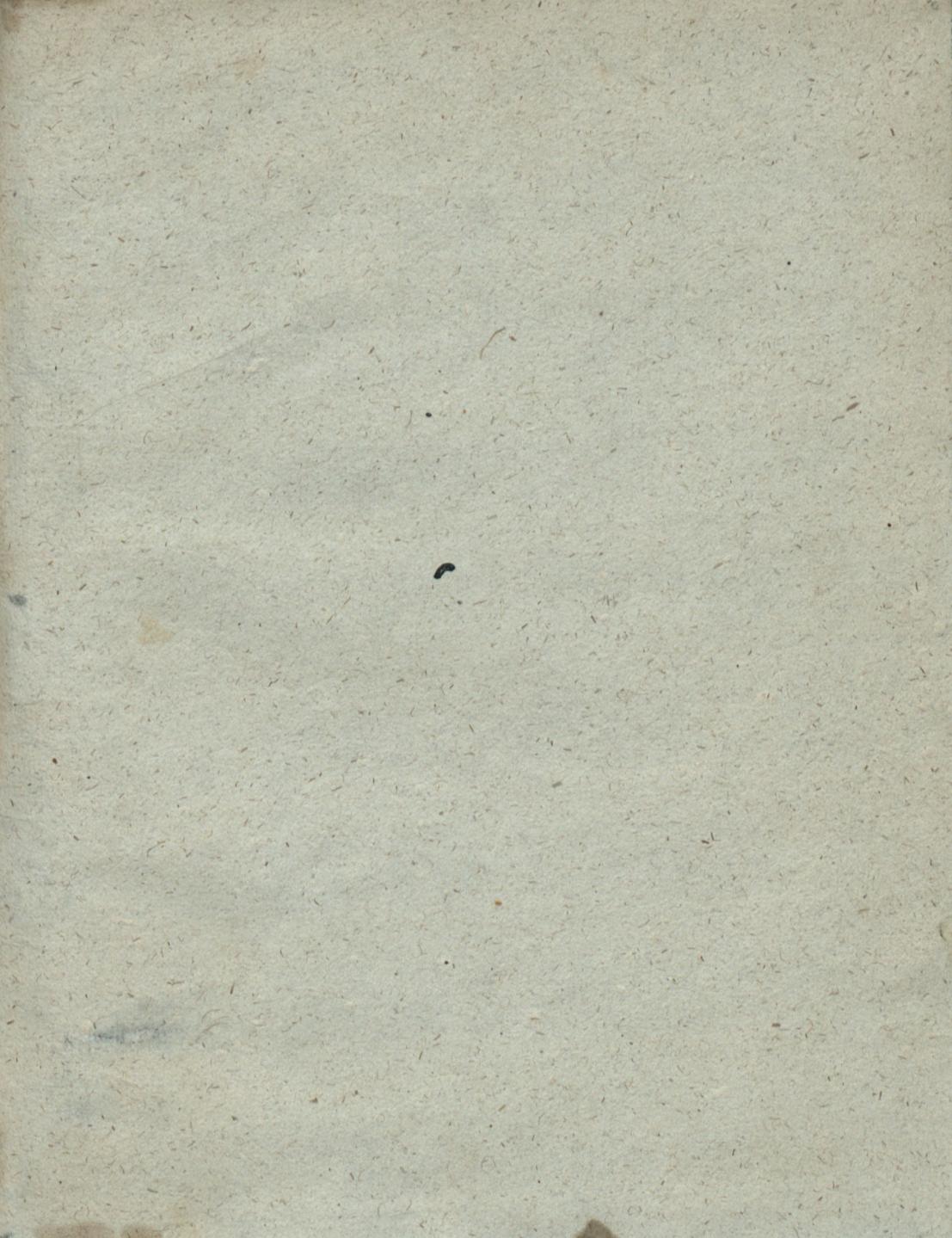

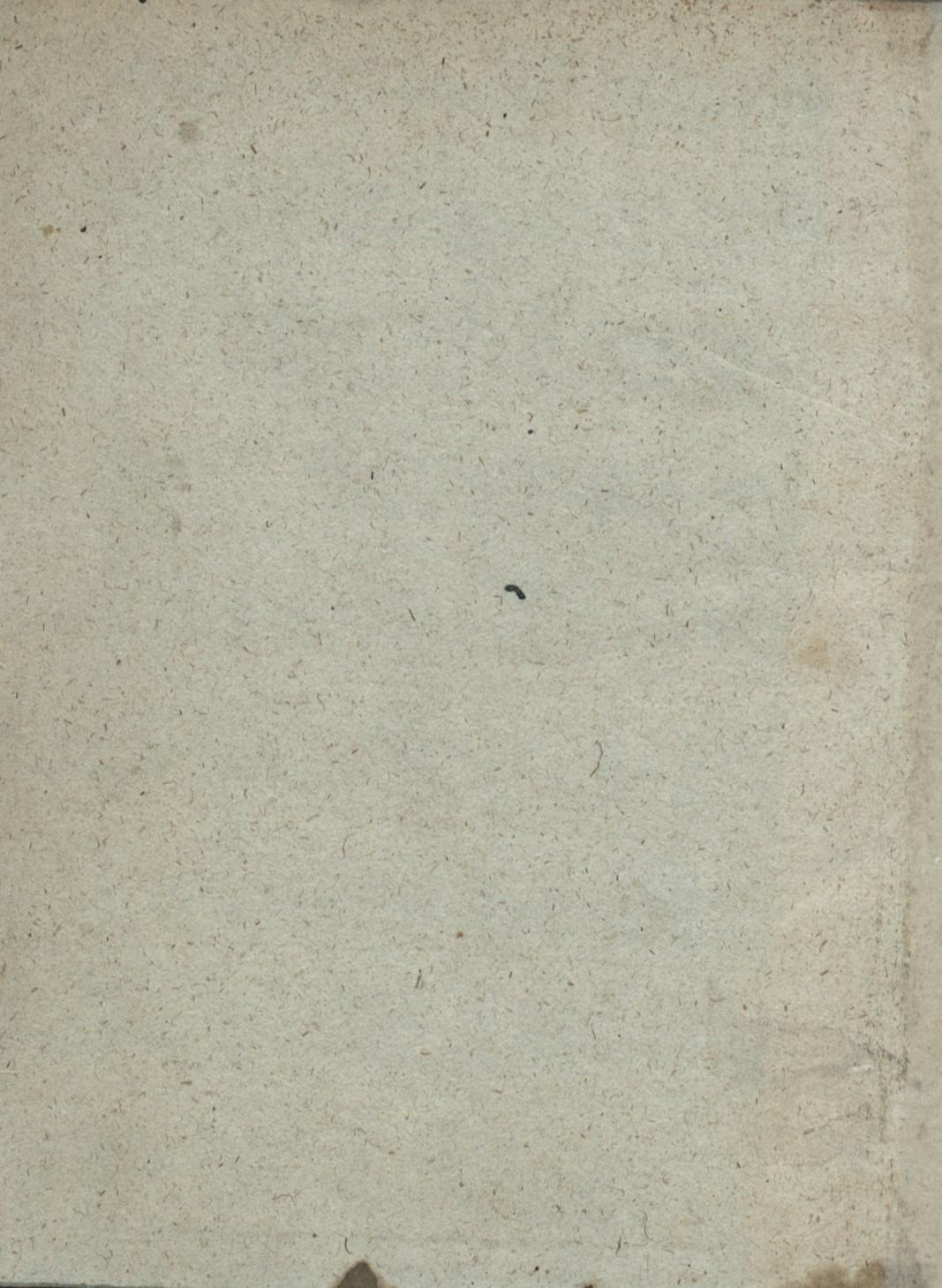

UB WIEN

+AM342855300

